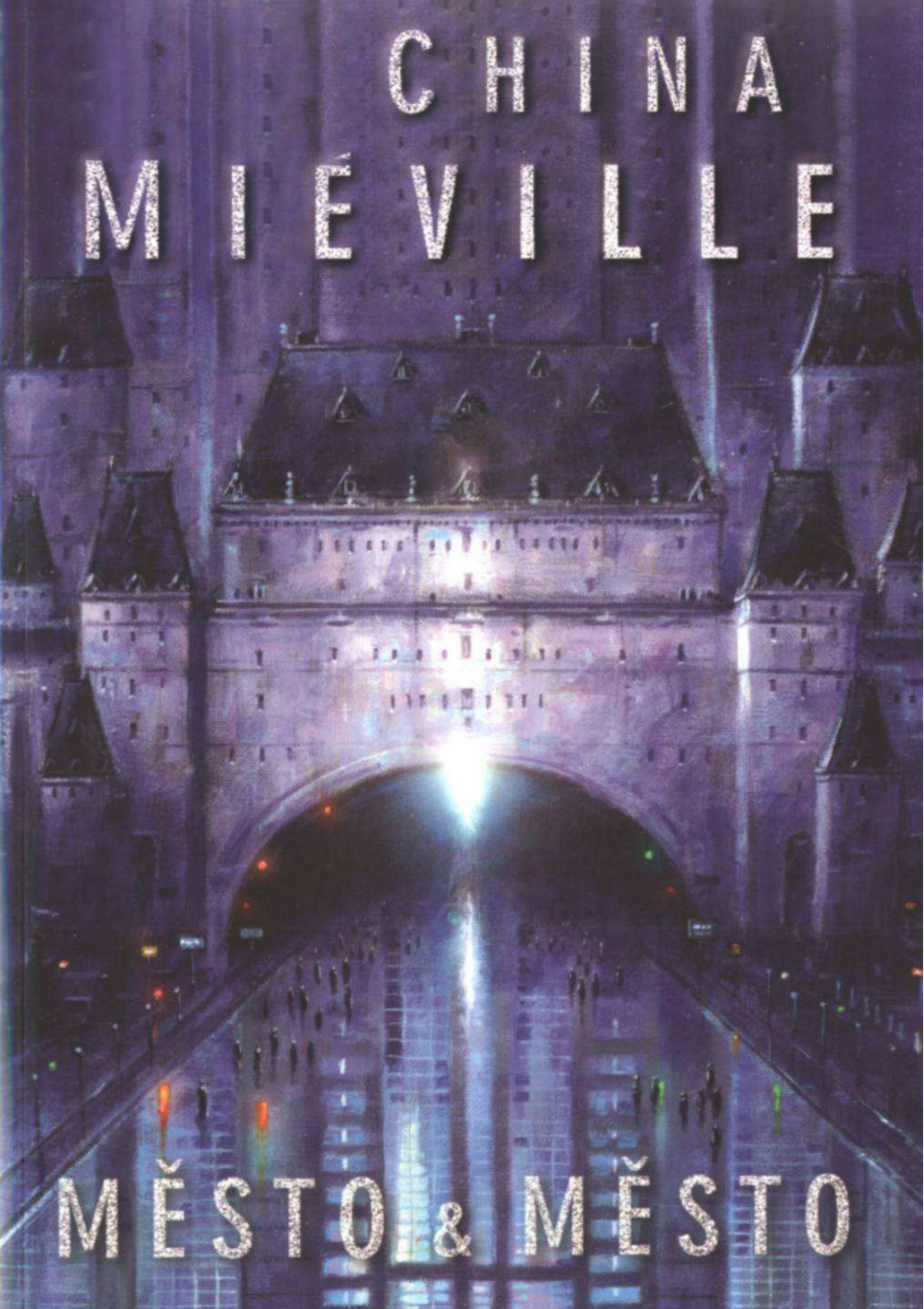

CHINA
MIÉVILLE
MĚSTO & MĚSTO

Když je v pozoruhodném, omšelém městě Beszél, kdesi na okraji Evropy, nalezeno tělo zavražděné ženy, vše nasvědčuje tomu, že inspektora Tyadora Borlúa z Oddělení mimořádných zločinů čeká další rutinní vyšetřování. Ale s postupujícím pátráním začínají důkazy poukazovat na spiknutí mnohem podivnější a vražednější, než si vůbec dokázal představit. Netrvá dlouho a práce nejen jeho, ale i jemu blízké vystavuje nesmírnému nebezpečí. Borlú se musí vydat do jediné metropole na světě, která je stejně zvláštní jako ta jeho, přes hranici, která nemá obdoby.

Město a město, s odstíny Kafky, Philipa K. Dicka, Raymonda Chandlera a románu *1984*, je detektivka dosahující závratných metafyzických a uměleckých výšek.

„Beletrie nového století" - NEIL GAIMAN

„China Miéville, evokující spisovatele jako Franz Kafka a Michail Bulgakov, nežádá od čtenářů, aby popustili uzdu fantazii, nýbrž aby se vrhali do hotových konceptuálních skoků." - THE WALL STREET JOURNAL

„Kniha, která představuje ve scifi žánru skutečnou událost... detektivka, v níž se Kafka snoubí se stylem noir." - SFX MAGAZINE

„Jména Franze Kafky a George Orwella se až příliš často zmiňují v souvislosti se vším, co se byť jen zlehka vymyká normálu, nicméně tato kniha si podobná srovnání zaslouží... strhující četba, která nutí k zamyšlení." - THE SUNDAY TIMES

„Vynikající kriminální příběh a úchvatná urban fantasy; tuhle knihu si nesmí nechat ujít žádný fanoušek detektivek a fantasy literatury." - BOOKLIST

„Miéville tímto nepokrytě spekulativním románem nabízí skvostný nový pohled na kriminální příběhy. V rámci nadsazené metafory segregace dovedně zkoumá iluze, k nimž se lidé uchylují, aby si zachovali svou upřednostňovanou společenskou realitu." - PUBLISHERS WEEKLY

NEW WEIRD

CENA: 289,- Kč

ISBN 80-7193-283-3

9 788071 932833

CHINA MIÉVILLE

MĚSTO & MĚSTO

Laser

Název originálu: **THE CITY & THE CITY**

Obálka: **Edward Miller**

Grafická úprava obálky: **Michal Kuba**

Překlad: **Milan Žáček**

Redakce: **Helena Šebestová**

Copyright ©2009 by China Miéville
All Rights Reserved
Copyright ©2009 for the Czech translation by M. Žáček
Copyright ©2009 for Cover by E. Miller
Copyright ©2009 for the Czech edition by Laser-books s. r. o.

ISBN 80-7193-283-3

Na památku mé matky
Claudie Lightfootové

Hluboko uvnitř města se otevírají, aby se tak řeklo, dvojité ulice, dvojnické ulice, lživé a klamné ulice.

Bruno Schulz – *Skořicové krámy a jiné povídky*

Část první

BESŹEL

Kapitola první

Neviděl jsem ulici ani velkou část sídliště. Svíraly nás zašedlé paneláky, z jejichž oken se vykláněli muži v nátělnících a ženy s rozcuchanými vlasy a hrnky v rukou, snídali a sledovali nás. Tohle prostranství mezi domy mělo kdysi parkovou úpravu. Vlnilo se jako golfové hřiště – dětská napodobenina přírodní krajiny. Možná se to tu chystali zalesnit a vybudovat rybníček. Zasadili tady stromky, ale už uschly.

Trávou prorůstal plevel, klikatily se jí pěšinky vyšlapané mezi odpadky, rozježděné koly. Nejrůznějším úkolům se tu věnovali policisté. Nebyl jsem tu prvním detektivem – všiml jsem si Barda Naustina a několika dalších –, ale byl jsem služebně nejstarší. Ubíral jsem se za policistkou k místu, kde se shlukla většina mých kolegů, mezi nízkým zpustlým činžákem a skateboardovým hřištěm obehnaným velkými válcovitými popelnicemi. Těsně za nimi bylo slyšet přístav. Na zídce před stojícími policisty seděla partička dětí. Nad shromážděním kličkovali racci.

„Pane inspektore.“ Kývl jsem na kohokoli, kdo mě oslovil. Někdo mi nabídl kávu, ale zavrtěl jsem hlavou a zadíval se na ženu, na niž jsem se přišel podívat.

Ležela u skateboardových ramp. Nic není tak strnulé jako nehnutě ležící mrtví. Vítr jim čechrá vlasy, tak jako čechral vlasy této ženě, nijak nereagují. Ležela v ošklivé poloze s pokrčenýma nohama, jako by se chystala vstát, ruce zvláštně ohnuté. Tváří k zemi.

Mladá žena, hnědé vlasy stažené do copánků trčících vzhůru jako rostliny. Byla skoro nahá a na její hladké tělo, v tomto chladném

ránu nepotečkované husí kůží, byl smutný pohled. Měla na sobě jen punčochy s puštěnými oky a jeden střevíc na vysokém podpatku. Když si jedna policistka všimla, že se rozhlížím, mávla na mě z místa, kde opodál střežila ten druhý.

Tělo bylo objeveno před pár hodinami. Prohlédl jsem si ho. Zatajil jsem dech a sklonil se k hlíně, abych se mrtvé podíval do tváře, ale uviděl jsem jen jedno otevřené oko.

„Kde je Šukman?“

„Ještě tu není, pane inspektore.“

„Zavolejte mu někdo a řekněte mu, ať sebou hodí.“ Plácl jsem si do hodinek. Měl jsem na starosti to, čemu jsme říkali ohledání místa činu. Do příchodu patologa Šukmana s ní nikdo nesměl hýbat, ale bylo třeba udělat jiné věci. Ověřil jsem si, jaký máme výhled. Byli jsme dost stranou, skryti za popelnicemi, ale pozornost jsem na nás cítil jako hmyz; z celého sídliště. Přecházeli jsme sem a tam.

Mezi dvěma popelnicemi, u hromady rezavého železného harampádí propleteného vyhozenými řetězy, stála na hraně mokrá matrace. „Tu měla na sobě.“ To promluvila strážnice Lizběta Corwiová, bystrá mladá žena, s níž už jsem několikrát spolupracoval. „Nemůžu tak úplně říct, že by byla dobře zakrytá, ale myslím, že pod tím tak trochu vypadala jako hromada odpadků.“ Viděl jsem, že mrtvou ženu obklopuje nepravidelný obdélník tmavší hlíny – zbytky matrací zakryté rosy. Naustin vedle ní dřepěl a civěl na zem.

„Ty děti, co ji našly, matraci napůl odklopily,“ poznamenala Corwiová.

„Jak ji našly?“

Corwiová ukázala na zem, na místa vydřená zvířecími tlapami.

„Jejich zásluhou ji neroztrhali. Když uviděli, co to je, vzali nohy na ramena a zavolali nám. Když jsme přijeli…“ Pohlédla na dva strážníky, které jsem neznal.

„Ti s ní hýbali?“

Přikývla. „Prý se chtěli podívat, jestli je ještě živá.“

„Jak se jmenují?“

„Šuškil a Brjamiv.“

„A tihle ji našli?“ Kývl jsem na střežené děti. Byli to dva kluci a dvě dívky. Asi patnáctiletí, promrzlí, pohledy zabořené do země.

„Jo. Žvýkači.“

„Šli ránu zvednout náladičku?“

„Tomu se říká obětavost, co?“ řekla. „Třeba chtějí být nejlepšími feťáky měsíce nebo co. Přišli sem krátce před sedmou. Vypadá to, že to skejťácký hřiště takhle funguje. Postavili ho před pár lety, napřed se tu nic nedělo, ale místní si stanovili systém směn. Od půlnoci do devíti ráno žvýkači; od devíti do jedenácti vymýšlí program místní gang; od jedenácti do půlnoci tu jsou skejťáci a bruslaři.“

„Měli u sebe něco?“

„Jeden z těch kluků má malou kudlu, ale vážně malou. Neoddělal by jí ani krysu, je to taková hračka. A pak každý žvejku. To je všechno.“ Pokrčila rameny. „Drogy u sebe ale neměli, našli jsme je u zdi,“ další pokrčení ramen, „nikdo kromě nich tu nebyl.“

Mávnutím k nám přivolala jednoho z našich kolegů a otevřela tašku, kterou přinesl. Malé balíčky smolou natřené trávy. Na ulici se tomu říká *feld*, je to odolný hybrid katy jedlé, *Catha edulis*, říznuté tabákem a kofeinem a ještě silnějšími věcmi a taky vlákny skelné vaty nebo něčím na ten způsob, aby člověku rozedřela dásně a dostala drogu do krve. To jméno je trojjazyčná slovní hříčka: v místě pěstování se jí říká *khat* a popravčí, kterému se říká „kat“, je v našem vlastním jazyce *feld*. Přičichl jsem k tomu a byl to docela podřadný materiál. Vydal jsem se ke čtyřem teenagerům třesoucím se ve svých pérovkách.

„*Vo co go?*“ zeptal se jeden kluk v napodobenině hiphopové angličtiny s besźelským přízvukem. Vzhlédl a zadíval se mi do očí, ale byl bledý. On ani žádný z jeho druhů nevypadal dobře. Z místa, kde seděli, mrtvou ženu vidět nemohli, ale raději se tam vůbec nedívali.

Museli vědět, že *feld* najdeme a zjistíme, že patří jim. Mohli mlčet a jen utéct.

„Jsem inspektor Borlú,“ řekl jsem. „Oddělení mimořádných zločinů.“

Neřekl jsem *Jsem Tyador*. Tenhle věk se těžko vyslýchá – jsou příliš staří na tykání, zdrobněliny, hračky a zároveň ještě nejsou dostatečně staří, aby při výslechu kladli vytrvalý odpor, když jsou přinejmenším jasně daná pravidla. „Jak se jmenujete?“ Hoch váhal,

přemýšlel, jestli má použít nějakou slangovou přezdívku, kterou si udělil, ale neudělal to.

„Viljem Bariči.“

„Vy jste ji našli?“ Přikývl a kamarádi také. „Povězte mi o tom něco.“

„Chodíme sem, protože, víte, a…“ Viljem čekal, ale já jsem o jeho drogách nic neřekl. Upřel oči na zem. „A všimli jsme si něčeho pod tou matrací a stáhli ji.“

„Bylo tu pár…“ Ostatní vzhlédli, když Viljem se zjevnou pověrčivostí zaváhal.

„Vlků?“ zeptal jsem se. Podívali se na sebe.

„Jo, motala se tu jedna prašivá smečka a…“

„Tak nás napadlo…“

„Jak to bylo dlouho po tom, co jste sem přišli?“ zeptal jsem se.

Viljem pokrčil rameny. „Nevím. Pár hodin?“

„Byl tu ještě někdo?“

„Támhle jsem před chvílí viděl ještě pár bouchačů.“

„Dealerů?“ Pokrčení ramen.

„A pak na trávu dojela nějaká dodávka a přijela až sem a za chvíli zas odjela. S nikým jsme nemluvili.“

„Kdy přijela ta dodávka?“

„Nevím.“

„Ještě byla tma.“ To řekla jedna z dívek.

„Dobře. Viljeme, i vy ostatní, obstaráme vám snídani, taky něco k pití, jestli tedy chcete…“ Pokynul jsem jejich hlídači. „Už jsme mluvili s rodiči?“ zeptal jsem se.

„Jsou na cestě, šéfe, kromě rodičů tyhle holky,“ ukázal na jednu z dívek, „s těma se nemůžem spojit.“

„Tak to zkoušejte dál. Teď je odvezte do střediska.“

Čtveřice teenagerů se na sebe zadívala. „Co je to za blbost, sakra?“ ohradil se nejistě hoch, který se nejmenoval Viljem. Věděl, že v souladu s jakousi taktikou by se měl mým pokynům vzpírat, ale zároveň chtěl jet s mým podřízeným. Černý čaj, chleba a papírování, nuda a barevná světla, všechno se to hodně lišilo od odhrnování té promáčené a těžké matrace na prostranství mezi domy, ve tmě.

~ ~ ~

Přijel Stepen Šukman i se svým asistentem Hamdem Hamziničem. Podíval jsem se na hodinky. Šukman mi nevěnoval pozornost. Když se sehnul k tělu, zasípal. Prohlásil ženu za mrtvou. Učinil několik poznámek, které Hamzinič zapsal.

„Jak dlouho?“ zeptal jsem se.

„Asi dvanáct hodin,“ odpověděl Šukman. Zatlačil ženě na jednu z končetin. Zhoupla se. Podle ztuhnutí a tak nestabilní polohy, v jaké se na zemi nacházela, nejspíš tuto smrtelnou pozici zaujala, když ležela na jiném profilu. „Tady ji nezabili.“ Už mnohokrát jsem slyšel, že se ve své práci vyzná, ale nikdy jsem nezaznamenal žádný důkaz, že by přímo neexceloval.

„Skončila jste?“ zeptal se jedné kriminalistky. Udělala ještě dva snímky z různých úhlů a přikývla. Šukman s Hamziničovou pomocí ženu překulil. Vypadalo to, jako by se jim svou strnulou nehybností vzpírala. Na zádech vypadala směšně, jako někdo, kdo si hraje na mrtvého brouka: ruce a nohy měla ohnuté, houpala se na páteři.

Vzhlížela k nám zpod větrem čechrané ofiny. Obličej měla stažený ve vylekané křeči: byla sama sebou neskonale překvapená. Byla silně nalíčená a make-up měla rozmazaný přes potlučenou tvář. Rozhodně nebylo možné určit, jak vypadá ve skutečnosti, jakou tvář by spatřili ti, kdo ji znali, kdyby uslyšeli její jméno. Chytřejší jsme mohli být později, až se ve smrti uvolní. Krev jí zalila přední část těla, která teď byla tmavá jako hlína. Blýskání fotoaparátů.

„Tak copak nám povíte o příčině smrti,“ zamumlal Šukman k ranám na její hrudi.

Na levé líci se jí až pod čelist stáčel dlouhý rudý šrám. Někdo ji pořezal přes půl obličeje.

Rána byla několik centimetrů hladká, táhla se kůží přesně jako máchnutí štětcem. Jakmile sklouzla pod čelist, pod převis úst, ošklivě se zazubila a končila, či začínala, hlubokým vytrženým otvorem v měkké tkáni za kostí. Žena na mě upírala nevidoucí pohled.

„Vyfoťte ji i bez blesku,“ požádal jsem.

Podobně jako několik dalších kolegů jsem při Šukmanově brebentění odvracel zrak – dívat se nám připadalo zvrácené. Uniformovaní techničtí specialisté provádějící ohledání místa činu, *techoči* v naší hantýrce, pátrali ve stále se zvětšujícím kruhu.

Převraceli odpadky a hledali stopy mezi rýhami, kde se prohánějí dopravní prostředky. Pokládali na zem referenční značky a cvakali fotoaparáty.

„Tak jo.“ Šukman se napřímil. „Můžeme ji odvézt.“ Dvojice mužů vyzvedla mrtvou na nosítka.

„Panebože,“ řekl jsem, „zakryjte ji přece.“ Někdo kdovíodkud vytáhl deku a nosiči se vydali k Šukmanovu vozu.

„Dnes odpoledne se do toho pustím,“ slíbil. „Uvidíme se?“ Neurčitě jsem potřásl hlavou. Zamířil jsem ke Corwiové.

„Naustine,“ zavolal jsem, když jsem se postavil tak, aby nás Corwiová mohla zaslechnout. Vzhlédla a trošku se přiblížila.

„Pane inspektore.“

„Co mi k tomu můžete říct?“

Usrkl z kelímku kávy a úzkostlivě se na mě podíval.

„Šlapka?“ nadhodil. „Podle prvního dojmu, pane inspektore. Ale zmlácená a nahá v téhle oblasti? A…“ Ukázal si na tvář, měl na mysli její přehnaný make-up. „Šlapka.“

„Pohádala se se zákazníkem?“

„Jo, ale… Kdyby to byla jen běžná tělesná zranění, víte, na co jsme se teď dívali, třeba mu nechtěla vyhovět, kdoví. Chlap zničehonic zaútočí. Ale tohle?“ Ještě jednou se znepokojeně dotkl své tváře. „Tohle je jiné.“

„Úchyl?“

Pokrčil rameny. „Možná. Pořeže ji, zabije, odhodí ji. Taky to bude pěknej suverén, je mu u prdele, že ji najdem.“

„Suverén, nebo hlupák.“

„Nebo suverén *a* hlupák.“

„Třeba tu máme suverénního hloupého sadistu,“ řekl jsem. Zatvářil se – *možná.*

„Dobře,“ vydechl jsem. „To by šlo. Obejděte místní holky. Proklepněte četníka, co to tady zná. Zeptejte se, jestli měli v poslední době s někým potíže. Dáme do oběhu její fotku, pokusíme se tuhle slečnu Fulanu identifikovat.“ Použil jsem slangový výraz pro neznámou, neztotožněnou ženu. „Ze všeho nejdřív chci, abyste vyslechli támhle Baričiho a jeho kumpány. Buďte na ně hodní, Bardo, určitě nám ohledně té ženské volat nemuseli. To myslím

vážně. A vezměte si na pomoc Jaškovou.“ Ramira Jašková byla vynikající tazatelka. „Brnknete mi dneska odpoledne?“ Když byl mimo doslech, podotkl jsem ke Corwiové: „Ještě před několika roky bysme na vraždu prostitutky neměli ani zdaleka tolik lidí.“

„Ušli jsme dlouhou cestu,“ podotkla. Nebyla o mnoho starší než ta mrtvá žena.

„Naustina nejspíš netěší, že se musí zaobírat nějakou lehkou děvou, ale asi jste si všimla, že si nestěžuje,“ opáčil jsem.

„Ušli jsme dlouhou cestu,“ zopakovala.

„Tak?“ Nadzvedl jsem obočí. Zadíval jsem se za Naustinem. Čekal jsem. Pamatoval jsem si Lizbětinu práci na Šulbanově zmizení, případu, který se ukázal být mnohem složitější, než se původně zdál.

„Já jen, víte, neměli bysme pouštět ze zřetele i jiné možnosti,“ dodala.

„Sem s nimi.“

„To její nalíčení. Jsou to, víte, samé zemité a hnědé odstíny. Má ho požehnaně, ale není to –“ svůdně vyšpulila rty. „A všiml jste si jejích vlasů?“ Všiml. „Nemá je nabarvené. Když se mnou pojedete po Gunter-Strász, kolem arény, všude, kde se tyhle holky shlukují, myslím, že tam budou ze dvou třetin blondýny. A zbytek bude mít vlasy černé, krvavě rudé nebo kdoví ještě jaké. A…“ Sklouzla ve vzduchu prsty, jako by hladila vlasy. „Má je sice špinavé, ale mnohem lepší než já.“ Prohrábla si rukou vlastní roztřepené konečky.

Pro spoustu besźelských prostitutek, zvláště v takovýchto oblastech, bylo na prvním místě jídlo a oblečení pro jejich děti; pak *feld* nebo crack pro ně samé; jídlo pro ně samé; pak různé drobnosti, na jejichž seznamu kondicionéry figurovaly poměrně nízko. Zadíval jsem se na zbytek policistů, na Naustina, který už se chystal k odchodu.

„Dobře,“ řekl jsem. „Znáte tuhle oblast?“

„No, je trochu z ruky,“ odpověděla. „Vlastně už to ani není moc Besźel. Můj rajón je Lestov. Když přišlo hlášení, povolali i několik z nás. Ale před pár lety jsem tu dělala kolečko, takže to tedy trochu znám.“

Lestov sám už byl skoro předměstí, šest nebo sedm kilometrů od středu města, a my jsme byli ještě jižněji, za Jovičovým mostem na výběžku země mezi Bulkjovskou úžinou a skoro až ústím řeky. Kordvennu, technicky vzato ostrov, ačkoli byla od pevniny co by kamenem dohodil a byla s ní spojena pozůstatky průmyslu, že by ji za ostrov nikdo nepokládal, tvořila sídliště, skladiště a laciné bodegy počmárané nekonečným graffiti. Od srdce Besźelu ležela dostatečně daleko, aby se na ni, na rozdíl od slumů blíže k centru, dalo snadno zapomenout.

„Jak dlouho jste tu byla?“ zeptal jsem se.

„Šest měsíců, standard. Byly to běžné věci: pouliční krádeže, sjeté děti, co se mlátí hlava nehlava, drogy, prostituce.“

„I vraždy?“

„Za tu dobu tak dvě nebo tři. Spojené s drogami. Většinou na ně ale nedojde: gangy se umějí šikovně trestat, aniž by na sebe přivolaly óemzetku.“

„Dá se říct, že tady někomu pořádně hráblo.“

„Ano. Nebo je mu všechno jedno.“

„Dobře,“ kývl jsem. „Chtěl bych, abyste se tomu věnovala. Na čem teď děláte?“

„Na ničem, co by nemohlo počkat.“

„Chtěl bych, abyste na chvilku změnila působiště. Zůstaly vám tady pořád nějaké kontakty?“ Vyšpulila rty. „Jestli budete moct, tak je vypátrejte, jestli ne, promluvte si s někým z našich místních, zjistěte, kdo jim zpívá. Chci vás mít tady. Mějte uši nastražené, projděte si sídliště – ještě jednou, jak se tady tomu říká?“

„Vesnice Pokost.“ Nevesele se zasmála.

„Vesnice, jakou svět neviděl,“ usoudil jsem. „Uvidíte, co se dá zjistit.“

„Mému komisaři se to ale líbit nebude.“

„S ním už si promluvím. Je to Bašazin, že?“

„Zařídíte to? Jsem tedy převelena?“

„Zatím tomu nijak neříkejme. Teď vás jenom žádám, abyste se soustředila na tenhle úkol. A zodpovídala se přímo mně.“ Dal jsem jí čísla na svůj mobil a do své kanceláře. „Po kordvenských

pamětihodnostech mě můžete provést později. A…“ Vrhl jsem rychlý pohled na Naustina. Všimla si toho. „A ať vám nic neunikne.“

„Nejspíš má pravdu. Nejspíš tu řádil suverénní sadista, šéfe.“

„Nejspíš jo. Musíme zjistit, proč si tahle slečna udržovala vlasy v takové čistotě.“

Existuje jakási hitparáda instinktu. Všichni jsme věděli, že když komisař Kerevan ještě hlídkoval v ulicích, rozluštil několik případů tím, že sledoval vodítka, která nedávala žádný logický smysl; a že vrchní inspektor Marcoberg žádné takové nečekané úspěchy nezaznamenával a že za jeho slušnými výsledky stojí spíše úmorná dřina. Nevysvětlitelná proniknutí do podstaty problému bychom nikdy nenazvali „osvíceními“ – ze strachu, abychom k sobě nepřitáhli pozornost všehomíra. Ale přesto k nim docházelo a člověk poznal, že se v blízkosti některého z nich ocitl, když spatřil, jak si detektiv líbá prsty a dotýká se hrudi, kde mu měl teoreticky viset přívěsek zasvěcený Varšovi, patronovi nevysvětlitelných vnuknutí.

Strážníci Šuškil a Brjamiv byli překvapení, pak zamlklí a nakonec rozmrzelí, když jsem se jich ptal, proč odtáhli tu matraci. Nahlásil jsem je. Kdyby se omluvili, nechal bych to plavat. Deprimovalo mě, jak běžné je vídat šlápoty policejních bot ve zbytcích prolité krve, rozmazané a zničené otisky prstů, znehodnocené nebo ztracené vzorky.

Na okraji prostranství se shromáždila skupinka novinářů. Petrus Jak-se-jenom-jmenuje, Valdir Mohli, mladík jménem Rackhaus a několik dalších.

„Pane inspektore!“

„Pane inspektore Borlú!“ Dokonce: „Tyadore!“

Většina reportérů byla vždycky zdvořilá a ochotná přistoupit na mé připomínky ohledně toho, co by neměli zveřejňovat. Během posledních několika let se objevily nové, lascivnější a agresivnější plátky, inspirované a v některých případech ovládané svými britskými nebo severoamerickými vlastníky. Bylo to nevyhnutelné, a upřímně vzato naše zavedené místní sdělovací prostředky byly až úmorně usedlé. Znepokojivý nebyl ani tak příklon k senzacechtivosti či iritující chování mladých novinářů z nových titulů jako spíše jejich tendence svědomitě sledovat scénáře zavedené dříve, než se narodili.

Tak třeba Rackhaus, který psal pro týdeník s názvem *Rejal!* Neměl zábrany ze mě páčit skutečnosti, o nichž věděl, že mu je nemůžu sdělit, neměl zábrany pokoušet se uplácet služebně nižší policisty, s občasným úspěchem, a přitom říkat: „Veřejnost má právo na informace!“

Když mi to řekl poprvé, vůbec jsem mu nerozuměl. V besźštině je slovo „právo“ natolik mnohovýznamové, že nepostihlo jednoznačný úmysl, který jím hodlal sdělit. Celou větu jsem si musel v duchu přeložit do angličtiny, jíž hovořím docela obstojně, abych ji rozklíčoval. Jeho oddanost klišé byla větší než potřeba sdělovat. Třeba ho mělo uspokojit, až na něho vyštěknu a označím ho za supa, krvežíznivce.

„Vy víte, co vám řeknu,“ obrátil jsem se na ně. Oddělovala nás natažená páska. „Odpoledne bude tisková konference, na ústředí OMZ.“

„V kolik hodin?“ Fotografovali si mě.

„To se dozvíte, Petrusi.“

Rackhaus pronesl něco, čemu jsem nevěnoval pozornost. Otočil jsem se a podél okrajů sídliště se zadíval na konec Gunter-Strász, sevřený mezi špinavými cihlovými domy. Vítr rozfoukával odpadky. Mohly být kdekoliv. Kolébavou chůzí se ode mě vzdalovala jakási postarší žena. Otočila hlavu a zadívala se na mě. Její pohyb mě zaujal a střetli jsme se pohledem. Napadalo mě, jestli mi nechce něco říct. Při tomto letmém pohledu jsem automaticky zaregistroval její oblečení, způsob držení těla a výraz.

S nesmírným úlekem jsem si uvědomil, že na Gunter-Strász vůbec není, že jsem ji neměl vidět.

Okamžitě a rozrušeně jsem z ní pohledem sklouzl a ona udělala totéž, stejnou rychlostí. Zaklonil jsem hlavu a upřel oči na letadlo klesající k letišti. Když jsem se za několik vteřin opět podíval – aniž jsem sledoval, jak se žena ztěžka vzdaluje – místo na ni, na její cizí ulici, očima jsem vnímal fasády domů blízké a *místní* Gunter-Strász, oné úpadkem stižené zóny.

Kapitola druhá

Požádal jsem strážníka, aby mě vysadil severně od Lestova, nedaleko mostu. Tuto oblast jsem neznal moc dobře. Jako školák i několikrát poté jsem se na ostrově samozřejmě byl podívat a navštívil jsem místní rozvaliny, ale mé cesty vedly jinudy. Na cukrárničkách a malých dílnách byly přišroubované cedulky se směrovkami k lokálním cílům a já se jimi nechal navést na tramvajovou zastávku na hezkém náměstí. Čekal jsem mezi pečovatelským domem, označeným symbolem přesýpacích hodin, a krámkem s kořením, v oblaku skořicové vůně.

Když tramvaj přijela, nakřáple zacinkala a zakolébala se v kolejích. Neposadil jsem se, ačkoli vůz byl poloprázdný. Věděl jsem, že cestou na sever do centra Besźelu budeme přibírat pasažéry. Stál jsem u okna a shlížel do města, do neznámých ulic.

Před očima jsem měl tu ženu, zkroucené tělo schované pod starou matrací, jak ji očichávají mrchožrouti. Zavolal jsem z mobilu Naustinovi.

„Analyzuje se ta matrace kvůli případným stopám?“

„Mělo by se na tom dělat, pane.“

„Prověřte to. Jestli se jí věnují technici, je to v pořádku, ale Brjamiv a ten jeho kumpán by rozvrtali i tečku na konci věty.“ Třeba byla v tomhle oboru nová. Možná kdybychom ji našli o týden později, vlasy by měla zářivě blond.

Tyhle končiny u řeky jsou spletité, spousta domů je století i víc stará. Tramvaj vjížděla kolejemi do míst, kde Besźel, či alespoň polovina všeho, co jsme míjeli, se jakoby nakláněl a hrozivě se nad

námi tyčil. Kolébali jsme se a nechávali se zpomalovat, místními i jinými vozy, přijeli jsme do prolínající se zóny, kde besźelskou zástavbu tvořily krámky se starožitnostmi. Tomuto odvětví se zde dařilo, stejně jako už několik let všemu ostatnímu; lidé vynášeli z bytů rodinné cennosti, leštili a pulírovali zděděné věci, aby se jich zbavili za pár besźmarek.

Někteří komentátoři byli optimističtí. Zatímco jejich úvodníky na sebe nelítostně pořvávaly, jak měly ostatně ve zvyku, řada stran nového druhu spolupracovala, aby Besźel co nejvíc zvelebila. Každá kapka zahraničních investic, a k překvapení všech kapky přicházely, vyvolávala halasné chvalořečení. Nedávno se k nám přesunulo i pár společností z high-tech sféry, ačkoli bylo jen těžké uvěřit, že se to stalo v reakci na připitomělý besźelský popis sebe sama jakožto „Křemíkové delty“.

Vystoupil jsem u sochy krále Vala. Ve středu města bylo rušno: pohyboval jsem se trhanými přískoky, omlouval se místním i turistům, všechny ostatní svědomitě neviděl, dokud jsem nedošel k hranaté betonové budově Ústředí OMZ. Besźelští průvodci dohlíželi na dvě skupiny turistů. Stál jsem na schodech a díval se na Uropa-Strász. Signál jsem zachytil až na několikátý pokus.

„Corwiová?“

„Šéfe?“

„Vy tu oblast znáte: existuje nějaká možnost, že máme co dělat s trans-g?“

Následovalo několik vteřin ticha.

„To mi nepřipadá pravděpodobné. Ta oblast je většinou totální. A Vesnice Pokost, celé to sídliště, je totální určitě.“

„Ale část Gunter-Strász…“

„Ano, ale… Nejbližší prolnutí je stovky metrů daleko. Přece by nemohli…“ Ze strany vraha či vrahů by to bylo nepředstavitelné riziko. „Myslím, že to můžeme mít za prokázané,“ řekla.

„Dobře. Dejte mi pak vědět, jak to jde. Brzy to prověřím.“

~ ~ ~

Musel jsem se věnovat papírování u jiných případů, na nichž jsem začal pracovat a k nimž jsem se vracel jako na houpačce. Žena

ubitá svým přítelem, kterému se zatím dařilo prchat navzdory detektivům, kteří mu byli na stopě, i otiskům poskytnutým letišti. Stělim byl starý pán, který při násilném vloupání překvapil narkomana a dostal jedinou, smrtelnou ránu utahovákem, který si sám přinesl. Tenhle případ nebral konce. Pak tu byl mladík jménem Avid Avid, který vykrvácel z hlavy poté, co dostal na chodníku polibek smrti od nějakého rasisty, který na zeď nad něj napsal „ébrejská špína“. Na tomhle případě jsem spolupracoval s kolegou Šenvojem ze Speciálního oddělení, který ještě před Avidovou smrtí inkognito pronikl mezi beszelské krajní pravičáky.

Zatímco jsem obědval u stolu v kanceláři, zavolala mi Ramira Jašková. „Právě jsme skončili s výslechem těch kluků, pane.“

„A?“

„Měl byste být rád, že líp neznají svá práva, protože kdyby je znali, Naustin by teď čelil obvinění.“ Promnul jsem si oči a polkl sousto, které jsem měl v ústech.

„… Co udělal?“

„Baričiho kamarád Sergev pyskoval, takže si ho Naustin podal, dal mu jednu do zubů a řekl, že je hlavní podezřelý.“ Zaklel jsem. „Nebylo to nic těžkého a aspoň jsem mohla snáz zahrát *gudcopa*.“ Slova *gudcop* a *badcop* jsme si pro své role dobrých a zlých policajtů ukradli z angličtiny. Naustin patřil k lidem, kteří se při dotazování až příliš snadno uchylují k ruční výpomoci. Na některé podezřelé, kteří během výslechu musejí spadnout ze schodů, tahle metoda platí, ale málomluvný puberťácký žvýkač mezi ně nepatří.

„No, nic strašného se nestalo,“ navázala Jašková. „Jejich výpovědi se shodují. Jsou venku, všichni čtyři, mezi těmi stromy. Nejspíš tam tak trochu zlobí. Byli tam nejmíň pár hodin. V jedné chvíli, a neptejte se mě na nic konkrétního, protože kromě toho, že ‚ještě byla tma‘ a nic víc z nich nedostanete, si jedna z těch holek všimla, že na trávník ke skateparku přijíždí dodávka. Nic si z toho nedělá, protože lidi tam přijíždějí ve dne v noci kšeftovat, vyhazovat smetí a kdovíco ještě. Dodávka jede kolem, objíždí skatepark, vrací se. Zanedlouho rychle odjíždí.“

„Říkáte rychle?“

Honem jsem si škrábal poznámky do notesu a jednou rukou si snažil otevřít e-mail v počítači. Spojení se několikrát přerušilo. Velké přílohy v nedostatečném systému.

„Jo. Zmizela ve spěchu a dorasovala si závěsy. Proto si ta holka taky všimla, že jede pryč.“

„A popis?“

„‚Šedá‘. V dodávkách se nevyzná.“

„Ukažte jí pár obrázků, jestli by neurčila značku.“

„Děláme na tom, pane. Dám vám vědět. O něco později přijela nejmíň ještě dvě další auta nebo dodávky, důvod neznámý, podle Baričiho nejspíš kvůli kšeftům.“

„To by nám mohlo zkomplikovat zajištění otisků pneumatik.“

„Asi tak po hodině muchlání se ta holka zmíní o té dodávce ostatním, a tak se vydají na obhlídku, jestli z ní třeba někdo něco nevyhodil. Prý občas narazí na staré přehrávače, boty, knížky, kdejaké haraburdí.“

„A najdou tu ženskou.“ Načetlo se mi několik zpráv. Jedna pocházela od policejních fotografů. Otevřel jsem ji a začal projíždět snímky.

„A najdou tu ženskou.“

~ ~ ~

Zavolal si mě komisař Gadlem. Jeho vlídná teatrálnost a strojená laskavost byly až příliš průhledné, ale vždycky mě nechával, abych si dělal, co chci. Seděl jsem, zatímco ťukal do klávesnice a nadával. Viděl jsem, jak má po stranách monitoru přilepené poznámky, které určitě byly vstupními hesly do databází.

„Nuže?“ zeptal se. „Tak sídliště?“

„Ano.“

„Kde?“

„Na jihu, na předměstí. Mladá žena. Ubodaná. Má ji Šukman.“

„Prostitutka?“

„Dost možná.“

„Dost možná,“ zopakoval po mně, „ale ne tak docela. Jako bych ve vašem hlase něco slyšel. Jen do toho, řiďte se instinktem. Sám

nejlíp víte, jestli se vám chce podělit o důvody toho ‚ne tak docela'. Kdo je váš podřízený?"

„Naustin. A pomáhá mi i jedna strážnice z ulice. Corwiová. Prvotřídní policistka. Dobře to tam zná."

„Je to její rajón?" Přikývl jsem. Zhruba.

„Co je ještě otevřené?"

„U mě na stole?" Vypočítal jsem mu to. Komisař přikývl. I navzdory dalším případům mi dal prostor věnovat se slečně Fulaně.

~ ~ ~

„Prošla jste celou tu záležitost?"

Bylo těsně před desátou večer, více než čtyřicet hodin od chvíle, co jsme našli oběť. Corwiová projížděla – nesnažila se skrývat svou uniformu, a to ani přesto, že jsme jeli v neoznačeném autě – ulicemi kolem Gunter-Strász. Včera v noci jsem se dostal domů velmi pozdě. A po tom, co jsem strávil na těchto ulicích o samotě ráno, už jsem tady byl zase.

Na větších třídách a občas i jinde se vyskytovala prolínající se místa, ale takhle daleko byla naprostá většina oblasti totální. Bylo tu vidět jen velmi málo beszelských starožitných úprav, velice málo strmých střech nebo oken s mnoha tabulkami: tady stály ochrnuté továrny a zbídačené sklady staré pár desítek let, často s rozbitými okny, fungující na půl kapacity, pokud vůbec. Obedněné fasády. Pletivem potažené krámky s potravinami. Starší zchátralá průčelí v klasickém beszelském stylu. Některé domy byly obsazené a proměněné v kaple a feťácká doupata: některé vypálené a ponechané jako neumělá průklepová ztvárnění sebe sama.

Oblast se nehemžila lidmi, ale ani zdaleka nebyla prázdná. Ti, co byli venku, vypadali jako krajina, jako by tu byli odjakživa. Ráno jich bylo méně, ale nijak výrazně.

„Viděl jste Šukmana, jak dělá na tom těle?"

„Ne." Díval jsem se na to, co jsme míjeli, a nahlížel do mapy. „Dostal jsem se tam, až skončil."

„Dělá se vám z toho zle?" zeptala se.

„Ne."

„Hm…“ Usmála se a odbočila. „To byste musel říct, i kdyby se vám zle dělalo.“

„To je pravda,“ přikývl jsem, ačkoli nebyla.

Poukazovala na to, co se dalo označit za místní dominanty. Neprozradil jsem jí, že jsem v Kordvenně byl už ráno, abych si tahle místa proklepl. Corwiová se nepokoušela skrýt své policejní ošacení proto, že ti, co nás spatřili, a mohli by si jinak myslet, že jsme je přijeli načapat, měli pochopit, že něco takového není naším úmyslem; a fakt, že nejedeme ve švestce, jak jsme říkali svým černomodrým vozům, jim sděloval, že jsme je nepřijeli ani otravovat. Jak složité úmluvy!

Většina z lidí kolem nás byla v Besźelu, takže jsme je viděli. Chudoba poznamenávala už tak vyčpělé, ošuntělé střihy a barvy, které trvale charakterizují besźelské oblečení – to, co se nazývalo besźelskou nemódní módou. Několik výjimek, jak jsme si uvědomili, když jsme se rozhlédli, bylo jinde, takže jsme je neviděli, nicméně mladší Besźané byli také barevnější, jejich svršky měly více obrázků, než tomu bylo u jejich rodičů.

Většina besźelských mužů a žen (je potřeba to vůbec říkat?) nedělala nic jiného, než chodila z jednoho místa na druhé, z pozdních pracovních směn, z domovů do jiných domovů nebo obchodů. Přesto to, co jsme sledovali, vytvářelo jakési hrozivé prostorové uspořádání, ale odehrávalo se tu dost kradmých činů, aby to nevyvolávalo čirou paranoiu.

„Dnes ráno jsem se setkala s několika místními, s kterými jsem se kdysi bavila,“ prohlásila Corwiová. „Zeptala jsem se jich, jestli o něčem neslyšeli.“ Projížděla potemnělým místem, kde se posouvala rovnováha prolnutí, a ani jeden z nás nepromluvil, dokud pouliční lampy kolem nebyly zase vyšší a nenabyly obvyklého dekorativního sklonu. Pod těmito lampami – bylo vidět, jak se ulice, po níž jsme se pohybovali, od nás perspektivně stáčí – stály ženy živící se sexem. Ostražitě se dívaly, jak se přibližujeme.

„Moc jsem nepochodila,“ dodala.

Při první výpravě u sebe neměla ani fotografii. Takhle brzy to byly přiznané kontakty, prodavači z krámků s alkoholem, kněží z přikrčených místních kostelů, několik posledních dělnických kněží,

stateční starci se srpy a kříži vytetovanými na bicepsech a předloktích, a za nimi na policích beszelské překlady Gutiérreze, Rauschenbusche, Canaana Banany. Lidé sedící na schůdcích před domy. Corwiová se jich dokázala jenom zeptat, co by jí mohli říct o událostech ve Vesnici Pokost. O vraždě sice slyšeli, ale nic nevěděli.

Teď jsme s sebou už měli fotografii. Dal mi ji Šukman. Jakmile jsme vystoupili z auta, začal jsem se s ní ohánět: opravdu jsem se jí oháněl, aby ženy viděly, že jim něco přináším, že naše návštěva má nějaký účel, že nejdeme zatýkat.

Corwiová některé z nich znala. Kouřily a pozorovaly nás. Byla zima a jako každý, kdo je spatřil, jsem žasl nad jejich nohama v síťovaných punčochách. Samozřejmě jsme jim kazili obchody – spousta kolemjdoucích místních se na nás podívala a odvrátila zrak. Všiml jsem si švestky, která cestou kolem nás zpomalila provoz – muselo je napadnout, že je čeká snadné zatýkání –, ale potom řidič i spolujezdec zahlédli uniformu mé kolegyně, zasalutovali a rychle odjeli. Zamával jsem jejich zadním světlům.

„Co chcete?“ zeptala se jedna žena. Měla vysoké a laciné boty. Ukázal jsem jí fotografii.

Slečně Fulaně očistili tvář. Několik stop na ní zůstalo – pod líčením bylo vidět odřeniny. (Mohli je ze snímku odstranit úplně, ale šok, který tyto rány vyvolávaly, byl užitečný při dotazování.) Fotografie vznikla předtím, než jí oholili hlavu. Nevypadala klidně. Vypadala netrpělivě.

„Tuhle neznám.“

„Tuhle neznám.“ Nepostřehl jsem rychle ukrývané poznání. Shlukly se v šedém světle lampy, ke zděšení svých zákazníků postávajících na okraji místní tmy, podávaly si fotografii a bez ohledu na to, zda vydávaly či nevydávaly soucitné zvuky, Fulanu neznaly.

„Co se stalo?“ Ženě, která mě o to požádala, jsem dal svou vizitku. Byla snědá, někde v hloubi semitského či tureckého původu. V její beszštině nezaznával žádný cizí přízvuk.

„To se snažíme zjistit.“

„Máme se znepokojovat?“

„Já…“ Když jsem se odmlčel, Corwiová řekla: „Jestli si budeme myslet, že ano, Sayro, řekneme vám to.“

Zastavili jsme u skupinky mladíků popíjejících silné víno před biliárovou hernou. Corwiová chvilku snášela jejich oplzlé poznámky, pak jim dala kolovat fotografii.

„Proč tu jsme?“ Otázku jsem pronesl velmi potichu.

„Jsou to členové místních gangů na té nejnižší úrovni, šéfe,“ odpověděla. „Sledujte jejich reakce.“ Ale pokud něco věděli, nic nám neprozradili. Vrátili fotografii a lhostejně si vzali moji vizitku.

Tohle jsme opakovali i u jiných hloučků a potom jsme pokaždé čekali několik minut v autě, dostatečně daleko, aby se některý znepokojený člen kterékoli pánské či dámské skupiny mohl omluvit a přijít za námi a sdělit nám nějakou odpadlickou informaci, která by nás kdovíjakými oklikami mohla dotlačit k podrobnostem o naší mrtvé ženě a její rodině. Nikdo za námi nepřišel. Spoustě lidí jsem rozdal vizitky a zapsal si do notesu jména a popisy těch několika málo z nich, o nichž mi Corwiová řekla, že jsou nějak důležití.

„Tak to by byli zhruba všichni, které jsem tu znávala,“ shrnula. Někteří lidé ji poznali, ale zdálo se, že na to, jak ji přijímají, to velký vliv nemá. Když jsme se shodli, že končíme, bylo něco po druhé ráno. Půlměsíc byl zastřený: po posledním dotazování jsme zastavili a zůstali stát na ulici, z níž se už vytráceli i ti nejzarputilejší opozdilci.

„Pořád nad ní visí otazník.“ Corwiovou to překvapovalo.

„Postarám se, aby se tu vyvěsily plakáty.“

„Vážně, šéfe? Na tohle že by komisař přistoupil?“ Mluvili jsme potichu. Vsunul jsem prsty do drátěného pletiva obklučujícího pozemek, na němž bylo vidět jen beton a křoviska.

„Jo,“ odpověděl jsem. „Na tohle přistoupí. Tolik po něm zase chtít nebudu.“

„Znamenalo by to mít pár uniforem na pár hodin a to on nebude… ani za…“

„Musíme zjistit její totožnost. Do prdele, klidně si je vyvěsím sám.“ Postarám se, aby se rozeslaly na všechna městská oddělení. Jakmile se dozvíme jméno, jestli je Fulana to, za co ji intuitivně

máme, těch pár zdrojů se vypaří. Ždímali jsme možnosti, které se měly samy uzavřít.

„Vy jste šéf, šéfe.“

„Ani bych neřekl, ale chvilku si to tu ošéfuju.“

„Pojedeme?“ Ukázala na auto.

„Půjdu na tramvaj.“

„Vážně? Ale no tak, to vám bude trvat několik hodin.“ Ale odbyl jsem ji mávnutím ruky. Odcházel jsem za klapotu vlastních kroků a štěkotu jakéhosi vzteklého pouličního psa, do míst, kde se vytrácela šedá zář našich lamp. Ozářilo mě cizí oranžové světlo.

~ ~ ~

Šukman byl ve své laboratoři zamlklejší než venku. Právě jsem telefonicky žádal Jaškovou o videozáznam včerejšího výslechu těch dětí, když se se mnou Šukman spojil a řekl mi, abych za ním přišel. Byla tam samozřejmě zima a z pachu chemikálií k zalknutí. V rozlehlé místnosti bez oken bylo stejně tmavého a potřísněného dřeva jako oceli. Na zdech visely nástěnky a z každé se zvedaly houštiny papírů.

Připadalo mi, že v koutech, na okrajích pracovních stolů číhá špína; když jsem však prstem přejel ušmudlaně vyhlížející rýhu vedle nadzvednuté zátky a podíval se na něj, byl čistý. Skvrny byly dávného data. Šukman stál v čele ocelového pitevního stolu, na němž pod lehce potřísněnou plachtou ležela naše Fulana s nevýraznými rysy v tváři a upírala oči ke stropu, zatímco jsme se o ní bavili.

Podíval jsem se na Hamziniče. Měl jsem dojem, že je jen o málo starší než mrtvá žena. Stál se založenýma rukama zdvořile opodál. Jestli náhodou nebo ne měl vedle sebe nástěnku, na níž byla vedle pohlednic a všelijakých poznámek připíchnuta i malá pestrobarevná *šahada*. Hamd Hamzinič byl to, co by vrazi Avida Avida také označili pojmem „ébru“. V současnosti se tento termín používal především ve staromódním nebo rasistickém úzu, nebo jako převrácená provokace adresátů tohoto označení: jedna z nejznámějších besźelských hip-hopových skupin se jmenovala „Ébru W.A.“.

Technicky vzato bylo toto slovo samozřejmě absurdně nepřesné pro nejméně polovinu z těch, které označovalo. Ale už nejméně dvě stě let, od časů, kdy tu začali hledat útočiště uprchlíci z Balkánu a rychle rozhojnili místní muslimskou populaci, se *ébru*, starobylé besźelské označení pro „židy“, používalo i pro nové přistěhovalce a stalo se souhrnným označením pro oba tábory. Nově příchozí muslimové se v Besźelu usazovali právě v původně židovských ghettech.

Ještě před příchodem uprchlíků se domorodci z obou těchto besźelských menšinových komunit tradičně spolčovali, ať už v žertu nebo ve strachu, podle aktuální politické situace. Jen málokterý obyvatel města si uvědomuje, že naše tradice vtipů o pošetilosti prostředního potomka vychází ze starodávného humorného dialogu mezi besźelským vrchním rabínem a jeho hlavním imámem o neukázněnosti besźelské ortodoxní církve. Oba muži se shodli, že jí chybí jak moudrost nejstarší abrahámské víry, tak síla té nejmladší.

Po většinu besźelských dějin bylo běžnou formou pohostinského zařízení takzvané *DöplirCaffé*: jedna muslimská a jedna židovská kavárna, v nájmu hned vedle sebe, každá se svým vlastním pultem a kuchyní, *halal* i *košer*, pod jedním jménem, vývěsním štítem, s jednou sadou stolů a vybouranou dělicí stěnou. Do podniku přicházely smíšené skupinky, zdravily oba majitele, společně usedaly ke stolům a podle linií přívrženectví se dělily, jen aby si z příslušné strany objednaly své dovolené jídlo, nebo v případě volnomyšlenkářů okázale oslovily obě strany. Zda bylo *DöplirCaffé* jedním či dvěma podniky záviselo na tom, kdo se ptal: pro výběrčí daně z nemovitosti byl vždycky jen jedním.

Besźelské ghetto bylo v současnosti už jen architektonickým prvkem, nikoli formálním politickým vymezením, polorozpadlé staré domy přizdobené vkusem nových zbohatlíků, vměstnané mezi velmi odlišné cizí alter-prostory. Bylo to jenom město, žádná alegorie, a Hamd Hamzinič by se v něm při svých studiích potýkal s nepříjemnostmi. O Šukmanovi jsem měl o něco lepší mínění: na muži jeho věku a temperamentu mě poněkud překvapovalo, že Hamziniče takhle nechává projevovat příslušnost ke své víře.

Šukman Fulanu neobnažoval. Ležela mezi námi. Něco s ní udělali, aby ležela, jako by odpočívala.

„Poslal jsem vám e-mailem zprávu," řekl Šukman. „Čtyřiadvacetiletá pětadvacetiletá žena. Celkově poměrně zdravá, až na to, že je po smrti. Čas úmrtí někdy kolem půlnoci předvčerejší noci, plus minus, samozřejmě. Příčina smrti bodné rány v hrudi. Celkem čtyři, přičemž jedna jí propíchla srdce. Nějaký bodec nebo tenká dýka, určitě ne čepel. Má taky ošklivou ránu na hlavě a spoustu podivných oděrek." Vzhlédl jsem. „Některé pod vlasy. Dostala úder do spánku." Máchl rukou ve zpomalené napodobenině předpokládaného pohybu. „Do levé strany lebky. Řekl bych, že po něm upadla do bezvědomí, nebo alespoň upadla a zůstala omráčená, ty bodné rány pak byly už jenom z milosti."

„Čím dostala? Do té hlavy?"

„Něčím těžkým a tupým. Domnívám se, že to mohla být pěst, pokud byla dostatečně velká, ale vážně o tom pochybuju." Odtáhl růžek plachty a zkušeným pohybem odhrnul vlasy ze spánku. Kůže měla ošklivý odstín zamřelé modřiny. „A *voilà*." Pokynul mi, abych se na holou hlavu podíval z větší blízkosti.

Přiblížil jsem se k zápachu konzervantu. V kaštanovém strništi bylo vidět několik drobných strupovitých vpichů.

„Co to je?"

„Nevím. Nejsou hluboké. Nejspíš něco, na čem přistála." Oděrky byly velké asi jako hroty tužky vtlačené do kůže. Zakrývaly oblast velkou asi tak na šířku mé ruky a nepravidelně narušovaly povrch kůže. Na několika místech vytvářely několik milimetrů dlouhé linky, hlubší uprostřed než na okrajích, kde mizely.

„Stopy po styku?"

„V poslední době nic takového. Pokud je to prostitutka, možná se v tomhle stavu octla kvůli tomu, že něco odmítla udělat." Přikývl jsem. Čekal. „Teď už je umytá," pronesl nakonec. „Ale byla celá špinavá, od prachu, od trávy, od všeho, co by se dalo očekávat na místě, kde ležela. A od rzi."

„Od rzi?"

„Všude. Měla na sobě spoustu oděrek, škrábanců, šrámů, většinou posmrtného původu, a spoustu rzi."

Ještě jednou jsem přikývl. Zamračil jsem se.

„Zranění způsobená obranou?“

„Nic. Přišlo to rychle a nečekaně, nebo stála zády. Na těle má hromadu dalších šrámů a podobných věcí.“ Šukman ukázal na odřeniny na ženině kůži. „Odpovídají vlečení po zemi. Zhmoždění těla při vraždě.“

Hamzinič otevřel ústa, zase je zavřel. Vzhlédl jsem k němu. Smutně zavrtěl hlavou: *Ne, nic.*

Kapitola třetí

Plakáty byly vylepeny. Z větší části v oblasti, kde byla nalezena naše Fulana, ale několik se jich objevilo i na hlavních a obchodních ulicích, v Kjezovu a Topisze a podobných zónách. Dokonce jsem jeden uviděl, když jsem vyšel ze svého bytu.

Nenacházel se ani zrovna blízko centra. Bydlel jsem na jihovýchodním konci starého města, v předposledním patře šestiposchoďového věžáku na Vulkov-Strász. To je silně prolnutá ulice – shluk za shlukem domů přerušovaných alternou, na některých místech i dům za domem. Místní stavby jsou o jedno nebo tři poschodí vyšší než ty druhé, takže Besźel vykukuje napůl nepravidelně a panorama střech tvoří takřka podsebití.

Na konci Vulkov-Strász stojí kostel Nanebevzetí, protkaný stíny nosníky zpevněných věží, které by se nad ním tyčily, kdyby tam byly, s okny sice chráněnými mřížkami, ale s několika rozbitými vitrážemi. Dost často se tam koná rybí trh. Pravidelně jsem snídával za pokřikování prodavačů stojících vedle kyblíků s ledem a regálů se živými měkkýši. I mladé ženy, které tam pracovaly, se za stánky oblékaly jako jejich matky, byly tesklivě fotogenické, s vlasy svázanými v šátcích v barvách utěrek, s vykosťovacími zástěrami v šedých a rudých odstínech, aby minimalizovaly stopy po kuchání. Muži vypadali, klamně či opravdu, jako by se právě vylodili a po příchodu z moře složili své úlovky, až když došli na dlažbu pod mým oknem. Zákazníci v Besźelu okouněli, očichávali a ohmatávali zboží.

Ráno se na vyvýšené trati několik metrů od mého okna prohánějí vlaky. Nebyly v mém městě. Samozřejmě jsem to nedělal, ale mohl

jsem jim nahlížet do vagonů – opravdu jezdily tak blízko – a upoutávat pozornost cizích cestovatelů.

Spatřili by jen útlého muže na prahu středního věku, v županu, sedícího u ranního jogurtu a kávy, který třesením skládá výtisk novin (*Inkyistora* nebo *Iy Déurnem* nebo rozmazaného *Beszel Journalu*, aby si nepřestal procvičovat angličtinu). Obvykle o samotě – občas s ním mohla být jedna či druhá z dvojice žen jeho věku. (Historická hospodářství z Beszelské univerzity; přispěvatelka do jednoho uměleckého časopisu. Nevěděly o sobě, ale nevadilo by jim to.)

Když jsem vyšel ven, nedaleko vstupních dveří mě z plakátovací plochy začala sledovat Fulanina tvář. Ačkoli měla zavřené oči, naši lidé fotografii ořízli a upravili, aby nevypadala mrtvá, ale omráčená. *Znáte tuto ženu?* stálo na plakátu. Byl vytištěný černobíle, na matném papíru. *Zavolejte Oddělení mimořádných zločinů*, a naše číslo. Přítomnost plakátu mohla být dokladem, že naši místní policisté jsou neobyčejně zdatní. Třeba byly v celé čtvrti. Možná taky, když věděli, kde bydlím, se jedním nebo dvěma strategicky umístěnými plakáty, určenými zvláště pro mé oči, chtěli ujistit, že si o nich budu myslet jen to nejlepší a nebudu se o ně starat.

Na ústředí OMZ to bylo pár kilometrů. Šel jsem pěšky. Ubíral jsem se podél cihlových obloukových pilířů: nahoře, kde ubíhají tratě, stály jinde, ale ne všechny byly cizí u základny. V těch, které jsem mohl vidět, se choulily krámky a squaty ozdobené uměleckým graffiti. V Beszelu to byla klidná čtvrť, ale ulice se hemžily lidmi jinde. Neviděl jsem je, ale chvíli mi trvalo, než jsem se kolem nich propletl. Než jsem dospěl na svou odbočku na Via Camir, Jašková mi zavolala na mobil.

„Našli jsme tu dodávku.“

~ ~ ~

Vzal jsem si taxík, který se stylem brzda plyn proplétal ranní dopravou. Pont Mahest byl přecpaný, u nás i jinde. Dlouhé minuty se mi nabízel pohled do špinavé vody, zatímco jsme se šinuli k západnímu břehu, kouři a špinavým plavidlům loděnic odrážejících se ve světle zrcadlových budov na cizím nábřeží – záviděníhodné finanční čtvrti. Beszelské vlečné čluny se pohupovaly v brázdách za

přehlíženými vodními taxíky. Dodávka stála našikmo mezi domy. Nebyla na žádném skutečném pozemku, stála v rýze mezi areálem firmy zabývající se dovozem a vývozem a kancelářskou budovou, v malém prostoru plném odpadků a vlčinců, propojujícím dvě větší ulice. Oba konce zahrazovala policejní páska (což byla jistá nepatřičnost, neboť ulička se ve skutečnosti prolínala, byť se používala jen zřídka, takže páska za takových okolností představovala klasické porušení pravidel). Mí kolegové se motali kolem vozidla.

„Šéfe.“ To byla Jašková.

„Jede sem i Corwiová?“

„Ano, předala jsem jí informace.“ Na to, že jsem k sobě služebně mladší policistku přetáhl, Jašková neřekla ani slovo. Přivedla mě k autu. Byl to starý potlučený volkswagen v hrozném stavu. Byl spíš bílý než šedý, ale ztmavl špínou.

„Sejmuli jste otisky?“ zeptal jsem se. Navlékl jsem si gumové rukavice. Techoči přikývli a dál kolem mě pracovali.

„Byla odemčená,“ poznamenala Jašková.

Otevřel jsem dveře. Dloubl jsem do roztrženého čalounění. Cetka na palubní desce – plastový světec tančící hula hula. Otevřel jsem odkládací přihrádku a našel ošoupaný autoatlas a špínu. Zalistoval jsem stránkami, ale nic v něm nebylo: byla to klasická besźelská cestovní pomůcka, ačkoli ve vydání tak starém, že bylo vytištěné ještě černobíle.

„A jak víme, že je to zrovna tahle?“ Jašková mě zavedla k zadním dveřím a otevřela je. Uviděl jsem další špínu, ucítil vlhký, nepříjemný zápach, ale ne takový, aby se mi z něj zvedl žaludek (vedle plesniviny v něm bylo patrné přinejmenším stejně velké množství rzi), našel nylonové lano, hromadu haraburdí. „Co je tohle všechno?“

Strčil jsem do toho. Pár nesourodých kousků. Motorek z nějakého zařízení, pohupující se na zoxidovaných částech; rozbitá televize; pozůstatky různých neidentifikovatelných drobností, spirály smetí na vrstvě hadrů a prachu. Vrstvy rzi a zoxidovaných strupů.

„Vidíte to?“ Jašková ukázala na skvrny na podlaze. Kdybych se nedíval pořádně, měl bych za to, že je to olej. „Pár lidí tady z

kanceláří nám nahlásilo opuštěnou dodávku. Strážníci si pak všimli, že má otevřené dveře. Nevím, jestli tak poslouchají upozornění, nebo jen důkladně prověřují neobvyklosti, ale ať je to jak chce, měli jsme kliku.“ Jedno ze sdělení, které mělo být předešlého rána předáno všem besźelským hlídkám, obsahovalo požadavek, aby hledali a hlásili všechna šedá vozidla a obraceli se na OMZ. Měli jsme štěstí, že tihle policisté nepřivolali konfiskační četu. „Každopádně si na podlaze všimli nějakého svinstva a nechali ho analyzovat. Ověřujeme to, ale vypadá to na Fulaninu krevní skupinu. Brzy dostaneme jednoznačný výsledek.“

Musela ležet jako krtek pod těžkým odpadem. Sehnul jsem se, abych se pod haraburdí podíval. Jemně jsem haldou pohnul, posunul ji. Když jsem ruku zase stáhl, byla červená. Prohlížel jsem si kus po kuse, každý jsem potěžkal, abych posoudil, kolik váží. Ten motor by se dal zhoupnout na trubce, která byla jeho součástí: měl dostatečně těžkou základnu a určitě by rozbil to, do čeho by při zhoupnutí narazil. Ale nezdál se být odřený, nebyl od krve ani na něm neulpěly zbytky vlasů. Jako vražedná zbraň mě moc nepřesvědčoval.

„Nic jste z auta nevytahovali?“

„Ne, žádné papíry, vůbec nic. Nic tam ani nebylo. Nic kromě těchto věcí. Zítra nebo pozítří budou výsledky.“

„Je tady spousta bordelu,“ řekl jsem. Přijela Corwiová. Na obou koncích uličky váhalo několik kolemjdoucích, dívalo se na pracující techoče. „Tady nebude problém ani tak s nedostatkem stop jako spíš s jejich přehršlemi. Chvilku uvažujme. Od toho harampádí zůstala celá od rzi. Určitě ležela uvnitř.“ Skvrny měla na tváři i na těle, nesoustředily se jí na rukou; nesnažila se od sebe ty věci odhrnovat nebo si chránit hlavu. Když byla v dodávce, byla v bezvědomí nebo mrtvá a ty krámy do ní narážely.

„Proč vlastně s sebou vozili celý ten bordel?“ zeptala se Corwiová. Ještě toho odpoledne se nám podařilo zjistit jméno a adresu majitele auta a následujícího rána jsme dostali potvrzení, že krev opravdu patřila naší Fulaně.

~ ~ ~

Ten muž se jmenoval Mikjael Churuš. Byl třetím majitelem dodávky, přinejmenším oficiálně. Měl záznam v rejstříku: odseděl si tresty za dvě napadení, za krádež, naposledy před čtyřmi lety. A – „Podívejte," řekla Corwiová – zadrželi ho za nakupování sexuálních služeb, oslovil policistku pracující v utajení na jednom vykřičeném místě. „Teď víme, že si chodí vrznout." Od té doby z radaru zmizel, ale podle spěšné zprávy od rozvědky to byl obchodník prodávající drobné zboží na mnoha městských tržnicích a kromě toho i tři dny v týdnu v krámku v Mašlinu, v západním Besźelu.

Dokázali jsme spojit jeho s dodávkou a dodávku s Fulanou – teď jsme chtěli ještě přímou vazbu. Zajel jsem na služebnu a prošel si záznamník. Nějaká víceméně zbytečná práce na Stělimově případu, nejnovější informace od spojovatelky ohledně plakátů a dvakrát někdo zavěsil. Ústředna nám už dva roky slibovala modernizaci linek, abychom mohli zaznamenávat čísla volajících.

Našla se samozřejmě spousta lidí, kteří volali, že Fulanu poznali, ale jak se zdálo, jen několik – policisté, kteří přijímali tyto hovory, věděli, jak odfiltrovat blázny a zlomyslníky, a do překvapivé míry byli ve svých soudech úspěšní – jen několik jich stálo za prošetření. Tělo prý patřilo právní asistence z malé advokátní kanceláře ve čtvrti Gjedar, kterou už několik dní nikdo neviděl; nebo to byla, jak neúprosně tvrdil jiný anonymní hlas, „coura jménem Rosyn ‚Vyšpulená', a víc se ode mě nedozvíte". Strážníci tahle vodítka prozkoumávali.

Řekl jsem komisaři Gadlemovi, že si chci jít s Churušem popovídat k němu domů, přimět ho, aby dobrovolně poskytl otisky prstů, sliny, aby spolupracoval. Podívat se, jak reaguje. Kdyby odmítl, mohli bychom ho přinutit policejním příkazem a mít ho pod dohledem.

„Dobrá," souhlasil Gadlem. „Ale ať nemarníme čas. Jestli nebude spolupracovat, uvalte na něho *seqyestre* a přivezte ho."

To bych se snažil nedělat, ačkoli besźelský zákon nám tuhle možnost dával. *Seqyestre*, „poloviční zatčení", znamenalo, že jsme mohli neochotného svědka nebo „spřízněnou stranu" na šest hodin zadržet za účelem předběžného výslechu. Nemohli jsme získávat fyzické důkazy a, oficiálně, ani činit závěry z odepření spolupráce

nebo mlčení. Tradičně se používalo k získání výpovědí od podezřelých, k jejichž zatčení nebyl dostatek důkazů. Občas to byla i užitečná zdržovací technika vůči lidem, u nichž se dalo očekávat, že by mohli pláchnout. Ovšem soudci a právníci proti této metodě protestovali a takový „poloviční zatčený“, který se nepřiznal, byl později na koni při procesu, protože jsme vypadali až příliš dychtivě. Gadlemovi ze staré školy to bylo jedno, a já měl své pokyny.

Churuš operoval z jednoho z řádky dřímajících podniků v ekonomicky mdlé oblasti. Dostavili jsme se v rámci narychlo svolaného zásahu. Místní policisté, pracující na úskocích tohoto typu nás ujistili, že Churuš je na udané adrese přítomen.

Vytáhli jsme ho z kanceláře, přehřáté, zaprášené místnosti nad krámkem, s podnikovými kalendáři a vybledlými plochami na stěnách mezi kartotékami. Zatímco jsme ho odváděli, jeho asistentka na nás nevěřícně poulila oči, zvedala věci ze stolu a zase je pokládala.

Poznal, kdo jsem, ještě než se ve dveřích objevila Corwiová a další uniformovaní policisté. Byl dostatečně velký profesionál, aby věděl, že ho nezatýkáme a že se nám proto může vzepřít, a já bych musel uposlechnout Gadlema. Chvíli poté, co nás spatřil (a během níž strnul, jako by zvažoval, že uteče, ale kam?), už s námi scházel po rozviklaném železném únikovém schodišti táhnoucím se po zdi domu, jediné přístupové cestě. Zamumlal jsem do vysílačky a poslal pryč ozbrojené policisty, kteří čekali na náš pokyn. Nevšiml si jich.

Churuš byl obtloustle svalnatý muž v kostkované košili, jež se vybledlostí a zdánlivou zaprášeností podobala stěnám jeho pracovny. Upíral na mě oči přes stůl ve vyšetřovací místnosti. Jašková seděla, Corwiová stála, s pokynem nic neříkat a jen přihlížet. Já se procházel. Nic jsme nenahrávali. Nešlo o výslech v pravém slova smyslu.

„Víte, proč tu jste, Mikjaeli?“

„Nemám tušení.“

„Víte, kde je vaše dodávka?“

Ostře vzhlédl a zadíval se na mě. Proměnil se mu hlas – najednou v něm zazněla naděje.

„Tak o ni tady jde?“ pronesl nakonec. „O dodávku?“ Přidal *hm* a trochu se na židli opřel. Byl pořád ve střehu, ale uvolňoval se. „Našli jste ji? Jde tady o…“

„Našli?“

„Někdo mi ji ukradl. Před třemi dny. Tak ano? Našli jste ji? Panebože… Co s ní… Máte ji? Můžu ji dostat zpátky? Co se stalo?“

Podíval jsem se na Jaškovou. Vstala, něco mi zašeptala, opět se posadila a dívala se na Churuše.

„Ano, jde tady o ni, Mikjaeli,“ kývl jsem. „O co jste si myslel, že by mohlo jít? I když, ne, nedívejte se na mě tak, Mikjaeli, a mlčte, dokud vám neřeknu, já to vědět nechci. Něco vám povím, Mikjaeli. Člověk jako vy, rozvážeč a doručovatel, potřebuje dodávku. Jenže vy jste ztrátu té své nenahlásil.“ Rychle jsem se zadíval na Jaškovou, *jsme si tím jistí?* Přikývla. „Nenahlásil jste, že vám ji někdo ukradl. Docela dobře chápu, že ztráta toho krámu, a slovo krám zdůrazňuju, by vás nejspíš nerozházela, myslím jako na lidské úrovni. Přesto mě tak napadá: jestli vám ji ukradli, nechápu, co vás mohlo přimět, abyste nám to neřekl, a nejen nám, ale ani své pojišťovně. Jak bez ní můžete vykonávat svou práci?“

Churuš pokrčil rameny.

„Ještě jsem se k tomu nedostal. Už jsem chtěl. Neměl jsem na to čas…“

„My víme, že nemáte moc času, Miku, a přesto se ptám, proč jste tu ztrátu nenahlásil?“

„Nedostal jsem se k tomu. Nic podezřelýho na tom, kurva, není…“

„Tři dny?“

„Máte ji? Co se stalo? Ti zloději ji k něčemu použili, že? K čemu ji použili?“

„Znáte tuhle ženu? Kde jste byl v úterý večer, Miku?“ Upřeně se díval na snímek.

„Ježíši.“ Zbledl, a jak. „Někoho zabili? Panebože? Srazili ji? Srazili ji a ujeli? Panebože.“ Vytáhl otlučené PDA, pak vzhlédl, aniž ho zapnul. „V úterý? Byl jsem na sezení. V úterý večer? Proboha, dyť to jsem byl na *sezení*.“ Nervózně vyjekl. „V tu noc mi ji ukradli. Byl jsem na sezení a dvacet lidí vám to může dosvědčit.“

„Na jakém sezení? Kde?“

„Ve Vjevusu.“

„Jak jste se tam dostal, když jste neměl dodávku?“

„Ve svým autě přece! To mi nikdo nešlohl. Byl jsem na odvykacím sezení pro gamblery.“ Nevěřícně jsem na něho hleděl. „Chodím tam každej tejden, krucinál.“

„Od té doby, co jste byl naposledy ve vězení.“

„*Jo*, kurva, vod tý doby, co jsem byl ve vězení, panebože, co si myslíte, že mě tam dostalo?“

„Napadení.“

„Jo, rozbil jsem ciferník svýmu bookmakerovi, protože jsem byl ve skluzu a on mi vyhrožoval. Co je vám do toho? V úterý večer jsem byl v místnosti plný lidí.“

„To může trvat nanejvýš dvě hodiny…“

„Jo, a pak v devět jsme šli do hospody – je to pro gamblery, ne pro alkoholiky –, a tam jsem se zdržel přes půlnoc a sám jsem nešel ani domů. Ve skupině máme jednu ženskou… Všichni vám to řeknou.“

V tom se pletl. V téhle antigamblerské skupince by 11 lidí z 18 neprozradilo svou totožnost. Pořadatel tohoto sezení, šlachovitý chlapík s copánkem a přezdívkou Zjet, „Fazole“, by nám jejich jména neřekl. Měl na to právo. Mohli jsme ho přinutit, ale proč bychom to dělali? Sedmička, která byla ochotná spolupracovat, Churušovu historku potvrdila.

Žena, o níž tvrdil, že s ním šla domů, mezi nimi nebyla, ale několik z nich přisvědčilo, že existuje. Mohli jsme si to zjistit, ale zase, k čemu by to bylo? Techoči byli celí bez sebe, když jsme na Fulaně našli Churušovu DNA, ale bylo to jen pár chlupů z jeho ruky; vzhledem k tomu, jak z dodávky a do ní pořád něco tahal, nic to nedokazovalo.

„A proč jste nikomu neřekl, že zmizela?“

„Ale řekl,“ upozornila mě Jašková. „Neřekl to jenom nám. Ale mluvila jsem se sekretářkou, Ljelou Kicovovou. Poslední dva dny kvůli tomu dělal virvál.“

„Tak on se prostě jen nedostal k tomu, aby nám to řekl? Co bez ní vůbec dělá?“

„Podle Kicovové šmejdí s věcmi po řece. Nějaký ten dovoz, v hodně omezeném množství. Vypadne do ciziny a vybírá, co by se tu dalo prodat: levné oblečení, pochybná cédéčka.“

„Kam do ciziny?“

„Do Varny. Bukurešti. Někdy do Turecka. Samozřejmě do Ul Qomy.“

„To je prostě příliš zaneprázdněný, aby nahlásil krádež?“

„I to se stává, šéfe.“

Samozřejmě, a k jeho vzteku – ačkoli krádež nenahlásil, najednou velice stál o to, abychom mu auto vrátili –, jsme mu dodávku nevydali. Ale zavedli jsme ho ke konfiskátorům, aby potvrdil, že je jeho.

„Jo, je moje.“ Čekal jsem, že si začne stěžovat, jak špatně s ní bylo naloženo, ale zjevně to byla její obvyklá barva. „Proč mi ji nemůžete dát? Já ji potřebuju.“

„Jak už jsem řekl. Je součástí vyšetřování. Dostanete ji, až budu hotový. K čemu je tohle všechno?“ Mručel a vztekal se, nakoukl do dodávky zadními dveřmi. Držel jsem ho zkrátka, aby se ničeho nedotýkal.

„Tenhle bordel? Nemám tucha.“

„O tomhle mluvím.“ Potrhané lano, kusy zrezavělého haraburdí.

„Jo, tak o tomhle teda nevím, já to tam nedal. Nedívejte se na mě tak, proč bych s sebou vozil takový krámy?“

Na služebně jsem pak Corwiové řekl: „Prosím vás, prosím vás, Lizběto, zastavte mě, jestli vás něco napadne. Protože tu vidím holku, která může a nemusí být prostitutka, nikdo ji nepoznává, skončila pohozená všem na očích, vyhozená z ukradené dodávky, do které někdo pečlivě naskládal hromadu krámů, bez jakéhokoli důvodu. A nic z toho není klasická vražedná zbraň, to je docela jasné.“ Dloubl jsem do papíru na stole, který mi to sděloval.

„Haraburdí se válí po celém tom sídlišti,“ podotkla. „Haraburdí je po celém Beszélu, mohl ho nasbírat kdekoliv. ‚On‘… možná oni.“

„Nasbírat, uložit, vyhodit tělo, zbavit se auta.“

Corwiová seděla celá strnulá a čekala, až něco řeknu. Ty krámy se jenom dokutálely k mrtvému ženskému tělu a zbarvily je do rezava, jako by i ta dívka byla staré železo.

Kapitola čtvrtá

Obě vodítka byla marná. Právní asistentka odešla z práce a neobtěžovala se to nikomu sdělit. Našli jsme ji v Bjacialiči, na východě Beszelu. Když se dozvěděla, jaké potíže způsobila, byla zdrcená. „Výpověď jsem nedala," opakovala. „Takovým zaměstnavatelům se nedávají. A za tohle se omlouvám. Jako by se nic nestalo." Corwiová bez obtíží objevila i Rosyn „Vyšpulenou". Šlapala na svém obvyklém působišti.

„Fulaně se vůbec nepodobá, šéfe." Corwiová mi ukázala jpeg, kde Rosyn ochotně zapózovala. Zdroj téhle falešné informace, doručené s takovou přesvědčivostí, jsme nedokázali vystopovat ani jsme nepřišli na to, proč někdo obě tyhle ženy zaměnil. Přicházely i další tipy a já posílal své lidi, aby je prověřili. Na záznamníku v práci jsem nacházel zprávy i pouhá pípnutí, po kterých nic nenásledovalo.

Pršelo. Na stánku před vstupními dveřmi mého domu Fulanina podobizna pozvolna vláčněla a rozpíjela se. Někdo na ni dolepil lesklou pozvánku na taneční party balkánského techna, která jí zakrývala horní polovinu tváře. Klubová noc se jí linula ze rtů a brady. Nový plakát jsem odlepil. Nevyhodil jsem ho – jen jsem ho posunul, aby byla Fulana zase vidět, její zavřené oči hned vedle něj. DJ Radič a Tiger Kru. Hard Beats. Žádné jiné Fulaniny snímky jsem nikde nezahlédl, i když mě Corwiová ujišťovala, že po městě visí.

Po Churušovi byly samozřejmě stopy v celé dodávce, ale s výjimkou těch několika chlupů s ním Fulana neměla nic společného. Jako by všichni léčící se gambleři museli být lháři.

Snažili jsme se zjistit jména všech lidí, kterým dodávku někdy půjčil. O několika se zmínil, ale trval na názoru, že mu ji ukradl někdo cizí. V pondělí po tom, co jsme našli tělo, mi někdo zavolal.

„Borlú.“ Po dlouhé době jsem znovu pronesl své jméno a hlas mi ho zopakoval.

„Inspektor Borlú.“

„Můžu pro vás něco udělat?“

„To já nevím. Doufal jsem, že byste mi před několika dny mohli pomoci. Snažil jsem se s vámi spojit. Spíše však mohu pomoci já vám.“ Muž hovořil s cizím přízvukem.

„Cože? Promiňte, ale budete muset mluvit hlasitěji, spojení nestojí za nic.“

Šumělo a praskalo a dotyčný hlas zněl, jako by byl nahraný na nějakém starobylém zařízení. Nedokázal jsem určit, jestli jsou prodlevy způsobené linkou, nebo jestli si s každou odpovědí dává tak načas. Mluvil dobrou, ale poněkud zvláštní beszštinou, prošpikovanou archaismy. „S kým mluvím?“ zeptal jsem se. „Co chcete?“

„Mám pro vás informace.“

„Mluvil jste s naší infolinkou?“

„Nemohu.“ Volal z ciziny. Zpětná vazba z beszelských zastaralých ústředen byla dobře patrná. „O to tady kráčí.“

„Kde jste sehnal moje číslo?“

„Borlú, mlčte.“ Opět jsem si přál, abychom měli telefony zaznamenávající čísla volajících. Napřímil jsem se. „Google. Vaše jméno je v novinách. Máte na starosti vyšetřování smrti té dívčiny. Asistenty není těžké obejít. Chcete mi pomoci, či nikoliv?“

Rozhlédl jsem se, ale nikdo kolem mě nebyl. „Odkud voláte?“ Roztáhl jsem žaluzie na okně, jako bych mohl spatřit, že mě někdo sleduje z ulice. Samozřejmě že nikde nikdo nebyl.

„No tak, Borlú. Vy víte, odkud volám.“

Dělal jsem si poznámky. Ten přízvuk jsem znal.

Volal z Ul Qomy.

„Víte, odkud volám, a proto se mě prosím ani nesnažte ptát, jak se jmenuji.“

„Tím, že se mnou mluvíte, se nedopouštíte ničeho nelegálního…“

„Vy nevíte, co vám povím. *Vy nevíte, co vám povím.* Je to –“ Odmlčel se a já slyšel, jak chvilku něco mumlá s rukou na sluchátku. „Podívejte, Borlú, já nevím, jaké v této věci zastáváte stanovisko, ale mám za to, že je šílené, přímo urážlivé, že s vámi hovořím z jiné země.“

„Nejsem politik. Poslouchejte, jestli byste radši…“ Poslední větu jsem začal ilitánsky, jazykem Ul Qomy.

„Není nutno.“ Přerušil mě svou staromódní ilitánsky modulovanou besźštinou. „Stejně je to jeden a tentýž zpropadený jazyk.“ Napsal jsem si, že to řekl. „Teď nic neříkejte. Chcete si vyslechnout mou informaci?“

„Ovšem.“ Stál jsem, natahoval ruku, snažil se vymyslet způsob, jak bych mu mohl přijít na kobylku. Moje linka k tomu nebyla uzpůsobená a trvalo by několik hodin, než bych ho dohledal, prostřednictvím BesźTelu, i kdyby se mi je podařilo upozornit ještě v průběhu tohoto rozhovoru.

„Ta žena, kterou… Je mrtvá. Že? Je. Já jsem ji znal.“

„Je mi líto, že…“ To jsem pronesl, až když byl dlouhou chvíli ticha.

„Znal jsem ji… Před časem jsem se s ní setkal. Já vám chci pomoci, Borlú, ale ne proto, že jste *policajt.* Panenko skákavá. Já vaši autoritu neuznávám. Ale jestli Maryu někdo… jestli ji někdo zabil, pak někteří lidé, na nichž mi záleží, nemusí být v bezpečí. Včetně toho, na němž mi záleží ze všech nejvíce, tedy mě samého. A ona si zaslouží… No – tohle je všechno, co vím.

Jmenuje se Marya. Pod takovým jménem byla známá. Setkal jsem se s ní tady. Tady v Ul Qomě. Říkám vám, co mohu, ale nikdy jsem toho mnoho nevěděl. Nic mi do toho není. Byla to cizinka. Znal jsem ji z politického dění. Byla seriózní – oddaná, víte? Jen ne tomu, co jsem si zpočátku myslel. Hodně toho věděla, nemarnila čas.“

„Podívejte,“ zkusil jsem ho přerušit.

„To je všechno, co vám mohu říci. Žila tady.“

„Byla v Besźelu.“

„No tak.“ Už se rozohňoval. „Ale no tak! Oficiálně ne. Nemohla. I kdyby byla, patřila sem. Běžte se podívat na buňky, na radikály. Někdo pozná, co je zač. Pohybovala se všude. Po celém podzemí. Na

obou stranách, určitě to tak bylo. Chtěla chodit všude, protože potřebovala všechno vědět. A taky to věděla. To je všechno.“

„A jak jste zjistil, že ji někdo zabil?“ Slyšel jsem, jak mu syčí dech.

„Borlú, jestli tohle myslíte vážně, pak jste vážně hlupák a já marním čas. Poznal jsem ji na fotografii, Borlú. Myslíte si, že bych vám pomáhal, kdybych si nemyslel, že je to nutné? Kdybych si nemyslel, že je to důležité? Jak si myslíte, že jsem na to přišel? *Viděl jsem ten váš zasraný plakát*.“

Položil sluchátko. Ještě chvíli jsem si držel telefon u ucha, jako by se snad mohl vrátit.

Viděl jsem ten váš plakát. Když jsem se podíval na svůj notes, vedle informací, které mi sdělil, jsem do něj dopsal *do prdele / do prdele / do prdele.*

~ ~ ~

Na služebně jsem se už dlouho nezdržel. „Jsi v pořádku, Tyadore?“ zeptal se mě Gadlem. „Vypadáš…“ Určitě to byla pravda. U stánku na chodníku jsem si dal silnou kávu *aj Tyrko* – na turecký způsob, a to byla chyba. Pak jsem byl podrážděný ještě víc.

Cestou domů pro mě bylo, toho dne možná pochopitelně, těžké sledovat hranice, vidět a nevidět jen to, co jsem měl. Obklopovali mě lidé, kteří nebyli v mém městě, pomalu jsem kráčel oblastmi, které byly v Besźelu zalidněné a zároveň zalidněné nebyly. Soustředil jsem pohled na zdivo, které kolem mě skutečně bylo – katedrály, bary, cihlové ozdoby někdejší školy –, s nímž jsem vyrůstal. Zbytek jsem ignoroval, nebo se o to aspoň snažil.

Toho večera jsem vytočil číslo Sarisky, historičky. Sex by byl fajn, ale někdy se i ráda bavila o případech, na nichž jsem pracoval, a měla pod čepicí. Číslo jsem vytočil dvakrát, ale dvakrát jsem spojení přerušil, než stačila zvednout sluchátko. Nechtěl jsem ji do toho vtahovat. Porušení klauzule o zachování mlčenlivosti v probíhajících případech maskované jako vyslovení domněnky byla jedna věc. A kromě toho bych z ní udělal spolupachatele trans-g.

Pořád jsem se v duchu vracel k onomu *do prdele / do prdele / do prdele.* Nakonec jsem přišel domů se dvěma láhvemi vína a pomalu

se do nich pustil, a v břichu jim připravoval příhodné prostředí pomocí oliv, sýra a párků. Psal jsem si další zbytečné poznámky, některé v tajuplné schematické podobě, jako bych si dokázal vykreslit cestu z labyrintu, ale celá situace – celá záhada – byla jasná. Mohl jsem se stát obětí nesmyslného a složitého žertu, ale to mi nepřipadalo pravděpodobné. Uvěřitelnější se mi zdálo, že muž na druhém konci telefonní linky mluvil pravdu.

V tom případě mi poskytl významné vodítko, podrobné informace o Fulaně-Maryi. Bylo mi řečeno, kam se mám vydat a koho vystopovat, abych se dozvěděl víc. To byla i moje práce. Ale kdyby vyšlo najevo, že jsem se těmito informacemi řídil, žádné přesvědčování by mi nepomohlo. A co bylo ještě vážnější, kdybych je aktivně sledoval, bylo by to mnohem horší než nelegální, nejen nelegální podle beszélských zákonů – podílel bych se na trans-g.

Můj informátor neměl vidět žádné plakáty. V jeho zemi nebyly. Vůbec se mnou neměl mluvit. Udělal ze mě spolupachatele. Tyto informace byly v Beszélu alergenem – už jen fakt, že jsem je měl v hlavě, vytvářel jakési trauma. Byl jsem spoluviník. Stalo se. (Možná proto, že jsem byl opilý, mě tehdy nenapadlo, že mi vůbec nemusel vykládat, jak se k těm informacím dostal, a že pro to musel mít své důvody.)

~ ~ ~

Mě ne, ale koho by nelákalo spálit nebo skartovat poznámky z toho rozhovoru? Mě samozřejmě ne, ale… Seděl jsem dlouho do noci u kuchyňského stolu, měl je před sebou rozprostřené a zbůhdarma na ně občas napříč napsal *do prdele / do prdele.* Pustil jsem si hudbu: *Little Miss Train*, Van Morrisona v duetu s Coirsou Jakovovou, beszélskou Umm Kulthum, jak se jí tu říkalo, při jeho turné z roku 1987. Nepřestával jsem pít a vedle poznámek jsem si položil snímek Marye Fulany Neznámé Cizí Pachatelky Trans-g.

Nikdo ji neznal. Možná, Bůh s námi!, tady v Beszélu vůbec náležitě nebyla, ačkoli Pokost byla totální oblast. Někdo ji sem mohl přivléct. Ty děti, co ji našly; celé vyšetřování mohlo představovat trans-g. Dalším postupem bych se neměl vystavovat riziku. Možná bych měl celé šetření hodit za hlavu a nechat ji shnít. Předstírat, že

bych to dokázal, bylo v dané chvíli jen útěkem před skutečností. Nakonec svou práci odvedu, ačkoli to znamenalo porušit kodex, existenciální protokol mnohem a mnohem elementárnější, než byl jakýkoli z těch, jež jsem byl placen hájit.

Jako děti jsme si na Trans-g hrávali. Nikdy jsem tu hru neměl v přílišné oblibě, ale účastnil jsem se jí, kradl se za křídou nakreslené čáry a nechával se honit svými kamarády s tvářemi zkřivenými v příšerných grimasách, s rukama zaťatýma jako paťáty. I já jsem je pak honíval, když na mě přišla řada, abych byl invokován. Tohle všechno, spolu s taháním klacků a kamínků ze země a prohlašováním, že jsou hlavní besźelská kouzelná žíla, a křížencem hry na honěnou a schovávanou zvaným nahánění vehnanců, byly naše nejobvyklejší hry.

Neexistuje teologie, která by byla natolik zoufalá, abyste ji nenašli. V Besźelu je sekta, která Trans-g uctívá. Je to skandální, ale s ohledem na síly, které se s ním pojí, to vlastně nepřekvapuje. Proti tomuto sboru není žádný zákon, ačkoli povaha jeho náboženství každého zneklidňuje. Byl i tématem lascivních televizních pořadů.

Ve tři ráno jsem byl opilý, ale naprosto bdělý, rozhlížel jsem se po besźelských ulicích (a co víc – po prolínání). Slyšel jsem štěkot psů a sporadické vytí nějakého vychrtlého, zavšiveného pouličního vlka. Na stole ležely poházené noviny – stále obě strany sporu, jako by to bylo právě tohle, spor. Tvář Fulany Marye doplnily otisky číše s vínem, jakož i nezákonné poznámky stylu *do prdele / do prdele / do prdele.*

Nespavost u mě nebyla ničím neobvyklým. Sariska a Biszaja byly zvyklé ospale přecházet z ložnice na záchod a přitom mě nacházet, jak si čtu u kuchyňského stolu a žvýkám tolik žvýkaček, že se mi měly udělat puchýře z cukru (nechtěl jsem znovu začít kouřit). Nebo se rozhlížím po nočním městě i tom (nevyhnutelně, v jeho neviditelnosti, ale pod dotykem světla) druhém městě.

Sariska se mi jednou smála. „Podívej se na sebe," řekla s jistou vroucností. „Sedíš tady jako sova. Jako nějaký zatracený roztesknění gotický chrlič. Ty sentimentální joudo. Jen proto, že je noc, nic nepochopíš, víme? Jen proto, že se v několika domech svítí." Teď tu však nebyla, aby si mě takhle dobírala, a já toužil po jakémkoli

porozumění, které se mi nabízelo, třeba neopodstatněném, takže jsem dál hleděl ven.

Nad mračny se šinula letadla. Skleněné mrakodrapy osvětlovaly věže katedrály. Pokusil jsem se připojit na internet, abych si vyhledal pár věcí, ale měl jsem jen vytáčené připojení, které mě dovádělo k zoufalství, takže jsem toho nechal.

„Podrobnosti později.“ Myslím, že jsem to dokonce řekl nahlas. Udělal jsem si několik dalších poznámek. Nakonec jsem vytočil přímou linku na stůl Lizběty Corwiové.

„Lizběto. Trochu jsem přemýšlel.“ Instinkt mi jako vždycky napovídal, že když lžu, mám mluvit co nejvíc, co nejrychleji. Přiměl jsem se mluvit jakoby ledabyle. Ale Corwiová není hloupá. „Je pozdě, a tak vám to přenechám, protože zítra tady nejspíš nebudu. S obchůzkami to nikam nevede, takže je docela jasné, že takhle jsme si to nepředstavovali, jinak by ji někdo poznal. Poslali jsme fotku na všechna oddělení, takže jestli je to šlapka mimo svůj rajón, třeba budeme mít štěstí. Ale dokud to takhle samo poběží, chtěl bych se vydat jinými směry.

Podívejte, napadá mě, že není ve své oblasti. Je to divná situace, nikdo nám nezavolá. Mluvil jsem s jedním známým z Disidentského a ten mi řekl, jak tajnůstkářští jsou lidé, které sleduje. Jsou to samí náckové a komouši a sjednocovatelé a tak dál. No a to mě jaksi přivedlo k myšlence, jací lidi vlastně skrývají svou totožnost, a dokud máme trochu času, chtěl bych to maličko proklepnout. Napadlo mě – počkejte, dívám se tu na nějaké poznámky… dobře, že bychom mohli začít třeba s těmi sjednocovateli.

Zavolejte kolegům z Výstředního a zjistěte, co byste od nich mohla sehnat, pokud jde o adresy, pobočky, moc o tom nevím. Požádejte, ať vás přepojí na Šenvoje. Tomu řekněte, že ode mě máte úkol. Zajděte za těmi, u kterých to bude možné, vezměte s sebou fotky, zjistěte, jestli ji někdo nepozná. Nemusím vám vykládat, že se k vám budou chovat zvláštně – nebudou stát o to, abyste se jim tam motala. Ale zkuste to. Budeme v kontaktu. Budu na mobilu. Jak jsem řekl, v práci nebudu. OK. Zítra si promluvíme. Dobře, zatím tedy.“

„To bylo strašné.“ Myslím, že i to jsem řekl nahlas.

Když jsem skončil, vytočil jsem číslo Taskin Cerušové ze správního. Dal jsem si pozor a poznamenal si číslo přímo na ni, když mi před třemi či čtyřmi případy pomohla s byrokracií. Byl jsem s ní ve styku. Odváděla skvělou práci.

„Taskin, tady je Tyador Borlú. Mohla byste mi, prosím vás, zítra, nebo až budete moct, zavolat na mobil a říct mi, co bych měl nejspíš udělat, kdybych chtěl předat případ Dozorčímu výboru? Kdybych chtěl protlačit případ Trans-g. Teoreticky.“ Sykl jsem a zasmál se. „Ale nikomu ani muk, ano? Díky, Task. Jenom mi dejte vědět, co potřebuju zjistit, a jestli nemáte nějaké užitečné zasvěcené návrhy. Díky.“

Nebylo mnoho pochybností o tom, co mi sděloval můj strašlivý informátor. Věty, které jsem si zapsal a podtrhl.

stejný jazyk
uznání autority – ne
obě strany města

Vysvětlovalo to, proč mi chtěl zavolat, proč ho takový zločin, to, co viděl, fakt, že to vůbec viděl, nedokázal zastavit, jak by zastavil většinu jiných. Především to udělal, protože se bál toho, co smrt Marye-Fulany znamená pro něho. Řekl mi, že jeho spoluspiklenci v Besźelu pravděpodobně Maryi viděli, že nechtěla respektovat hranice. A pokud se nějaká skupinka buřičů v Besźelu podílela na tomhle druhu zločinu a porušovala tato tabu, musel to být můj informátor a jeho druzi. Zjevně to byli sjednocovatelé.

~ ~ ~

Sariska se mi v duchu vysmála, když jsem se opět obrátil k nočně osvětlenému městu, a tentokrát jsem se podíval a spatřil jeho souseda. Pokoutně, ale spatřil. Kdo to někdy nedělal? Byly tam plynostaty, které jsem neměl vidět, komory, z nichž visely reklamy přivázané na skeletálních kovových rámech. Na ulici přinejmenším jeden z kolemjdoucích, což jsem poznal podle jeho oblečení, barev, chůze, nebyl v Besźelu, a přesto jsem z něho nespustil oči.

Stočil jsem pohled ke kolejím několik metrů od svého okna a čekal, jak jsem věděl, že k tomu nakonec dojde, dokud nepojede poslední vlak. Upíral jsem oči do jeho rychle projíždějících

osvětlených oken a do očí několika málo cestujících, z nichž mi jen velice málo pohled opětovalo a zakoušelo úlek. Ale brzy byli pryč, nad pospojovanými soustavami střech: byl to krátký zločin a oni nebyli vinni. Nejspíš se ani necítili dlouho provinile. Nejspíš si na ten upřený pohled nevzpomínali. Vždycky jsem chtěl žít na místě, kde bych mohl sledovat cizí vlaky.

Kapitola pátá

Pokud o nich moc nevíte, ilitánština a besźština znějí velmi odlišně. Používají samozřejmě různé abecedy. Besźština v Beszu: 34 písmena, zleva doprava, všechny zvuky zapisované jasně a foneticky, souhlásky, samohlásky a polosamohlásky ozdobené diakritikou – často lze slyšet, že vypadá jako azbuka (ačkoli, ať je to pravda nebo ne, tohle přirovnání obyvatele Besźelu nejspíš dopálí). Ilitánština používá římské písmo. Ale nepříliš dlouho.

Když čtete cestopisy z předminulého století a ještě starší, ona zvláštní a krásná zprava doleva psaná ilitánská kaligrafie – a její rozčilující fonetika – je terčem neustálých komentářů. Každý někdy slyšel citovat Sterna z jeho cestopisu: „V kraji Abeced *jazyk arabský* upoutal pohled *dámy Sanskrt* (i přes Mohamedovy rozkazy byl opilý, jinak by ho odradil její věk). O devět měsíců později se rozšířilo *nezdárné dítě*. Tím nespoutaným děťátkem je *jazyk ilitánský*, hermafrodit oplývající jistou krásou. V jeho podobě se zračí cosi z obou jeho rodičů, ale zvuk patří těm, kdož ho vychovali – ptákům.“

Tohle písmo zaniklo roku 1923, přes noc, když vyvrcholily reformy Ja Ilsy: právě jeho imitoval Atatürk, naopak, jak se obvykle tvrdí, to nebylo. I v Ul Qomě nyní umějí číst ilitánsky jen archiváři a aktivisté.

Ať tedy ve své původní nebo pozdější psané podobě ilitánština se besźštině nijak nepodobá. Ani podobně nezní. Nicméně tyto rozdíly nejsou tak hluboké, jak by se zdálo. Navzdory pečlivé kulturní diferenciaci jsou oba jazyky velmi blízce příbuzné, v charakteru jejich gramatik a vztahů jejich fonémů (pokud ne samých základních

zvuků) – mají koneckonců společného předka. Takové prohlášení zní takřka podvratně. Pořád.

Besźelská doba temna opravdu tone ve tmě. Město bylo založeno, v tomto zahnutém pásu pobřeží, někdy před dvaceti až sedmnácti staletími. Ve středu města jsou z oněch časů, kdy bylo město přístavem ukrývajícím se několik kilometrů proti proudu řeky před piráty z pobřeží, stále patrné pozůstatky. K založení města došlo samozřejmě ve stejné době, kdy tomu bylo u toho druhého. Rozvaliny jsou nyní obklopeny masou města nebo na některých místech do ní včleněny, jako starobylé základy. Jsou zde i starší pozůstatky, jako třeba zbytky mozaik v Jožefově parku. Máme za to, že tyto románské památky jsou starší než Besźel. Besźel jsme možná postavili na jejich kostech.

To, co jsme tehdy postavili, možná byl či nebyl Besźel, zatímco jiní na stejných kostech, které leží jako rámy k zabudování jedinečných palimpsestových pozůstatků materiální kultury, možná stavěli Ul Qomu. Možná to tehdy byl jeden celek, který se později na těchto pozůstatcích rozvrátil, nebo se možná náš dávný Besźel se svým sousedem ještě nesetkal a rezervovaně neprolnul. Nejsem znalcem v záležitostech Rozštěpení, ale i kdybych byl, pořád bych to nevěděl.

~ ~ ~

„Šéfe.“ Zavolala mi Lizběta Corwiová. „Šéfe, vy teda válíte. Jak jste to věděl? Setkáme se na Budapest-Strász číslo 68.“

Ještě jsem se nestačil vysvléct z pyžama, i když bylo po poledni. Kuchyňský stůl se proměnil v papírovou krajinu. Vedle mléka se zvedala babylonská věž knih o politice a historii. Nepořádku jsem měl uchránit alespoň laptop, ale tím jsem se nezatěžoval. Smetl jsem z poznámek kakao. Usmívala se na mě černošská tvář z mé francouzské rozpustné čokolády. „O čem to mluvíte? Co je to za adresu?“

„Je to v Bundalii,“ odpověděla. Průmyslové před-předměstí severozápadně od Lanovkového parku, u řeky. „A s tím, co že je to zač, si ze mě děláte legraci? Udělala jsem, co jste mi řekl, poptala se lidí, získala rámcovou představu, co to je za skupiny, kdo si co o

kom myslí a tak dál a dál. Celé dopoledne jsem byla v terénu, kladla otázky. Naháněla strach. Víte, že si uniformou u těch parchantů moc respektu nezískáte? Nemůžu říct, že bych si dělala nějaké velké naděje, ale pak mě napadlo, co sakra jiného ještě můžeme udělat? No, a když jsem se tam tak snažila přijít na kloub jejich politice a vůbec, jeden z chlapů v jedné z těch, myslím, že by se dalo říct lóží, začne přiznávat barvu. Napřed to nechtěl připustit, ale poznala jsem to. Jste vážně génius, pane. Číslo 68 na Budapest-Strász je centrála těch sjednocovatelů."

Její úžas už hraničil s podezíravostí. Ještě upřeněji by se na mě zadívala, kdyby viděla dokumenty na mém stole, kterými jsem se prokousával, když zavolala. Několik knih jsem měl otevřených na rejstřících, byly opřené tak, aby mi ukázaly, jaké odkazy nabízejí ohledně sjednocovatelských snah. Na adresu na Budapest-Strász jsem opravdu nenarazil.

Podle klasického politického klišé byli sjednocovatelé rozdělení na spoustu frakcí. Některé skupinky byly ilegální – sesterské organizace fungující jak v Besźelu, tak v Ul Qomě. V určitých fázích dějin tyhle zakázané spolky prosazovaly použití násilí, aby města přivedly k bohem, osudem, dějinami či lidmi zamýšlené jednotě. Některé si vybíraly za terč – většinou trapně a nešikovně – nacionalistické intelektuály, cihlami do oken či lejny ve dveřích. Byly obviňovány z tajného šíření propagandy mezi uprchlíky a novými imigranty s omezenou zkušeností s viděním a neviděním, s přítomností v jednom určitém městě. Aktivisté chtěli tuhle městskou nejistotu použít jako zbraň.

Tyhle extremisty hlasitě kritizovali jiní, zarytě usilující o uchování svobody pohybu a shromažďování, ať už měli tajné myšlenky jakékoliv a ať už je mimo zraky ostatních spojovaly kdovíjaké nitky. Existovaly i jiné rozpory; lišily se představami, jaké by mělo spojené město být, jaký by měl být jeho jazyk, jak by se mělo jmenovat. I tyhle legální skupinky byly nepřetržitě sledovány a pravidelně kontrolovány úřady příslušného města. „Je to tam jako ementál," řekl Šenvoj, když jsem s ním toho rána mluvil. „U sjednocovatelů je nejspíš víc informátorů a špionů než u Ryzích

občanů, nácků nebo jiných bláznů. Hlavu bych si s nimi nelámal, ti se bez svolení někoho na bezpečnostním ani neuprdnou.“

Sjednocovatelé taky museli vědět, ačkoli nejspíš doufali, že nikdy neuvidí příslušný důkaz, že všechno, co udělají, je známo i Trans-g. Což znamenalo, že během své návštěvy jsem měl být v kompetenci Trans-g i já, pokud tomu tak už nebylo.

Stála přede mnou klasická otázka, jak projet městem. Měl jsem jet taxíkem, protože na mě Corwiová čekala, ale ne, dal jsem přednost dvěma tramvajím, přestupu na Vencelasově náměstí. Kolébali jsme se pod vytesávanými a mechanickými postavami besźelských měšťanů na městských fasádách, ignorovali, neviděli zářivější průčelí jinde, alter-prostorů.

Po celé délce Budapest-Strász pěnily ze starých budov keře zimních komulí. V Besźelu je to tradiční městský plevel, nikoli však v Ul Qomě, kde je prořezávají jako vetřelce, takže poněvadž byla Budapest-Strász v besźelské části prolínající se oblasti, každý keř, tehdy ještě bez květů, zanedbaně vyrůstal podél jedné, dvou či tří místních budov, načež na okraji Besźelu končil ostrou svislou plochou.

Budovy v Besźelu byly z cihel a malty, z každé na mě upíral oči jeden z domácích *Larů*, drobných skřetů s vousy z oné rostliny. Před několika desetiletími by se tato místa tak nerozpadala, linulo by se z nich víc hluku a ulice by byla plná mladých úředníků v tmavých oblecích a mistrů na návštěvě z jiných končin. Za severními budovami se rozkládaly průmyslové plochy a ještě dále záhyb řeky, kde kypíval životem říční přístav a kde stále mrtvolně čněly jeho železné kostry.

Tehdy území Ul Qomy, jež sdílelo tento prostor, bývalo klidné. Časem je opanoval hluk; sousedé se pohybovali v ekonomické antifázi. Zatímco besźelský říční průmysl uvadal, podnikání v Ul Qomě vzkvétalo a nyní po sešlapaných prolínajících se dlažebních kostkách kráčelo víc cizinců než Besźanů. Kdysi bortící se ulqomské činžáky, zakončené cimbuřími a neohrabaně barokní (ne že bych je viděl, obezřele jsem je neviděl, ale pořád byly trochu patrné, nezákonně, a jejich styl jsem si pamatoval z fotografií), byly zrekonstruovány, rodily se v nich galerie a nové ulqomské podniky.

Sledoval jsem čísla místních budov. Trhaně rostla, prošpikovaná cizími alter-prostory. V Besźelu byla tato oblast poměrně nezalidněná, ale jinde za hranicí tomu tak nebylo, a musel jsem za nevidoucích pohledů uskakovat mnoha elegantním mladým byznysmenům a jejich ženským protějškům. Jejich hlasy mi zněly tlumeně, jako nahodilý šum. Tohle sluchové zeslábnutí pramení z dlouhých let besźelského cviku. Když jsem došel k dehtem natřenému průčelí, kde na mě Corwiová čekala s jakýmsi nešťastně vyhlížejícím mužem, stanuli jsme společně v takřka opuštěné části Besźelu, obklopeni hemžícím se neslyšeným davem.

„Šéfe, tohle je Pall Drodin.“

Drodin byl vysoký a hubený muž před čtyřicítkou. V uších měl několik náušnic, na sobě koženou bundu s obskurními a nezaslouženými odznaky členství v různých vojenských a jiných uskupeních, paradoxně elegantní, byť špinavé kalhoty. Vrhal na mě zhrzené pohledy a kouřil.

Nebyl zatčený. Corwiová ho nezadržela. Kývl jsem jí na pozdrav, potom jsem se pomalu otočil o stoosmdesát stupňů a zadíval se na okolní budovy. Samozřejmě jsem zaostřil jen na ty besźelské.

„Co Trans-g?“ optal jsem se. Drodin se zatvářil vylekaně. Popravdě se mi tak jevila i Corwiová, ačkoli to zastírala. Když Drodin mlčel, dodal jsem: „Nemyslíte, že nás sledují mocnosti?“

„Jo, to jo.“ Znělo to roztrpčeně. Nebylo divu. „Jasně. Jasně. Ptáte se mě, kde jsou?“ Je to víceméně nesmyslná otázka, ale žádný Besźan ani Ulqoman se jí nemůže vyhnout. Drodin se nedíval nikam, jen do mých očí. „Vidíte tu budovu na druhé straně cesty? Tu, kde býval sirkařský závod?“ Pozůstatky nástěnné malby ve strupech barvy staré skoro sto let – mlok usmívající se v aureole plamenů. „Vidíte, jak se tam něco hýbe. Jako by se tam něco objevovalo a mizelo, jak by nemělo.“

„Vy vidíte, jak se vynořují?“ Zase vypadal neklidně. „Myslíte si, že tam se zjevují?“

„Ne, ne, došel jsem k tomu vylučovací metodou.“

„Drodine, běžte dovnitř. Za vteřinku jsme tam,“ řekla Corwiová. Kývla na něho; poslušně zašel do domu. „Co to má do prdele znamenat, šéfe?“

„Stalo se něco?“

„Co je to za kecy s tím Trans-g?“ Při slově *Trans-g* ztlumila hlas. „Co to děláte?“ Neodpověděl jsem. „Já se tu snažím ustanovit nějakou dynamiku moci a *já* jsem na jejím konci, ne Trans-g, šéfe. Tyhle nesmysly sem netahejte. Kam sakra na tyhle děsivý věci chodíte?“ Když jsem pořád nic neřekl, zavrtěla hlavou a zavedla mě dovnitř.

Besźqomská fronta solidarity si s výzdobou příliš hlavu nelámala. Byly tam dvě místnosti, s přimhouřenýma očima dvě a půl, plné skříněk a polic zaskládaných složkami a knihami. V jednom koutě byl prostor u stěny vyklizený a vyčištěný, aby, jak se zdálo, vytvářel pozadí, a do něj a na prázdnou židli mířila webkamera.

„Vysílání,“ řekl Drodin. Viděl, kam se dívám. „Online.“ Začal mi diktovat internetovou adresu, ale zavrtěl jsem hlavou.

„Když jsem vstoupila, všichni ostatní odešli,“ řekla Corwiová na vysvětlenou.

Drodin se posadil za stůl v zadní místnosti. Byly tam dvě další židle. Nenabídl nám je, ale stejně jsme si sedli. Další haldy knih, špinavý počítač. Na stěně pak mapa Besźelu a Ul Qomy ve velkém měřítku. Aby se vyhnuli stíhání, byly na ní přiznány linie a odstíny rozdělení, totalita, alter-prostory, prolínající se prostory, ale okázale slabě, ve stupních šedi. Chvíli jsme seděli a dívali se na sebe.

„Podívejte,“ spustil Drodin. „Já vím… chápete, že nejsem zvyklý na… Nezamlouvám se vám, nic se neděje, to chápu.“ Mlčeli jsme. Pohrával si s několika věcmi na stole. „A taky nejsem žádný práskač.“

„Panebože, Drodine,“ vpadla Corwiová, „jestli stojíte o rozhřešení, najděte si kněze,“ ale stejně pokračoval.

„Já jen že… Pokud to souvisí s tím, o co se zajímala, budete si všichni myslet, že to souvisí s námi, a ono by to s námi třeba i mohlo souviset, jenže já nikomu neposkytnu žádnou záminku, aby na nás udeřil. Víte? Rozumíte?“

„Dobrá, dobrá,“ odpověděla Corwiová. „Přestaňte s těmi kecy.“ Rozhlédla se po místnosti. „Já vím, že si myslíte, jak jste chytří, ale vážně, na kolik si myslíte, že se teď dívám přečinů? Třeba tahle vaše mapa, předpokládáte, že je opatrná, ale žalobce by nemusel být

zrovna zvlášť velký patriot, aby ji vyložil způsobem, který by vás poslal do chládku. Co jiného? Chcete, abych prošla vaše knihy? Kolik z nich je na indexu? Chcete, abych si prošla vaše papíry? Nad tímhle barákem bliká hanobení besźelské suverenity druhého stupně jako neonový poutač.“

„Jako v ulqomských klubových čtvrtích,“ dodal jsem. „Ulqomský neon. Líbilo by se vám to, Drodine? Dáváte mu přednost před naším místním?“

„Byť si ceníme vaší pomoci, pane Drodine, nenalhávejme si, proč to asi děláte.“

„Vy tomu nerozumíte.“ Slova pronesl šeptem. „Musím chránit své lidi. Dějou se divný věci. Venku se dějou divný věci.“

„Dobře,“ kývla Corwiová. „To je jedno. Tak jak to všechno je, Drodine?“ Vytáhla Fulaninu fotografii a položila ji před něj na stůl. „Povězte mýmu šéfovi, co jste mi začal vykládat.“

„Jo,“ přikývl. „To je ona.“ Já i Corwiová jsme se předklonili. V dokonalém synchronizovaném načasování.

„Jak se jmenuje?“ zeptal jsem se.

„Podle toho, co říkala, se jmenuje Bjela Mar.“ Drodin pokrčil rameny. „Tohle tvrdila. Já vím, ale co vám na to můžu říct?“

Byl to zjevný pseudonym, a navíc elegantní slovní hříčka. Bjela je besźelské jméno, u něhož nerozeznáte pohlaví; Mar je jako příjmení přinejmenším věrohodné. Společně se jejich fonémy blíží frázi *bjé lai mar*, což doslova znamená „jenom bělice“, což je rybářský výraz znamenající „nic, co by stálo za povšimnutí“.

„Není to neobvyklé. Spousta našich kontaktů a členů vystupuje pod přezdívkami.“

„*Noms de unification*,“ řekl jsem. Nedokázal jsem určit, jestli mi porozuměl. „Povězte nám něco o Bjele.“ Bjela, Fulana, Maryi přibývala jména.

„Byla tady, nevím, asi tak před třemi roky? Nebo je to o trochu míň? Od té doby jsem ji neviděl. Byla očividně cizinka.“

„Z Ul Qomy?“

„Ne. Ilitánsky mluvila dobře, ale ne plynule. Komunikovala besźsky nebo ilitánsky – nebo, no, základem. Nikdy jsem ji neslyšel mluvit jinak, nechtěla mi říct, odkud je. Podle přízvuku bych možná

tipoval, že Američanka nebo možná Angličanka. Nevím, co tu dělala. Není to… vyptávat se lidí v téhle branži je dost neslušné.“

„A co, chodila na schůze? Byla organizátorka?“ Corwiová se ke mně obrátila, a aniž ztišila hlas, řekla: „Vždyť já, šéfe, ani nevím, co tihle sráči dělají, nevím, na co se mám vlastně ptát.“ Drodin ji sledoval, stejně nerudný, jako byl od okamžiku našeho příjezdu.

„Jak říkám, objevila se před pár lety. Chtěla použít naši knihovnu. Máme spisky a staré knihy o… no, o městech, spoustu věcí, které jinde neschraňují.“

„Měli bychom se podívat, šéfe,“ navrhla Corwiová. „Jestli tam není nic nevhodného.“

„Do prdele, přece vám pomáhám, ne? To mě chcete utáhnout na zapovězených knihách? Nic První třídy tady kurva není a věci Druhý třídy, co tu máme, se stejně dají sehnat na netu.“

„Dobrá, dobrá,“ klidnil jsem ho. Pokynul jsem mu, aby pokračoval.

„Tak sem přišla a hodně jsme spolu mluvili. Dlouho nepobyla. Nějakých pár týdnů. Neptejte se mě, co dělala kromě toho, a na podobný věci, protože to nevím. Vím jenom, že se tu každý den nahodile zastavila a koukla na knížky nebo se se mnou pobavila o našich dějinách, o dějinách měst, o tom, co se děje, o našich kampaních, těchhle věcech.“

„Jakých kampaních?“

„Naši bratři a sestry ve vězeních. Tady a v Ul Qomě. Kvůli ničemu jinýmu než jejich víře. Víte, Amnesty International je tam na naší straně. Mluvíme s kontaktními osobami. Vzděláváme. Pomáháme novým přistěhovalcům. Demonstrujeme.“ V Besźelu byly sjednocovatelské demonstrace hašteřivé, nepočetné, nebezpečné podniky. Místní nacionalisté je samozřejmě přicházeli narušovat, řvali na pochodující, že jsou zrádci, a obecně ti nejapolitičtější místní s nimi příliš nesoucítili. V Ul Qomě to bylo skoro stejně hrozné, jen bylo ještě nepravděpodobnější, že by měli vůbec dovoleno se scházet. Z toho bezpochyby musel pramenit vztek, ačkoli ulqomské sjednocovatele to určitě ušetřilo bití.

„Jak vypadala? Oblékala se dobře? Jaká byla?“

„Jo, oblíkala. Hezky. Skoro stylově, víte? Přímo tu bila do očí.“ Dokonce se sám sobě zasmál. „A byla chytrá. Napřed se mi fakt líbila, víte? Byl jsem z ní na větvi. Napřed.“

Jeho odmlky byly žádostmi, abychom na něho dotírali, aby nic z tohoto rozhovoru nebylo řečeno na jeho popud. „Ale?“ zeptal jsem se. „Co se stalo?“

„Pohádali jsme se. Nebo spíš já se pohádal s ní, protože pár dalších kámošů pěkně vytáčela. Přišel jsem do knihovny nebo dolů nebo kdovíkam a někdo na ni hulákal. Ona na nikoho nehulákala nikdy, mluvila potichu a přiváděla je k nepříčetnosti a nakonec jsem jí musel říct, aby se spakovala. Byla… byla nebezpečná.“ Další pauza. S Corwiovou jsme se na sebe podívali. „Ne. Nepřeháním,“ pokrčil rameny. „Vás sem přivedla, ne? Říkám, že byla nebezpečná.“

Vzal si fotografii a upřeně se na ni díval. Tváří se mu míhal žal, vztek, odpor, strach. Strach zcela určitě. Vstal, přecházel kolem stolu – bylo to směšné, místnost byla na takové procházení příliš malá, ale zkoušel to.

„Víte, potíž byla v tom…“ Přešel k malému oknu a vyhlédl ven, otočil se zpátky k nám. Rýsoval se na pozadí oblohy, Besźelu, Ul Qomy nebo obou, nedokázal jsem to poznat.

„Vyptávala se na ty nejujetější podzemní nesmysly. Babský povídačky, zkazky, městský mýty, šílenosti. Nepřikládal jsem tomu velkou váhu, protože takových blbostí slyšíte hromadu a ona byla očividně chytřejší než ty paka, co se o to zajímají, takže jsem usuzoval, že se rozhlíží, nasává atmosféru, obeznamuje se s tím co a jak.“

„Necítil jste zvědavost?“

„Jasně. Mladá cizí holka, chytrá, tajemná? *Pronikavá*?“ Způsobem, jakým to vyslovil, sám sebe poněkud zesměšnil. Přikývl. „Jasně že cítil. Všichni lidi, co sem přijdou, ve mně probouzejí zvědavost. Někteří jenom kecají, někteří ne. Ale nebyl bych vůdcem téhle buňky, kdybych z nich tahal rozumy. Mám tu jednu ženskou, o dost starší než já… setkávám se s ní už asi patnáct roků. Nevím, jak se doopravdy jmenuje, nevím o ní nic jinýho. Dobře, není to nejlepší příklad, protože jsem si docela jistej, že je od vás, je to agentka, ale chápete, co myslím. Nevyptávám se.“

„A o co se teda zajímala? Bjela Mar. Proč jste ji odsud vyhnal?“

„Podívejte, jde o tohle. Zabýváte se těmihle věcmi…“ Ucítil jsem, jak Corwiová strnula, jako by se ho chystala přerušit, a dotkl jsem se jí, aby to nedělala, počkala, nechala ho tentokrát mluvit. Nedíval se na nás, ale na svou provokativní mapu obou měst. „Zabýváte se těmihle věcmi, u kterých našlapujete hodně zlehka… protože víte, že to stačí přehnat a čekají vás pořádný potíže. Jako třeba, že sem přijdou lidi jako vy. Nebo když zavoláte na špatný číslo, můžete kurevsky zavařit bratrům v Ul Qomě, u tamějších poldů. Nebo – ještě horší věci.“ Tehdy se na nás podíval. „Nesměla tu zůstat, mohla na nás přivolat Trans-g. Nebo něco takovýho.

Zajímala se o… Ne, *nezajímala* se, byla přímo *posedlá.* Orciny.“

Soustředěně se na mě díval, takže jsem nic neudělal, jen jsem přimhouřil oči. Ale překvapil mě.

Podle toho, jak to s ní ani nehnulo, bylo zřejmé, že Corwiová neví, co je Orciny zač. Vysvětlování v téhle fázi by mohlo podrýt její autoritu, ale zatímco jsem váhal, Drodin už se do toho pouštěl. Byla to pohádka. Řekl nám tohle:

„Orciny je třetí město. Leží mezi těma dvěma vedle. Leží v *dissensi*, sporných zónách, místech, o kterých si Besźel myslí, že patří Ul Qomě, a Ul Qoma si myslí, že patří Besźelu. Když se bývalá jednotná obec rozštěpila, nerozštěpila se na dvě části, ale na tři. Orciny je tajné město. Všechno řídí.“

Pokud tedy k rozštěpení došlo. Začátky byly stínem v minulosti, naprostou neznámou – neboť záznamy se na obou stranách už sto let mazaly a ztrácely. Mohlo se stát cokoliv. Z onoho historicky krátkého a zcela nejasného okamžiku povstal chaos našich materiálních dějin, anarchie chronologie, nesourodých pozůstatků, které těšily a děsily badatele. Jediné, co známe, jsou nomádi ve stepích, pak ta záhadná století podněcování – jistých událostí, a o onom dvojitém zrodu se točily filmy a vyprávěly příběhy a vymýšlely spekulativní hry (až z toho všeho byli cenzoři přinejmenším trošku nesví) –, pak se na scénu vracejí dějiny a na světě už jsou Besźel a Ul Qoma. Bylo to schizma, nebo spojení?

Jako kdyby tohle tajemství nebylo málo a jako kdyby dvě prolínající se země nestačily, bardi vymysleli i třetí, imaginárně existující Orciny.

V horních patrech, v opomíjených městských domech v římském stylu, v prvních obydlích z proutí a hlíny, kde zabíralo semknuté a vymknuté prostory, jež mu byly přiděleny při štěpení či propojování kmenů, se uvelebilo maličké třetí město Orciny, vtěsnané mezi oba suverénnější městské státy. Maličké společenství imaginárních vládců, možná vyhnanců, kteří ve většině příběhů intrikovali a usměrňovali chod věcí, panovali nenápadnou a nezvratnou rukou. V Orciny žili Illumináti. Takovéhle věci.

Před několika desetiletími by nebylo třeba žádného vysvětlování – příběhy o Orciny patřily do dětské klasiky vedle utrpení krále Šavila a Mořské stvůry, která připlula do přístavu. V současnosti jsou populárnější Harry Potter a Power Rangers, a starší bajky zná méně dětí. To je v pořádku.

„Co tím chcete říct?“ přerušil jsem ho. „Říkáte, že Bjela byla folkloristka? Zajímaly ji staré příběhy?“ Pokrčil rameny. Nepodíval se na mě. Ještě jednou jsem se pokusil přimět ho naplno vyslovit, co jen naznačoval. Pořád krčil rameny. „Proč by se o tomhle s vámi bavila?“ zeptal jsem se. „Proč tady vůbec byla?“

„To nevím. Máme o tom materiály. Různě se vynořují, víte? Mají je i v Ul Qomě, příběhy o Orciny. Tuhle dokumentaci nijak zvlášť neuchováváme, *jenom* to, co nás zajímá. Chápete? Poznáváme svou historii, uchováváme všechno možné…“ Odmlčel se. „Uvědomil jsem si, že se nezajímá o nás.“

Stejně jako všichni opozičníci byli i sjednocovatelé neurotičtí archiváři. Veškeré písemnosti, bez ohledu na to, zda souhlasily či nesouhlasily s jejich výkladem dějin, ať se o něj nezajímaly nebo jím byly přímo posedlé, všechno opatřovali poznámkami a dál prozkoumávali. Jejich knihovna musela mít ve fondech závratně úplný výčet všeho, co se jen zmiňovalo o stírání městských hranic. Marya sem přišla – jako bych to viděl – pátrat po informacích souvisejících nikoli s nějakým prasjednocováním, nýbrž s Orciny. A jak je muselo otrávit, když si uvědomili, že její specifický výzkum

není badatelský výstřelek, ale tvoří samu podstatu jejího zájmu. Když si uvědomili, že jí na jejich vlastním projektu příliš nezáleží.

„Takže věnovat se jí byla ztráta času?“

„Ne, byla nebezpečná, jak už jsem řekl. Jako fakt. Měla nám způsobit potíže. Řekla, že se stejně dlouho nezdrží.“ Neurčitě trhl rameny.

„Proč byla nebezpečná?“ Naklonil jsem se blíž. „Drodine, ona se dopouštěla trans-g?“

„Panebože, to si nemyslím. Jestli ano, tak o tom teda vůbec nic nevím.“ Zvedl ruce. „Do prdele, víte, pod jakým jsme tady drobnohledem?“ Trhl rukou k ulici. „Vaši v téhle oblasti hlídkují více méně pořád. Ulqomští policajti nás samozřejmě sledovat nemůžou, ale ty zase zajímají naši bratři a sestry. A co víc, sakra, venku nás sleduje… však víte. Trans-g.“

Nato jsme všichni chvíli mlčeli. Všichni jsme na sobě cítili oči.

„Vy jste ho viděl?“

„Jasněže ne. Vypadám na to? Kdo ho *vidí*? Ale my víme, že tam je. Dívá se. Stačí sebemenší záminka… a mizíme. Víte…“ Zavrtěl hlavou, a když se na mě zase podíval, v očích se mu zračila zloba a možná i nenávist. „Víte, kolik mých přátel takhle zmizelo? A už jsem je nikdy neviděl? Nikdo jiný si nedává *většího* bacha než my.“

To byla pravda. Politická ironie. Ti, kdo byli myšlence nahlodání hranice mezi Besźelem a Ul Qomou nejoddanější, jí museli dbát co nejúzkostlivěji. Pokud bychom já nebo někdo z mých známých na okamžik polevili v nevidění (a kdo nepolevoval? Kdo někdy něco nezahlédl?), pokud bychom to nedávali okatě najevo nebo se z toho netěšili, nemělo nám hrozit nebezpečí. Kdybych se pár vteřin díval na nějakou atraktivní kolemjdoucí v Ul Qomě, kdybych se potichu kochal společným panoramatem obou měst, nechal se iritovat hlukem ulqomského vlaku, nic by se mi nestalo.

Avšak tady, v tomto domě, byli nejen mí kolegové, ale i Trans-g vždycky tak rozlícení a starozákonní, jak měli moc a právo. Ona strašlivá mocnost mohla nechat sjednocovatele zmizet třeba jen za somatické porušení, polekané uskočení před startujícím ulqomským autem. Pokud se Bjela, Fulana, dopustila trans-g, musela sem

přivábit jeho pozornost. Nejspíš to bylo podezření z něčeho podobného, co v Drodinovi probudilo strach.

„Prostě to nebylo lehké.“ Zadíval se z okna na obě města. „Možná by to udělala, nakonec by na nás Trans-g přivolala. Nebo něco identického.“

„Počkejte,“ ozvala se Corwiová. „Říkal jste, že chtěla odejít…“

„Říkala, že jde na druhou stranu. Do Ul Qomy. Oficiálně.“ Přestal jsem si psát poznámky. Podíval jsem se na Corwiovou a ona na mě. „Pak už jsem ji neviděl. Někdo slyšel, že odešla a že už ji sem nechtěli pustit zpátky.“ Pokrčil rameny. „Nevím, jestli je to pravda, a jestli jo, nevím proč. Byla to jen otázka času… ráchala se v nebezpečných sračkách a já z toho měl nepříjemnej pocit.“

„To ale není všechno, že?“ nadhodil jsem. „Co ještě?“

Upřeně se na mě díval.

„Já už nevím, sakra, byly s ní potíže, šla z ní hrůza, bylo toho strašně moc… prostě na tom něco bylo špatně. Když pořád mlela o tom všem, co ji zajímalo, začínalo vás to děsit. Znervózňovat.“ Znovu se podíval z okna. Zavrtěl hlavou.

„Je mi líto, že umřela,“ řekl. „Je mi líto, že ji někdo zabil. Ale moc mě to nepřekvapuje.“

~ ~ ~

Ten puch narážek a tajemství – ať si člověk myslel, jak cynický nebo lhostejný je, přesto na něm ulpíval. Všiml jsem si, jak se po našem odchodu Corwiová rozhlédla po omšelých fasádách skladišť. Možná se trochu moc dlouho dívala k jednomu krámku, u něhož si musela být vědomá, že je v Ul Qomě. Připadala si, že ji někdo sleduje. Oba jsme si tak připadali, a měli jsme pravdu, znervózňovalo nás to.

Když jsme odjeli, pozval jsem Corwiovou – uznávám, že to byla provokace, ačkoli jsem si nebral na mušku ji, ale jaksi celý okolní svět – na oběd do besźelské Ulqomské čtvrti. Byla jižně od parku. V přítomnosti specifických barev a nápisů na průčelích obchodů a tvarů fasád si návštěvníci Besźelu, kteří je spatřili, vždycky mysleli, že se dívají do Ul Qomy, a spěšně a významně odvraceli oči (což bylo maximum, jak se cizinci uměli přiblížit k nevidění). Nicméně

bedlivějším okem, s většími zkušenostmi, si člověk v konceptech domů mohl všimnout jakési přeplácané kýčovitosti, zavalité sebeparodie. Viděl ozdoby v odstínu zvaném besźelská modř, což je jedna z barev, které jsou v Ul Qomě zakázané. Tyhle budovy jsou totiž místní.

Těchto několik málo ulic – s kříženými jmény, ilitánskými substantivy a besźelskou příponou, JulSainStrász, LiligiStrász a tak dále – bylo středem kulturního světa pro nepočetnou komunitu ulqomských vystěhovalců žijících v Besźelu. Přišli sem z celé řady důvodů – politické pronásledování, ekonomický růst (a jak toho stařešinové, kteří při emigraci z tohoto důvodu čelili nemalých strázním, museli teď litovat), z rozmaru, za voláním srdce. Většina z osob pod čtyřicet tvoří už druhou nebo třetí generaci, které doma sice mluví ilitánsky, ale na ulicích jen besźsky bez jakéhokoli přízvuku. Ulqomský vliv byl možná patrný v jejich oblečení. Čas od času jim místní surovci a horší existence rozbili okna a zmlátili je na ulicích.

Sem si roztesknělí ulqomští exulanti chodí na cukroví, smažený cukrový hrášek, kadidlo. Vůně besźelské Ulqomské čtvrti jsou jeden velký chaos. Instinkt velí je nečichat, považovat je za přeshraniční naplaveninu, neuctivou jako déšť („Déšť a kouř žijí v obou městech“ říká jedno přísloví. V Ul Qomě mají stejné pořekadlo, ale vztahuje se k mlze. Občas ho lze zaslechnout i v souvislosti s jinými klimatickými fenomény nebo dokonce odpadky, splašky, a odvážní dokážou mluvit i o holubech a vlcích). Ale tyhle vůně jsou v Besźelu.

Velice zřídka se stane i to, že se nějaký mladý Ulqoman, který nezná oblast svého města prolínající se s naší Ulqomskou čtvrtí, zeptá na cestu etnicky ulqomského obyvatele Besźelu, neboť ho považuje za svého krajana. Chyba bývá rychle odhalena – úlek většinou nelze nespatřit – a Trans-g obvykle bývá shovívavý.

„Šéfe,“ odhodlala se Corwiová. Seděli jsme v kavárně na nároží, Con ul Cai, kam jsem často chodíval. Okázale jsem majitele pozdravil křestním jménem, jak to bezpochyby dělala řada jeho besźelských zákazníků. Nejspíš mnou opovrhoval. „Proč tu kurva jsme?“

„Ale copak?“ já na to. „Kvůli ulqomskému jídlu. No? Vždyť víte, že byste si dala.“ Nabídl jsem jí skořicovou čočku, hustý sladký čaj. Odmítla. „Jsme tu, protože se snažím nasát atmosféru,“ dodal jsem. „Snažím se vniknout do povahy Ul Qomy. Sakra. Vždyť nejste hloupá, Corwiová, nesnažím se vám předvést nic, co byste tady neznala. Pomozte mi s tím.“ Odpočítával jsem na prstech. „Ta holka byla tady. Ta Fulana, ta Bjela.“ Skoro jsem řekl Marya. „Byla tady před nějakými třemi roky. Ochomýtala se kolem pochybných místních aktivistů, ale pátrala po něčem jiném, s čím jí nemohli pomoct. Po něčem, co i oni považovali za pochybné. Odejde.“ Uvedl jsem směr a čekal. „Šla do Ul Qomy.“ Od plic jsem si ulevil, zaklela i Corwiová.

„O něčem bádá,“ pokračoval jsem. „Přejde na druhou stranu.“

„Jak si myslíme.“

„Jak si myslíme. Potom se najednou objeví zase tady.“

„Mrtvá.“

„Mrtvá.“

„Do prdele.“ Corwiová se naklonila, vzala si a zamyšleně začala žmoulat jeden z kousků mého cukroví. S plnými ústy se zarazila. Ani jeden z nás se dlouho nezmohl ani na poznámku.

„Přesně tak. Je to trans-g jak bič, ne?“ pronesla Corwiová nakonec.

„… myslím, že to vypadá, že by to mohl být trans-g, jo, myslím, že jo.“

„Když ne aby se dostala tam, tak aby se dostala zpátky. A tady ji někdo oddělal. Nebo to bylo až po smrti. A někdo ji tady vyhodil.“

„Nebo je v tom něco jiného. Nebo kdoví co ještě,“ řekl jsem.

„Pokud nepřešla jak se sluší a patří, nebo tady taky třeba celou dobu nebyla. Jenom proto, že ji Drodin neviděl…“

Vybavil jsem si ten telefonát. Udělal jsem skeptickou grimasu jako že možná. „Není to vyloučené. Připadal mi, že si je docela jistý. Určitě je to podezřelé.“

„Tak…“

„Dobře. Tak řekněme, že to byl trans-g, a je to v cajku.“

„Ale hovno.“

„Ne, vážně,“ opáčil jsem. „To znamená, že by to nebyl náš problém. Nebo přinejmenším… když dokážeme přesvědčit Dozorčí výbor. Možná na tom začnu pracovat.“

Zamračila se. „Ti se na vás vyserou. Slyšela jsem, že prý…“

„Budeme muset předložit důkazy. Zatím jsou nepřímé, ale *mohly* by stačit, abysme se případu zbavili.“

„Podle toho, co jsem slyšela, tak ne.“ Zadívala se jinam a potom sklouzla pohledem zase na mě. „Jste si jistý, že byste o to stál, šéfe?“

„Jo, sakra. A jak. Poslouchejte. Je mi to úplně jasný. Je vám ke cti, že si ten případ chcete nechat, ale poslouchejte. Jestli existuje šance, že máme pravdu… trans-g vyšetřovat nelze. Tahle Bjela Fulana Cizí Zavražděná Holka potřebuje někoho, kdo si ji vezme na starost.“ Odmlkou jsem Corwiovou přinutil, aby se na mě podívala. „My nejsme ti nejlepší, Corwiová. Ona si zaslouží něco lepšího, než co jí můžeme nabídnout my. Nikdo se o ni nedokáže postarat tak jako Trans-g. Panebože, kdo na sebe přivolá Trans-g? Aby vyčenichal vraha?“

„Moc lidí ne.“

„Právě. Jestli budeme moct, musíme se toho zbavit. Výbor o tom ví, nikdo si ale nechce komplikovat život, proto bude chtít, abysme se přetrhli.“ Upřela na mě pochybovačný pohled a já pokračoval. „Nemáme důkazy a neznáme podrobnosti, takže využijme příštích pár dnů, abysme jim důvody nabídli na zlatém podnose. Nebo zjistili, že se pleteme. Podívejte na ten profil, co jsme poskládali. Konečně máme něco v ruce. Před dvěma třemi lety z Besźelu zmizí, teď se objeví mrtvá. Třeba má Drodin pravdu, že byla v Ul Qomě. V mezích zákona. Chci, abyste nažhavila linky a navázala pár kontaktů, tady i tam. Víte, co máme: cizinka, badatelka atd. atd. Zjistěte, co je zač. Jestli vás bude chtít někdo odbýt, naznačte mu, že je to záležitost Trans-g.“

Po návratu jsem se stavil u Taskin.

„Borlú. Poslechl jste si můj telefonát?“

„Paní Cerušová, vaše složité záminky, jak se domoci mé společnosti, jsou stále méně přesvědčivé.“

„Dostala jsem váš vzkaz a uvedla věci do pohybu. Ne, netěšte se ještě, jak se mnou uprchnete, Borlú, budete zklamán. Budete možná muset ještě chvíli čekat, dokud si nepromluvíte s výborem.“

„Jak to bude vypadat?“

„Kdy jste to absolvoval naposledy? Před lety, že? Poslyšte, určitě si myslíte, že na vás čekají s otevřenou náručí – nekoukejte na mě tak, domníváte se, že jste neodolatelný? –, vím, že si myslíte, že se budou muset pustit do invokace –“ najednou začala mluvit vážně, „ – podle vás okamžitě, ale to neudělají. Budete muset čekat, až na vás přijde řada, a to by mohlo pár dnů trvat.“

„Myslel jsem…“

„Kdysi, ano. Nechali by všeho, co zrovna dělají. Ale teď je složitá doba a jde spíš o nás než o ně. Radost z toho nemá ani jedna skupina zastupitelů, ale upřímně vzato, Ul Qoma teď není hlavní téma. Od doby, co Sjedrova partička začala v koalici povykovat a vyřvávat cosi o národní slabosti, si vláda dělá starosti, jestli náhodou nevypadá, že se do invokací žene příliš žhavě, takže se nikam nepohrne. Dělá si teď u lidí průzkum ohledně uprchlických táborů a určitě se pokusí nasbírat nějaké politické body.“

„Panebože, vy si snad děláte srandu, oni pořád vyšilují kvůli těm pár ubožákům?“ Někteří se museli dostat ven, do jednoho nebo druhého města, ale jestli ano, bylo by skoro vyloučené, že by se bez imigračního výcviku nedopustili trans-g. Naše hranice byly nepropustné. Pokud se zoufalí čerství přistěhovalci dostali na prolínající se úseky pobřeží, podle nepsané úmluvy patřili do města té hraniční kontroly, která je zajme a napřed uvězní v pobřežních táborech. Pokud ti, co se kojili nadějemi na život v Ul Qomě, skončili v Besźu, museli zažít pěkné zklamání.

„A vůbec,“ uzavřela Taskin. „Roli tu hrají i jiné věci. Oficiality, faleš. Obchodní schůzky a podobné věci, jak to dělali dřív, odkládat nebudou.“

„Jsou jak diví po dolarech.“

„Nestěžujte si. Jestli sem nalijí dolary, bude to můj konec.

Ale kvůli vám se nepřetrhnou, bez ohledu na to, kdo umřel.

A umřel někdo?“

~ ~ ~

Corwiové netrvalo dlouho zjistit, co jsem jí dal za úkol. Nazítří za mnou přišla do kanceláře s celým spisem.

„Právě jsem si to nechala odfaxovat z Ul Qomy," hlásila. „Šla jsem po stopě. Ani to nebylo tak těžké, když člověk ví, kde začít. Měli jsme pravdu."

A byla před námi, naše oběť, její spis, fotografie, naše posmrtná maska a najednou, až nám to vyrazilo dech, i fotografie z doby, kdy ještě byla naživu, černobílé a ušmudlané od faxu, ale byly pravé; naše neznámá mrtvá žena se usmívala a pokuřovala z cigarety, uprostřed slova, s pootevřenou pusou. Naše načmárané poznámky, její údaje, odhadované a teď i s červeně vyvedenými opravami, u nichž neváhaly žádné otazníky, její fakta; pod různými smyšlenými jmény bylo i to skutečné.

Kapitola šestá

„Mahalia Gearyová.“

Kolem stolu (starožitného, mohl někdo očekávat něco jiného?) se shromáždili čtyřicet dva lidé a já. Oněch dvaačtyřicet přítomných sedělo, složky před sebou. Já jsem stál. Dvě zapisovatelky jednání zaznamenávaly u samostatně stojících stolků v rozích místnosti. Na stole jsem viděl mikrofony a opodál seděli tlumočníci.

„Mahalia Gearyová. Bylo jí čtyřiadvacet. Američanka. Tohle všechno je výsledek práce mé policejní asistentky, strážnice Corwiové, všechny tyhle informace, dámy a pánové. Všechny informace jsou v papírech, které jsem vám zaslal.“ Ne všichni si je četli. Někteří je ani neotevřeli.

„Američanka?“ zeptal se někdo.

Ne všech jednadvacet besźelských zastupitelů mi bylo povědomých. Někteří ano. Žena středního věku, s divokými skunčími pruhy ve vlasech jako nějaká filmová akademička, Šura Katriňa, ministryně bez portfeje, respektovaná, ale už za zenitem. Michel Burič ze sociální demokracie, oficiální opozice, mladý, schopný, dostatečně ambiciózní, aby seděl ve více než jednom výboru (pro bezpečnost, obchod, umění). Major Jordž Sjedr, vůdce Národního bloku, pravicového uskupení, s nímž předseda vlády Gajardicz spolupracoval v kontroverzní koalici navzdory Sjedrově pověsti nejen surovce, ale taky surovce nepříliš kompetentního. Javid Njisemu, Gajardiczův podministr pro kulturu a předseda výboru. Jiné tváře mi také něco říkaly a s vynaložením jistého úsilí bych si vzpomněl i na jména.

Jejich protějšky z Ul Qomy jsem neznal vůbec. Zahraniční politice jsem bedlivou pozornost nevěnoval.

Většina Ulqomanů si listovala štosy, které jsem jim připravil. Tři měli na uších sluchátka, ale většina mluvila besźsky přinejmenším natolik dobře, aby mi rozuměli. Bylo zvláštní vidět na vlastní oči tyhle lidi ve formálním ulqomském oblečení – muže v košilích bez límců a tmavých sakách bez klop, těch několik málo žen ve spirálových pološtólách v barvách, které by v Besźelu byly považovány za pašované zboží. Ale v té chvíli jsem nebyl v Besźelu.

Dozorčí výbor se schází v obrovském, barokním, betonem vyspraveném koloseu ve středu besźelského Starého města a ulqomského Starého města. Je to jedno z mála míst, která nesou stejné jméno v obou městech – Spojovací palác. A to proto, že nejde úplně tak o prolínající se budovu ani o budovu staccatového totálně/alternovaného typu, jedno poschodí nebo místnost v Besźelu a druhé v Ul Qomě; zvnějšku stojí v obou městech; uvnitř je z větší části v obou nebo žádném. My všichni, jednadvacet zákonodárců z každého státu plus jejich asistenti a já, jsme se shromáždili na spojnici, v průsečíku, jakési hranici postavené nad jinou.

Připadalo mi, jako by s námi bylo přítomno ještě něco: důvod našeho setkání. Možná několik nás v místnosti cítilo, že je sledováno.

Zatímco šustili papíry, tedy ti, kteří je vzali do rukou, ještě jednou jsem jim poděkoval, že mě pozvali. Trocha politického pochlebování. Tahle zasedání Dozorčího výboru se konala pravidelně, ale já musel několik dní čekat, než mi umožnili přijít. Navzdory Taskinině varování jsem se pokusil svolat mimořádnou schůzi, abych se co nejdřív zbavil odpovědnosti za Mahalii Gearyovou (kdo chtěl přemýšlet o tom, že její vrah běhá na svobodě? Tohle byla nejlepší příležitost, jak to vyřešit), ale s výjimkou zásadní krize, občanské války nebo pohromy bylo něco takového zhola nemožné.

A co okleštěné jednání? Několik nepřítomných lidí by zcela jistě neznamenalo… Ale bylo mi rychle sděleno, že něco takového nepřipadá v úvahu. Varovala mě a měla pravdu, a já byl den ode dne netrpělivější. Taskin mi poskytla svůj nejlepší kontakt, na důvěrnou tajemnici jednoho z ministrů sedících ve výboru, která mi vysvětlila,

že besźelská Obchodní komora v mém termínu pořádá jeden ze svých stále pravidelnějších veletrhů se zahraničními podnikatelskými subjekty, což vylučovalo ze hry Buriče, který patronátem nad těmihle akcemi sklízel jisté úspěchy, Njisemu a dokonce Sjedra. Tohle byly samozřejmě nedotknutelné případy. Že Katriňa má schůzky s diplomaty. Že Hurian, komisař ulqomské burzy, zase neodkladné setkání s ulqomským ministrem zdravotnictví, a tak dále a tak dále, a že k žádné mimořádné schůzi nedojde. Ona mladá mrtvá žena bude muset zůstat ještě několik dní vyšetřována nedostatečně, až do pravidelného zasedání, během něhož, mezi nezbytným rozhodováním ohledně jakýchkoli *dissensus*, řízení týkajících se společných zdrojů – několika velkých elektrických rozvodných sítí, kanalizace a těch nejsložitěji prolnutých budov – mi měli poskytnout dvacetiminutový prostor, abych je seznámil s případem.

Možná, že někteří lidé znali podrobnosti těchto omezení, ale specifika machinací Dozorčího výboru nebyla nikdy zajímavá. Já jsem před ním stanul už dvakrát, je to už hodně dávno. Složení výboru bylo tehdy samozřejmě odlišné. Při obou těchto příležitostech na sebe besźelská a ulqomská strana skoro prskaly: vztahy byly horší. Dozorčí výbor se musel scházet, i když jsme byli neválčícími stoupenci znesvářených stran při různých konfliktech, jako třeba během druhé světové války – což pro Ul Qomu nebylo období největšího zdaru. Musely to být nepříjemné chvíle. Jak jsem si vybavoval ze školy, výbor se nicméně nescházel během našich dvou krátkých a ničivých otevřených válek. Každopádně nyní se předpokládalo, že se obě země těší, byť poněkud strojeně, jistému oteplení vzájemných vztahů.

Ani jeden z případů, který jsem v minulosti předložil, nebyl tak naléhavý. Poprvé šlo o trans-g v souvislosti s pašováním, jak zní většina takových verdiktů. Gang v západním Besźelu začal prodávat drogy vyrobené z ulqomských léků. Přebíral bedny u okraje města, nedaleko konce z východu na západ ubíhající osy příčných železničních tratí, které dělí Ul Qomu na čtyři kvadranty. Jeden jejich ulqomský společník shazoval bedny z vlaků. V severním Besźelu se nachází krátký úsek, kde se koleje navzájem prolínají a slouží rovněž jako ulqomská trať; a společné jsou i kilometry na sever ubíhajících

kolejí z obou městských států, které nás horským průsmykem spojují s našimi severními sousedy, až k hranici, kde se podle zákona stávají jedinou tratí, jakož i neochvějnou kovovou skutečností; až po ony hranice byla trať dvěma právně nezávislými železnicemi. V Ul Qomě se tedy na různých místech shazovaly bedny s lékařským materiálem a tam zůstávaly, opuštěné v ulqomských křovinách: pak je však přebírali lidé v Besźelu a tím se dopouštěli trans-g.

Naše zločince jsme při přebírání kontrabandu nikdy nespatřili, ale když jsme předložili důkazy, jaký je jeho jediný možný zdroj, výbor souhlasil a invokoval Trans-g. Obchod s drogami ustal; dodavatelé zmizeli z ulic.

Druhý případ se týkal muže, který zabil svou ženu, a když jsme ho obklíčili, v hrůze se dopustil trans-g: vkročil do obchodu v Besźelu, převlékl se a vyšel v Ul Qomě. Jen náhodou nebyl v tom okamžiku zadržen, ale rychle jsme si uvědomili, co se stalo. V jeho zoufalém mezním stavu jsme ho nechtěli zatknout my ani naši ulqomští kolegové, ačkoli jsme my i oni věděli, kam se poděl a že se ukrývá v ulqomském příbytku. Zmocnil se ho Trans-g, a slehla se po něm zem.

Nyní jsem tedy se svou žádostí přicházel za dlouhou dobu potřetí. Předložil jsem důkazy. Zdvořile jsem se obracel na ulqomské zastupitele stejně jako na ty naše. A zároveň i na mocnost, která určitě musela neviditelně přihlížet.

„Má stálé bydliště v Ul Qomě, ne v Besźelu. Jakmile jsme to zjistili, okamžitě jsme ji vystopovali. Tedy strážnice Corwiová. Žila tam déle než dva roky. Dělala si doktorát na filozofické fakultě.“

„Co studovala?“ zeptal se Burič.

„Byla to archeoložka. Dávné dějiny. Pracovala na jednom archeologickém nalezišti. Máte to ve spisech.“ Drobné zavlnění, opakující se v různých podobách mezi Besźany i Ulqomany. „Tak se dostala přes hranici, i navzdory blokádě.“ Pro vzdělávací a kulturní vazby existovaly jisté výjimky.

Archeologické výzkumy jsou v Ul Qomě na denním pořádku, výzkumné projekty neberou konce, protože její půda je mnohem bohatší na výjimečné artefakty z předrozštěpenecké doby. Knihy a přednášející na konferencích se dohadují, zda je tahle převaha

výsledkem nahodilého rozptylu, nebo dokladem o nějakém ulqomském specifiku (ulqomští nacionalisté samozřejmě trvají na tom druhém). Mahalia Gearyová byla spojena s dlouhodobým terénním výzkumem v Bol Je'anu v západní Ul Qomě, místě stejně významném jako Tenochtitlán a Sutton Hoo, na němž se bez přestávky pracuje od jeho objevení před necelými sto lety.

Mým krajanům historikům by se zamlouvalo, kdyby se prolínal s Besźelem, ale ačkoli park, na jehož okraji se naleziště nacházelo, do obou měst patřil, alespoň trochu – prolnutí se blížilo k pečlivě rozorané půdě plné pokladů, přičemž úzký pás totálního Besźelu v parku dokonce rozděloval části Ul Qomy –, naleziště samo prolnuté nebylo. Mezi Besźany se však najdou tací, kteří tvrdí, že nesouměrnost je dobrá, že kdybychom my měli tolik všemožných kamenných reliéfních tabulek, mechanických relikvií, úlomků mozaik, hlavic seker a kryptických útržků pergamenů obestřených pověstmi o popírání fyzikálních zákonů a neobvyklém vlivu, jednoduše bychom je prodali. Ul Qoma, se svou sentimentální licoměrností vůči dějinám (zřejmou kompenzací za nepříjemnou rychlost změn, za vulgární vervu patrnou v mnoha projektech nedávného data), svým státním archivářům a exportním omezením, si svou minulost do jisté míry chránila.

„Bol Je'an řídí partička archeologů z Univerzity prince velšského v Kanadě, kde byla Gearyová zapsaná. Její odborná poradkyně střídavě žije v Ul Qomě už několik let – Isabelle Nancyová. Několik jich tam i pořád bydlí. Někdy pořádají konference. Jednou za pár let se dokonce objeví v Besźelu." Aspoň částečná útěcha pro naši pozůstatků prostou půdu. „Poslední velká akce se odehrála zrovna nedávno, když objevili tu poslední skrýš s artefakty. Určitě si na to všichni vzpomínáte." Dostalo se to i do cizích novin. Sbírka rychle dostala nějaké jméno, ale už jsem si ho nepamatoval. Zahrnovala astroláb a jakousi věc s převody, nesmírně složitou, šíleně specializovanou a vymykající se své době stejně jako mechanismus z Antikythéry, již ihned obestřela spousta fantazií a dohadů a jejíž účel také nebyl nikdo schopen zrekonstruovat.

„Tak jak to přesně vypadá s tou holkou?“ Promluvil jeden z Ulqomanů, vypasený padesátník v košili odstínů, které by se v Besźelu pohybovaly na hranici legálnosti.

„Působila několik měsíců v Ul Qomě, kvůli výzkumům,“ odpověděl jsem. „Než se dostala do Ul Qomy, asi před třemi roky přijela napřed do Besźelu. Možná si na to vzpomínáte, konala se tu velká výstava různých artefaktů a předmětů vypůjčených z Ul Qomy a jeden nebo dva týdny tu probíhala řada schůzek. Z celého světa sem přijela hromada lidí, akademici z Evropy, Severní Ameriky, z Ul Qomy, odevšad.“

„Ovšemže si na to vzpomínáme,“ řekl Njisemu. „Spousta z nás se na tom podílela.“ Samozřejmě. Na výstavě měly stánky různé státní výbory a nevládní organizace, konferencí se účastnili vládní i opoziční ministři. Celou akci zahájil premiér, Njisemu výstavu formálně otevíral v muzeu a pro všechny seriózní politiky byla účast prakticky povinná.

„Tam byla. Možná jste si jí i všimli – podle všeho způsobila jistý poprask, byla obviněna z Neúcty, na jedné prezentaci přednesla jakýsi úděsný projev o Orciny. Málem ji vyhodili.“ Několik členů, určitě Burič a Katriňa, možná i Njisemu, se tvářilo, jako by to v nich vyvolávalo nějakou reakci. Vypadalo to, že se rozpomíná i nejméně jedna osoba na ulqomské straně.

„Jak se zdálo uklidnila se, dokončovala magisterské studium, pustila se do postgraduálu, a tentokrát získala přístup do Ul Qomy, aby se účastnila toho archeologického výzkumu a aby se věnovala studiu – myslím, že sem už by se nikdy nevrátila, určitě ne po tom extempore, a upřímně mě překvapuje, že se dostala do Ul Qomy – a tam se i zdržovala s výjimkou občasných prázdnin. Vedle naleziště je studentská ubytovna. Zmizela před pár týdny a objevila se v Besźelu. Ve Vesnici Pokost, na sídlišti, což je, jak si jistě vzpomenete, totální prostor v Besźelu a tudíž alterna pro Ul Qomu – a byla mrtvá. Všechno je to ve spisu, pane kongresmane.“

„Porušení jste ale neprokázali, že? Ne tak docela.“ Jordž Sjedr promluvil tišeji, než jak bych od vojáka očekával. Naproti němu si ilitánsky začalo šeptat několik ulqomských kongresmanů a kongresmanek, které jeho poznámka přiměla dát hlavy dohromady.

Podíval jsem se na něho. Burič kousek od něho přetočil oči v sloup a všiml si, že jsem si ho při tom všiml.

„Odpusťte, prosím, pane radní," pronesl jsem nakonec. „Nevím, co na to mám říct. Tahle mladá žena žije v Ul Qomě. Tedy oficiálně, máme příslušné podklady. Pak zmizí. Objeví se mrtvá v Beszelu." Zamračil jsem se. „Nejsem si příliš jistý… co jiného byste si představoval jako důkaz?"

„Důkazy to jsou, ale nepřímé. Chci říct, informovali jste se na ministerstvu zahraničí? Zjistili jste například, jestli třeba slečna Gearyová neodjela z Ul Qomy kvůli nějaké akci v Budapešti nebo něčemu podobnému? Třeba teprve potom přijela do Beszelu. Skoro dva týdny zůstávají nevysvětlené, pane inspektore."

Zíral jsem na něho. „Jak říkám, po tom svém drobném extempore by se do Beszelu nevracela…"

Zatvářil se skoro lítostivě a přerušil mě. „Trans-g je… cizí mocnost." Několika beszelským a ulqomským členům výboru se ve tvářích objevil šok. „Všichni víme, že jde o to, jestli je zdvořilé ho uznávat nebo ne.

Trans-g je, a zopakuji to ještě jednou, *cizí mocnost* a my mu předáváme svou svrchovanost na naše vlastní nebezpečí. Jednoduše jsme si umyli ruce nad všemi složitými situacemi a předali je, omlouvám se, jestli se někoho dotknu, stínu, nad nímž nemáme žádnou kontrolu. Jen proto, abychom si usnadnili život."

„Vy si snad děláte legraci, pane radní," řekl někdo.

„Už toho mám dost…" začal Burič.

„My všichni nepřátelům nepodlézáme," opáčil Sjedr.

„Pane předsedo," vykřikl Burič. „Přece nepřipustíte tohle očerňování! To je neslýchané…" V přímém přenosu jsem sledoval Nový nezaujatý duch, o němž jsem už něco četl.

„Samozřejmě že tam, kde je jeho zákrok nezbytný, jsem plně pro invokaci," dodal Sjedr. „Ale v mé straně už jsme nějakou dobu toho názoru, že je třeba přestat… automaticky předávat Trans-g takovou pravomoc. Jak pečlivě jste vlastně pátrali, pane inspektore? Mluvili jste s jejími rodiči? Přáteli? Co o téhle ubohé mladé ženě vlastně *víme*?"

Měl jsem se lépe připravit. Tohle jsem neočekával.

Trans-g už jsem viděl, velmi krátce. Kdo by taky ne? Viděl jsem, jak se umí zhostit úkolu. Drtivá většina trans-g je bezprostřední a okamžitá. Trans-g *zasahuje*. Nebyl jsem zvyklý žádat o povolení, invokovat, uchylovat se k těmhle tajuplným metodám. S důvěrou v Trans-g vyrůstáme a slyšíme ulqomské kapsáře nebo lupiče při jejich práci, ale nevidíme a nezmiňujeme se o tom, i když z míst, kde stojíme v Besźelu, registrujeme, co bychom neměli, protože trans-g je horší prohřešek než to, co dělají oni.

Když mi bylo čtrnáct, uviděl jsem Trans-g poprvé. Příčina byla ta nejběžnější ze všech, dopravní nehoda. Malá hranatá ulqomská dodávka – stalo se to před více než třiceti roky a vozidla na ulqomských silnicích byla mnohem méně úchvatná než nyní – dostala smyk. Jela po prolínající se silnici a více než třetina aut v té oblasti byla v Besźelu.

Kdyby se dodávka srovnala, besźelští řidiči by na takovou cizí překážku, nevyhnutelnou obtíž živých prolínajících se měst, zareagovali tradičně. Když Ulqoman vrazí do Besźana, každý ve svém vlastním městě; když přiběhne ulqomský pes a začne očichávat besźelského kolemjdoucího; okno rozbité v Ul Qomě, z něhož se vysype sklo do cesty besźelským chodcům: v každém takovém případě se Besźané (nebo Ulqomané za opačných okolností) vyhnou cizí obtíži jak nejlépe umějí, aniž by ji brali na vědomí. Když musí, dotknou se jí, ačkoli nedělat to je lepší. Zdvořile, stoicky nevnímat představuje způsob, jak se vypořádat s výhřezy, což je besźelské označení pro průniky z druhého města. Existuje pro ně i ilitánský výraz, ale ten já neznám. (Výjimkou jsou jen odpadky, když jsou dostatečně staré. Zůstanou na prolínajícím se chodníku nebo je vítr odvane z alter-prostoru, kde byly vyhozeny, začínají jako výhřezy, ale po dostatečně dlouhé době, když vyblednou a ilitánské nebo besźelské nápisy zastře špína a vybílí světlo, splynou s jinými odpadky z druhého města a jsou jen smetím, které pak vane přes hranice jako mlha, déšť a kouř.)

Řidič dodávky, kterou jsem spatřil, smyk nezvládl. Řítil se napříč vozovkou – nevím, co je to za ulici v Ul Qomě, ale v Besźelu to je Künig-Strász – a vrazil do stěny besźelského butiku a chodce, který si tam právě prohlížel výlohu. Besźelan zemřel, ulqomský řidič

utrpěl těžké zranění. Lidé v obou městech ječeli. Já jsem srážku neviděl, ale moje matka ano, a popadla mě za ruku tak silně, že jsem bolestí vyjekl dřív, než jsem vůbec postřehl okolní hluk.

První roky besźelského (a nejspíš i ulqomského) dítěte jsou dobou intenzivního učení se signálům. Učíme se stylům oblékání, povoleným barvám, způsobům chůze a držení těla, a to velmi rychle. Než je nám zhruba osm, na většinu z nás se lze spolehnout, že se nedopustíme trapného a nezákonného trans-g, ačkoli dětem se samozřejmě vždy, když jsou na ulici, mnohé toleruje.

Když jsem vzhlédl a uviděl krvavý důsledek oné neblahé nehody, byl jsem už starší a vzpomínám si, že mi hlavou proběhly všechny ty tajemné záležitosti i to, jaké jsou to nesmysly. V tom okamžiku, když jsem s matkou a všemi okolo onen ulqomský vrak musel mermomocí spatřit, přišlo nazmar veškeré nevidění, jemuž jsem se nedávno svědomitě naučil.

Během několika vteřin se dostavil Trans-g. Tvary, postavy, z nichž některé už možná byly přítomny, ale které přesto působily dojmem, že se slily z prostorů v kouři linoucím se z havárie, se pohybovaly příliš rychle, aby je bylo možné jasně vidět, pohybovaly se s autoritou a tak svrchovanou mocí, že během chvilky měly oblast transgrese pod kontrolou, uzavřenou. Představitele mocnosti bylo takřka nemožné – zdálo se, že je to takřka nemožné –, rozeznat. Na okrajích krizové zóny besźelská, a jak jsem pořád viděl, i ulqomská policie vytlačovaly zvědavce v příslušném městě, vyhrazovaly oblast páskou, zabraňovaly vstupu lidem zvenčí, uzavíraly prostor, v němž Trans-g, jehož rychlý zásah byl pořád patrný, ačkoli já ve své dětské podobě už jsem měl strach dále přihlížet, organizoval, kauterizoval, navracel věci do původního stavu.

Právě při těchto vzácných příležitostech bylo možné Trans-g zahlédnout, jak koná svoji práci. Nehody a pohromy překračující hranice. Zemětřesení z roku 1926, velký požár. (Jednou hořelo blízko mého bytu. Požár byl lokalizován v jistém domě, ale ten nestál v Besźelu, a já ho neviděl. Takže jsem ve své místní televizi sledoval záběry přenášené z Ul Qomy, zatímco okna mého obývacího pokoje ozařovala plápolavá rudá zář.) Smrt ulqomského přihlížejícího

způsobená zbloudilou besźelskou kulkou při loupežném přepadení. Bylo těžké spojovat tyhle krizové situace s touto byrokracií.

Ošíval jsem se a nadarmo se rozhlížel po místnosti. Trans-g musí vysvětlovat své činy specialistům, kteří ho invokují, ale to spoustě z nás nepřipadá jako žádné omezení.

„Mluvil jste s jejími kolegy?“ ptal se dál Sjedr. „Jak daleko jste to dotáhli?“

„Ne. Nemluvil jsem s nimi. Moje zástupkyně samozřejmě ano, aby ověřila získané informace.“

„Mluvili jste s jejími rodiči? Působíte dojmem, že se chcete vyšetřování horlivě zbavit.“

Čekal jsem několik vteřin, než jsem promluvil do šepotu na obou stranách stolu.

„Corwiová jim to řekla. Už sem letí. Pane majore, nejsem si jistý, zda si uvědomujete, v jaké jsme situaci. Ano, jsem horlivý. Vy snad nechcete vidět vraha Mahalie Gearyové s želízky na rukou?“

„Dobrá, to by stačilo.“ Javid Njisemu. Rychle pochodoval prsty po stole. „Pane inspektore, tenhle tón bych si vyprošoval. Mezi zastupiteli existuje logická a stále sílící obava, že v situacích, kdy bychom se tak rozhodovat nemuseli, až příliš rychle předáváme Trans-g moc, a že takový přístup je nebezpečný a teoreticky jde možná o zradu.“ Počkal si, dokud mi nebyl jeho požadavek naprosto jasný a nevydal jsem zvuk, který se mohl interpretovat jako omluva. „Nicméně,“ pokračoval, „pane majore, vy byste také možná měl zvážit, zda by nebylo od věci omezit kontroverznost a absurditu vašich výroků. Proboha, ta mladá žena žije v Ul Qomě, pak zmizí, objeví se mrtvá v Besźelu. Vlastně mě nenapadá jednoznačnější příklad. Samozřejmě podpoříme postoupení téhle situace Trans-g.“ Když si Sjedr začal stěžovat, zamával rukama.

Katriňa přikývla. „Konečně promluvil hlas rozumu,“ řekl Burič. Ulqomané zjevně byli svědky podobných vnitřních půtek už dříve. Jas naší demokracie. Nebylo pochyb, že se doma také handrkují.

„Myslím, že to bude stačit, pane inspektore,“ překřičel majorův zvýšený hlas. „Vaši žádost jsme přijali. Děkujeme vám. Dveřník vás vyprovodí. Zanedlouho se vám ozveme.“

~ ~ ~

Chodby Spojovacího paláce se vyznačují specifickým stylem, který se musel vyvíjet v průběhu mnoha staletí existence budovy a jejího významu pro besźelský a ulqomský život a politiku: jsou starobylé a okázalé, ale zároveň i jaksi vágní, nevymezené. Olejomalby jsou skvěle technicky zvládnuté, ale jakoby vykořeněné, bezkrevně obecné. V těchto mezichodbách se pohybují besźelští a ulqomští zaměstnanci. Prostor nepůsobí dojmem spolupráce, ale prázdnoty.

Hrstka předvěkých artefaktů pod alarmy střeženými poklopy, jimiž jsou zdejší chodby tu a tam poseté, je jiná. Ty věci jsou specifické, ale záhadné. Při odchodu jsem na několik letmo pohlédl: Venuše s povislými ňadry a vyvýšeninou, kde mohl spočívat nějaký mechanismus nebo páka; neumělá kovová vosa vybledlá působením dlouhých staletí; čedičová kostka. Pod každým z těchto předmětů nabízel popisek různé domněnky.

Sjedrovo vystoupení bylo nepřesvědčivé – působil dojmem, že se rozhodl zaujmout radikální stanovisko při první žádosti, která jim přistane na stole, a měl tu smůlu, že vzešla právě ode mě a šlo o případ, s nímž prakticky nebylo možné polemizovat – a jeho motivace podezřelá. Kdybych se politicky angažoval, za žádných okolností bych se k němu nepřidal. Nicméně jeho obezřelost měla důvod.

Moc Trans-g je skoro bezmezná. Děsí, potenciálně, snadno. Jediné, co Trans-g omezuje, je fakt, že tato moc je vzhledem k okolnostem mimořádně specifická. Naléhání, aby nad okolnostmi, v nichž žijeme, panoval přísný dohled, vytváří pro města nezbytnou pojistku.

Proto mezi Besźelem, Ul Qomou a Trans-g existují určité tajemné podmínky a vyrovnání. Za všech okolností s výjimkou různých akutních a nepopiratelných trans-g, souvisejících se zločiny, nehodami nebo katastrofami (chemickými haváriemi, výbuchy plynu, přeshraničními výpady duševně nemocných útočníků) veškeré potenciální invokace schvaloval výbor – a to byly koneckonců všechny případy, kdy se Besźel a Ul Qoma zbavovaly veškerých pravomocí.

I při řešení akutních událostí, kdy proti zásahu Trans-g nemohl nikdo příčetný nic namítat, zastupitelé obou měst ve výboru bedlivě zkoumali odůvodnění, která si v souvislosti s tímto zásahem vyžádali. Technicky vzato jakýkoli takový zásah mohli zpochybnit: sice by to bylo absurdní, ale výbor si nehodlal podkopat svou autoritu tím, že by opomněl některý z důležitých kroků.

Obě města Trans-g potřebují. A co je Trans-g bez jednotnosti obou měst?

Corwiová už na mě čekala. „No?“ Podala mi kávu. „Co říkali?“

„Případ předáme. Ale pěkně mě podusili.“ Ubírali jsme se k policejnímu autu. Všechny ulice v okolí Spojovacího paláce se prolínají a my jsme nevidouce zamířili k místu, kde Corwiová zaparkovala, skupinkou ulqomských přátel. „Znáte Sjedra?“

„Toho fašistickýho hajzla? Jasně.“

„Snažil se vystupovat, jako by případ nechtěl postoupit Trans-g. Bylo to divné.“

„Národní blok Trans-g nesnáší, co?“

„Je divné ho nesnášet; je to jako nesnášet vzduch nebo něco takového. A to je přitom nacionalista; když žádný Trans-g nebude, nebude ani Beszel. Žádná vlast.“

„Je to pěkně zamotaný,“ uvažovala, „protože ho potřebujeme, a sám tenhle fakt je znakem závislosti. Nacionalisti jsou stejně rozdělení mezi lidi, co dají na rovnováhu sil, a triumfalisty. Třeba je triumfalista. Ti počítají, že Trans-g chrání Ul Qomu a tím Besźelu znemožňuje převzít nad ní moc.“

„Oni nad ní chtějí převzít moc? Jestli si myslí, že by Besźel dokázal vyhrát, jsou pěkní blázni.“ Corwiová se na mě podívala. Oba jsme věděli, že mám pravdu. „Je to ale spíš jen řečnická otázka. Myslím, že dělal ramena.“

„Je to debil. Chci říct, že nejenže je fašista, ale má i nasráno v hlavě. A kdy to teda schválí?“

„Myslím, že za den za dva. Dnes budou hlasovat o všech předložených návrzích. Myslím.“ Ve skutečnosti jsem nevěděl, jak to mají organizované.

„A do té doby co?“ Mluvila úsečně.

„No, řekl bych, že vy můžete řešit spoustu jiných věcí, ne? Tohle není váš jediný případ.“ Za jízdy jsem se na ni podíval.

Jeli jsme kolem Spojovacího paláce a jeho obrovského vchodu připomínajícího umělou světskou jeskyni. Palác je mnohem větší než katedrála, větší než římský amfiteátr. Otevírá se z východní a západní strany. Na úrovni země a přibližně prvních patnáct klenutých metrů nad ní se táhne polouzavřená třída osázená sloupy; proudy dopravy tam oddělují stěny a přerušují kontrolní stanoviště.

Pohybovali se kolem nás chodci a dopravní prostředky. O kousek dál dovnitř vjížděla auta a dodávky, které vzápětí čekaly u východního konce, kde se prověřovaly pasy a dokumenty a motoristé získávali – a někdy nezískávali – povolení opustit Besźel. Nepřerušovaný proud. Další metry přes mezikontrolní prostor pod klenbou paláce, další čekání u západní brány budovy na vstup do Ul Qomy. Opačný proces ve vedlejších pruzích.

Potom vozidla s razítkovanými povoleními k vjezdu opouštěla palác a vjížděla do cizího města. Častokrát se vracela na prolínající se ulice ve Starém městě nebo ve Starém městě, do stejného prostoru, kde se vyskytovala před několika minutami, třebaže v nové jurisdikci.

Pokud chtěl někdo jít do domu, který stojí fyzicky hned vedle toho jeho, ale v sousedním městě, věděl, že takový dům se nachází na jiné ulici v naprosto cizím teritoriu. Tomuhle cizinci rozumějí jen zřídkakdy. Obyvatel Besźelu nemůže ujít několik kroků do dveří vedlejšího alter-domu, aniž by se dopustil trans-g.

Když však projde Spojovacím palácem a odejde z Besźelu, na konci paláce se (fyzicky) vrátí přesně tam, kde právě byl, ale v jiné zemi, jako turista, užaslý návštěvník, a ocitne se na ulici, která má stejnou zeměpisnou délku a šířku jako jeho vlastní adresa, ulici, kterou dosud nikdy nenavštívil, jejíž budovy vždycky neviděl, u ulqomského domu hned vedle a zároveň celé jedno město daleko od jeho vlastního domu, zneviditelnělého poté, co prošel na druhou stranu, přes Trans-g.

Spojovací palác byl jako střed přesýpacích hodin, místo vcházení a vycházení, pupek mezi městy. Celá budova byla trychtýř, který

vpouštěl návštěvníky z prvního města do druhého a z druhého do prvního.

Existují místa, která se neprolínají, ale kde je Beszel přerušen úzkým pásem Ul Qomy. Jako děti jsme Ul Qomu svědomitě neviděli, jak nás k tomu neúnavně vedli rodiče a učitelé (okázalost, s níž jsme si se svými ulqomskými vrstevníky nevěnovali pozornost, když jsme byli blízko, byla přímo úchvatná). Přes alternu jsme házívali kameny, pořád v Besźelu si daleko zacházeli, abychom je opět posbírali, a dohadovali se, jestli jsme se nějak provinili. Trans-g se samozřejmě nikdy neprojevil. Totéž jsme dělali s místními ještěrkami. Když jsme je posbírali, byly vždycky mrtvé, a říkali jsme si, že je zabil právě onen letecký výlet přes Ul Qomu, ačkoli za to docela dobře mohlo i přistání.

„Už dlouho si s tím lámat hlavu nebudeme," řekl jsem s pohledem upřeným na několik ulqomských turistů vstupujících do Besźelu. „Myslím s Mahalií. Bjelou, Fulanou."

Kapitola sedmá

Let do Besźelu z východního pobřeží Spojených států obnáší přinejmenším jeden přestup, a to je ta nejlepší možnost. Je to věhlasně komplikovaná cesta. Přímo se do Besźelu létá z Budapešti, Skopje a Athén, což je pro Američany pravděpodobně nejlepší volba. Prakticky vzato, dostat se do Ul Qomy pro ně mělo být s ohledem na blokádu obtížnější, ale stačilo jim odskočit si do Kanady a mohli letět přímo. Strategii Nový vlk se nabízelo mnohem víc služeb.

Gearyovi přilétali na besźelské Halvičovo letiště v deset dopoledne. Corwiovou jsem přiměl, aby jim neblahou zprávu o smrti jejich dcery sdělila po telefonu. Řekl jsem jí, že k tělu je doprovodím sám, ačkoli pokud chtěla, mohla se ke mně připojit. Souhlasila.

Už jsme na besźelském letišti byli; pro případ, že by letadlo přiletělo dřív. Na terminálu jsme vypili příšernou kávu od jakéhosi klonu Starbucks. Corwiová se mě ještě jednou zeptala na fungování Dozorčího výboru. Zeptal jsem se jí, jestli vůbec někdy opustila Besźel.

„Jasně," odpověděla. „Byla jsem v Rumunsku. Byla jsem v Bulharsku."

„Co Turecko?"

„Ne. Vy?"

„Tam jsem byl taky. A v Londýně. Moskvě. Paříži, jednou, kdysi dávno, a v Berlíně. Tehdy to byl ještě Západní. Bylo to předtím, než se spojili."

„V Berlíně?" zeptala se. Letiště nebylo nijak plné: zdálo se, že většinu přítomných tvoří vracející se Besźané, několik turistů a

obchodních cestujících z východní Evropy. V Besźelu nebo Ul Qomě je těžké pěstovat turistiku – kolik prázdninových destinací vás nechává složit zkoušky, než vás vpustí? –, ale přesto, byť jsem tam nebyl, jsem viděl dokument o novém ulqomském letišti, asi třicet kilometrů na jihovýchod za Bulkjovskou úžinou naproti Lestovu, a provoz je tam několikanásobně silnější než u nás, ačkoli tamější návštěvníci nemusí splňovat o nic méně přísné podmínky než ti naši. Když se před několika lety rekonstruovalo, během pár měsíců frenetické přestavby se proměnilo z poněkud menšího prostoru v terminál mnohem větší, než byl ten náš. V horních partiích se řetězily půlměsíce zrcadlového skla navržené Fosterem nebo někým podobným.

Skupinku cizích ortodoxních Židů vítali jejich, soudě podle šatů, poněkud méně oddaní místní příbuzní. Tlustý zaměstnanec bezpečnostní agentury nechal volně viset pistoli, aby se poškrábal na bradě. Blížilo se pár hrozivě oblečených, právě přibyvších podnikatelů, našich nových, dokonce amerických přátel, kteří pátrali po řidičích s cedulemi se jmény členů představenstev high-tech firem Sear and Core, Shadner, VerTech. Byli to ti podnikatelé, kteří nepřilétají ve svých vlastních letadlech nebo helikoptérách na vyhrazené přistávací plochy. Corwiová si všimla, jak si čtu jejich vizitky.

„Proč tady chce do prdele vůbec někdo investovat?“ zeptala se. „Myslíte, že si vůbec vzpomínají, že s tím souhlasili? Vláda jim při těchhle výletech bezostyšně sype do pití rohypnol.“

„To jsou typicky besźelské poraženecké řeči, paní kolegyně. Tohle táhne naši zemi ke dnu. Zastupitelé Burič a Njisemu a náš dobrý Sjedr odvádějí přesně tu práci, kterou jsme je pověřili.“ Že to dělají Burič a Njisemu, bylo logické; zvláštní bylo, že se do organizování veletrhů pustil i Sjedr. Určité přízně se dočkali. Skutečnost, že se po příjezdu cizích návštěvníků objevily i jisté drobné úspěchy, byla o to pozoruhodnější.

„Dobře,“ kývla. „Ale vážně, sledujte ty chlapy, jak vycházejí. Přísahám, že mají v očích paniku. Viděl jste ta auta, co je vozí po městě, po turistických pamětihodnostech, prolnutích a tak?

‚Prohlížejí si památky'. Jasně. Ti ubozí maníci se snaží najít cestu ven." Ukázal jsem na tabuli; letadlo přistálo.

„Takže vy jste mluvila s Mahaliinou profesorkou?" zeptal jsem se. „Sám jsem se jí párkrát pokusil brnknout, ale nemůžu se dovolat a nikdo mi nechce dát číslo na její mobil."

„Moc dlouho ne," odpověděla Corwiová. „Zastihla jsem ji ve středisku – mají tam něco jako výzkumné středisko, které tvoří součást toho ulqomského naleziště. Profesorka Nancyová, je to jedna z velkých ryb, má pod sebou spoustu studentů. Tak jsem jí zavolala a nechala si potvrdit, že Mahalia u ní studovala, že ji nikdo už delší dobu neviděl, atakdále atakdále. Řekla jsem jí, že máme důvod se domnívat… však víte. Poslala jsem jí fotku. Vyrazilo jí to dech."

„Ano?"

„Jistě. Byla z toho… pořád dokola opakovala, jaká byla Mahalia skvělá studentka, jak nedokáže uvěřit tomu, co se stalo, a tak dál. Tak vy jste byl v Berlíně. A mluvíte německy?"

„Mluvíval jsem," odpověděl jsem. „*Ein bisschen.*"

„Proč jste tam byl?"

„Byl jsem mladý. Konala se tam jedna konference. ‚Zajišťování bezpečnosti v rozdělených městech'. Rokovalo se tam o Budapešti, Jeruzalému a Berlínu, a taky Besźelu a Ul Qomě."

„Do prdele!"

„Já vím, já vím. To jsme tehdy taky říkali. Vůbec nic nechápali."

„*Rozdělená* města? Divím se, že vás akademie vůbec nechala jet."

„Já vím, skoro jsem cítil, že se moje volná letenka vypaří v přívalu patriotismu ostatních lidí. Můj nadřízený říkal, že to není jen nepochopení našeho statutu, ale přímo *urážka Besźelu.* Myslím, že se nemýlil. Ale byl to dotovaný výlet do ciziny, a to jsem měl odmítnout? Musel jsem ho přesvědčit. Alespoň jsem se setkal se svými prvními Ulqomany, kterým se podle všeho taky podařilo překonat vlastní pobouření. Pokud si vzpomínám, konkrétně s jednou Ulqomankou jsem se setkal na konferenční diskotéce. Svým dílem jsme při *99 Luftballons* přispěli k uvolnění mezinárodního napětí." Corwiová si odfrkla, ale už začínali vycházet cestující, takže jsme se uklidnili, abychom se při příchodu Gearyových tvářili zdvořile.

Imigrační úředník, který je vyprovázel, nás spatřil a jemným pokynutím je k nám navedl. Poznali jsme je podle fotografií, které nám zaslali naši američtí kolegové, ale já bych je poznal i tak. Ve tvářích měli výrazy, které jsou vlastní jen truchlícím rodičům: obličeje těstovité, oteklé vyčerpáním a zármutkem. Došourali se do haly, jako by byli o patnáct dvacet let starší než ve skutečnosti.

„Pan a paní Gearyovi?“ Ještě předtím jsem si oprášil svou angličtinu.

„Ach,“ vydechla paní Gearyová. Podala mi ruku. „Ach ano, to jste vy, vy jste pan Corvi, že…“

„Nikoliv, paní. Já jsem inspektor Tyador Borlú z besźelského OMZ.“ Potřásl jsem jí rukou, pak jsem stiskl ruku i jejímu manželovi. „Tohle je strážnice Lizběta Corwiová. Pane a paní Gearyovi, oba nás velice mrzí vaše ztráta.“

Oba zamrkali jako zvířata a přikývli a otevřeli ústa, ale neřekli nic. V žalu vypadali hloupě. Bylo to kruté.

„Mohu vás zavézt do hotelu?“

„Ne, děkujeme, pane inspektore,“ odmítl pan Geary. Podíval jsem se na Corwiovou, ale ta náš rozhovor sledovala, víceméně – rozuměla obstojně. „Rádi bychom… rádi bychom udělali to, kvůli čemu tady jsme.“ Paní Gearyová křečovitě svírala a pouštěla kabelku. „Rádi bychom ji viděli.“

„Ovšem. Prosím tudy.“ Vedl jsem je k autu.

„Setkáme se s profesorkou Nancyovou?“ zeptal se pan Geary, zatímco nás Corwiová odvážela. „A s Mayinými přáteli?“

„Ne, pane Geary,“ řekl jsem. „Obávám se, že to udělat nemůžeme. Nejsou v Besźelu. Jsou v Ul Qomě.“

„Vždyť to víš, Michaele, víš, jak to tady chodí,“ upozornila ho manželka.

„Ano, ovšem,“ obrátil se na mě, jako bych tato slova pronesl já. „Ano, omlouvám se, dovolte mi, abych… Chci si jen promluvit s jejími přáteli.“

„To by bylo možné zařídit, pane Geary, paní Gearyová,“ řekl jsem. „Domluvíme telefonické spojení. A…“ Uvažoval jsem o propustkách přes Spojovací palác. „Budeme vás muset doprovodit do Ul Qomy. Jakmile vyřídíme věci tady v Besźelu.“

Paní Gearyová se zadívala na manžela. Ten se díval na zastavěné ulice a vozidla kolem nás. Některé z nadjezdů, k nimž jsme se blížili, byly v Ul Qomě, ale byl jsem si jistý, že nebude mít chuť si je prohlížet. Bude mu to jedno, i kdyby věděl, že to nemá dělat. Cestou jsme měli minout zakázaný výhled na okázalou ulqomskou Rychlou hospodářskou zónu plnou příšerných, ale gigantických exponátů veřejného umění.

Gearyovi na sobě měli návštěvnické značky v besźelských barvách, ale jakožto výjimečným příjemcům povolení ke vstupu z rodinných důvodů se jim nedostalo turistického školení ani vysvětlení místní hraniční politiky. Měli být otupělí svou ztrátou. Nebezpečí, že se dopustí trans-g, bylo vysoké. Museli jsme je chránit před bezmyšlenkovitým pácháním skutků, které je měly stát přinejmenším okamžitou deportaci. Dokud neobdržíme oficiální potvrzení o předání celé záležitosti do péče Trans-g, měli jsme je chránit jako malé děti; dokud budou vzhůru, nesměli jsme se od nich hnout.

Corwiová se na mě nedívala. Museli jsme si dávat pozor. Kdyby Gearyovi byli obyčejní turisté, museli by, aby získali víza, podstoupit povinné školení a složit dost náročný vstupní test sestávající jak z teoretické, tak praktické části přehrávání rolí. Alespoň rámcově by se seznámili s klíčovými aspekty místní architektury, odíváním, abecedou a způsoby, zakázanými barvami a gesty, závaznými detaily – a v závislosti na svém besźelském učiteli i na domnělých rozdílech v národních fyziognomiích –, které odlišují Besźel a Ul Qomu a jejich obyvatele. Něco maličko by se dozvěděli i o Trans-g (ne že by toho místní věděli o moc víc). A hlavně a především by pak věděli dost na to, aby se sami dokázali vyhnout zjevným trans-g.

Po dvoutýdenním nebo kdovíjak vlastně dlouhém kurzu si nikdo nemyslel, že návštěvníci zplna vstřebají hluboký, prediskurzivní instinkt spojený s hranicemi, který je vlastní jak Besźanům, tak Ulqomanům, že pochytí skutečné základy nevidění. Ale přesto jsme trvali na tom, aby jednali, jako by tomu tak bylo. My i úřady v Ul Qomě jsme očekávali dodržování striktního a zřetelného dekora za absolutně žádné interakce a očividného vnímání prolínajícího se městského souseda.

Třebaže – nebo jelikož – jsou sankce za trans-g velmi tvrdé (obě města si nic jiného nemohou dovolit), trans-g musí být zcela vyloučeno. Všichni tušíme, ačkoli my sami jsme v nevidění Ul Qomy už dlouho zběhlí, že turisté ve starobesźelském ghettu si pokradmu prohlížejí ulqomský Jal-iranský most se skleněným průčelím, který k němu v rámci základní topologie těsně přiléhá. Když vzhlížejí ke stuhami ozdobeným balonům při přehlídce konané za besźelského Větrného dne, není pochyb, že si musejí všímat (na rozdíl od nás) i kapkovitých věží ulqomské palácové čtvrti opodál, kdesi v cizí zemi. Pokud na ně neukazují a nepovykují (což je důvod, proč se vstup až na výjimečné případy nepovoluje cizincům mladším osmnácti let), všichni přítomní se kojí nadějí, že k žádnému trans-g nedochází. Téhle zdrženlivosti učí právě předvízové školení a většina žáků je natolik inteligentní, že tomu rozumí. My všichni, Trans-g nevyjímaje, dopřáváme návštěvníkům co největší možnou toleranci.

V zrcátku auta jsem zahlédl, jak pan Geary sleduje okolojedoucí nákladňák. Já ho neviděl, protože byl v Ul Qomě.

Se ženou si občas něco pošeptali – moje angličtina nebo můj sluch nestačily na to, abych dokázal postřehnout, o čem mluví. Většinou však seděli mlčky, každý sám, a dívali se z oken každý na jinou stranu.

Šukman ve své laboratoři nebyl. Možná se znal a věděl, jak bude připadat lidem, kteří si přišli prohlédnout mrtvé tělo. Já bych se s ním za podobných okolností tedy setkat nechtěl. Hamzinič nás zavedl do skladu. Mahaliini rodiče se při vstupu do místnosti a při spatření těla pod plachtou v jednotném rytmu rozeštkali. Hamzinič s tichou zdvořilostí čekal, než se připraví, a když paní Gearyová přikývla, ukázal jim Mahaliinu tvář. Rodiče se opět rozúpěli. Potom se na ni zadívali a po dlouhé chvíli se matka dotkla dceřiny tváře.

„Ach, ano, ano, to je ona," řekl pan Geary. Plakal. „Je to ona, ano, to je moje dcera," jako bychom ho žádali o oficiální ztotožnění těla, což se nedělo. Oni ji chtěli vidět. Přikývl jsem, jako by nám tím pomohl, a pohlédl jsem na Hamziniče, který spustil plachtu a hned začal něco dělat, zatímco my jsme Mahaliiny rodiče odváděli.

~ ~ ~

„Já tam chci, já chci *jet* do Ul Qomy," řekl pan Geary. Byl jsem zvyklý slýchat od cizinců ten slabý přízvuk na slovesu: on si připadal zvláštně, že ho používá. „Omlouvám se, vím, že to nejspíš bude, bude těžké zorganizovat, ale já chci vidět, kde moje…"

„Ovšem," řekl jsem.

„Ovšem," řekla Corwiová. Do určité míry dokázala držet s angličtinou krok a občas něco prohodila. Právě jsme s Gearyovými obědvali U královny Czezilly, dosti pohodlném hotelu, s nímž měla besźelská policie dlouhodobou dohodu. Zaměstnanci hotelu měli zkušenosti s poskytováním doprovodů i až skoro nenápadným vězněním, kterého měli neproškolení návštěvníci zapotřebí.

Přidal se k nám James Thacker, osma– či devětadvacetiletý střední kádr z amerického velvyslanectví. S Corwiovou občas promluvil vynikající besźštinou. Z jídelny byl výhled na severní konec Hustavova ostrova. Kolem (v obou městech) proplouvaly říční lodě. Gearyovi uzobávali z ryby na pepři.

„Tušili jsme, že byste možná rádi navštívili místo, kde vaše dcera pracovala," řekl jsem. „Jednáme tady s panem Thackerem a jeho kolegy v Ul Qomě ohledně dokumentů, na jejichž základě bychom vás mohli poslat přes Spojovací palác. Myslím, že to zabere nanejvýš jeden či dva dny." V Ul Qomě samozřejmě žádné americké velvyslanectví nebylo: jen trucovité Oddělení amerických zájmů.

„A… říkal jste, že teď už… teď už je to záležitost pro Trans-g?" zeptala se paní Gearyová. „Říkal jste, že věc nebudou vyšetřovat ulqomské úřady, ale že skončí u Trans-g?" S obrovskou nedůvěrou se na mě zadívala. „A kdy s ním tedy budeme moci mluvit?"

Podíval jsem se na Thackera. „K tomu nedojde," odpověděl jsem. „Trans-g není jako my."

Paní Gearyová na mě vyvalila oči. „‚My', jako *policzai*?" divila se.

Tím „my" jsem chtěl obsáhnout i ji.

„No, mimo jiné, ano. Trans-g není jako besźelská nebo ulqomská policie."

„Já tomu…"

„Pane inspektore, já to rád vysvětlím," nabídl se Thacker. Zaváhal. Chtěl, abych odešel. Každé vysvětlení v mé přítomnosti

muselo být přiměřeně zdvořilé: o samotě s jinými Američany mohl poukázat na to, jak směšná a složitá tahle města jsou, jak moc se on i jeho kolegové omlouvají za dodatečné komplikace spjaté se zločinem, který se odehrál právě v Besźelu, a tak dále. Mohl jim něco naznačit. Muset jednat s opoziční silou jako Trans-g je trapné, nepříjemné.

„Nevím, kolik toho o Trans-g víte, pane a paní Gearyovi, ale je to… nepodobá se to žádným jiným mocnostem. Máte nějakou představu o jeho… schopnostech? Trans-g je… Má jedinečné kompetence. A je navíc mimořádně tajnůstkářský. My, na velvyslanectví, nemáme… se žádným zástupcem Trans-g žádný kontakt. Uvědomuji si, jak zvláštně to musí znít, ale… Mohu vás ujistit, že Trans-g vykazuje při stíhání zločinců, no, jednoduše vynikajících výsledků. Přímo závratných. Budeme dostávat hlášení o jeho postupu a veškerých opatřeních, která přijme vůči komukoli, koho shledá v této věci vinným."

„Znamená to…" začal pan Geary. „Tady existuje trest smrti, že?"

„I v Ul Qomě?" přidala se jeho žena.

„Jistě," přisvědčil Thacker. „Ale o to ani tak nejde. Pane a paní Gearyovi, naši přátelé v Besźelu a ulqomské úřady se chystají invokovat *Trans-g*, aby se s vraždou vaší dcery vypořádal on, takže besźelské zákony a ulqomské zákony tady víceméně nehrají žádnou velkou roli. Trans-g disponuje prakticky neomezenou škálou, ehm, trestů."

„Invokovat?" zeptala se paní Gearyová.

„Existuje jistý protokol," poznamenal jsem. „Který je třeba dodržet. Než se Trans-g objeví, aby se o tuhle záležitost postaral."

„A co soudní proces?" nadhodil pan Geary.

„Ten se bude odehrávat za zavřenými dveřmi," řekl jsem. „Soudy…" zkusil jsem si v hlavě říct *rozhodnutí* a *žaloby*, „jsou u Trans-g tajné."

„My nebudeme nikde svědčit? Nezúčastníme se žádného vyšetřování?" Pan Geary byl konsternovaný. Tohle všechno mu mělo být vysvětleno už dříve, ale víte, jak to chodí. Paní Gearyová zlostně vrtěla hlavou, ale překvapení s manželem nesdílela.

„Obávám se, že nikoliv," potvrdil Thacker. „Čelíme tu výjimečné situaci. Nicméně se vám mohu docela jistě zaručit, že člověk, který ten čin spáchal, bude nejen chycen, ale i poměrně přísně potrestán…" Vraha Mahalie Gearyové mohlo být někomu skoro líto. Mně ale ne.

„Ale to je…"

„Já vím, paní Gearyová. Je mi to opravdu líto. V diplomatické službě žádná jiná podobná místa nenajdete. Ul Qoma, Besźel a Trans-g… To jsou jedinečné okolnosti."

„Panebože. Víte, tohle… O tohle, o tohle všechno se Mahalia zajímala," řekl pan Geary. „Jedno město, druhé město a to další. Besźel –" Vyslovil to jako *Bezel*. „– a Ul Qoma. A ors jiný." Tomu jsem nerozuměl.

„Or-si-ny," opravila manžela paní Gearyová. „Není to Orsjiný, je to Orciny, drahoušku."

Thacker vyšpulil rty ve zdvořilém neporozumění a tázavě zavrtěl hlavou.

„Co to je, paní Gearyová?" zeptal jsem se. Pohrávala si s kabelkou. Corwiová potichu vytáhla zápisník.

„O tohle všechno se Mahalia zajímala," vysvětlovala paní Gearyová. „Právě tohle studovala. Měla z toho mít doktorát." Pan Geary se útrpně pousmál, shovívavě, hrdě, zmateně. „Vedlo se jí vážně skvěle. Trochu nám o tom vyprávěla. To Orciny bylo podle všeho něco jako Trans-g."

„Od chvíle, co sem přijela," pokračoval pan Geary, „chtěla dělat právě tohle."

„Přesně tak, přijela napřed sem. Tedy myslím jako sem do Besźelu, že? Přijela napřed sem, ale řekla, že musí zajet do Ul Qomy. Budu k vám upřímná, pane inspektore. Myslela jsem, že je to vlastně jedno a totéž místo. Vím, že to tak nebylo. Na cestu tam musela sehnat zvláštní povolení, ale protože je, byla, studentka… A tam pak zůstala, aby celý svůj projekt dodělala."

„Orciny… to je taková lidová povídačka," řekl jsem Thackerovi. Mahaliina matka přikývla, otec odvrátil zrak. „S Trans-g, paní Gearyová, to vlastně nemá nic moc společného. Trans-g je skutečný. Je to mocnost. Ale Orciny je…" Zaváhal jsem.

„Třetí město,“ pronesla Corwiová besźsky k Thackerovi, kterému se stále kabonila tvář. Poněvadž na něm pořád nebyl patrný ani náznak pochopení, dodala: „Tajemství. Pohádka. Mezi těmi dvěma ostatními.“ Vrtěl hlavou a tvářil se lhostejně, *hm.*

„Ona tohle místo milovala,“ řekla paní Gearyová. Tvářila se roztouženě. „Promiňte, měla jsem na mysli Ul Qomu. Jsme blízko místa, kde žila?“ Čistě fyzicky, palokálně, abych použil termín vlastní jen Besźelu a Ul Qomě a všude jinde nepotřebný, ano, byli jsme blízko. Ani Corwiová, ani já jsme jí neodpověděli; byla to složitá otázka. „Studovala to už několik let, od chvíle, kdy si o městech přečetla jakousi knížku. Její učitelé měli vždycky pocit, že ve své práci exceluje.“

„Zamlouvali se vám její učitelé?“ zeptal jsem se.

„Víte, já se s nimi nikdy nesetkala. Ale Mahalia mi ukázala část jejich projektu, ukázala mi internetovou stránku programu a místo, kde pracovala.“

„I profesorku Nancyovou?“

„To byla její instruktorka, ano. Mahalia ji měla ráda.“

„Vycházely spolu dobře?“ Corwiová mě upřeně sledovala, když jsem tuhle otázku položil.

„Tak to já nevím.“ Paní Gearyová se dokonce zasmála. „Mahalia se s ní nejspíš pořád o něčem dohadovala. Zdálo se, že se na mnoha věcech neshodnou, ale když jsem se jí zeptala, jak to funguje, řekla mi, že v pohodě. Prý se jim neshody líbily. Podle Mahalie se tak víc naučila.“

„Sledovala jste práci své dcery?“ zeptal jsem se. „Četla jste její kompozice? Povídala vám o svých ulqomských kamarádech?“ Corwiová si na židli poposedla. Paní Gearyová zavrtěla hlavou.

„Ne, to ne.“

„Pane inspektore,“ ozval se Thacker.

„To, co dělala, nepatřilo mezi věci, o které… o které bych měla nějaký zvláštní zájem, pane Borlú. Chci říct, že vzhledem k tomu, že byla tady, tak ano, zprávy v novinách o Ul Qomě nás zajímaly o trošku víc než předtím a já je všechny samozřejmě četla. Ale pokud byla Mahalia šťastná, byla… byli jsme šťastní i my. Byli jsme šťastní, že dělá, co ji baví, víte, jak to myslím.“

„Pane inspektore, kdy si myslíte, že bychom mohli dostat povolení ke vstupu do Ul Qomy?“ zeptal se Thacker.

„Myslím, že brzo. A ona byla? Šťastná?“

„Podle mě…“ začala paní Gearyová. „Víte, vždycky se našla nějaká dramata.“

„Ano,“ přitakal Mahaliin otec.

„Třeba teď,“ dodala paní Gearyová.

„Ano?“ podivil jsem se.

„Ne že by se něco dělo… jen byla poslední dobou jaksi vystresovaná. Říkala jsem jí, že musí přijet domů na prázdniny – já vím, návrat domů asi nemá s prázdninami moc společného, ale znáte to –, ale prý dělala pokroky, prý se jí podařil nějaký výrazný průlom.“

„A to některé lidi pěkně nasralo,“ poznamenal pan Geary.

„Drahoušku.“

„Ale ano. Řekla nám to.“

Corwiová se na mě nechápavě podívala. „Pane a paní Gearyovi…“ Zatímco k nim Thacker promlouval, vysvětlil jsem Corwiové, že i takhle se Američané umějí vyjadřovat. „Koho to nasralo?“ zeptal jsem se jich. „Její učitele?“

„Ne,“ řekl pan Geary. „Sakra, kdo si myslíte, že to udělal?“

„Johne, prosím tě, prosím…“

„Sakra, kdo je kurva Především Qoma?“ zeptal se pan Geary. „Ani jste se nás nezeptali, kdo to podle nás udělal. Ani jste se nás nezeptali. Myslíte si, že to nevíme?“

„Co říkala?“ zeptal jsem se. Thacker už stál a rozhodil rukama, aby všechny přítomné uklidnil.

„Nějaký hajzl jí na jedné konferenci řekl, že to, co dělá, je vlastizrada. Někdo po ní šel od chvíle, co sem přijela.“

„Johne, přestaň, celé to pleteš. Tehdy, *v té chvíli*, když to ten člověk říkal, byla tady, jako přímo *tady*, v Besźelu, ne v Ul Qomě, a nebyla to Především Qoma, byli to ti ostatní, ti tady, nacionalisti nebo Ryzí občané, něco takového, pamatuješ…“

„Počkejte, co?“ přerušil jsem ji. „Především Qoma? A někdo jí něco říkal, když byla v Besźelu? Kdy?“

„Ne tak zhurta, šéfe, to je…“ Corwiová ke mně rychle promluvila beszsky.

„Myslím, že si všichni potřebujeme dát krátkou pauzu,“ řekl Thacker.

Gearyovy utěšoval, jako by jim někdo ukřivdil, a já jsem se jim omlouval, jako bych to byl já. Věděli, že se očekává, že se budou zdržovat v hotelu. Měli jsme dole na hlídce dva strážníky, kteří měli za úkol dohlédnout, že se tak opravdu stane. Řekli jsme Gearyovým, že je budeme informovat hned, jak dostaneme zprávy o vyřízení jejich cestovních dokladů, a že se vrátíme následujícího dne. Mezitím, pokud by něco potřebovali nebo chtěli něco vědět – nechal jsem jim na sebe čísla.

„Oni ho najdou,“ obrátila se k nim ještě Corwiová, když jsme odcházeli. „Trans-g už si toho, kdo to udělal, podá. To vám slibuju.“ Ke mně venku dodala: „Qoma Především, ne Především Qoma, to jen tak mimochodem. Je to něco jako Ryzí občané, akorát v ulqomské verzi. Rozhodně jsou stejně příjemní jako ta naše partička, ale taky mnohem větší tajnůstkáři, a díkybohu, že se s nima nemusíme srát.“

Ryzí občané, radikálnější ve své lásce k Besźelu než Sjedrův Národní blok, chodili demonstrovat v pseudouniformách a pronášeli děsivé projevy. Byli legální, ale s odřenýma ušima. Nepodařilo se nám prokázat jejich odpovědnost za útoky v besźelské Ulqomské čtvrti, na ulqomské velvyslanectví, mešity, synagogy a levičácká knihkupectví, na naši malou přistěhovaleckou komunitu. My, čímž myslím nás *policzai*, jsme samozřejmě pachatele nejednou odhalili, i to, že jsou členy RO, ale organizace sama se od útoků vždycky jaksi distancovala a žádný soudce je ještě nezakázal.

„A Mahalia byla oběma bandám trnem v oku.“

„To tvrdí její táta. Jenže neví…“

„My víme, že se jí už dávno určitě podařilo vytočit místní sjednocovatele. A pak provedla totéž ulqomským nacionalistům? Jsou vůbec nějací extremisti, které nenaštvala?“ Jeli jsme městem. „Něco vám povím,“ řekl jsem, „to zasedání Dozorčího výboru… bylo pěkně divné. Lidi tam říkali věci…“

„Sjedr?“

„Sjedr, ovšem, kromě jiných, část z toho, co říkali, mi v dané chvíli nedávala velký smysl. Možná kdybych sledoval politiku o něco pozorněji. Asi s tím začnu.“ Po krátké pauze jsem dodal: „Možná bysme se měli začít trochu vyptávat.“

„Zbláznil jste se, šéfe?“ Corwiová se na sedadle ošila. Netvářila se vztekle, ale nechápavě. „Proč jste je vůbec tak dusil? Papaláši ten zkurvenej Trans-g za pár dní invokujou, aby celou věc smetli ze stolu, a pak běda tomu, kdo Mahalii odkrágloval. Víme? I kdyby se nám teď podařilo najít nějaký stopy, případ nám můžou každou minutu vzít, je to jenom otázka času.“

„Jo,“ přitakal jsem. Trochu jsem strhl řízení, abych se vyhnul ulqomskému taxíku, a snažil se co možná nejvíc nevidět. „Jo. Ale přesto. Každý, kdo dokáže vytočit tolik bláznů, má u mě plus. Navíc takové, co si jdou navzájem po krku. Besźelské nacionalisty, ulqomské nacionalisty, antinacionalisty…“

„Ať si s tím poradí Trans-g. Měl jste pravdu. Ona si zaslouží Trans-g, šéfe, přesně jak jste říkal. Všechno, čeho je schopný.“

„Zaslouží, o tom žádná. A taky se ho dočká.“ Ukázal jsem před sebe a pokračoval v jízdě. „*Avanti.* Ale ještě chvilku bude mít i nás.“

Kapitola osmá

Buď uměl své kroky načasovat přímo nadpřirozeně, nebo si komisař Gadlem nechal od techniků nainstalovat do počítače nějakou hračičku – ale vždycky, když jsem přišel do kanceláře, všechny e-maily od něho figurovaly v mé příchozí schránce zásadně na nejvyšší pozici.

Skvělé, psal v nejnovější zprávě. *Pokud vím, pan a paní G. si hoví v hotelu. Nechci vás několik dní zahlcovat papírováním (určitě budete souhlasit), takže se jim zdvořile věnujte, ale prosím, jenom, dokud nebudou vyřízeny formality. Konec hlášení.*

Všechny informace, které jsme měli k dispozici, jsem měl v patřičnou dobu předat dál. Nemá cenu si hledat další práci, sděloval mi Gadlem, ani účtovat oddělení můj čas, takže jsem mohl dát nohu z plynu. Dělal jsem si a pročítal poznámky, které měly být každému, a během hodiny i mně, nesrozumitelné, ačkoli jsem si je všechny pečlivě uchovával a archivoval – což je můj obvyklý způsob práce. Několikrát jsem si přečetl vzkaz od Gadlema a obracel oči v sloup. Nejspíš jsem si i nahlas něco bručel.

Nějakou dobu jsem strávil hledáním čísel – na internetu i prostřednictvím živého operátora na telefonu – a pak jsem požádal o spojení, které vysílalo cvakavé zvuky, když probíhalo přes několik mezinárodních ústředen. „Bolje'anské ústředí." Volal jsem tam už dvakrát, ale vždycky jsem se dovolal na nějaký automat; teď poprvé se ozval někdo živý. Muž promluvil dobrou ilitánštinou, ale měl severoamerický přízvuk, takže jsem ho oslovil anglicky: „Dobré

odpoledne. Chtěl bych se spojit s profesorkou Nancyovou. Nechal jsem jí zprávy v hlasové schránce, ale…“

„Kdo volá, prosím?“

„Tady inspektor Tyador Borlú z besźelského Oddělení mimořádných zločinů.“

„Ach tak. Ach *tak*.“ Hlas prošel velkou proměnou. „To se týká Mahalie, že? Pane inspektore, já jsem… Počkejte, pokusím se najít Izzy.“ Dlouhá dutě akustická pauza. „Tady Isabelle Nancyová.“ Hlas zněl úzkostlivě; řekl bych Američanka, kdybych nevěděl, že je z Toronta. S hlasem ve schránce neměla skoro nic společného.

„Paní profesorko, jsem Tyador Borlú od besźelských *policzai*, OMZ. Myslím, že už jste mluvila s mou kolegyní strážnicí Corwiovou. Možná jste i dostala mé vzkazy.“

„Ano, pane inspektore, přijměte prosím moji omluvu. Chtěla jsem vám zavolat, ale je tu, všechno je tu, moc se omlouvám…“ Klouzala mezi angličtinou a obstojnou besźštinou.

„Rozumím, paní profesorko. Je mi líto, co se stalo slečně Gearyové. Vím, že pro vás i pro vaše kolegy to musí být hrozné.“

„Já, my, nikdo se z toho šoku nedokáže vzpamatovat, pane inspektore. Nelíčeného šoku. Nevím, co vám mám říct. Mahalia byla skvělá mladá žena a…“

„Ovšem.“

„Kde teď jste? Jste v… u nás? Chtěl byste se setkat osobně?“

„Obávám se, že volám přes hranici, paní profesorko, jsem pořád v Besźelu.“

„Aha. Tak… jak bych vám mohla pomoci? Stalo se něco? Tedy chci říct, stalo se něco kromě toho *všeho*, myslím jako…“ Slyšel jsem, jak dýchá. „Každým dnem tady očekávám Mahaliiny rodiče.“

„Ano, právě jsem se s nimi setkal. Místní velvyslanectví jim vyřizuje doklady a zanedlouho by k vám měli přijet. Ne, volám vám, protože se chci dozvědět něco víc o Mahalii a o tom, co dělala.“

„Odpusťte mi, pane inspektore, ale žila jsem v domnění… že tenhle zločin… copak nebudete invokovat Trans-g, myslela jsem…?“ Už se uklidnila a mluvila jen besźsky, takže k čertu s tím, nechal jsem angličtinu angličtinou, stejně nebyla lepší než její besźština.

„Ano. Dozorčí výbor… promiňte, paní profesorko, nevím, nakolik jste s chodem těchto institucí obeznámená. Ale ano, odpovědnost bude přenesena na jiný subjekt. Víte, jaký bude pak další postup?“

„Myslím, že ano.“

„Výborně. Už tady dokončuji jen poslední úkoly. Vlastně mě žene jen zvědavost. O Mahalii jsme se dozvěděli zajímavé věci. Chtěl bych zjistit něco víc o její práci. Mohla byste mi pomoci? Vy jste byla její instruktorka, že? Měla byste čas si teď o tom několik minut promluvit?“

„Jistě, pane inspektore, už jste se načekal ažaž. Akorát nevím, co přesně…“

„Chtěl bych vědět, na čem pracovala. A taky něco o ní ve vztahu k vám a celému projektu. A povězte mi i o Bol Je’anu. Pokud vím, tak se zabývala Orciny, že ano?“

„Cože?“ Vyrazil jsem Isabelle Nancyové dech. „Orciny? To v žádném případě. My jsme katedra archeologie.“

„Odpusťte, měl jsem za to… Co tím myslíte, tedy tou archeologií?“

„Myslím tím, že pokud by se zabývala Orciny, a k tomu by mohla mít výtečné důvody, dělala by doktorát z folkloristiky nebo antropologie nebo možná komparativní literatury s tím, že hranice těchto disciplín jsou poněkud nezřetelné. A taky že Mahalia je jednou z řady mladých archeologů, kteří projevují větší zájem o Foucalta a Baudrillarda než o Gordona Childese nebo o lopatky.“ Neznělo to zlostně, ale smutně a pobaveně. „Kdyby však nedělala doktorát z opravdové archeologie, nepřijali bychom ji.“

„Tak jak to bylo?“

„Bol Je’an je starobylé naleziště, pane inspektore.“

„Povězte mi o něm něco.“

„Nepochybuji, že jste obeznámený s celou kontroverzí ohledně dávných artefaktů v této oblasti. V Bol Je’anu odkrýváme předměty, které jsou staré pěkných pár tisíc let. Ať už se v souvislosti s Rozštěpením kloníte k jakékoli teorii, dělení nebo sbližování, to, co tu hledáme, je ještě mnohem starší, je to mnohem starší než Ul Qoma a Besźel. Jsou to *prapůvodní* věci.“

„To musí být úžasné.“

„Samozřejmě. A taky dost nepochopitelné. Slyšel jste, že o kultuře, která tohle všechno vytvořila, prakticky nic nevíme?“

„Myslím, že ano, a z toho pramení ten velký zájem, že?“

„No… ano. A vzbuzuje ho i to, jaké věci tu máme. Mahalia se totiž snažila z nákresů mechanismů a jiných věcí dekódovat to, co se skrývá v názvu jejího projektu, ‚hermeneutika identity‘.“

„Myslím, že vám nerozumím.“

„Tak to odvedla dobrou práci. Správný doktorand by se měl postarat, aby nikdo, včetně jeho instruktora, už po několika málo letech nechápal, co dělá. Doufám, že chápete, že si dělám legraci. Její práce by měla důsledky pro teorie o obou městech; odkud se vzala a tak. Nerada vykládala karty na stůl, takže jsem si dlouhé měsíce nebyla jistá, jaké v téhle věci zastává stanovisko, ale pořád měla ještě pár let, aby si to ujasnila. Nebo prostě něco vymyslela.“

„Pomáhala i přímo s vykopávkami?“

„Rozhodně. Dělá to většina našich postgraduantů. Někteří kvůli primárnímu výzkumu, jiní v rámci stipendia, někteří od obojího trochu, jiní, aby nám mohli lézt do zadku. Mahalia dostávala trochu peněz, ale většinou potřebovala získat věci pro svůj projekt.“

„Rozumím. Omlouvám se, paní profesorko, ale žil jsem v domnění, že pracovala na Orciny…“

„O to mívala zájem. Původně kvůli tomu jela do Besźelu na konferenci, už před několika lety.“

„Ano, myslím, že o tom už jsem slyšel.“

„No vida. Tehdy z toho byl menší poprask, protože v té době byla Mahalia Orciny hodně zaujatá, přímo posedlá, byla to malá bowdenistka a přednáška, kterou se tam prezentovala, nebyla přijata nijak vřele. Měla za následek určité protesty. Obdivovala jsem její kuráž, ale zbytečně se s tím namáhala. Když si podala žádost o doktorandské studium – mám-li být upřímná, docela mě překvapilo, že to bude u mě –, musela jsem se ujistit, že ví, co bude a nebude… přijatelné. Ale… chci říct, že nevím, co četla ve svém volném čase, ale to, co psala, když jsem dostávala průběžné zprávy o její práci, bylo… bylo poměrně slušné.“

„Slušné?“ zopakoval jsem. „To nezní nijak…“

Zaváhala.

„No… upřímně vzato, byla jsem trošku, trošku zklamaná. Byla chytrá, vím, že byla chytrá, protože na seminářích a v diskusích byla přímo úžasná. A dřela. My bychom v angličtině řekli, že byla ‚šprtka', pořád byla v knihovně. Ale její teze…"

„Nestály za moc?"

„Byly slušné. Vážně, daly se. Doktorát měla udělat bez potíží, ale svět z toho neměl padnout na zadek. Bylo to takové neslané nemastné, víte? A vzhledem k počtu hodin, které nad tím strávila, to bylo i jaksi *řídké.* Odkazy a tak dál. Ale promluvila jsem si s ní o tom a slíbila mi, že na tom, víte… zapracuje."

„Mohl bych tu práci vidět?"

„Jistě." Vyvedl jsem ji z míry. „Tedy, myslím, že ano. Nevím. Musím zjistit, jestli by to bylo etické. Mám kapitoly, které mi dala, ale nejsou dokončené, ještě na nich chtěla pracovat. Kdyby je dokončila, šlo by o veřejně přístupné dílo a nebyly by s tím žádné potíže, ale takhle… Můžu vám pak zavolat? Nejspíš měla některé z nich publikovat jako studie v odborných časopisech, tak to víceméně chodí, ale nedělala to. I o tom jsme spolu mluvily, říkala, že s tím něco provede."

„Co je to bowdenistka, paní profesorko?"

„Jo tohle." Zasmála se. „Promiňte. To je zdroj všech ‚poznatků' o Orciny. Chudák David by mi za používání tohoto slova nepoděkoval. Je to člověk, který se nechal inspirovat ranými díly Davida Bowdena. Znáte jeho dílo?"

„… Ne."

„Před lety napsal jednu knihu, *Mezi městem a městem.* Neříká vám to nic? Byl to obrovský hit pro pozdější květinové děti. Bylo to poprvé za jednu generaci, kdy bral Orciny někdo vážně. Ani mě moc nepřekvapuje, že jste ji neviděl, je pořád zakázaná. V Besźelu i Ul Qomě. Nenajdete ji ani v univerzitních knihovnách. V určitém ohledu to je vynikající dílo, Bowden provedl fantastický výzkum v archivech a spatřil jisté analogie a souvislosti, které jsou… no, pořád pozoruhodné. Ale všechno to byly bláboly."

„Jak to?"

„Protože on v Orciny věřil! Skloubil všemožné odkazy, našel nové, poskládal je do nového druhu pramýtu, a ten pak reinterpretoval jako tajemství a kamufláž. On… fajn, tady si musím dávat trochu pozor, pane inspektore, protože já jsem si upřímně nikdy, nikdy *doopravdy* nemyslela, že v ně skutečně věří, vždycky jsem to měla za jakousi hru, ale v knize *se psalo*, že v ně věří. Přijel do Ul Qomy, odtud přešel do Besźelu. Sice nevím jak, ale dařilo se mu mezi oběma městy, ujišťuju vás, že legálně, nějakou dobu pendlovat, a pak tvrdil, že našel stopy samotného Orciny. A šel ještě dál – tvrdil, že Orciny není jen místo, které existovalo v mezerách mezi Qomou a Besźelem od jejich založení nebo spojení nebo rozpolcení (už si nepamatuju, jaké zastával stanovisko ve věci Rozštěpení): on tvrdil, že pořád existuje.“

„Orciny?“

„Přesně tak. Jako tajná kolonie. Město mezi městy, jehož obyvatelé žijí všem na očích.“

„Cože? A co dělají? Jak to?“

„Lidi je nevidí, tak jak Ulqomané nevidí Besźany a naopak. Neviděni se procházejí po ulicích, ale zároveň na obě města dohlížejí. Mimo dosah Trans-g. A co dělají – kdo ví? Mají tajné úkoly. Nepochybuji, že se o tom na internetu pořád debatuje na stránkách věnovaných konspiračním teoriím. David říkal, že se tam vydá, a zmizí.“

„Pane jo.“

„Přesně tak, pane jo! Přesně tak bych to viděla. A ono se o tom ví. Vygooglujte si to a uvidíte. Když jsme se s Mahalií setkaly poprvé, byla v tomhle ohledu neopracovaná. Mně se líbila, protože byla svéhlavá, a i když byla bowdenistka, měla šmrnc a pod čepicí. Ale on to byl vtip, chápete? Dokonce mě napadlo, jestli to neví, jestli sama nežertuje.“

„Ale teď už na tom nepracovala?“

„Žádný uznávaný odborník by nepřevzal patronát nad bowdenitskou disertací. Když se k nám zapsala, pěkně od plic jsem jí to vysvětlila, ale jenom se tomu zasmála. Řekla, že to všechno nechala plavat. Jak říkám, překvapilo mě, že přišla za mnou. Moje práce není tak avantgardní jako její.“

„Foucaltové a Zizekové vás tak neberou?“

„Samozřejmě je respektuji, ale –“

„Nemáte tam nějaké, jak by se to dalo říct, teoretičtější typy, se kterými by mohla pracovat?“

„Ano, ale Mahalia mi řekla, že se potřebuje dostat k reálným *objektům.* No a já se při svém bádání zabývám právě artefakty. Mí filosofičtěji zaměření kolegové by… víte, mnoho z nich bych ometat prach z amfory jen tak nenechala.“ Zasmál jsem se. „Proto si myslím, že v tomhle už měla jasno, opravdu trvala na tom, že se chce naučit tento druh práce. Překvapilo mě to, ale zároveň potěšilo. Je vám jasné, jak jsou tyhle předměty jedinečné, pane inspektore?“

„Myslím, že ano. Samozřejmě jsem slyšel, co se o nich povídá.“

„Myslíte o jejich magických schopnostech? Kéž by, kéž by. Ale ani tak nemají tyhle vykopávky obdoby. Tato materiální kultura nedává vůbec žádný smysl. Nikde jinde na světě nevykopete něco, co vypadá jako ta nejvyspělejší antika, vážně nádherné, propracované bronzové dílko, které leží hned vedle bezostyšně neolitických věcí. Vypadá to, jako by stratigrafie byla úplně k ničemu. Použilo se to jako důkaz proti Harrisovu diagramu – nesprávně, ale chápete proč. Proto jsou tahle naleziště tak oblíbená u mladých archeologů. A to ještě neberu v potaz všechny ty smyšlenky, kterými je všechno opředeno, ale ani to zatím nepřimělo všemožné výzkumníky, aby přestali toužit po příležitosti přesvědčit se na vlastní oči. Přesto bych si myslela, že se Mahalia pokusí za Davem alespoň zajít, i když by už u něj nejspíš příliš nepochodila.“

„Davem? Bowdenem? On je naživu? Učí?“

„Ovšemže je naživu. Ale ani v době, kdy se o tyhle věci zajímala, by ho nepřesvědčila, aby ji vedl. Vsadila bych se, že s ním musela mluvit, když prováděla prvotní výzkum. A taky bych se vsadila, že pěkně ostrouhala. Celou tuhle teorii zavrhl už před lety. Je to prokletí jeho života. Zeptejte se ho. Pubertální záchvat, před nímž nikdy nedokázal utéct. Nikdy nevydal nic jiného, co by za něco stálo; po zbytek své kariéry bude mužem, který psal o Orciny. Když se ho zeptáte, sám vám to řekne.“

„To možná udělám. Vy ho znáte?“

„Je to kolega. Předrozštěpenecká archeologie není rozsáhlý obor. I on učí na Velšském princi, alespoň na poloviční úvazek. Bydlí tady, v Ul Qomě.“

Ona sama několik měsíců v roce žila v Ul Qomě ve vysokoškolském bytě, v univerzitní čtvrti, kde Univerzita prince velšského a další kanadské instituce se škodolibou radostí využívaly toho, že Spojené státy (z důvodů, které už byly trapné i většině tamějších pravičáků) Ul Qomu bojkotují, a nadšeně navazovaly vztahy, akademické i ekonomické, s ulqomskými organizacemi.

Besźel se samozřejmě přátelil s Kanadou i Spojenými státy, ale nadšení, s nímž se obě země společně draly na naše skomírající trhy zastiňovalo nadšení, s nímž se Kanada snažila získat přízeň takzvané Hospodářské strategie Nového vlka. My jsme byli tak nanejvýš psisko z ulice nebo vychrtlá krysa. Většina takové havěti je intersticiální. Je velice těžké dokázat, že placheé chladnomilné ještěrky ze štěrbin v besźelských zdech mohou žít jen v Besźelu, jak se často tvrdí: sice není pochyb, že po převozu do Ul Qomy (i šetrnějším, než jim jsou schopny zajistit dětské ruce) umírají, ale tohle dělávají i v besźelském zajetí. Holubi, myši, vlci, netopýři žijí v obou městech, jsou to zvířata prolínajících se zón. Nicméně podle jakési nevyjádřené tradice se většina místních vlků, hubených, kostnatých tvorů dávno uvyklých prohledávání městských odpadků, obecně, byť neurčitě považuje za besźelskou faunu: podle stejného názoru má těch několik málo exemplářů úctyhodné velikosti a nepříliš vypelichané srsti původ v Ul Qomě. Řada obyvatelů Besźelu se překračování této – naprosto zbytečné a smyšlené – kategorické hranice vyhýbá tím, že o vlcích nikdy nemluví.

Já jsem kdysi jeden pár vystrašil, když se probíral odpadky na dvoře mého domu. Něco jsem po nich hodil. Byli nezvykle upravení a nejeden můj soused utrpěl z mého počínání šok, jako bych se dopustil trans-g.

Většina ulqomanistů, jak se Nancyová popisovala, byla bilokovaná jako ona – se zřetelně slyšitelným pocitem viny mě opakovaně upozorňovala, že jen nějakým vrtochem dějin se ta bohatší archeologická naleziště ocitla v oblastech ulqomské totality nebo prolnutí silně tíhnoucího k Ul Qomě. Její kanadská univerzita

měla dohodu o vzájemných výměnách hned s několika ulqomskými akademiemi. David Bowden žil většinu roku v Ul Qomě a kratší část v Kanadě. Teď se nacházel v Ul Qomě. Řekla mi, že má jen málo studentů a nijak velký učitelský úvazek, ale přesto se mi ho na čísle, které mi dala, nedařilo zastihnout.

Chvíli jsem šmejdil po internetu. Většinu informací, které mi sdělila Isabelle Nancyová, nebylo obtížné potvrdit. Našel jsem stránku, která uváděla název Mahaliiny disertační práce (ještě nestáhli její jméno ani nezveřejnili žádnou z webových poct, které se určitě musely objevit). Našel jsem seznam publikací profesorky Nancyové i Davida Bowdena. Na tom jeho figurovala kniha z roku 1975, o níž se mi Nancyová zmínila, dva články přibližně ze stejné doby, další článek asi o deset let mladší a pak většinou jen publicistika, z níž byla část sebrána do knižního svazku.

Našel jsem fracturedcity.org, hlavní diskusní stránku pro nadšence dopplurbanologií, posedlostí Ul Qomou a Besźelem (přístup tvůrců stránky k slučování obou měst do jednoho předmětu studia by v Ul Qomě i Besźelu vzbudil pobouření, ale soudě podle komentářů na diskusním fóru byla stránka běžně, třebaže v mírném rozporu se zákonem, navštěvována i odtamtud). Z ní jsem se pak přes sérii odkazů (v provokativním duchu, s důvěrou v benevolenci či nekompetentnost našich či ulqomských cenzorů, měla spousta adres přípony .uq a .zb) dostal k několika odstavcům opsaným z *Mezi městem a městem.* Text působil přesně tak, jak poznamenala Nancyová.

Potom mě vylekal telefon. Uvědomil jsem si, že je tma, něco po sedmé.

„Borlú,“ řekl jsem a opřel se.

„Inspektore? Zatracená práce, máme problém. Tady Cečoria.“ Agim Cečoria byl jeden z policistů nasazených do hotelu, kde měl dohlížet na Mahaliiny rodiče. Promnul jsem si oči a bleskl pohledem po e-mailu, jestli jsem nepřehlédl příchozí zprávu. Za Agimem byl slyšet hluk, nějaký povyk. „Pane, pan Geary… se potají vypařil, pane. On… se dopustil trans-g.“

„Cože?“

„Opustil pokoj, pane.“ Za ním jsem zaslechl ženský hlas, který něco křičel.

„Co se sakra stalo?“

„Nemám páru, jak se mu kolem nás podařilo proklouznout, prostě nemám ponětí, do prdele. Ale nebyl pryč dlouho.“

„Jak to víte? Jak jste ho chytili?“

Ještě jedno zaklení.

„My ho nechytili. Dostal ho Trans-g. Volám z auta, pane, jedeme na letiště. Trans-g nás… *eskortuje.* Někam. Bylo nám řečeno, co máme dělat. To, co slyšíte, je paní Gearyová. Musí pryč. Okamžitě.“

~ ~ ~

Corwiová odešla a nezvedala telefon. Vzal jsem si ze dvora neoznačené služební auto, ale jel jsem se zapnutým majáčkem, vydávajícím své hysterické zvuky, abych nemusel věnovat pozornost dopravním předpisům. (Vztahovala se na mě jen besźelská pravidla a ta jsem svou autoritou tedy ignoroval, ale dopravní zákony jsou jednou z kompromisních oblastí, kde Dozorčí výbor zajišťuje úzkou podobnost mezi předpisy v Besźelu a Ul Qomě. Ačkoli dopravní kultura není stejná, s ohledem na chodce a dopravní prostředky, které se, nevidouce, musejí vyrovnávat s mnoha cizími vozidly, naše i jejich auta se pohybují srovnatelnou rychlostí srovnatelným způsobem. Všichni se učíme taktně vyhýbat zásahovým vozidlům našich sousedů, jakož i těm svým.)

Pár hodin nic neletělo, ale zástupci Trans-g měli Gearyovy izolovat a nějakým skrytým způsobem doprovodit do letadla, ujistit se, že v něm sedí, a že také odlétnou. Už mělo být informováno naše velvyslanectví ve Spojených státech, stejně jako zastupitelé v Ul Qomě, a ke jménům pána a paní Gearyových mělo být v obou našich systémech přidáno upozornění *žádná víza.* Jakmile se octnou venku, sem už se nikdy nedostanou. Proběhl jsem besźelským letištěm do služebny *policzai* a ukázal svůj průkaz.

„Kde jsou Gearyovi?“

„V celách, pane.“

Podle toho, co jsem měl spatřit, jsem byl připravený spustit: *víte, co se těm lidem zrovna nedávno stalo? Ať udělali kdovíco, právě*

přišli o dceru, a tak dál a tak dál, ale nebylo to nutné. Měli co jíst a pít a dostávalo se jim vlídného zacházení. Cečoria byl v malé místnůstce s nimi. Právě něco šeptal paní Gearyové svou lámanou angličtinou.

Žena na mě upřela uslzený pohled. Její manžel, jak mi blesklo hlavou, spal na pryčně. Všiml jsem si, jak je nehybný, a svůj názor jsem přehodnotil.

„Pane inspektore," řekl Cečoria.

„Co se mu stalo?"

„Je… to udělal Trans-g, pane. Nejspíš bude v pořádku, za chvilku se vzbudí. Nevím. Fakt nevím, co s ním provedli."

Paní Gearyová dodala:

„Vy jste mi *otrávili manžela*."

„Paní Gearyová, prosím vás." Cečoria vstal, přešel ke mně a ztlumil hlas, ačkoli se mnou mluvil beszsky. „Nic jsme o tom nevěděli. Venku se strhl poprask a někdo vešel do haly, kde jsme byli." Paní Gearyová plakala a promlouvala ke svému manželovi, strnule ležícímu v bezvědomí. „Geary se vpotácel dovnitř a omdlel. Vyrazila k němu hotelová ochranka, koukla na siluetu, na kohosi za Gearym v hale, zarazila se a vyčkávala. Pak jsem uslyšel: ‚Vy víte, koho zastupuji. Pan Geary se dopustil trans-g. Odvezte ho'." Cečoria bezmocně zavrtěl hlavou. „Pak, pořád jsem vlastně nic neviděl, ten, co promluvil, zmizel."

„Jak…?"

„To já nevím, do prdele. Já… přijímám za to zodpovědnost, pane. Geary nám musel proklouznout."

Nespouštěl jsem ho z očí. „To je vrchol! Vaše vina je naprosto zřejmá. Co provedl?"

„Nevím. Trans-g zmizel, než jsem stačil cokoli říct."

„A co…" kývl jsem na paní Gearyovou.

„Ta deportována nebyla, nic neudělala." Šeptal. „Ale když jsem jí řekl, že musíme odvézt jejího manžela, řekla, že pojede s ním. Nechce tu zůstat trčet sama."

„Inspektore Borlú." Paní Gearyová se snažila, aby její hlas zněl vyrovnaně. „Jestli se bavíte o mně, měl byste mluvit *se mnou*. Vidíte, co provedli mému muži?"

„Paní Gearyová, nesmírně se vám omlouvám.“

„To byste měl…“

„Paní Gearyová, já to neudělal. Ani tady Cečoria. Ani nikdo z mých policistů. Rozumíte?“

„Ach, *Trans-g Trans-g Trans-g*…“

„Paní Gearyová, váš manžel se dopustil něčeho velmi závažného. Velmi závažného.“ Mlčela a jen ztěžka oddychovala. „Rozumíte mi? Stala se někde chyba? Nevysvětlovali jsme dostatečně jasně systém podmínek a rovnováhy, který existuje mezi Besźelem a Ul Qomou? Chápete, že tahle deportace *nemá nic společného s námi*, že nemáme absolutně žádnou pravomoc něco s tím udělat, že váš muž, a teď mě poslouchejte, *má zatracené štěstí*, že dopadl jenom takhle?“ Stále neodpovídala. „V autě jsem měl dojem, že vašemu manželovi není příliš jasné, jak to tady chodí, takže mi povězte, paní Gearyová, stalo se něco? Pochopil špatně naši… radu? Jak to, že ho mí lidé neviděli odcházet? Kam vůbec šel?“

Pořád vypadala, jako by se měla rozplakat, potom rychle pohlédla na svého ležícího chotě a její postoj se změnil. Narovnala se a zašeptala mu něco, co jsem nepochytil. Podívala se na mě.

„Působil u vzdušných sil,“ řekla. „Myslíte si, že se díváte na nějakého starého tlusťocha?“ Dotkla se ho. „Ani jednou jste se nás nezeptal, inspektore, kdo to mohl udělat. Nevím, co si o vás mám myslet, vážně nevím. Jak říkal můj muž: *vy si myslíte, že nevíme, kdo to udělal*?“ Svírala a skládala a zase rozkládala kus papíru, aniž se na něj podívala; vytáhla ho z boční kapsy tašky, pak ho do ní vrátila. „Vy si myslíte, že s námi dcera nemluvila? Především Qoma. Ryzí občané, Národní blok… Mahalia měla strach, pane inspektore.

Nezjistili jsme přesně, kdo co udělal, a nevíme proč, ale ptáte se, kam šel? Šel to zjistit. Já se mu snažila vysvětlit, že to nepůjde, nedomluví se tu, nepřečte si, co je kde napsáno, ale měl adresy, které jsme si stáhli z internetu, cestovní konverzaci, a copak jsem mu měla nařizovat, aby nikam *nechodil*? Nemohla. Jsem na něho strašně hrdá. Ti lidé nenáviděli Mahalii už několik let, od chvíle, co sem přijela.“

„Vytiskli z internetu?“

„A to myslím sem, do *Besźelu.* Když přijela na tu konferenci. Potom se to opakovalo s těmi druhými, v Ul Qomě. Chcete mi

vykládat, že v tom není žádná souvislost? Ona věděla, že si nadělala nepřátele, ona nám *řekla*, že si nadělala nepřátele. Když se zajímala o Orciny, nadělala si nepřátele. Když se zajímala ještě víc, nadělala si další. Všichni ji nenáviděli kvůli tomu, co dělala. Tomu, co věděla."

„Kdo ji nenáviděl?"

„Oni všichni."

„Co věděla?"

Zavrtěla hlavou a zvadla. „Můj manžel šel *pátrat*."

Vylezl z okna koupelny v přízemí, aby se vyhnul mým hlídkujícím podřízeným. Udělal pár kroků přes silnici, což mohlo znamenat jen porušení pravidel, která jsme mu stanovili, ale pak nic netuše vyšel z prolnutí a vstoupil do alterny, do dvora, který se rozkládal jen v Ul Qomě, a vtom si pro něho přišel Trans-g, který ho musel celou dobu sledovat. Doufal jsem, že mu příliš neublížil. Pokud ano, byl jsem si poměrně jistý, že doma nenajde žádného lékaře, který by dokázal identifikovat příčinu jeho zranění. Co jsem na to mohl říct?

„Omlouvám se za to, co se stalo, paní Gearyová. Váš manžel se neměl pokoušet Trans-g uniknout. Já… My stojíme na stejné straně." Pozorně se na mě dívala.

Nakonec zašeptala: „Tak nás nechte odejít. No tak. Můžeme se vrátit do města. Máme peníze. Máme… můj manžel se *zblázní*. On musí pátrat. Určitě se sem prostě vrátí. Přijedeme přes Maďarsko anebo sem pronikneme přes Turecko nebo Arménii, víte, existují způsoby, jak se dostat přes hranice… my zjistíme, kdo to udělal…"

„Paní Gearyová, Trans-g nás pozoruje i teď. *Teď*." Pomalu jsem zvedl otevřené ruce a obsáhl okolní vzduch. „Nedostali byste se ani deset metrů daleko. Co si myslíte, že dokážete? Nemluvíte beszsky, ilitánsky. Já… Nechte to na *mně*, paní Gearyová. Dovolte mi, abych tuhle práci za vás odvedl já."

~ ~ ~

Pan Geary byl v bezvědomí, ještě když cestující nastupovali do letadla. Paní Gearyová se na mě dívala s výčitkami a nadějí a já se jí snažil opakovaně vysvětlit, že nemůžu nic dělat, že její manžel si tohle všechno způsobil sám.

Mnoho dalších cestujících nenastupovalo. Uvažoval jsem, kde je Trans-g. Náš úkol měl skončit zaklapnutím dveří. Paní Gearyová vypodložila svému muži hlavu, když bezvládně visel na nosítkách, na kterých jsme ho nesli. Při vstupu do letadla, když stevardi odváděli Gearyovy na místa, jsem jednomu z nich ukázal svůj odznak.

„Buďte na ně milí."

„Na ty vyhoštěnce?"

„Ano. Myslím to vážně." Nadzvedl obočí, ale přikývl.

Zašel jsem na místo, kde se Gearyovi usadili. Paní Gearyová na mě hleděla. Přidřepl jsem si.

„Paní Gearyová. Prosím vás, vyřiďte manželovi, že se omlouvám. Neměl dělat, co udělal, ale rozumím tomu." Zaváhal jsem. „Víte… kdyby znal Beszel líp, nejspíš by se vpádu do Ul Qomy mohl vyhnout a Trans-g by ho nezastavil." Nespouštěla ze mě oči. „Já vám pomůžu." Vstal jsem, uchopil její tašku a dal ji do přihrádky nad její hlavou. „Samozřejmě, až zjistíme, co se děje, pokud získáme nějaká vodítka, informace, dám vám vědět." Pořád nepromluvila. Pohybovala ústy: snažila se rozhodnout, jestli mě má prosit nebo dál obviňovat. Zlehka jsem se uklonil, starosvětsky, otočil jsem se a opustil letadlo i tuto zarmoucenou dvojici.

V letištní budově jsem vytáhl z kapsy papír, který jsem vytáhl z boční kapsy tašky, a podíval se na něj. Název organizace, Ryzí občané, úlovek z internetu. O ní mu jeho dcera musela říct, že ji nenávidí, a k ní se pan Geary vydával na své vlastní disidentské pátrání. Adresa.

Kapitola devátá

Corwiová brblala, spíš z povinnosti než se zápalem. „Co to má znamenat, pane?“ zeptala se. „Copak nebudou každou chvíli invokovat Trans-g?“

„Ano. Jen si dávají na čas. Už měli být hotoví, netuším, co je zdržuje.“

„Tak co se děje, do prdele? Proč to máme tak rychle sfouknout? Trans-g co nevidět vyrazí Mahaliině vrahovi po krku.“ Jel jsem dál. „… Sakra. Vy ten případ předat nechcete, že?“

„Ale ano, chci.“

„Nuže…“

„Chci si jen napřed, v téhle nečekané chvilce, co se nám naskytla, něco prověřit.“

Přestala na mě zírat, jakmile jsme dojeli k ústředí Ryzích občanů. Zavolal jsem k nám a nechal si adresu proťuknout: byla stejná jako na papírku paní Gearyové. Pokusil jsem se zkontaktovat Šenvoje, mého známého agenta v utajení, ale nebral telefon, takže jsem se musel spolehnout na to, co jsem věděl a co jsem si o RO stihl rychle přečíst. Corwiová stála vedle mě. Všiml jsem si, jak se dotkla pažby své zbraně.

Vyztužené dveře, zatarasená okna, ale dům sám pořád, nebo někdy v minulosti, sloužil k bydlení a podobný byl i zbytek ulice (napadlo mě, jestli se někdo někdy pokusil RO zakázat na základě obvinění z porušení urbanistického členění města). Ulice skoro vypadala prolnutá, jako nahodile vyhlížející kolísání mezi řadovou zástavbou a samostatně stojícími domy, ale prolnutá nebyla, byla

totálně besźelská; kolísání stylů bylo důsledkem architektonického rozmaru, ačkoli jedna velmi prolnutá oblast se rozkládala hned za rohem.

Slyšel jsem domněnky liberálů, že je v tom více než pouhá ironie, že blízkost Ul Qomy poskytuje RO příležitosti k zastrašování nepřítele. Nebylo pochyb, že bez ohledu na to, jak je neviděli, Ulqomané ve fyzické blízkosti si museli na nějaké úrovni všimnout vojenských uniforem, nášivek s textem *Besźel Především.* Skoro se dalo říct, že jde o trans-g, ale samozřejmě ne tak docela.

Když jsme se blížili, přecházeli sem a tam, opírali se o zdi, pokuřovali, popíjeli, nahlas se smáli. Jejich úsilí přivlastnit si celou ulici bylo tak nepokryté, že ji klidně mohli značkovat vlastní močí. S výjimkou jedné ženy to byli samí muži. Všichni se na nás dívali. Pak mezi sebou něco prohodili a většina se odšourala do domu; přede dveřmi zůstal stát jen nepočetný hlouček. V kůži, džínách – jeden i navzdory chladu pouze v upnutém tričku, které si jeho vypracované tělo zasloužilo – na nás nepřestávali civět. Kulturista, několik nakrátko ostříhaných mužů, jeden s účesem dávného besźelského šlechtice připomínajícím současného jágrovského čolka. Ten se navíc opíral o baseballovou pálku – pro Besźel není tenhle sport typický, ale pořád by ho nikdo nemohl zatknout za nedovolené ozbrojování. Jeden z mužů něco prohodil k Čolkovi, rychle něco zabrebentil do mobilu, zacvakl ho. Mnoho jiných lidí na ulici nebylo. Všichni to byli samozřejmě Besźané, takže se na nás i na ROky mohli dívat, a taky dívali, ačkoli vzápětí většinou odvraceli zrak.

„Jste připravená?“ zeptal jsem se.

„Neserte mě, šéfe,“ sykla Corwiová. Pálkař jakoby lhostejně máchl svým náčiním.

Několik metrů od uvítacího výboru jsem nahlas řekl do vysílačky: „Jsme na centrále RO, Gyedar-Strász 44, přesně podle plánu. Další hlášení za hodinu. Kódové varování. Zálohy připraveny.“ Rychle jsem vysílačku vypnul, než měla operátorka příležitost něco slyšitelně vyhrknout ve stylu: *o čem to, Borlú, proboha mluvíte?*

Hromotluk: „Můžu vám být nějak nápomocen, pane policisto?“ Jeden z jeho druhů si pohledem změřil Corwiovou a poslal jí hlasitou pusinku, jako by zacvrlikal pták.

„Ano, jdeme dovnitř položit vám pár otázek.“

„To bych ani neřekl.“ Čolek se usmíval, ale mluvil s námi Svalovec.

„Ale ano, věřte mi.“

„To se mi nezdá.“ Ozval se muž, který volal z mobilu, blonďatý skin s poněkud odrostlými vlasy, který se vtlačil před svého urostlého kolegu. „Máte povolení k prohlídce? Ne? Pak dovnitř nepůjdete.“

Zašoupal jsem nohama. „Jestli nemáte co skrývat, proč byste nás nechtěli pustit dovnitř?“ zeptala se Corwiová. „Máme na vás pár otázek…“ ale Svalovec a Čolek se smáli.

„Prosím vás,“ řekl Čolek. Zavrtěl hlavou. „Prosím vás. S kým si myslíte, že mluvíte?“

Nakrátko ostříhaný muž mu dal gestem najevo, aby mlčel. „Tady jsme skončili,“ řekl.

„Co víte o Bjele Mar?“ zeptal jsem se. Tvářili se, že jim jméno nic neříká nebo nejistě. „O Mahalii Gearyové.“ Tentokrát jméno poznali. Muž, který telefonoval, překvapeně hlesl, Čolek něco zašeptal hromotlukovi.

„Gearyová,“ zopakoval Kulturista. „Četli jsme noviny.“ Pokrčil rameny, *que sera.* „Jo. Že by ponaučení z nebezpečí, které souvisí s určitým druhem chování…?“

„Neříkejte.“

Přátelsky jsem se opřel o zárubeň a tím Čolka přinutil o pár kroků ustoupit. Zase něco zamumlal ke kolegovi. Neslyšel jsem ho.

„Útoky nikdo netrpí, ale slečna *Gearyová*,“ muž s telefonem jméno pronesl s přehnaným americkým přízvukem a postavil se mezi nás a všechny ostatní, „byla kočka, a mezi patrioty známá firma. Je pravda, že se nám už dlouho neozvala. Doufal jsem, že třeba trochu zmoudří. Zdá se, že ne.“ Pokrčil rameny. „Když člověk očerňuje Beszel, dá mu přes prsty.“

„Jak *očerňuje*?“ zeptala se Corwiová. „Co o ní víte?“

„Ale no tak, slečno policistko! Jen se podívejte, na čem pracovala! Nebyla to žádná přítelkyně Besźelu.“

„Přesně tak,“ přisvědčil Blonďák. „Sjednocovatelka. Nebo dokonce vyzvědačka.“ Podíval jsem se na Corwiovou a ona na mě.

„Co?“ zeptal jsem se. „Kterého si vezmete?“

„Nebyla to žádná…“ začala Corwiová. Oba jsme váhali.

Muži stáli ve dveřích a už se s námi nechtěli ani dohadovat. Čolek vypadal, že se k něčemu chystá, v reakci na moji provokaci, ale Kulturista mu řekl: „Vyser se na to, Kaczoši,“ a chlap zmlkl a jen se na nás díval přes rameno svého urostlejšího soudruha. Jejich kolega, který s námi taky mluvil, jim teď něco potichu řekl, načež trochu ustoupili, ale pořád se na mě dívali. Pokusil jsem se spojit se Šenvojem, ale neměl svůj zabezpečený telefon po ruce. Dokonce mě napadlo (nepatřil jsem mezi pár vyvolených, kteří věděli, jaké jsou jeho úkoly), jestli třeba není v domě před námi.

Ozval se za námi hlas. „Inspektor Borlú.“ Za naším autem zastavil elegantní černý vůz a blížil se k nám jakýsi muž. Ani se na levé straně neobtěžoval zavřít dveře. Tipoval bych mu něco přes padesát, byl zavalitý, měl ostrou, zvrásněnou tvář. Na sobě měl decentní tmavý oblek bez kravaty. Zbytek šedých vlasů nosil nakrátko ostříhaný. „Pane inspektore,“ zopakoval ještě jednou. „Je nejvyšší čas, abyste odjeli.“

Zatvářil jsem se udiveně. „Ovšem, ovšem,“ odpověděl jsem. „Jenom odpusťte… s kým mám tu čest, smím-li se zeptat?“

„Harkad Gosz. Advokát Ryzích občanů města Besźelu.“ Několik jeho drsných kumpánů se při těchto slovech zatvářilo poněkud překvapeně.

„No, paráda,“ zašeptala Corwiová. Okázale jsem si Gosze prohlížel: od pohledu hrál vyšší ligu.

„Jenom projíždíte, co?“ nadhodil jsem. „Nebo vám někdo zavolal?“ Mrkl jsem na telefonistu, který pokrčil rameny. Dost vlídně. „Na tyhle trouby přece nebudete mít přímé spojení, takže kdo se vám ozval? Že by brnkli Sjedrovi? Kdo vám dal echo?“

Lehce škubl rameny. „Dovolte mi, aby uhádl, proč tu jste, inspektore.“

„Moment, Goszi… jak víte, kdo jsem?“

„Dovolte mi hádat – vyptáváte se tu na Mahalii Gearyovou.“

„Bingo. Zdá se, že nikdo z vašich hochů není její smrtí nějak extra zdrcený. A přesto jsou politováníhodně špatně informovaní o náplni její práce: žijí v mylném přesvědčení, že to byla sjednocovatelka. Tomu by se sjednocovatelé od srdce zasmáli. Neslyšeli jste nikdy o Orciny? A dovolte mi, abych se ještě jednou zeptal, jak jste přišel na mé jméno?“

„Inspektore, opravdu chcete marnit čas nás všech, jak jsme se tu sešli? Orciny? Ať to chtěla Gearyová jakkoliv kamuflovat, ať chtěla předstírat jakoukoli pošetilost, ať strkala do svých prací jakkoli pitomé poznámky, podstatou všeho, na čem pracovala, byla snaha podrazit Besźel. Naše země není figurka v cizích rukou, inspektore. Rozumíte mi? Buď byla Gearyová hloupá a marnila čas babskými povídačkami, ve kterých se mísí nesmysly s urážkami, nebo hloupá nebyla a celý tenhle projekt o skryté bezmocnosti Besźelu měl za účel dosáhnout něčeho o hodně jiného. Rozhodně se zdá, že Ul Qoma jí byla sympatičtější, nemyslíte?“

„Děláte si srandu? O co vám jde? Že Mahalia *předstírala*, že se zabývá Orciny? Byla nepřítelem Besźelu? A prý i ulqomská agentka…?“

Gosz ke mně přistoupil. Pokynul ROkům. Zacouvali do své opevněné bašty a přivřeli dveře, čekali, dívali se.

„Inspektore, nemáte povolení k domovní prohlídce. Odejděte. Jestli si nedáte říct, dovolte mi, abych vám řádně a svědomitě odrecitoval tohle: jestli budete pokračovat v tomto stylu, budu si stěžovat vašim nadřízeným na nepřijatelné obtěžování, připomeňme si to, naprosto *legálních* Ryzích občanů města Besźel.“ Ještě chvíli jsem čekal. Měl toho na srdci víc. „A zeptejte se sám sebe, co byste asi tak usoudil o člověku, který přijede do Besźelu, pustí se do výzkumu na téma, kterému seriózní vědci už dlouho a oprávněně nevěnují pozornost, který implikuje *zbytečnost a slabost* Besźelu, dělá si, jak se dá jen očekávat, nepřátele na každém kroku, odjede a pak se vydá *rovnou do Ul Qomy*. A pak stejně, což si vy nejspíš vůbec neuvědomujete, svou naprosto nepřesvědčivou oblast výzkumu začne potichu opouštět. Gearyová se Orciny už několik let nezabývá, takže už klidně mohla proboha přiznat, že celá ta záležitost

byla jen zástěrka! Teď dělá na jednom z nejkontroverznějších proulqomských archeologických nalezišť tohoto století. Nepřipadá vám, že existuje důvod mít o její motivaci jisté pochybnosti, inspektore? Mně to tedy připadá.“

Corwiová na něj hleděla doslova s otevřenou pusou. „Sakra, šéfe, měl jste pravdu,“ řekla, aniž ztlumila hlas. „Oni jsou vážně *úplně vymaštění*.“ Muž jí věnoval ledový pohled.

„Jakpak to všechno víte, pane Goszi?“ zeptal jsem se. „O její práci?“

„O jejím výzkumu? Ale prosím vás. Noviny nemusejí nic vyčmuchávat a pořád platí, že témata disertačních prací a přednášek na konferencích nejsou žádná státní tajemství. Existuje věc zvaná internet. Měl byste ho vyzkoušet.“

„A…“

„Odjeďte,“ zopakoval. „Řekněte Gadlemovi, že ho pozdravuju. Chcete mít práci, inspektore? Ne, tohle není výhrůžka, je to otázka. Chtěl byste mít práci? Chtěl byste si udržet tu, kterou máte? Myslíte to vážně, inspektore Jak-vím-jak-se-jmenujete?“ Zasmál se. „Myslíte si, že sem,“ ukázal na dům, „se sbíhají nitky?“

„Ne,“ řekl jsem. „Vám někdo zavolal.“

„Jeďte už.“

„Které noviny jste četli?“ zeptal jsem se zvýšeným hlasem. Nespouštěl jsem Gosze z očí, ale dostatečně jsem natočil hlavu, abych ukázal, že promlouvám k mužům ve dveřích. „Hromotluku? Čolku? Které noviny?“

„To by stačilo,“ řekl nakrátko ostříhaný muž, zatímco Kulturista se mě zeptal: „Cože?“

„Říkali jste, že jste se o ní dočetli v novinách. Ve kterých? Pokud vím, tak její skutečné jméno ještě nikdo nikde nezmínil. Když jsem o ní četl naposledy, pořád to byla jen oběť bez totožnosti. Jak je vidět, ty nejlepší tiskoviny nečtu. Co bych měl tedy číst?“ Mumlání, smích.

„Občas někde něco zaslechnu.“ Gosz mu nenařídil, aby mlčel. „Kdo ví, kde jsem to slyšel.“ Tímhle mi oči neotevřel. Informace rychle prosakovaly, i ze zdánlivě zabezpečených výborů, a bylo možné, že její jméno uniklo a někde ho dokonce otiskli, ačkoli já ho

neviděl – a pokud se tak nestalo, nemělo to trvat dlouho. „A co byste měl číst? *Křik kopí* přece!“ Zamával výtiskem novin Ryzích občanů.

„To je všechno strašně zajímavé,“ opáčil jsem. „Všichni máte tak skvělé informace. Asi se půjdu zahrabat. Myslím, že se mi pěkně uleví, až případ předám výš. Na tohle vážně nemám. Jak říkáte, neznám ty správné noviny, abych mohl pokládat správné otázky. Trans-g samozřejmě žádné noviny nepotřebuje. Ten se může ptát na všechno, co bude chtít, kohokoliv.“

To jim vzalo vítr z plachet. Ještě chvilku jsem se na ně díval, na Kulturistu, na Čolka, na telefonistu i na právníka, a pak jsem odešel, s Corwiovou v závěsu.

~ ~ ~

„Pěkná banda hajzlů.“

„Co už,“ řekl jsem. „Šli jsme naslepo. Trochu drze. I když jsem nečekal, že mi dají za uši jako neposlušnému klukovi.“

„Co to mělo všechno znamenat…? Ale vážně, jak zjistil, jak se jmenujete? A všechny ty výhrůžky…“

„To já nevím. Třeba je to tak, jak tvrdí. Třeba, kdybych víc tlačil na pilu, by mi opravdu dokázal znepříjemnit život. Už dlouho se s tím ale srát nebudu.“

„Já myslím, že jsem něco zaslechla,“ řekla. „Teda jako o vazbách. Všichni vědí, že RO jsou pěšáci Národního bloku, takže Sjedra musejí znát. Jak jste říkal, nejspíš je to tahle spojitost; zavolají Sjedrovi a Sjedr zavolá Gosze.“ Uvažoval jsem. „Nejspíš jo. O Mahalii se asi dozvěděli taky od něho. Ale byl by Sjedr vážně tak hloupý, aby nás předhodil RO?“

„Sama jste řekla, že je to hlupák.“

„Jo, jasně, ale proč by to dělal?“

„Je to hrubián.“

„To je pravda. Takoví jsou všichni, takhle tady funguje politika, víme? Možná jo, tohle se tu teď vážně děje, dělají ramena, aby vás zastrašili.“

„Zastrašili? Proč?“

„Jenom zastrašili. Nic konkrétního. Tihle chlapci jsou jednoduše rození surovci.“

„Kdo ví? Třeba má co držet pod pokličkou, třeba taky ne. Přiznávám, že se mi docela zamlouvá představa, jak jemu i jeho kumpánům půjde v patách Trans-g. Až konečně dojde k té invokaci.“

„Jo. Já jen, že jste mi připadal, jako by… pořád se po něčem pídíme, napadlo mě, jestli si jako třeba nepřejete, abyste mohl… Už jsem nečekala, že se tím budeme ještě zabývat. Přece už jenom čekáme. Až výbor…“

„Ano,“ řekl jsem. „Tak. Vždyť víte.“ Podíval jsem se na ni a uhnul pohledem. „Je dobře, že se toho zbavíme, Mahalia potřebuje Trans-g. Ale ještě jsme případ nepředali. Myslím, že čím víc toho budeme moct předat, tím líp…“ To byla otázka.

Hluboký nádech a výdech. Než jsme se vrátili na ředitelství, zastavil jsem a koupil sobě i jí kávu v jakési nové provozovně. Americkou kávu, k její nelibosti.

„Myslela jsem, že máte rád *aj Tyrko*,“ řekla, když ke kávě přičichla.

„To ano, ale ještě víc, než mám rád *aj Tyrko*, je mi to vlastně fuk.“

Kapitola desátá

Další den ráno jsem byl v práci brzy, ale neměl jsem čas se ani pořádně zorientovat. „Chce s tebou mluvit *El Jefe*, Tyade," varovala mě Tsura na recepci, když jsem vešel dovnitř.

„Do prdele," ulevil jsem si. „To už je tady?" Dal jsem si ruku před ústa a zašeptal: „Otoč se, otoč se, Tsuro. Když jsem přišel, byla sis odskočit. Vůbec jsi mě neviděla."

„Ale no tak, Tyade." Mávla, ať jdu, a zakryla si oči. Ale na stole jsem měl vzkaz. *OKAMŽITĚ za mnou přijďte.* Protočil jsem oči. Není blbej. Kdyby mi to poslal mailem nebo mi nechal zprávu v hlasové schránce, mohl jsem tvrdit, že jsem si toho několik hodin nevšiml. Takhle jsem se mu vyhnout už nemohl.

„Pane?" Zaklepal jsem a vstrčil hlavu do dveří. Zvažoval jsem, jak mám vysvětlit návštěvu u Ryzích občanů. Doufal jsem, že Corwiová není příliš oddaná nebo čestná, aby na mě svalila vinu, pokud ji kvůli ní taky zdrbal. „Chtěl jste se mnou mluvit?"

Gadlem se na mě zadíval přes okraj hrnku a kývl na mě, naznačil mi, abych se posadil. „Slyšel jsem o těch Gearyových," začal. „Co se stalo?"

„Ano, pane. To byl… to byl pěkný průser." Nepokusil jsem se s nimi zkontaktovat. Nevěděl jsem, jestli paní Gearyová ví, že její papír zmizel. „Myslím, že byli, víte, prostě trochu mimo a udělali pěknou blbost…"

„Blbost, kterou měli dobře naplánovanou. Je to ta nejorganizovanější spontánní blbost, o jaké jsem kdy slyšel. Podávají stížnost? Pozvou si mě z amerického velvyslanectví na kobereček?"

„To nevím. Bylo by to od nich trochu opovážlivé. Neměli by se moc o co opřít.“ Došlo k trans-g. Bylo to smutné a jednoduché. Přikývl, povzdechl si a napřáhl ke mně dvě zaťaté pěsti.

„Dobrou zprávu, nebo špatnou?“ zeptal se.

„No… tu špatnou.“

„Ne, napřed uslyšíte tu dobrou.“ Potřásl levou rukou a dramaticky ji otevřel, promluvil, jako by vypustil větu. „Ta dobrá zpráva je, že pro vás mám jeden strašně zajímavý případ.“ Čekal jsem. „Teď ta špatná zpráva.“ Otevřel pravou ruku a s nelíčeným vztekem jí třískl do stolu. „Špatná zpráva, pane inspektore Borlú, je ta, že je to stejný případ, na kterém už pracujete.“

„… Pane? Tomu nerozumím…“

„Co naplat, pane inspektore, kdo z nás rozumí? Komu z nás, ubohých smrtelníků, je *porozumění* dopřáno? Ten případ je pořád váš.“ Rozložil jakýsi dopis a zamával jím přede mnou. Zahlédl jsem známky a vyražené symboly nad textem. „Vzkaz od Dozorčího výboru. Jeho oficiální reakce. Vzpomínáte si na tu drobnou formalitu? Výbor případ Mahalie Gearyové nepřebírá. Odmítá invokovat Trans-g.“

Zdrceně jsem se opřel. „Co? *Cože?* Co to má sakra…?“

Nevzrušeně pokračoval. „Njisemu nás za výbor informoval, že si prošli předložené doklady a dospěli k závěru, že důkazy nejsou dostatečné, aby se mohli domnívat, že došlo k trans-g.“

„To je blbost.“ Vstal jsem. „Viděl jste můj spis, pane, víte, co jsem jim předložil, víte, že je vyloučené, aby to trans-g nebyl. Co říkali? Jaké udali důvody? Udělali si výpis hlasování? Kdo podepsal ten dopis?“

„Oni žádné důvody předkládat nemusejí.“ Zavrtěl hlavou a na papír, který držel v prstech jako v kleštích, upřel znechucený pohled.

„*Zatracená* práce. Někdo se snaží… Vždyť je to absurdní. My Trans-g invokovat musíme, jenom on může… Jak mám tuhle šílenost vyšetřovat? Jsem přece besźelský policajt. Tady něco smrdí. Pěkně hnusně.“

„Dobře, Borlú. Jak říkám, nemají za povinnost předkládat žádné důvody, ale protože od nás určitě očekávají něco na způsob zdvořilého překvapení, připojili ke zprávě vzkaz a přílohu. Podle

tohohle blahosklonného listu problém nebyl v tom, jak jste celou věc předložil. Může vás tedy utěšit fakt, že bez ohledu na to, jak neohrabaně jste vystupoval, vy osobně jste je víceméně přesvědčil, že k trans-g došlo. Nicméně dodávají, že v rámci jejich ‚rutinního vyšetřování'," jeho strašidelné uvozovky připomínaly ptačí paráty, „vyšly na světlo další informace. Tohle."

Poklepal na jednu z hromádky zásilek nebo reklam na stole a hodil mi ji. Byla to videokazeta. Ukázal na televizor se zabudovaným videopřehrávačem v koutě místnosti. Naskočil obraz, poněkud sépiově hnědého zabarvení, posetý zrněním. Zvuk to nemělo. Přes obrazovku se šinula auta, v nepříliš hustém, ale nepřetržitém provozu, nad údajem s přesnou hodinou a datem, mezi sloupy a zdmi budov.

„Na co se to dívám?" Rozeznal jsem datum – nad ránem, před několika týdny. Noc předtím, než bylo nalezeno tělo Mahalie Gearyové. „Co to má být?"

Oněch několik vozidel zrychlilo, začalo se trhavě hemžit. Gadlem mával rukou v rozmrzelém gestu a řídil zrychlený obraz dálkovým ovladačem jako policejní hůlkou. Proběhl několik minut záznamu.

„Kde to je? Ten obraz stojí za hovno."

„Za mnohem menší hovno, než kdyby byl od nás, o což tady nejspíš jde. A máme to," řekl. „Hluboká noc. Kde to jsme, Borlú? Hádejte, hadači. Sledujte pravou stranu."

Obrazem se mihlo červené auto, šedé auto, starý náklaďák, pak – *„Haló! Voilà!"* – vykřikl Gadlem – špinavá bílá dodávka. Plížila se z dolního pravého rohu do horního levého rohu obrazu k jakémusi tunelu, zastavila patrně u nějaké nespatřené značky a vyjela z obrazovky a z dohledu.

Podíval jsem se na Gadlema, aby mi poskytl nějaké vysvětlení. „Všimněte si těch skvrn," řekl. Pokračoval v rychloposuvu, opět nutil autíčka k tanci. „Trochu nám to přistřihli. O hodinu a směnu později. *Už víme?*" Zmáčkl *Play* a přijelo jedno, dvě, tři vozidla a pak se objevila i bílá dodávka, musela to být tatáž jako předtím, teď jela opačným směrem, vracela se, odkud přijela. Tentokrát kamera díky své pozici zachytila i přední poznávací značku.

Projela příliš rychle, abych ji postřehl. Zmáčkl jsem tlačítka na zabudovaném přehrávači, nahnal dodávku zpátky do zorného pole, potom jsem ji o několik metrů posunul, zastavil ji. Tohle nebylo žádné DVD, zastavený obraz byl změtí zdvojených čar a praskání, poskakující dodávka rozhodně nestrnula, ale chvěla se jako nervózní elektron zachycený mezi dvěma polohami. Značku jsem nedokázal přečíst jasně, ale na většině míst jsem viděl něco, co mi připadalo jako jedna z několika málo možností – *vje* nebo *bje*, *žek* nebo *cho*, sedmička nebo jednička a tak dál. Vytáhl jsem notes a začal v něm listovat.

„Tady ho máme," zašeptal Gadlem. „Svítá mu. Něco má, dámy a pánové." Nazpět stránkami a dny. Na jedné stránce jsem se zarazil. „Žárovka, vidím ji, snaží se rozzářit, vrhnout světlo na situaci…"

„Do prdele," řekl jsem.

„Přesně tak."

„Potěš koště. To je Churušova dodávka."

„Jak říkáte, je to dodávka Mikjaela Churuše." Auto, v němž se přepravovalo Mahaliino mrtvé tělo a z něhož pak bylo vyhozeno. Zadíval jsem se na časový údaj na obrazu. V době, kdy jsem vůz sledoval na obrazovce, v sobě skoro určitě skrýval mrtvou Mahalii. „Panebože. Kdo to našel? Co to je?" zeptal jsem se. Gadlem si povzdechl a promnul oči. „Počkat, počkat." Natáhl jsem ruku. Zadíval jsem se na dopis od Dozorčího výboru, kterým si Gadlem ovíval tvář. „To je nároží Spojovacího paláce," řekl jsem. „Sakra. Vždyť to je Spojovací palác. A tohle je Churušova dodávka, která přejíždí z Besźelu do Ul Qomy a zase se vrací. Legálně."

„Bingo," přisvědčil Gadlem jako unavený konferenciér. „Bingo bingo bingo ho."

~ ~ ~

Jako součást, jak nám bylo řečeno a k čemu jsme se, jak jsem řekl Gadlemovi, měli ještě vrátit, rámcového vyšetřování předcházejícího každé invokaci Trans-g byl prozkoumán i záznam z kamerového systému z předmětné noci. O ničem nás nepřesvědčil. Tahle záležitost se zdála být tak zjevným příkladem trans-g, že nikdo neměl důvod pečlivě prohlížet hodiny záznamů. A kromě toho starožitné

kamery na besźelské straně Spojovacího paláce neskýtaly dostatečně jasný obraz k identifikaci vozidla – tenhle záznam byl zvnějšku, ze soukromého bezpečnostního systému jisté banky, a obstaral si ho jiný vyšetřovatel.

Dočetli jsme se, že s pomocí fotografií, které poskytl inspektor Borlú a jeho tým, bylo zjištěno, že jedno z vozidel projíždějících oficiálním kontrolním stanovištěm ve Spojovacím paláci z Besźelu do Ul Qomy a zase zpátky bylo vozidlo, v němž se přepravovalo mrtvé tělo. V důsledku toho, třebaže byl spáchán hanebný zločin a musel být naléhavě vyšetřen, převozem těla z místa vraždy, byť se vskutku zdá, že se nacházelo v Ul Qomě, na místo jeho odložení v Besźelu, ve skutečnosti nebyl spáchán trans-g. Přejezd mezi oběma městy se uskutečnil legálně. V důsledku toho neexistuje žádný důvod k invokaci Trans-g. K žádnému trans-g nedošlo.

Tohle je příklad právního stavu, na nějž lidé zvenku reagují s pochopitelným ohromením. Pašování, opakují pravidelně, pašování je trans-g, že ano? Ten nejzářnější příklad, že? Ale kdepak.

Trans-g má moc, jakou si my ostatní umíme sotva představit, ale jeho označení je naprosto přesné. Nejde o sám přechod z jednoho města do druhého, a to ani s pašovaným zbožím: jde o *způsob* tohoto přechodu. Vyhoďte feld nebo kokain nebo zbraně z besźelského zadního okna přes prolínající se dvůr do ulqomské zahrádky, kde je sebere váš komplic, a dopustíte se trans-g, Trans-g vás sebere, a byl by to trans-g, i kdybyste házeli chleba nebo peří. Ale co když ukradnete jadernou zbraň a potají ji provezete, když jedete na druhou stranu, jenže *přes hranici*? Spácháte řadu trestných činů, ale trans-g mezi nimi nebude.

Pašování samo o sobě trans-g není, ačkoli většina trans-g se páchá právě za účelem pašování. Ti nejchytřejší dealeři si dávají záležet, aby na druhou stranu přecházeli jaksepatří, a chovají hlubokou úctu k městským hranicím a pórům, takže když jsou zadrženi, čelí pouze zákonům obou míst, nikoli moci Trans-g. Trans-g možná posuzuje jednotlivé aspekty těchto zločinů, jakmile je spáchán trans-g, veškeré prohřešky, k nimž došlo v Ul Qomě, Besźelu nebo na obou místech, ale jen a pouze proto, že jsou

funkcemi trans-g, který je jediným přečinem, který Trans-g trestá, výrazem existenciální neúcty k ulqomským a besźelským hranicím.

Krádeží dodávky a odložením mrtvého těla v Besźelu byly spáchány zločiny. Vraždou v Ul Qomě svým příšerným způsobem rovněž. Ale to, co jsme měli za klíčovou transgresivní spojnici mezi těmito událostmi, se ve skutečnosti nikdy nestalo. Oba přejezdy se zdály být úzkostlivě legální, uskutečnily se oficiálními cestami, s použitím náležitých dokumentů. Kdyby byla povolení falešná, přejezdem hranice ve Spojovacím paláci by se naplnila skutková podstata trestného činu nezákonný vstup do země, nikoli trans-g. Byl by to zločin, který lze spáchat v kterékoli zemi. V tomto případě k žádnému trans-g nedošlo.

~ ~ ~

„Pěknej hnus."

Přecházel jsem mezi Gadlemovým stolem a strnulým autem na obrazovce, přepravním prostředkem oběti. „To je blbost. Pěkně s náma vyjebali."

„On mi říká, že je to blbost," pravil Gadlem světu. „On mi říká, že s náma vyjebali."

„Oni s náma vyjebali, pane. My *potřebujem* Trans-g. Jak si máme s tímhle sami poradit, sakra? Někde se někdo snaží tuhle věc stopnout."

„On mi říká, že s náma vyjebali, a všímám si, že to říká, jako bych s ním nesouhlasil. Což, když jsem se díval naposledy, nebyla tak úplně pravda…"

„Vážně, co…"

„Vlastně by se dalo říct, že s ním souhlasím do ohromující míry. *Ovšemže* s náma vyjebali, Borlú. Přestaňte se motat jako nalitej pes. Co chcete, abych vám řekl? Ano, ano, ano, tohle je hnus, ano, někdo s náma takhle vymetl. Co byste chtěl, abych udělal?"

„Něco! Něco se musí dát udělat. Mohli bysme se odvolat…"

„Podívejte, Tyadore." Spojil si prsty do stříšky. „Oba se shodneme na tom, co se stalo. Oba nás sere, že pořád tvrdnete u tohohle případu. Možná z odlišných důvodů, ale…" Mávl nad tím rukou. „Ale neberete v potaz jednu věc. Třebaže se oba shodneme, že

nečekané zajištění tohohle záznamu nemálo smrdí a že vypadáme jako kousky alobalu na provázcích, se kterými si hraje jakési škodolibé vládní kotě, ano ano ano, Borlú, ať k těmhle důkazům přišli jakkoliv, *to rozhodnutí je správné*.“

„Prověřili jsme to u pohraničníků?“

„Ano, a ti mají velký kulový, ale vy si snad myslíte, že uchovávají záznamy o každém, koho pustí na druhou stranu? Těm stačilo vidět jen nějakou neurčitě věrohodnou propustku. S tímhle polemizovat nemůžete.“ Mávl rukou k televizi.

Měl pravdu. Zavrtěl jsem hlavou.

„Jak ukazuje ten záznam,“ pokračoval, „ta dodávka se žádného trans-g nedopustila, a jakou by pak mělo odvolání cenu? My Trans-g invokovat *nemůžeme.* Kvůli tomuhle ne. Upřímně vzato bychom ani neměli.“

„A co teď?“

„Teď budete prostě pokračovat ve vyšetřování. Vy jste ho začal, vy ho dokončíte.“

„Ale ono se…“

„… přesouvá do Ul Qomy, ano, já vím. Pojedete na druhou stranu.“

„Cože?“

„Už je z toho mezinárodní vyšetřování. Dokud to vypadalo na záležitost Trans-g, ulqomská policie do toho nevstupovala, ale teď je to vyšetřování jejich vraždy, s poměrně přesvědčivými důkazy, že k ní došlo na jejich půdě. Zakusíte radost z mezinárodní spolupráce. Požádali nás o pomoc. Na místě činu. Pojedete do Ul Qomy jako host ulqomské milice a tam budete postupovat společně s policisty z jejich oddělení vražd. Nikdo nezná stav vyšetřování lépe než vy.“

„To je absurdní. Můžu jim poslat protokol…“

„Borlú, nevzpírejte se. Tohle už přesáhlo naše hranice. K čemu je protokol? Oni potřebují víc než kus papíru. Tenhle případ už je spletitější než kořeny stoletého stromu, a vy ho rozkrýváte. Potřebuje spolupráci. Prostě a jasně tam zajedete, proberete to s nimi. Prohlédnete si místo činu. Až někoho najdou, budeme ho chtít obvinit i tady, z krádeže, pohození těla a tak dál. Copak nevíte, že začala nová vzrušující doba zajišťování přeshraniční bezpečnosti?“

To byl slogan z brožurky, kterou jsme dostali, když jsme naposledy modernizovali své počítačové vybavení.

„Šance, že toho vraha dopadneme, prudce klesají. My Trans-g potřebujeme."

„To je mi novina. Souhlasím. Tak běžte a ty šance zase zvyšte."

„Jak dlouho budu pryč?"

„Každých pár dní se mi ozvěte. Uvidíme, jak to půjde. Jestli se to potáhne víc než pár týdnů, věc přezkoumáme, už tak mi dělá dost velkou čáru přes rozpočet, že o vás na tolik dní přijdu."

„Nikam mě neposílejte." Věnoval mi sardonický pohled: *copak mám na vybranou?* „Chtěl bych, aby se mnou jela i Corwiová."

Odfrkl si.

„O tom nepochybuji. Neblbněte."

Zajel jsem si prsty do vlasů. „Pane komisaři, její pomoc potřebuju. Když nic, tak o tom případu ví víc než já. Od začátku je jeho nedílnou součástí. Jestli ho mám přenést přes hranici…"

„Borlú, vy nikam nic nepřenášíte, budete *host.* Našich sousedů. Chcete se tam doplahočit se svým vlastním Watsonem? Chcete, abych vám poskytl ještě někoho? Masérku? Pojistného matematika? Tohle si dobře zapamatujte: za hranicí budete asistent *vy.* Panebože, už tak je šílené, jak jste si ji naverboval. Na základě jaké pravomoci, prosím vás? Místo abyste se soustředil na to, o co přicházíte, navrhoval bych vám, abyste vzpomínal na to dobré, co jste spolu zažili."

„To je…"

„Ano, ano. Už mi nic nevykládejte. Víte, co byla blbost, inspektore?" Namířil na mě dálkovým ovladačem, jako by mě mohl zastavit nebo přetočit. „Blbost byla, že hlavní vyšetřovatel besźelské OMZ si s podřízenou policistkou, kterou si potichu zrekvíroval jako svůj soukromý majetek, našel čas na neoprávněnou a neužitečnou konfrontaci se skupinkou ostrých hochů s kamarády na vysokých postech."

„… Jo. Tak jste o tom slyšel. Od toho advokáta?"

„Jakého advokáta máte na mysli? Dnes ráno nám ráčil zavolat sám zastupitel Sjedr."

„Vám zavolal přímo Sjedr? Sakra. Promiňte, pane. To mě překvapuje. A co, chtěl, abych je nechal na pokoji? Myslel jsem, že součástí dohody je, že se ke svému napojení na RO nikdy nebude otevřeně hlásit. Proto nechal poslat pro toho advokáta, který mi připadal trošku jinde, než byli ti ostří hoši.“

„Borlú, já vím jen to, že Sjedr se o tom včerejším setkání právě dozvěděl, vyděsilo ho, že se tam zmiňovalo i jeho jméno, celý vytočený sem zavolal a pohrozil vám všemožnými sankcemi za nactiutrhání, kdyby se jeho jméno v tomhle kontextu mělo ještě někdy objevit, a tak dál. Nevím a nechci vědět, co vás zavedlo do téhle konkrétní vyšetřovatelské slepé uličky, ale mohl byste sám sobě položit pár otázek o kritériích náhody. A dnes ráno, jen pár hodin po tom vašem úžasně plodném veřejném vystoupení s patrioty, vyplaval tenhle záznam a byl odvolán Trans-g. Ne, ani v nejmenším netuším, co by to mohlo znamenat, ale je to zajímavý fakt, že?“

~ ~ ~

„Neptejte se mě, Borlú,“ žádala Taskin, když jsem jí zavolal. „Já nevím. Právě jsem to zjistila. Ke mně se donesou jen různé zvěsti. Njisemu z toho, co se stalo, dvakrát nadšený není, Burič je zlostí bez sebe, Katriňa neví, co si má myslet, Sjedr má radost. Tohle se šeptá. Netuším, kdo co kam vynesl, kdo si s kým zahrává. Je mi líto.“

Poprosil jsem ji, aby měla dál uši nastražené. Měl jsem pár dní na přípravu. Gadlem mé nacionálie poslal jakémusi milicionáři v Ul Qomě, který se mnou měl spolupracovat – „A vyřizovat vaše zatracené vzkazy –“, a příslušným odborům v Besźelu. Měly mi zajistit jízdenku a proškolení. Odjel jsem domů, podíval se na oblečení, vyložil na postel starý kufr, bral do rukou a zase odkládal knihy.

Jedna byla nová. Dostal jsem ji poštou toho dne ráno, když jsem si připlatil za expres doručení. Objednal jsem ji přes internet z odkazu na fracturedcity.org.

Můj výtisk *Mezi městem a městem* byl starý a odřený, zachovalý, ale s přehnutou obálkou a potřísněnými stránkami, opoznámkovanými nejméně dvěma různými rukopisy. I navzdory těmto nedostatkům jsem za něj zaplatil nehoráznou sumu, jen kvůli

tomu, že kniha je v Besźelu zakázaná. Neměl jsem potíže ověřit si, že status téhle knihy, alespoň v Besźelu, je spíš trochu trapný atavismus než důsledek přetrvávajícího přesvědčení o jejím rozvratném potenciálu. Většina zakázaných knih je zakázaná jen tak vágně: tresty se ukládají jen zřídkakdy, ani cenzoři si s nimi příliš hlavy nelámali.

Vydalo ji dávno zaniklé anarchisticko-hipísácké nakladatelství, ačkoli soudě podle tónu úvodních stránek byla mnohem sušší, než naznačovala květnatá, halucinogenní obálka. Text po stránkách nejistě poskakoval. V knize nebyl žádný rejstřík; nad tím jsem si zklamaně povzdechl.

Ležel jsem na posteli a zavolal oběma ženám, s nimiž jsem se stýkal, že se chystám do Ul Qomy. Biszaja, novinářka, mi řekla: „Paráda, nezapomeň zajít do Brunajské galerie. Kounellis tam má výstavu. Kup mi pohled.“ Sariska, historička, projevila větší překvapení a zklamání, že možná budu pryč kdovíjak dlouho.

„Četlas *Mezi městem a městem*?“ zeptal jsem se.

„Na vejšce, jasně. Místo obálky jsem měla *Bohatství národů*.“ V šedesátých a sedmdesátých letech dvacátého století se některé zakázané knihy daly kupovat v přebalech utržených z legálně dostupných paperbacků. „Co máš s tou knížkou?“

„Co sis o tom myslela?“

„Tehdy to bylo úžasný. Navíc jsem byla nevýslovně odvážná, že jsem to vůbec četla. Potom mi to připadalo směšné. Ty si teď konečně prožíváš pubertu, Tyadore?“

„Možná. Nikdo mi nerozumí. Já se *neprosil*, abych se narodil.“ Nijak zvlášť si na tu knihu nevzpomínala.

„To snad, kurva, není ani možný,“ pronesla Corwiová, když jsem jí zavolal a všechno jí povykládal. Nepřestávala to opakovat.

„Já vím. To jsem řekl i Gadlemovi.“

„Oni mě z toho případu odvolávají?“

„Myslím, že žádné ‚oni‘ neexistuje. Ale bohužel ano, ne, jet nemůžete.“

„Tak to je konec? Jsem mimo hru?“

„Je mi to líto.“

„Hajzl jeden. Otázka zní,“ řekla po chvíli, kdy jsme mlčeli a jen poslouchali svá mlčení a dýchání jako nějací zamilovaní teenageři,

„kdo ten záznam asi tak uvolnil. Ne, otázka zní, jak se ten záznam našel? Proč? Kolik hodin záznamu existuje, kolik kamer? Odkdy má někdo čas se všema těma sračkama probírat? Proč zrovna teď?“

„Nemusím odjet okamžitě. Tak mě napadá… Školení mám pozítří…“

„A?“

„Víte…“

„Hm?“

„Omlouvám se, všechno jsem to promýšlel. Ten záznam nám dal pěknou facku. Nechtěla byste se pustit ještě do jednoho menšího vyšetřování? Pár telefonátů a návštěv. Než mi vyřídí vízum a kdovíco ještě, chtěl bych prošetřit ještě jednu konkrétní věc – přemýšlel jsem o té dodávce, co si tak hladce proniká do cizích krajů. Mohlo by vám to ale zkomplikovat život.“ Tu poslední větu jsem pronesl žertem, jako by to bylo něco lákavého. „Samozřejmě, když jste teď z případu odvolaná, oficiálně by to nebylo.“ To nebyla pravda. Nehrozilo jí žádné nebezpečí, mohl jsem odsouhlasit všechno, co dělala. Do potíží jsem se mohl dostat já, ne ona.

„Tak to kurva jo,“ řekla. „Když vám oficiálnost šlape na krk, nezbývá, než se vydat druhou cestou.“

Kapitola jedenáctá

„Ano?“ Mikjael Churuš si mě měřil zpoza dveří své omšelé kanceláře. „Inspektore? To jste vy. Co… Haló?“

„Pane Churuši. Jenom detail.“

„Pusťte nás prosím dovnitř,“ požádala zdvořile Corwiová. Pootevřel dveře, aby se na ni podíval, povzdechl si a otevřel nám.

„Co pro vás můžu udělat?“ Svíral ruce do pěstí.

„Jde vám to i bez dodávky?“ zeptala se Corwiová.

„Je to na hovno, ale pomáhá mi jeden kamarád.“

„To je hodný.“

„Taky bych řekl,“ odpověděl.

„Kdy jste pro svou dodávku dostal vízum KKR, pane Churuši?“ zeptal jsem se.

„Cože jsem?“ opáčil. „Já … já nemám žádné…“

„Zajímavé, že takhle lavírujete,“ řekl jsem. Jeho odpověď potvrzovala naše dohady. „Nejste tak hloupý, abyste to jednoznačně popřel, protože, co si budem povídat, povolenky se zaznamenávají. Ale proč se pak ptáme? A proč nám prostě neodpovíte? Jaký problém máte s touhle otázkou?“

„Můžete nám ukázat vaše povolení, pane Churuši?“

Několik vteřin nespouštěl Corwiovou z očí.

„Tady není. Je u mě doma. Nebo…“

„Nechcete to takhle?“ optal jsem se. „Vy nám totiž lžete. Tohle byla vaše poslední šance, za našeho laskavého přispění, a vy, pane jo, to takhle poserete. Vy to své povolení nemáte. Vízum. Každý kvalifikovaný řidič, k opakovaným návštěvám Ul Qomy. Že ano? A

vy ho nemáte, protože ho někdo ukradl. Ukradl ho, když vám ukradl dodávku. Ono totiž bylo v té dodávce, když vám ji ukradli, spolu s vaším stařičkým plánem města.“

„Podívejte,“ nadechl se, „už jsem vám to řekl. Já tam nebyl, já žádnou mapu města *nemám*, mám GPSku v mobilu, nic nevím…“

„To není pravda, ale pravda je, že vám sedí alibi. Pochopte, nikdo si tady nemyslí, že jste tu vraždu spáchal vy nebo že jste vyhodil to tělo na sídlišti. Kvůli tomu tak nabroušení nejsme.“

„Nás spíš trápí,“ přidala se Corwiová, „že jste nám nepověděl o tom povolení. Otázka je, kdo ho vzal a co jste za to dostal.“ Rázem zbledl.

„Panebože,“ hlesl. Několikrát naprázdno polkl a ztěžka dosedl na židli. „Panebože, počkejte. Já s tím neměl nic společnýho, já za to nic nedostal…“

Opakovaně jsem sledoval záznam z kamerového systému. Na průjezdu dodávky, na střežené a oficiální trase Spojovacím palácem, nebylo nic váhavého. Řidič neuvažoval o trans-g, proklouznutí na prolínající se ulici nebo výměně poznávací značky, aby se shodovala s nějakým padělaným povolením; pohraničníkům musel ukázat dokumenty, které jim nepřipadaly nijak podezřelé. Existovalo jedno konkrétní povolení, které k tak nekomplikovanému průjezdu mohlo hodně napomoci.

„Prokazujete někomu laskavost?“ zeptal jsem se. „Byla to nabídka, kterou jste nemohl odmítnout? Vydírání? Nechte papíry v přihrádce v palubní desce. Lepší bude, když nebudete nic vědět.“

„Proč byste nám jinak nechtěl říct, že jste přišel o doklady?“ nadhodila Corwiová.

„Máte poslední šanci,“ dodal jsem. „Hm? Jak to teda bylo?“

„Panebože, poslouchejte.“ Churuš se zoufale rozhlédl. „Prosím vás, poslouchejte. Já vím, že jsem měl ty doklady z auta vzít. Normálně to dělám, přísahám, *přísahám.* Tehdy jsem na to musel zapomenout a tehdy mi taky tu dodávku ukradli.“

„A proto jste nám o té krádeži taky neřekl, co?“ prohodil jsem. „Neřekl jste nám, že vám dodávku někdo ukradl, protože jste věděl, že nám nakonec budete muset říct i o těch dokladech, a doufal jste, že to všechno nějak dopadne.“

„Panebože.“

Ulqomská auta jsou u nás obvykle snadno identifikovatelná jako návštěvníci s právem vjezdu, s typickými poznávacími značkami, nálepkami na oknech a moderním designem: stejně jako jsou besźelská auta dobře rozpoznatelná v Ul Qomě podle svých povolení a svých, z pohledu našich sousedů, zastaralých tvarů. Automobilová povolení, zvláště víza KKR pro opakovaný vjezd, nejsou levná, nedají se získat snadno a vymezují se nejrůznějšími podmínkami a pravidly. Jedním z nich je i to, že vízum pro konkrétní vozidlo nesmí nikdy v tomto vozidle zůstat bez dozoru. Nemá smysl pašování usnadňovat víc, než je nutné. Nicméně ponechání dokladů v přihrádce nebo pod sedadly je poměrně běžné pochybení či zločin. Churuš věděl, že mu hrozí přinejmenším mastná pokuta nebo definitivní odebrání veškerých práv k cestování do Ul Qomy.

„Komu jste tu svou dodávku dal, Mikjaeli?“

„Pane inspektore, svatosvatě přísahám, že nikomu. Nevím, kdo ji vzal. Vážně to netuším.“

„Chcete mi namluvit, že to byla *dokonalá náhoda*? Že někdo, kdo potřeboval odvézt z Ul Qomy tělo, náhodou ukradl dodávku, ve které někdo náhodou nechal všechny propustky? To mu přišla doopravdy vhod.“

„Namouduši, pane inspektore, já to nevím. Třeba ten, kdo tu dodávku otočil, ty papíry našel a prodal někomu jinýmu…“

„Narazil na člověka, který ještě té noci, kdy byla ta dodávka ukradena, potřeboval odvoz do sousedního města? Tak to měli ti zlodějíčci vážně z pekla štěstí.“

Churuš svěsil ramena. „Prosím,“ řekl. „Prohlídněte si moje bankovní účty. Koukněte se do peněženky. Nikdo mi neplatí ani vindru. Od té doby, co mi to auto šlohli, nemůžu dělat vůbec nic, ani hovno. Nevím, co si mám počít…“

„Vy mě snad rozpláčete,“ poznamenala Corwiová. Zdrceně se na ni podíval.

„Namouduši,“ zopakoval.

„Nahlédli jsme do vašich záznamů, Mikjaeli,“ řekl jsem. „Nemám na mysli trestní rejstřík, tam jsme se dívali už minule. Mám na mysli vaše záznamy u besźelské pohraniční stráže. Několik

měsíců po tom, co jste získal první vízum, jste byl podroben první nahodilé prověrce. Bylo to před několika lety. U několika věcí jsme si všimli značky Prvního varování, ale ta zdaleka největší se týkala faktu, že jste nechal v autě doklady. Tehdy to bylo osobní auto, že? Nechal jste je v přihrádce v palubní desce. Jak se vám z toho podařilo vyvléct? Překvapuje mě, že vám vízum už tehdy jednou provždy nesebrali.“

„Byl to můj první prohřešek,“ odpověděl. „Uprosil jsem je. Jeden z chlápků, kteří na to přišli, řekl, že si promluví se svým parťákem, a trest mi snížili na oficiální varování.“

„Uplatil jste ho?“

„Ovšem. Určitě jsem mu něco dal. Už si nepamatuju kolik.“

„Proč by ne? Vždyť tak jste se k povolení dostal i původně, ne? Proč jste o něj stál?“

Dlouhé ticho. Povolení pro vozidla typu KKŘ se obvykle nabízejí jako víza pro podniky s poněkud více zaměstnanci, než kolik jich měla Churušova neurčitá firmička, ale není neobvyklé, že drobní živnostníci podmazávají své žádosti několika dolary – nedalo se čekat, že besźelské prostředníky nebo úředníky na ulqomském velvyslanectví přimějí k práci besźmarky.

„Pro případ,“ soukal ze sebe bezradně, „že budu potřebovat pomoct něco odvézt. Můj synovec složil zkoušku, řídit auto umělo i pár kámošů, co mi pomáhali. Člověk nikdy neví.“

„Pane inspektore?“ Corwiová se na mě dívala. Uvědomil jsem si, že mě oslovila víc než jednou. „Pane inspektore?“ Sklouzla pohledem na Churuše: *Co teď děláme?*

„Omlouvám se,“ odpověděl jsem jí. „Jen jsem uvažoval.“ Pokynul jsem jí, aby mě následovala do rohu místnosti, a přitom jsem Churuše prstem varoval, aby se ani nehnul.

„Chystám se ho zatknout,“ pronesl jsem potichu, „ale něco mi… Koukněte na něho. Snažím se na něco přijít. Poslyšte, chci, abyste něco zjistila. Co nejdřív, protože zítra budu muset jít na to zatracené školení, takže si myslím, že dnešek se ještě pěkně protáhne. Nevadilo by vám to? Potřeboval bych od vás soupis všech dodávek, které byly té noci v Besźelu nahlášeny jako ukradené, a chci vědět, o co v každém jednotlivém případě šlo.“

„*Všech…?*“

„Žádný strachy. Všech vozidel bude pěkná spousta, ale berte v potaz jenom dodávky přibližně téhle velikosti, a je to jenom za jednu jedinou noc. O každé mi přineste všechno, co seženete. Včetně všech souvisejících záznamů a protokolů, jo? Hoďte sebou.“

„Co budete dělat vy?“

„Pokusím se zjistit, jestli z toho línýho blba nevymámím pravdu.“

~ ~ ~

Corwiová se vemlouvavostí, přesvědčováním a díky svým počítačovým dovednostem dostala k požadovaným informacím během několika hodin.

Takhle to zvládnout, přimět k rychlosti oficiální komunikační kanály, je hotové vúdú.

Během prvních hodin, kdy se věnovala své práci, jsem seděl s Churušem v cele a ptal se ho nejrůznějšími způsoby a s použitím různých formulací *Kdo vám sebral dodávku?* a *Kdo vám vzal povolení?* Sténal a dožadoval se svého právníka, na což jsem mu odpovídal, že se ho brzy dočká. Dvakrát se pokusil rozčílit, ale většinou jen opakoval, že nic neví a že krádeže, jak dodávky, tak dokladů, nenahlásil, protože se bál potíží, které by si tím přivodil. „Zvlášť když už jsem v téhle věci jedno varování dostal, víte?“

Až na konci pracovního dne jsme si s Corwiovou sedli v mé kanceláři, abychom se tím vším probrali. Jak jsem ji ještě jednou varoval, nejspíš nás čekala dlouhá noc.

„Jaký je důvod Churušova zadržení?“

„V téhle fázi nesprávné přechovávání povolení a nenahlášení trestného činu. Podle toho, co se nám dnes v noci podaří najít, bych k tomu ještě přidal vražedné spolčení, ale něco mi říká…“

„Vy si myslíte, že v tom není zapletený, co?“

„Není to žádný doktor Moriarty, nezdá se vám?“

„Já nechci naznačit, že by něco plánoval, šéfe. Možná ani o ničem nevěděl. O ničem konkrétním. Ale vy si myslíte, že neví, kdo mu sebral tu dodávku? Nebo že se k něčemu chystal?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Vy jste ho neviděla.“ Vytáhl jsem z kapsy nahrávku s jeho výslechem. „Jestli budeme mít chvíli čas, schválně si to se mnou poslechněte.“

Sedla si k mému počítači, získané informace přehrála do několika tabulkových procesorů. Překládala do schémat mé šeptané, nezřetelné myšlenky. „Tomuhle se říká dolování dat.“

„Kdo z nás je kanárek?“ zeptal jsem se. Neodpověděla mi. Jen dál psala a popíjela silnou kávu, „která by sekla s volem“, a na půl úst si stěžovala na můj software.

„Tohle všechno máme.“ Bylo po druhé hodině ráno. Nepřestával jsem se dívat z okna kanceláře na beszélskou noc. Corwiová uhladila papíry, které právě vytiskla. Za oknem bylo slyšet slabé houkání a přidušené ševelení nočního provozu. Poposedl jsem na židli, po všech těch kofeinových limonádách jsem si potřeboval odskočit.

„Celkový počet dodávek ukradených té noci je 13.“ Projížděla seznam špičkou prstu. „Z nich tři pak byly objeveny vypálené nebo nějakým způsobem vyrabované.“

„Někdo je ukradl, aby se povozil.“

„Ano, aby se jen tak povozil. Zbývá deset.“

„Za jak dlouho byly ty krádeže nahlášené?“

„Všechny kromě tří, a do nich počítám i toho kecálka v cele, byly nahlášeny do večera následujícího dne.“

„Dobrá. Kde máte ten seznam s tím… Kolik z těchhle dodávek má doklady k povolení vjezdu do Ul Qomy?“

Zalistovala.

„Tři.“

„To mi připadá hodně – tři ze třinácti?“

„Dodávky jich budou mít obecně mnohem víc než osobní auta, kvůli přepravě zboží.“

„Ale i tak. Co říkají statistiky pro města jako celek?“

„V jakém smyslu, o dodávkách s povoleními? To nemůžu najít,“ řekla po krátkém ťukání do klávesnice a zírání na monitor. „Určitě musí existovat způsob, jak to zjistit, ale teď mě nic nenapadá.“

„Dobře, jestli budeme mít čas, zkusíme na to přijít. Ale vsadím se, že to bude míň než tři ze třinácti.“

„To byste i mohl… Opravdu se to zdá moc.“

„Tak, a teď zkuste tohle. Z těch tří dodávek s povoleními k přejezdu, které byly ukradeny; kolik jejich majitelů dostalo v minulosti varování za porušování předpisů?“

Podívala se do papírů a pak na mě. „Všichni tři. Do prdele. Všichni tři za nesprávné přechovávání povolení. *Do prdele*.“

„Správně. To zní fakt hodně nepravděpodobně, že? Statisticky vzato. Co se stalo s těmi dvěma dalšími auty?“

„Ta… počkejte. Patřily Gorjemu Federovi a Salje Anně Mahmudové. Objevila se hned nazítří ráno. Zaparkovaná a opuštěná.“

„Ztratilo se něco?“

„Byly trochu potlučené, pár pásků, Federovi trocha drobných, iPod z dodávky Mahmudové.“

„Podívejte se mi na časy – asi se nedá zjistit, které auto bylo ukradeno nejdřív, že? Víme, jestli ta dvě další mají pořád povolení?“

„To se mi neobjevilo, ale zítra bysme to mohli zjistit.“

„Zjistěte to, jestli budete moct. Ale vsadím se, že mají. Odkud byly ty dodávky ukradeny?“

„Z Juslavsje, Brov Prosze a ta Churušova z Mašlinu.“

„A kde byly nalezeny?“

„Federova v… Brov Proszu. Ježíši. Mahmudové v Mašlinu. Sakra. Kousek od Prospek-Strász.“

„To je asi čtyři ulice od Churušovy kanceláře.“

„Sakra.“ Opřela se na židli. „To musíme probrat, šéfe.“

„U všech tří dodávek, které byly té noci ukradeny a zároveň mají vystavená víza, je záznam o ponechávání dokladů v přihrádce na palubní desce.“

„Ten zloděj to *věděl*?“

„Někdo šel cíleně po vízech. Někdo, kdo má přístup k záznamům o hraničních kontrolách. Potřeboval vozidlo, se kterým by mohl projet Spojovák. Věděl, kdo přesně má škraloup za to, že se neobtěžuje brát si doklady domů. Podívejte se na ta místa.“ Načmáral jsem neumělou mapu Besźelu. „Napřed ukradne Federovo auto, ale pan Feder má kliku, protože se i se svými zaměstnanci poučil a doklady si už odnáší. Když si to naši zločinci uvědomí, zajedou *semhle*, kousek od místa, kde má zaparkovanou dodávku

Mahmudová. Honem ji otočí, ale i paní Mahmudová už schovává doklady v kanceláři, takže po tom, co celou věc zakamuflují jako krádež, nechají auto nedaleko *dalšího* na seznamu a jdou to zkusit.“

„A další na seznamu je Churušova dodávka.“

„A ten se svých minulých sklonů vzdát nemínil a doklady dál nechává v autě. Tím pádem dostanou, co potřebují, a hurá ke Spojovacímu paláci a do Ul Qomy.“ Ticho.

„Co to má, kurva, znamenat?“

„No, vypadá to… podezřele, o tom žádná. Někdo tu měl přístup na správná místa. Nevím přesně na jaká. Byl to člověk s přístupem k záznamům o zatčených osobách.“

„Co teď budeme dělat, sakra? Co si počneme?“ zeptala se ještě jednou, když jsem byl příliš dlouho zticha.

„To já nevím.“

„Musíme to někomu říct…“

„Komu? Co mu řekneme? Nemáme nic v ruce.“

„To si…“ Chystala se říct *děláte prdel*, ale byla dostatečně inteligentní, aby si uvědomila, že nedělám.

„Tyhle souvislosti můžou stačit nám, ale nejsou to důkazy, jak dobře víte, nestačí, abysme s nimi něco zmohli.“ Zadívali jsme se na sebe. „Prostě… ať je to co chce… ať je to kdokoli…“ Upřel jsem pohled na papíry.

„Dotyčný má přístup k věcem, které…“ začala Corwiová.

„Musíme si dávat pozor,“ dodal jsem. Podívala se mi do očí. Následovala další dlouhá pauza, kdy ani jeden z nás nepromluvil. Pomalu jsme se rozhlíželi po místnosti. Nevím, po čem jsme pátrali, ale tuším, že se v té chvíli cítila přesně tak pronásledovaná, pozorovaná a odposlouchávaná, jak vypadala.

„Tak co budeme dělat?“ zeptala se. Znepokojilo mě, že v hlase Lizběty Corwiové slyším takové rozrušení.

„Myslím, že to co doposud. Vyšetřovat.“ Pomalu jsem pokrčil rameny. „Musíme vyšetřit zločin.“

„Nevíme, s kým ještě můžeme bezpečně mluvit, šéfe.“

„…Ne.“ Najednou jsem se nezmohl na žádnou jinou odpověď. „Proto asi nemluvte vůbec s nikým. Kromě mě.“

„Z toho případu mě stejně odvolávají. Co můžu…?“

„Jenom zvedejte telefony. Pokud se najde něco, s čím byste mi mohla píchnout, zavolám.“

„Kam tohle patří?“

To byla otázka, která v té chvíli nic neznamenala. Sloužila jen k vyplnění takřka naprostého ticha panujícího v kanceláři, k překrytí zvuků, které v ní přebývaly a zněly zlověstně a podezřele – každé cvaknutí a zavrzání plastu pro nás bylo letmou zpětnou vazbou elektronického ucha, každé slabé zašramocení přešlápnutím nenadálého vetřelce.

„Já bych ze všeho nejradši invokovala Trans-g,“ řekla. „Ať jdou všichni do prdele, bylo by skvělé na ně Trans-g poštvat. Jaká by to byla paráda, kdyby to nebyl náš problém.“ Ano. Představa, jak se Trans-g mstí na každém, kdo v tom má prsty, za všechno, co spáchal. „Mahalia na něco přišla.“

Pomyšlení na Trans-g mi vždycky připadlo správné. Najednou jsem si však vzpomněl na výraz ve tváři pana Gearyho. Trans-g číhá mezi městy. Nikdo z nás nevěděl, o čem všem ví.

„Ano. Snad.“

„Ne?“

„Jistě, akorát že… to nejde. Musíme… musíme se na to pokusit soustředit sami.“

„*My?* My oba, šéfe? Nikdo z nás neví, co se tady sakra děje?“

Na konci poslední věty Corwiová už šeptala. Trans-g se vymykal naší moci i chápání. Ať šlo o cokoliv, ať se Mahalii Gearyové stalo cokoliv, my jsme byli jediní dva lidé, co to vyšetřují – jak jsme mohli předpokládat –, a Lizběta měla zanedlouho zůstat sama a sám jsem měl být i já, v cizím městě.

Část druhá

UL QOMA

Kapitola dvanáctá

Vnitřní ulice Spojovacího paláce viděny z policejního auta. Nejeli jsme rychle a houkačku jsme měli vypnutou, ale maják nám s jakousi neurčitou okázalostí blikal a beton kolem nás staccatově ozařovala kobaltová modř. Všiml jsem si, jak se na mě ohlédl můj řidič. Byl to strážník Děgesztan, a nikdy jsem se s ním ještě nesetkal. Nedokázal jsem zlanařit Corwiovou ani jako doprovod.

Po nízkých nadjezdech jsme projeli besźelským Starým městem do spleti vnější části Spojovacího paláce a nakonec sjeli do jeho dopravního kvadrantu. Kolem fasády, kde karyatidy vypadaly alespoň trochu jako postavy z besźelské historie, k oblasti, kde nabývaly ulqomského vzezření, do paláce samotného, kde širokou ulici ozářenou okny a šedými světly na besźelském konci lemovala dlouhá fronta pěších usilujících o denní vstup. V dálce za červenými koncovými světly se naproti nám objevily tónované reflektory ulqomských aut, zlatější, než byly ty naše.

„Už jste v Ul Qomě někdy byl, pane?“

„Už dlouho ne.“

Když se objevily hraniční brány, Děgesztan se na mě obrátil ještě jednou:

„Měli to takhle i dřív?“ Byl mladý.

„Víceméně.“

Jako policejní auto jsme jeli v oficiálním pruhu, za tmavým importovaným mercedesem, který nejspíš vozíval politiky nebo obchodníky na průzkumné cesty. Kus od nás vrčely motory stojících lacinějších aut běžných cestujících, šmelinářů a cizích hostů.

„Inspektor Tyador Borlú.“ Pohraničník se podíval na mé doklady.

„Přesně tak.“

Pečlivě si pročítal všechno, co v nich bylo napsané. Kdybych byl turista nebo obchodník, který stojí o povolení k jednodennímu vstupu, bylo by to rychlejší a dotazování povrchnější. V případě oficiálního návštěvníka žádná laxnost přípustná nebyla. Byl to jeden z oněch každodenních byrokratických paradoxů.

„Vy oba?“

„Máte to tam černé na bílém, seržante. Jenom já. Tohle je můj řidič. V Ul Qomě mě vyzvednou a tady pan strážník se hned vrací nazpět. Vlastně když se podíváte, myslím, že támhle v Ul Qomě vidíte mého společníka.“

Za pohraničníkem, za prostorem nikoho a ulqomským kontrolním stanovištěm natočeným k nám zadní částí, postávala skupinka příslušníků místní milice kolem služebního auta, jemuž blikal majáček stejně okázale jako nám, ale jinou barvou a za pomoci modernějšího mechanismu (majáček se opravdu rozsvěcoval a zhasínal, neklouzalo kolem něho stínítko, jímž byly opatřeny naše lampy). Ulqomská policejní světla jsou rudá a sytěji modrá než kobaltová modř v Besźelu. Jezdí v tmavošedých aerodynamických renaultech. Pamatuji si, když ještě používali ošklivé místní jadaje, hranatější, než jsou naše současná auta.

Pohraničník se otočil a podíval se na ně. „Touto dobou bychom měli překračovat hranici,“ řekl jsem mu.

Milicionáři byli příliš daleko, abychom rozeznali detaily. Určitě však na něco čekali. Pohraničník si samozřejmě dával na čas – *sice jste policzai*, ale žádného zvláštního zacházení se vám nedostane, hranice střežíme *my* –, ale aniž se omluvil, že hodlá udělat něco jiného, nakonec poněkud sardonicky zasalutoval a nasměroval nás do otevírající se brány. Na besźelské silnici oněch asi sto metrů v zemi nikoho působilo pod našimi pneumatikami zvláštním dojmem, a pak jsme projeli druhou bránou a ocitli se na druhé straně, kde k nám vykročili uniformovaní milicionáři.

Ozval se rachot prudkého přeřazování. Čekající auto, kterého jsme si předtím všimli, najednou vyrazilo, opsalo ostrý oblouk kolem blížících se strážníků, zastavilo před nimi, jednou zakvílelo

houkačkou. Vystoupil z něj muž, který si hned začal nasazovat policejní čepici. Byl o trochu mladší než já, statný a svalnatý, pohyboval se s rychlou autoritou. Měl na sobě oficiální šedou miliční uniformu s odznaky hodnosti, kterou jsem si honem snažil vybavit. Pohraničníci se překvapeně zarazili, když napřáhl ruku.

„To je v pořádku," zavolal. Mávnutím jim dal najevo, aby se vzdálili. „Tohle je moje záležitost. Inspektor Borlú?" Mluvil ilitánsky. Děgesztan a já jsme vystoupili z auta. Strážníkovi nevěnoval pozornost. „Inspektor Tyador Borlú, besźelské Mimořádné zločiny, je to správně?" Pevně mi potřásl rukou. Ukázal ke svému autu, kde čekal jeho vlastní řidič. „Prosím. Jsem vrchní detektiv Qussim Dhatt. Dostal jste mou zprávu, pane inspektore? Vítejte v Ul Qomě."

~ ~ ~

Spojovací palác, architektonická změť definovaná Dozorčím výborem v jeho nejrůznějších dějinných podobách, se v průběhu staletí rozšiřoval. Zabíral značný kus země v obou městech. Jeho interiér byl komplikovaný – chodby začínaly většinou totálně, besźelsky nebo ulqomsky, s narůstající délkou se stále více prolínaly, lemovaly je místnosti nacházející se v jednom nebo druhém městě a také nemalé množství zvláštních prostorů a oblastí, které se nenacházely v žádném z obou měst nebo naopak v obou, nebo které byly *pouze ve Spojovacím paláci* a jež spadaly výhradně do kompetence Dozorčího výboru a jeho orgánů. Popisky opatřená schémata budov uvnitř byly hezké, byť poněkud děsivé změti barev.

Nicméně v přízemí, kde široká ulice končila u první brány a drátěné bariéry, kde besźelská pohraniční stráž mávala na příchozí, aby zastavovali ve všech svých vymezených pruzích – pěší, lidé s vozíky, povozy tažené zvířaty, nízká besźelská auta, dodávky plus zvláštní fronty vyhrazené pro nejrůznější typy povolení, jež se pohybovaly různými rychlostmi a před nimiž se v naprostém nesouladu otevíraly a zavíraly brány byla situace poměrně jednodušší. Na dohled brány, kde Spojovací palác přecházel do Besźelu, existovalo neoficiální, ale starobylé tržiště. Nepovolení, ale

tolerovaní pouliční prodavači procházeli kolem řad čekajících vozidel s praženými oříšky a papírovými hračkami.

Za besźelskou branou, pod hlavní masou Spojovacího paláce, se táhly desítky metrů země nikoho. Na asfaltu nebyly žádné značky: tahle cesta nepatřila Besźelu ani Ul Qomě, takže jaký systém dopravního značení by se tu měl používat? Za tímhle územím, na druhém konci paláce, stála druhá série bran, které, jak jsme si my z Besźelu nemohli nevšimnout, byly lépe udržované než ty naše, a u nich ulqomská stráž se zbraněmi v rukou, s pohledy upřenými většinou na své vlastní řady lidí a vozidel spořádaně čekající na vpuštění do Besźelu. Ulqomská pohraniční stráž není odnoží vlády, jak je tomu v Besźelu: tvoří ji *militsya*, policisté, jako naši *policzai*.

Spojovací palác je větší než koloseum, ale jeho dopravní prostor není nijak složitý – je to prázdnota obehnaná starobylostí. Z besźelského prahu dohlédnete přes davy lidí a ploužící se vozidla k dennímu světlu, které se druhou stranou dere z Ul Qomy. Vidíte pohupující se hlavy ulqomských návštěvníků nebo blížící se krajany vracející se z ciziny, hřebeny ulqomského ostnatého drátu za středem paláce, za prázdnou plochou mezi kontrolními stanovišti. Za obrovskou bránou vzdálenou stovky metrů rozeznáváte obrysy ulqomských budov.

Cestou do paláce jsem řidiče přiměl, aby, k jeho nemalému překvapení, jel k besźelskému vstupu spíš delší cestou, po trase, která nás zavedla na Karn-Strász. V Besźelu je to nepříliš zajímavá nákupní třída ve Starém městě, ale je prolnutá a trpí jistou ulqomskou převahou, neboť většina budov stojí v Ul Qomě; v Ul Qomě je jejím místodvojníkem historická a slavná Ulmaidinská třída, která také ústí do Spojovacího paláce. Jakoby náhodou jsme projeli kolem tamějšího výjezdu do Ul Qomy.

Cestou po Karn-Strász jsem neviděl, či alespoň jsem se tak tvářil, ale všem nám samozřejmě na nějaké úrovni bylo zřejmé, že se tu táhnou řady Ulqomanů vcházejících do Besźelu a proud Besźanů s návštěvnickými značkami, vstupujících do téhož fyzického prostoru, v němž se nejspíš ještě před hodinou pohybovali, ale teď se užasle rozhlíželi po ulqomských budovách, jejichž pozorování by před chvíli představovalo trans-g.

Nedaleko ulqomského východu stojí Chrám nevyhnutelného Světla. Už mnohokrát jsem viděl jeho fotografie, a ačkoli jsem ho cestou kolem svědomitě neviděl, zaregistroval jsem jeho opulentní cimbuří a málem jsem Dĕgesztanovi řekl, že se těším, až si ho zanedlouho prohlédnu na vlastní oči. Teď, když jsem rychle vyjel ze Spojovacího paláce, mě pozřelo světlo, cizí světlo. Rozhlížel jsem se na všechny strany. Pak jsem ze zadního sedadla Dhattova auta upřel oči na chrám. Najednou, konečně a ke svému nesmírnému úžasu, jsem byl ve stejném městě jako on.

„Jste v Ul Qomě poprvé?“

„Ne, ale poprvé za hodně dlouhou dobu.“

~ ~ ~

Od mých prvních zkoušek už uběhla pěkná řádka let: schvalovací známka mi už dávno propadla a navíc jsem ji měl v neplatném pasu. Tentokrát jsem prošel zrychleným, dvoudenním školením. Byl jsem tam jen já a několik učitelů, Ulqomanů z besźelského velvyslanectví. Totální kurz ilitánštiny, čtení různých listin z ulqomských dějin a společenský zeměpis, rychlokurz klíčových aspektů místního práva. Z větší části, jak tomu bylo u naší vlastní obdoby tohoto školení, se kurz zaměřoval na pomoc besźelským občanům zvládnout potenciálně traumatickou skutečnost, že jsou *reálně* v Ul Qomě, nevidí dobře známé prostředí, kde prožili celý svůj život, a vidí sousední budovy, kterých si celá desetiletí vědomě nevšímali.

„Aklimatizační pedagogika urazila s pomocí počítačů obrovský kus cesty,“ vykládala jedna ze školitelek, mladá žena, která neustále chválila moji ilitánštinu. „V současnosti máme mnohem sofistikovanější způsoby, jak se vypořádávat s nejrůznějšími věcmi, spolupracujeme s vědci zabývajícími se nervovou soustavou, s kdekým možným.“ Svým způsobem mě hýčkali, protože jsem byl *policzai*. Běžní cestovatelé podstupují konvenčnější výcvik a také jim mnohem déle trvá, než jsou k návštěvě plně způsobilí.

Posadili mě do něčeho, čemu říkali ulqomský simulátor, kabiny s plátny místo vnitřních stěn, na něž promítali fotografie a videa Besźelu se zvýrazněnými besźelskými budovami a jejich ulqomskými sousedkami, které byly přesvětlené a rozostřené. V

dlouhých intervalech pak opakovaně měnili vizuální ohnisko, takže při jednom pohledu se Besźel vytrácel a vystupovala Ul Qoma.

Jak si bylo možné nevybavit příběhy, na nichž jsme všichni vyrostli a na nichž určitě vyrostli i Ulqomané? Ulqomský muž a besźelská služka, kteří se setkali uprostřed Spojovacího paláce, vracejí se do svých domovů, kde si uvědomují, že, palokálně, žijí hned vedle sebe, vedou spořádané, věrné a osamělé životy, vstávají ve stejnou dobu, procházejí se po prolínajících se ulicích těsně vedle sebe jako pár, každý ve svém vlastním městě, nikdy se nedopouštějí trans-g, nikdy se nedotknou, nikdy si přes hranici neřeknou ani slůvko. Znali jsme i zkazky o rebelech, kteří trans-g páchají, ale Trans-g unikají a žijí *mezi* městy, jako vehnanci, nikoli vyhnanci, kde se dokonalou nepovšimnutelností vyhýbají spravedlnosti a trestu. Pahlaniukův román *Deník vehnance* byl sice v Besźelu zakázaný (a byl jsem si jistý, že i v Ul Qomě), ale podobně jako většině lidí se mi podařilo prolétnout pirátské vydání.

Během zkoušek jsem musel co nejrychleji kurzorem ukázat na ulqomský chrám, Ulqomana, ulqomský náklaďák rozvážející zeleninu. Byly to lehce urážlivé věci, jejichž účelem bylo přistihnout mě, jak se bezděčně dívám na Besźel. Když jsem podstupoval tohle školení poprvé, ničemu podobnému jsme vystaveni nebyli. Ještě před nedávnem byly při obdobných zkouškách pokládány otázky na odlišnou národní povahu Ulqomanů a určování, kdo je na různých fotografiích se stereotypními fyziognomiemi: Ulqoman, Besźan nebo „jiný“ (Žid, muslim, Rus, Řek a další, podle etnických obav dané doby).

„Viděl jste ten chrám?“ zeptal se Dhatt. „A támhleto bývala akademie. Tohle jsou činžáky.“ Cestou ukazoval prstem na domy, naváděl svého řidiče, jemuž mě nepředstavil, aby se vydával po různých trasách.

„Je to divné?“ obrátil se na mě ještě jednou. „Řekl bych, že to musí být zvláštní.“

Ano. Díval jsem se na to, co mi Dhatt ukazoval. Samozřejmě jsem neviděl, ale i tak jsem registroval všechna známá místa, která jsem teď palokálně míjel, ulice doma, po nichž jsem pravidelně kráčel, teď kdesi v úplně jiném městě, konkrétní kavárny, kam jsem

chodíval, kolem nichž jsme projížděli, jen v jiné zemi. Nyní se ztrácely v pozadí, byly přibližně stejně přítomné jako Ul Qoma, když jsem byl doma. Zatajil jsem dech. Besźel jsem neviděl. Zapomněl jsem, jaký je, zkoušel jsem to, ale nedařilo se mi představit si ho. Viděl jsem Ul Qomu.

Za dne – kdy se světlo linulo ze zatažené studené oblohy, nikoli ze spletí neonů, které jsem viděl ve spoustě pořadů o této sousední zemi, již jsme si podle producentů těchto programů mohli snáz představit v její prozářené noci. I tento popelavý přísvit osvětloval víc jasných barev než v mém starém dobrém Besźelu. Ulqomské Staré město bylo v současnosti napůl přetavené ve finanční čtvrť, v níž se kudrlinky dřevěných střech stáčely hned vedle zrcadlící se oceli. Místní pouliční obchodníci měli na sobě pláště, zalátané košile a kalhoty a prodávali rýži a špízy elegantním mužům a několika ženám (kolem nichž se ubírali na klidnější besźelská místa mí tuctoví krajané, které jsem se snažil nevidět) ve dveřích skleněných bloků.

Po mírné kritice od UNESCO, varování spjatém s jakousi evropskou investicí, Ul Qoma nedávno schválila zákony o územním plánování, které mají zabránit těm nejhorším výstřelkům architektonického vandalismu, jež se zrodily v době největšího boomu. Několik nejošklivějších moderních staveb bylo dokonce zbouráno, ale tradiční barokní kudrlinky ulqomského národního dědictví vedle svých gigantických mladých sousedů pořád působily skoro uboze. Podobně jako všichni Besźané jsem byl i já zvyklý nakupovat v cizích stínech cizího úspěchu.

Všude byla slyšet ilitánština; v Dhattových průběžných komentářích, od prodavačů, taxikářů, z okolního provozu prošpikovaného nadávkami. Uvědomil jsem si, kolik invektiv jsem na prolínajících se ulicích doma neslyšel. Každé město na světě má svou vlastní uliční gramatiku, a ačkoli jsme ještě nedojeli do žádné totální ulqomské oblasti a tyto ulice tak měly stejné rozměry a tvary jako ty, které jsem znal z domu, v ostrých zatáčkách, které jsme vybírali, působily spletitěji. Bylo to tak zvláštní, jak jsem si představoval; vidět a nevidět, být skutečně v Ul Qomě. Ubírali jsme se úzkými vedlejšími ulicemi, ve kterých v Besźelu panoval menší

provoz (u nás byly takřka prázdné, ač tady se jen hemžily) nebo které byly v Besźelu vyhrazeny jenom pro pěší. Neustále jsme troubili.

„Do hotelu?“ zeptal se Dhatt. „Nejspíš se chcete umýt a dát si něco k jídlu, ne? Tak kam? Vím, že vás určitě něco napadá. Mluvíte dobře ilitánský, Borlú. Líp než já besźsky.“ Zasmál se.

„Mám pár tipů. Na místa, kam bych se chtěl podívat.“ Držel jsem svůj záznamník. „Dostal jste spis, který jsem vám poslal?“

„Ovšem, Borlú. Je to celé vaše vyšetřování, že? Pak vám sdělím, jak jsme na tom my, ale,“ zvedl ruce v předstírané kapitulaci, „nezastírám, že toho moc není. Mysleli jsme, že se bude invokovat Trans-g. Proč jste mu to nepředali? Vy si rádi přidáváte práci?“ Smích. „Zkrátka a dobře, mně tahle práce přistála na stole teprve před pár dny, takže nic moc neočekávejte. Ale děláme na tom.“

„Už tušíte, kde mohla být zabita?“

„Spíš ne. Máme jen záznam té dodávky, jak projíždí Spojovacím palácem, nevíme, kam jela potom. Nemáme žádná vodítka. Každopádně je to…“

Dalo se předpokládat, že besźelská dodávka bude v Ul Qomě nápadná, stejně, jak by byla nápadná ulqomská dodávka v Besźelu. Jenže pokud si někdo nevšiml značky za předním sklem, lidi mohli předpokládat, že se takové cizí vozidlo nepohybuje v jejich městě, a v důsledku toho ho mohli nevidět. Potenciální svědci tak obvykle netušili, že mají být vůbec něčeho svědky.

„Je to hlavní věc, kterou tu chci vypátrat.“

„To rozhodně. Tyadore, nebo spíš Tyade? Co máš radši?“

„A taky bych si rád promluvil s jejími instruktory, jejími přáteli. Můžete mě zavézt do Bol Je’anu?“

„Můžeš mi tykat, a říkat mi Dhatte nebo Qussi, je mi to jedno. Ještě jedna věc, jen abysme to měli z krku, vyhnuli se zmatkům, vím, že ti to říkal tvůj *comisar*,“ vychutnal si cizí slovo, „ale dokud budeš tady, vyšetřování vede ulqomská strana a ty nemáš policejní pravomoci. Neber to ve zlém, jsme za tuhle spolupráci nesmírně vděční, a to, co budeme dělat, vymyslíme společně, ale šéfovat tady musím já. Řekl bych, že ty budeš něco jako poradce.“

„Ovšem.“

„Promiň, vím, že tohle vymezování je pěkná blbost. Bylo mi řečeno – užs mluvil s mým šéfem? Plukovníkem Muasim? – prostě chtěl, abysme v tom měli od začátku jasno. Samozřejmě jsi váženým hostem ulqomské milice.“

„Nemusím se zdržovat jen… Můžu se volně pohybovat?“

„Máš povolení a razítko a všechny náležitosti.“ Jednorázové měsíční pobytové vízum s možností prodloužení. „Jasně, jestli budeš muset, jestli se budeš chtít den dva věnovat poznávání… ale když se budeš pohybovat sám, budeš čistě jen turista. Jasný? Lepší by možná bylo, kdybys to nedělal. Jako v pohodě, nikdo ti nebude bránit, ale všichni víme, že bez průvodce je těžší se orientovat, mohl by ses nechtěně dopustit trans-g, a pak co?“

„Tak co bys teď navrhoval?“

„No, víš…“ Dhatt se otočil na sedadle, aby se na mě podíval. „Za chvíli budeme v hotelu. Ale poslyš, jak se ti tu snažím naznačit, situace se trochu… myslím, že se ty nový věci k tobě ještě nedonesly… ne, my netušíme, jestli se něco děje, a sami jsme zatím jenom něco zavětřili. No prostě, možná tu máme jistou komplikaci.“

„Cože? O čem to mluvíš?“

„Jsme tady, pane,“ ozval se řidič. Vyhlédl jsem ven, ale zůstal v autě. Byli jsme u Hiltonu v Asjanu, těsně za hranicí ulqomského Starého města. Hotel stál na okraji totální ulice nízkých moderních betonových ulqomských rezidencí, na rohu komplexu besźelských cihlových řadových domků a ulqomských pseudopagod. Mezi nimi se tyčila ošklivá fontána. Nikdy jsem tu nebyl: budovy a dlažba na okraji se prolínaly, ale samo ústřední náměstí byla totální Ul Qoma.

„Nevíme to ještě najisto. Samozřejmě jsme byli na nalezišti, mluvili jsme s Iz Nancyovou, všemi Mahaliinými odbornými poradci, všemi jejími spolužáky a tak dál. Nikdo nic nevěděl, jenom si mysleli, že se na pár dní někam zdejchla. Pak se dozvěděli, co se stalo. No, a teď jde o to, že po tom, co jsme si s několika studenty promluvili, jeden z nich nám zavolal. Bylo to včera. Týkalo se to Mahaliiny nejlepší kamarádky – s tou jsme se setkali v den, kdy jsme jim to jeli říct, byla to další studentka. Jolanda Rodriguezová. Byla v naprostém šoku. Moc jsme toho z ní nedostali. Kolabovala na každém kroku. Řekla, že musí odejít, já se zeptal, jestli nepotřebuje

pomoc a takové věci, ona na to, že má někoho, kdo se o ni postará. Kdosi podotkl, že je to jeden místní kluk. Když jednou holka vyzkouší Ulqomana…“ Natáhl ruku a otevřel mi dveře. Nevystoupil jsem.

„Sama vám zavolala?“

„Ne, zavolal nám jeden kluk, nechtěl se představit, ale volal *ohledně* Rodriguezové. Jak se zdá, a říkal, že si není jistý, nemusí to nic znamenat a tak dál a tak dál. No prostě. Dva nebo tři dny ji už nikdo neviděl. Rodriguezovou. Nikdo se jí nemůže dovolat.“

„Zmizela?“

„Do světla, Tyade, zase to nedramatizuj. Třeba je nemocná, třeba si vypnula telefon. Netvrdím, že se po ní nesháníme, ale ještě žádnou paniku, jo? Nevíme, že by zmizela…“

„Ale víme. Ať se stalo co se stalo, jestli se jí vůbec něco stalo nebo ne, nikdo ji nedokáže najít. Mně to přijde jasný jako facka. Zmizela.“

Dhatt se na mě podíval do zrcátka a potom sklouzl pohledem na svého řidiče.

„Dobře, inspektore,“ couvl. „Jolanda Rodriguezová zmizela.“

Kapitola třináctá

„Jak to jde, šéfe?“ Na hotelové lince do Besźelu docházelo k prodlevě a Corwiová a já jsme se koktavě snažili neskákat si navzájem do řeči.

„Na hodnocení je ještě brzo. Vyvolává to tu ve mně zvláštní pocity.“

„Už jste viděl její byt?“

„K ničemu to nevedlo. Obyčejný studentský privát, v domě pronajímaném univerzitou je ještě několik dalších takových.“

„Nic, co jí patřilo?“

„Pár laciných tisků, pár knížek s dopsanými poznámkami, ale nic zajímavého. Pár kusů oblečení. Počítač, který buď používá profesionální šifrování, nebo v něm není nic, co by stálo za řeč. A v tomhle ohledu musím říct, že ulqomským specialistům důvěřuju víc než našim. Spousta e-mailů typu *Ahoj, mami, moc Tě miluju,* pár písemných prací. Nejspíš používala i proxy a na netu po sobě zametala stopy, protože v cachi nebylo vůbec nic zajímavého.“

„Vy vůbec netušíte, o čem mluvíte, že, šéfe?“

„Ani trochu. Nechal jsem si to od techniků nadiktovat slovo od slova.“ Třeba nás jednoho dne tyhle vtípky, jak strašně internetu nerozumíme, přejdou. „V tomhle ohledu ještě musím zmínit, že od přesunu do Ul Qomy neaktualizovala svůj profil na myspace.“

„Tak jste se jí vůbec nedostali na kobylku?“

„Bohužel ne, nestálo při mně štěstí.“ Opravdu to byl překvapivě mdlý a nezajímavý byt. Naopak ten Jolandin o chodbu dál, do něhož jsme taky nahlédli, byl přecpaný nejmodernějšími vychytávkami,

romány a dvd, lehce extravagantními botami. Jolandin počítač byl pryč.

Mahaliin pokoj jsem celý bedlivě prošel, mnohokrát ho porovnal s fotografiemi zachycujícími stav, v jakém byl, když do něj vešla místní milice, než byly knihy a těch několik ostatních věcí opatřeny štítky a zpracovány. Přes dveře se táhla policejní páska, strážníci studenty dovnitř nepouštěli, ale když jsem vykoukl přes hromádky věnců, hloučky Mahaliiných spolužáků jsem viděl na obou koncích chodby, mladé ženy a muže s malými návštěvnickými značkami nenápadně připnutými na oblečení. Šeptali si. Všiml jsem si, že nejeden z nich pláče.

Nenašli jsme žádné zápisníky a žádné deníky. Dhatt vyhověl mé žádosti o kopie Mahaliiných učebnic, jejichž hojný poznámkový aparát podle všeho představoval její oblíbenou studijní metodu. Teď ležely na mém stole: člověk, který je kopíroval, měl očividně naspěch a tištěný text a rukou psané zápisky všelijak klouzaly. Zatímco jsem mluvil s Corwiovou, přečetl jsem si několik sotva čitelných řádků Mahaliiných telegrafických debat se sebou sama v knize s názvem *Lidová historie Ul Qomy.*

„Jaký je ten váš kolega?“ zeptala se Corwiová. „To vaše ulqomské já?“

„Spíš si myslím, že jsem jeho vy.“ Tuhle větu jsem nezvolil nejlépe, ale Corwiová se zasmála.

„Jaké mají pracoviště?“

„Je to jako u nás, jen mají lepší kancelářské potřeby. Vzali mi pistoli.“

Ve skutečnosti se policejní stanice od té naší dost lišila. Vskutku měla lepší vybavení, ale byla taky velká a nedělená, plná bílých tabulí a přepážek, nad nimiž se bavili a dohadovali sousedící milicionáři. Ačkoli jsem si jistý, že většina místních policistů musela být o mém příjezdu informována, když jsem následoval Dhatta kolem jeho kanceláře – byl natolik vysoce postavený, že měl svůj vlastní prostor – k jeho nadřízenému, zanechával jsem za sebou brázdu nepokrytě užaslých pohledů. Plukovník Muasi mě znuděně přivítal slovy o tom, jaké je to všechno dobré znamení měnících se vztahů mezi našimi zeměmi, jaká je to předzvěst budoucí spolupráce

a že mi bude jakkoli nápomocen ve všem, co budu potřebovat, a pak mi řekl, abych odevzdal zbraň. Na tom jsme se původně nedomlouvali a snažil jsem se bránit, ale raději jsem rychle kapituloval, než abych hned na začátku pokazil nadějně vyhlížející situaci.

Když jsme odešli, ocitli jsme se v další místnosti nepříliš přátelských pohledů. „Dhatte," pozdravil ho někdo cestou, s poněkud jízlivým podtónem. „Vytáčím je nebo co?" zeptal jsem se a Dhatt mi odpověděl: „Neber si to tak. Seš Besźan, cos očekával?"

„Hajzli!" zvolala Corwiová. „To snad ne."

„Nemám platnou ulqomskou licenci, jsem tu v poradní roli a tak dál." Podíval jsem se do skříňky vedle postele. Nebyla tam ani bible. Nevím, jestli za to mohl fakt, že Ul Qoma je sekulární země, nebo lobbování ze strany odloučeného, ale respektovaného Lux Templars.

„Hajzli. Tak žádné nové zprávy?"

„Dám vám vědět." Prolétl jsem seznam kódových vět, na nichž jsme se dohodli, ale žádná z nich – *Stýská se mi po besźelských knedlících = mám problém, Pracuju na jedné teorii = vím, kdo to udělal* – se ani zdaleka nevztahovala k mé situaci. „Připadám si jako kráva," řekla Corwiová, když jsme se na nich domlouvali. „Chápu," odpověděl jsem. „A já jako vůl. Ale přesto…" Ale přesto jsme nemohli předpokládat, že naše rozhovory nebude odposlouchávat síla, která nás přechytračila v Besźelu. Je bláhovější a dětinštější se domnívat, že se člověk stal obětí spiknutí, nebo že se nestal?

„Počasí je tady stejné jako doma," řekl jsem. Zasmála se. Dohodli jsme se, že tahle otřepaná fráze znamená *žádné nové zprávy*.

„Co dál?" zeptala se.

„Pojedeme do Bol Je'anu."

„Cože, teď?"

„Ne. Bohužel. Chtěl jsem tam jet dneska, ale nedomluvili to, a teď už je pozdě." Když jsem se osprchoval a pojedl a chvíli se procházel po neútulném pokojíku a uvažoval, jestli bych poznal odposlouchávací zařízení, kdybych na nějaké narazil, musel jsem třikrát vytočit Dhattovo číslo, než se mi s ním podařilo spojit.

„Tyadore, promiň, snažil ses mi dovolat? Měl jsem plné ruce práce, zrovna se tu snažím něco dodělat. Co pro tebe můžu udělat?"

„Čas běží. Chtěl jsem se zeptat, co uděláme s tím nalezištěm…“

„A sakra, jasně. Poslouchej, Tyadore, dnes večer to nevyjde.“

„Nevarovals tam lidi, že nás mají očekávat?“

„Řekl jsem jim, aby nás *pravděpodobně* očekávali. Koukej, budou rádi, že budou moct jít domů, a my tam vyrazíme hned ráno.“

„Jak to vypadá s tou Rodriguezovou?“

„Pořád nejsem přesvědčený, že se doopravdy… ne, to vlastně nemám říkat, co? Nejsem přesvědčený, že její nepřítomnost je nějak podezřelá, takhle by to šlo? Není to ani čtyřicet osm hodin. Ale jestli bude nezvěstná i zítra a nebude odpovídat na maily, na vzkazy, na nic, pak to bude horší, to připouštím. Předáme to oddělení pohřešovaných osob.“

„Takže…“

„Takže podívej. Dnes večer se k tobě nedostanu. Můžeš… máš co dělat, že? Moc se omlouvám. Přes kurýra posílám hromadu věcí, kopie našich poznámek a ty věci, cos chtěl, ohledně Bol Je’anu a univerzitních kampusů a tak dál. Máš počítač? Můžeš se připojit na internet?“

„… Jo.“

Měl jsem policejní laptop a hotelové ethernetové připojení v ceně deseti dinárů za noc.

„Tak dobře. A určitě máš přístup na placený kanály. Sám teda nebudeš.“ Zasmál se.

~ ~ ~

Chvíli jsem si četl *Mezi městem a městem*, ale nevydržel jsem to. Kombinace textových a historických specifičností a tendenčních závěrů mě vyčerpávala. Díval jsem se na ulqomskou televizi. Zdálo se, že dávají víc celovečerních filmů a víc hlučnějších soutěží než u nás, všechno na dosah zpráv vypočítávajících úspěchy prezidenta Ul Maka a balíčků Nových reforem: návštěvy v Číně a Turecku, obchodní cesty do Evropy, chvála od jakýchsi lidí z MMF, narážky na problémy Washingtonu. Ulqomané byli posedlí ekonomikou. Mohl jim to někdo mít za zlé?

„Proč ne, Corwiová?“ Vzal jsem si mapu a ujistil se, že všechny dokumenty, policejní doklady, pas a vízum mám bezpečně uložené

ve vnitřní kapse. Připjal jsem si na klopu návštěvnickou značku a vydal se do venkovního chladu.

Dočkal jsem se neonů. Svítily všude, ve smyčkách a kudrlinkách, přehlušovaly slabá světla mé vzdálené domoviny. Pohyblivé ilitánské brebentění. V noci vládl v Ul Qomě větší ruch než v Besźelu: nyní jsem se mohl ve tmě dívat na zaneprázdněné lidi, kteří až doposud bývali pouhými neviditelnými stíny. Viděl jsem bezdomovce ukládající se ke spánku v bočních uličkách, otrlé ulqomské spáče, na něž jsme si my v Besźelu museli zvyknout jako na výhřezy, které jsme museli nevidouce obcházet a překračovat.

Přešel jsem Wahidův most, kde mi po levé straně projížděly vlaky. Zadíval jsem se na řeku, která se tady jmenovala Sach-Ein. Voda – jak je to s jejím prolínáním? Kdybych byl v Besźelu, stejně jako tihle jen tušení kolemjdoucí, díval bych se na Colinin. Z Hiltonu k Bol Je'anu to byl pořádný kus cesty, hodinka po ulici Ban Ji. Uvědomoval jsem si, že procházím dobře známé besźelské ulice, ulice většinou velmi odlišného charakteru než jejich ulqomské místodvojnice. Sice jsem je neviděl, ale věděl jsem, že uličky vybíhající z ulqomské Modrasské ulice jsou jenom v Besźelu a že nenápadní páni, kteří do nich vstupovali, jsou zákazníci těch nejlacinějších besźelských prostitutek, které, kdybych je přestal nevidět, by se v besźelské tmě vylouply jako přízraky v minisukních. Existovaly v Ul Qomě nevěstince, a pokud ano, poblíž kterých besźelských čtvrtí? Kdysi, na počátku své policejní dráhy, jsem jako strážník dohlížel na jeden hudební festival v jednom prolínajícím se parku, kde se účastníci zkárovali do takové míry, že se souložilo všude, kde se dalo. Můj tehdejší kolega a já jsme se nedokázali ubránit pobavení nad ulqomskými kolemjdoucími, které jsme se snažili nevidět v jejich vlastní verzi parku, jak opatrně překračují píchající páry, které zároveň svědomitě neviděli.

Zvažoval jsem, jestli nemám jet metrem, což jsem ještě nikdy nezkusil (v Besźelu nic takového nemáme), ale chůze mi mohla prospět. Na zaslechnutých rozhovorech jsem si testoval svou ilitánštinu, viděl jsem skupinky Ulqomanů, kteří mě napřed neviděli – kvůli mému oblečení a způsobu držení těla –, pak se ale ohlíželi, poznávali mou návštěvnickou značku a najednou jim padaly

klapky z očí. Před drnčícími hernami s automaty postávaly skupinky mladých Ulqomanů. Díval jsem se a konečně viděl plynostaty, malé svisle natočené vzducholodě sevřené vrstvou nosníků: někdejší městské strážní koše, z nichž se měla ozývat varování před útoky, ale které byly už dlouhá desetiletí jen architektonickými vzpomínkami, kýčem; v současné době na nich visely reklamní poutače.

Ozvala se siréna, kterou jsem rychle vytěsnil, projíždějícího besźelského policejního auta. Místo toho jsem se soustředil na místní, kteří se mu honem a bez jakéhokoli výrazu klidili z cesty: to byl nejhorší druh výhřezu. Bol Je'an jsem si označil na mapce města. Před odjezdem do Ul Qomy mě napadlo, jestli nemám navštívit jeho místodvojníka, fyzicky odpovídající místo v Besźelu, jestli tohle neviděné naleziště náhodou nezahlédnu, ale nechtěl jsem to riskovat. Nevydal jsem se ani k jeho okrajům, kde rozvaliny a okolní park drobně zasahují do Besźelu. Lidé říkali, že tam nic zajímavého není, je to tam jako ve většině našich starodávných lokalit; takřka všechny významné pozůstatky se nacházely na ulqomské půdě.

Minul jsem starou ulqomskou budovu tentokrát evropského stylu a – protože jsem si tuhle trasu naplánoval – zadíval se ze svahu po třídě Tyan Ulma, kde jsem v dáli zaslechl (přes hranici, než mě napadlo, že ho mám neslyšet) zvonek tramvaje projíždějící ulicí v Besźelu necelý kilometr přede mnou, v mé rodné zemi, a vtom jsem uviděl, jak plochu na konci ulice pod půlměsícem vyplňuje park a rozvaliny Bol Je'anu.

Obklopovala je dřevěná ohrada, ale stál jsem výš a přes bariéru dobře viděl. Zvlněný, stromy a květinami zarostlý terén, tu zpustlejší, jinde uhlazenější. Na severním konci parku, kde se nacházely ruiny, se mi naskytl pohled na něco, co se zpočátku jevilo jako pustina, ale při bližším pohledu bylo křovinami porostlým starým kamením pobořených chrámů a plachtami zakrytými chodníky, propojujícími prostorné stany s kancelářemi z unimobuněk, kde se v několika oknech ještě svítilo. Na zemi byly patrné stopy po odkryvech: většina naleziště byla zakrytá a chráněná odolnými stany. Usychající trávu tu a tam ozařovala světla. Některá byla rozbitá a linuly se z nich pouze další stíny. Viděl jsem pohybující se postavy: hlídače, kteří střežili tyhle zasuté a znovu oprášené vzpomínky.

Na několika místech k sutinám a listoví naleziště a parku těsně přiléhaly zadní strany domů, většinou ulqomských (ne však výhradně), které působily dojmem, jako by do nich, do dějin, strkaly. Vykopávkám v Bol Je'anu zbýval rok života, než je měly zadusit požadavky dalšího městského růstu, hranici z dřevotřísky a vlnitého plechu měly prorazit peníze a na pozadí oficiálních výrazů lítosti a nutnosti měla v Ul Qomě vyrůst další (Beszelem prostoupená) kancelářská budova.

Sledoval jsem na mapě, jak daleko jsou od sebe Bol Je'an a kanceláře Ulqomské univerzity, využívané archeologickým oddělením Univerzity prince velšského, a kudy mezi nimi vede cesta. „Haló." Milicionář svírající pažbu zbraně. Kolega stál o krok za ním.

„Co to děláte?" Dívali se na mě. „Podívej." Milicionář stojící vzadu ukázal na mou návštěvnickou značku.

„Co to děláte?"

„Zajímám se o archeologii."

„S tím se běžte vycpat. Kdo jste?" Lusknutím prstů požádal o doklady. Několik nevidoucích beszelských chodců přešlo na druhou stranu ulice, aniž si nejspíš uvědomovali, že to dělají. Jen máloco člověka znepokojí víc než nedaleká cizí nepříjemnost. Bylo pozdě, ale opodál, a dostatečně blízko, se pohybovalo několik Ulqomanů, kteří náš rozhovor zaslechli; ani nepředstírali, že nás neslyší. Někteří se zastavili, aby nás sledovali.

„Jsem…" Podal jsem jim doklady.

„Tyátor Borlo."

„Tak nějak."

„Policajt?" Nechápavě na mě civěli.

„Pomáhám místní milici s mezinárodním vyšetřováním. Navrhoval bych vám, abyste se spojili s vrchním detektivem Dhattem z oddělení vražd."

„A do prdele." Chvíli se mimo doslech radili. Jeden něco řekl do vysílačky. Byla příliš velká tma, abych si Bol Je'an vyfotil aparátem v mém laciném mobilu. Do nosu mi vnikla vůně jakéhosi silně aromatického pouličního jídla. Stávala se kandidátem na nejlepší vůni Ul Qomy.

„Dobře, pane inspektore." Jeden mi vrátil doklady.

„Omlouváme se,“ dodal jeho kolega.

„Nic se neděje.“ Tvářili se nevraživě a čekali. „Stejně jsem na cestě zpátky do hotelu.“

„My vás doprovodíme.“ Nenechávali se odbýt.

Když pro mě Dhatt následujícího rána přijel a vstoupil do jídelny, kde jsem právě ochutnával „tradiční ulqomský čaj“, dochucený šlehačkou a jakýmsi nepříjemným kořením, kromě zdvořilostních frází mi neřekl nic. Zeptal se mě, jaký je pokoj. Teprve až jsme nasedli do auta a on vyrazil od chodníku rychleji a prudčeji než předešlého dne jeho podřízený, obrátil se ke mně se slovy: „Včera jsi měl radši sedět na zadku v hotelu.“

~ ~ ~

Zaměstnanci a studenti ulqomského archeologického programu Univerzity prince velšského se soustředili z větší části právě v Bol Je’anu. Přijel jsem na naleziště podruhé během necelých dvanácti hodin.

„Žádné schůzky jsem nedomlouval,“ řekl Dhatt. „Mluvil jsem s profesorem Rochambeauxem, šéfem projektu, ten ví, že přijíždíme znovu, ale myslel jsem, že zbytek překvapíme.“

Na rozdíl od mého nočního dálkového pozorování zblízka ohrada celý areál před pohledy zvědavců bezpečně uchránila. Milicionáři byli rozmístěni venku, uvnitř hlídkovala místní ostraha. Dhattův odznak nám okamžitě otevřel cestu do nevelkého komplexu provizorních kanceláří. Měl jsem seznam zaměstnanců i studentů. Napřed jsme zamířili do kanceláře Bernarda Rochambeauxe. Byl to šlachovitý mužík asi o patnáct let starší než já, který mluvil ilitánštinou se silným quebeckým přízvukem.

„Všichni jsme naprosto zdrcení,“ řekl nám. „Já tu dívku neznal, ano? Jen jsem ji vídal ve společenské místnosti. Znal jsem ji z doslechu.“ Pracovnu měl v unimobuňce, pořadače a knihy na provizorních policích, vedle fotografií, kde byl zachycen v nejrůznějších archeologických lokalitách. Slyšeli jsme, jak venku chodí mladí lidé a baví se. „Samozřejmě vám budeme všemožně nápomocni. Sám mnoho studentů neznám, moc tedy ne. V tomto

okamžiku vedu tři doktorandy, jeden je v Kanadě, druzí dva jsou, myslím, někde támhle.“ Ukázal k hlavnímu areálu. „Ty znám.“

„Co slečna Rodriguezová?“ Podíval se na mě a projevil jisté rozpaky. „Jolanda. Je to vaše studentka? Viděl jste ji?“

„Do mé trojky nepatří, pane inspektore. Obávám se, že vám o ní mnoho nepovím. Co se… je nezvěstná?“

„Ano. Co o ní víte?“

„Panebože. Ona je nezvěstná? Nevím o ní vůbec nic. Mahalii Gearyovou jsem z doslechu samozřejmě znal, ale mluvili jsme spolu vlastně jen na uvítacím večírku před několika měsíci.“

„To už je mnohem déle,“ poznamenal Dhatt. Rochambeaux vypoulil oči.

„No vidíte, ani nestačím sledovat, jak ten čas běží. Už je to vážně tak dlouho? Můžu vám o ní říct jenom to, co už víte. Skutečnou pomoc vám může poskytnout vedoucí její práce. Už jste se setkali s Isabelle?“

Nařídil sekretářce, aby nám vytiskla seznam zaměstnanců a studentů. Neprozradil jsem mu, že už jeden máme. Když mi ho Dhatt nenabídl, vzal jsem si ho. Soudě podle jmen, a v souladu se zákonem, byli dva archeologové na rozpisu Ulqomané.

„V případě Gearyové má alibi,“ řekl Dhatt, když jsme odešli. „Je jeden z velmi mála, kdo se jím může prokázat, většina z nich ne, jak víš, bylo pozdě v noci, nikdo se nemůže zaručit, takže co do alibi jsou všichni nahraní. Přibližně v době, kdy byla zabita, vedl konferenční hovor s kolegou v nepříliš přívětivém časovém pásmu. Ověřili jsme si to.“

Právě jsme hledali kancelář Isabelle Nancyové, když mě někdo zavolal jménem. Udržovaný muž lehce po šedesátce, šedé vousy, brýle, pospíchal k nám mezi provizorními kancelářemi.

„Inspektor Borlú?“ Podíval se na Dhatta, ale když uviděl ulqomské insignie, upřel pohled zpátky na mě. „Doslechl jsem se, že možná přijedete. Jsem rád, že jsem tu ve stejnou dobu jako vy. Jmenuju se David Bowden.“

„Pane profesore.“ Potřásl jsem mu rukou. „Moc se mi líbí vaše kniha.“

To ho viditelně překvapilo. Ale zavrtěl hlavou. „Pokud to dobře chápu, tak ta první. Nikdo nikdy nemyslí tu druhou.“ Pustil mou ruku. „Za to vás zavřou, pane inspektore.“ Dhatt na mě vyjeveně hleděl.

„Kde máte kancelář, pane profesore? Jsem vrchní detektiv Dhatt. Rád bych si s vámi promluvil.“

„Žádnou nemám, detektive. Bývám tady jenom jeden den v týdnu. A nejsem *profesor*, jen obyčejný doktor. Nebo klidně jen David.“

„Jak dlouho se tu dnes dopoledne zdržíte, pane doktore?“ zeptal jsem se. „Mohli bychom vás odchytit na slovíčko?“

„Já… ovšem, pokud chcete, pane inspektore, ale jak říkám, nemám tu žádnou pracovnu. Obvykle se se studenty setkávám ve svém bytě.“ Dal mi vizitku, a když Dhatt zvedl obočí, dal jednu i jemu. „Je tam moje telefonní číslo. Jestli chcete, počkám tady a pak si třeba najdeme místo, kde bychom si mohli promluvit.“

„Vy jste nepřišel za námi?“ zeptal jsem se.

„Ne, je to náhoda. Dnes bych tady za normálních okolností ani nebyl, ale včera se nedostavila studentka, která u mě dělá projekt, takže mě napadlo, jestli bych ji třeba nenašel tady.“

„Dělá u vás projekt?“ opáčil Dhatt.

„Ano, svěří mi vždy jen jednu.“ Usmál se. „Tím pádem nemám nárok na kancelář.“

„Po kom se to tedy sháníte?“

„Jmenuje se Jolanda, detektive. Jolanda Rodriguezová.“

Zděsil se, když jsme mu řekli, že není k zastižení. Rozkoktal se.

„Ona zmizela? Po tom, co se stalo Mahalii, teď i Jolanda? Panebože, páni policisté, vy…“

„Prověřujeme to,“ odpověděl Dhatt. „Žádné ukvapené závěry.“

Bowden vypadal zdrceně. Podobných reakcí se nám dostalo i od jeho kolegů. Postupně jsme obešli všechny čtyři akademiky, které jsme mohli v areálu najít, včetně Thau’tiho, staršího z obou přítomných Ulqomanů, mladého zamlklého muže. O Jolandině zmizení věděla jen Isabelle Nancyová, vysoká, elegantně oblečená žena se dvěma páry brýlí s různě silnými skly, které měla zavěšené na řetízcích kolem krku.

„Ráda vás poznávám, pane inspektore, pane detektive.“ Potřásla si s námi rukama. Přečetl jsem si její výpověď. Tvrdila, že v době Mahaliiny smrti byla doma, ale dokázat to nemohla. „Pomohu vám, jakkoli to bude možné,“ ujišťovala nás opakovaně.

„Povězte nám něco o Mahalii. Získal jsem pocit, že ji tu lidé dobře znali, snad s výjimkou vašeho šéfa.“

„Teď už ani tak ne,“ krčila rameny Nancyová. „Možná kdysi. Rochambeaux říkal, že ji nezná? To je trochu… pokrytecké. Některým lidem hnula žlučí.“

„Na té konferenci,“ upřesnil jsem. „V Besźelu.“

„Přesně tak. Byl tam. Byla tam většina z nás. Já, David, Marcus, Asina. Na nejednom zasedání se jí podařilo vyvést lidi z míry, pokládala otázky o *dissensi*, o Trans-g, takovéhle věci. Nic otevřeně nezákonného, ale trochu *obscénního*, dalo by se říct, věci, které byste mohli očekávat z Hollywoodu nebo tak, žádné praktické záležitosti týkající se ulqomského, předrozštěpeneckého nebo dokonce besźelského výzkumu. Bylo vidět, jak hlavouni, kteří přicházeli na otevřená jednání a zahajovací ceremoniály, jsou z toho celí špatní. Nakonec se do toho obula a začala vyšilovat s Orciny. David byl samozřejmě na prášky, univerzita zostuzená, ji málem vyhodili – bylo tam pár besźelských zastupitelů, kteří kolem toho udělali velký humbuk.“

„Ale na škole zůstala…“ řekl Dhatt.

„Myslím, že lidé došli k závěru, že je ještě mladá. Ale někdo ji musel setřít, protože se uklidnila. Vzpomínám si, že s besźelskými zastupiteli, které takhle vytočila, musely jejich ulqomské protějšky docela soucítit. Když jsem zjistila, že se k nám vrací dělat doktorát, překvapilo mě, že ji pustili, když zastávala tak pochybné názory, ale vyrostla z toho. Už jsem o tomhle všem podala výpověď. Ale povězte mi, máte tušení, co se mohlo stát Jolandě?“

S Dhattem jsme se na sebe podívali. „Ještě si nejsme ani jistí, jestli se jí *vůbec* něco stalo,“ upřesňoval Dhatt. „Prověřujeme to.“

„Nejspíš s ní nic nebude,“ opakovala pořád dokola. „Ale obvykle ji tady vídávám, a už to bude, myslím, hezkých pár dnů. To mě trochu… Myslím, že jsem se zmínila, že Mahalia zmizela krátce předtím, než byla… nalezena.“

„Znaly se?“ zeptal jsem se.

„Byly to nejlepší kamarádky.“

„Mohl by o tom vědět někdo něco víc?“

„Chodí s jedním místním klukem. Myslím jako Jolanda. Říká se to. Ale neřeknu vám, kdo by to mohl být.“

„To se může?“ podivil jsem se.

„Jsou dospělí, pane inspektore, detektive Dhatte. Sice mladí dospělí, ale nezabráníme jim v tom. Upozorňujeme je na nebezpečí a obtíže života, a natožpak lásky, v Ul Qomě, ale co během zdejšího pobytu dělají…“ Pokrčila rameny.

Když jsem s Nancyovou hovořil, Dhatt poklepával nohou. „Rád bych si s nimi promluvil,“ řekl.

Někteří si četli v maličké provizorní knihovně. Několik z nich, když nás Nancyová konečně zavedla na místo hlavních vykopávek, stálo, sedělo a pracovalo v hluboké jámě s rovnými stěnami. Vzhlédli k nám zpod vrstev patrných v odstínech hlíny. Ta tmavá čára – to byl pozůstatek po nějakém starobylém ohni? Co bylo to bílé?

Kolem velkoprostorového stanu se mezi popadanými kusy zdiva táhly pusté křoviny, plné bodláčí a plevele. Naleziště se velikostí podobalo fotbalovému stadionu a křižovala ho provázková matice. Ploché dno z udusané hlíny se nacházelo v různých hloubkách a rozrývaly ho anorganické tvary, podivuhodné vyskakující ryby: rozbité nádoby; neumělé a umělé sošky; měděnkou zanesené stroje. Studenti vzhlíželi ze sekce, kde se právě nacházeli, každý jinak vysoko, přes různé provazové bariéry, se špičatými lopatkami a měkkými kartáči v rukou. Dva hoši a jedna dívka patřili ke gotikům, kteří byli v Ul Qomě mnohem vzácnější než v Besźelu nebo v zemích jejich původu. Museli k sobě poutat velkou pozornost. Zpod výrazných očních linek a špíny staletí se na Dhatta a na mě líbezně usmáli.

„Tady to vidíte,“ ukázala Nancyová. Stáli jsme kus od vykopávek. Díval jsem se na spoustu značek v rozvrstvené hlíně. „Chápete, jaké to tu je?“

Pod zemí jsme mohli vidět prakticky cokoliv.

Mluvila dostatečně potichu, takže její studenti, ačkoli si museli být vědomi, že se o něčem bavíme, nemohli poznat o čem. „Z

Předvěku jsme s výjimkou několika zlomků básní ještě nenašli žádné písemné záznamy, abychom mu přišli na kloub. Slyšeli jste o Gallimaufrianech? Dlouhou dobu, když se začínaly odkrývat věci z předrozštěpeneckého období a poté, co se neochotně vyloučila jakákoli chyba na straně archeologů," zasmála se, „existovali v lidské fantazii jako vysvětlení všeho, co se vynášelo na světlo. Byla to jakási hypotetická civilizace po téhle, ale předcházející Ul Qomě a Besźelu, která systematicky vykopávala všechny artefakty v oblasti, staré tisíce let nebo jen desítky – jako haraburdí po svých babičkách –, všechny je mísila a zase zahrabávala nebo vyhazovala."

Nancyová si všimla, že se na ni dívám. „Nic takového neexistovalo," ujistila mě. „Na tom už jsme se shodli. Tedy většina z nás. Tohle," ukázala na jámu, „žádná směska není. Jsou to pozůstatky jediné hmotné kultury. Akorát si ještě přesně nejsme jistí jaké. Museli jsme se naučit přestat pořád po něčem pátrat a museli jsme začít sledovat posloupnosti a jen se dívat."

Předměty, které měly mít původ v nejrůznějších historických údobích, si tady byly současné. Žádná jiná kultura v oblasti takto svůdně neurčitě a ani v nejmenším neodkazovala na předrozštěpenecké místní obyvatele, ony zvláštní muže a ženy, podle zkazek kouzelníky, jež pracovali se zaklínadly, jimiž byly tyhle věci prostoupeny, kteří používali astroláby, jež by neudělaly ostudu Arzachelovi ani středověku, a zároveň nádoby z pálené hlíny, kamenné sekyry, které mohli vyrábět mí praprapředci s vystouplými nadočnicovými oblouky, či převody, složitě sestavené hmyzí hračky, jejichž pozůstatky byly rozesety pod povrchem Ul Qomy a občas Besźelu.

„Tohle je vrchní detektiv Dhatt z místní milice a inspektor Borlú od *policzai*," říkala Nancyová svým studentům ve výkopu. „Inspektor Borlú je tu v rámci vyšetřování… toho, co se stalo Mahalii."

Několik se jich neubránilo úžasu. Dhatt si odškrtával jména a já ho napodoboval, když k nám studenti po jednom přicházeli do společenské místnosti. Všichni sice jeden výslech už absolvovali, ale přesto přicházeli poslušně jako ovce a odpovídali na otázky, ze kterých se jim muselo dělat špatně.

„Když jsem si uvědomila, že jste tady kvůli Mahalii, ulevilo se mi," řekla gotička. „Zní to hrozně. Ale myslela jsem, že jste našli Jolandu, a že se jí něco stalo." Jmenovala se Rebecca Smithová-Davisová, byla v prvním ročníku a věnovala se rekonstrukci nádob. Když se rozhovořila o své mrtvé a své nezvěstné kamarádce, vyhrkly jí slzy do očí. „Napadlo mě, že jste ji našli a… víte, někdo ji…"

„Ještě nemáme ani jistotu, jestli je Rodriguezová nezvěstná," řekl Dhatt.

„To říkáte vy. Ale víte co… jak to bylo s Mahalií a vůbec." Zavrtěla hlavou. „Obě se zajímaly o divný věci."

„O Orciny?" zeptal jsem se.

„Jo. A jiný věci. Ale ano, o Orciny. Jolandu to ale zajímá víc než Mahalii. Lidi říkali, že když Mahalia začínala, úplně se do toho zbláznila, ale poslední dobou už ji to, myslím, docela přešlo."

Protože byli mladší a dokázali flámovat do pozdějších hodin, několik studentů, na rozdíl od svých učitelů, mělo na noc, kdy umřela Mahalia, alibi. V určitém nespecifikovaném okamžiku začal Dhatt Jolandu považovat za oficiálně nezvěstnou, začal pokládat konkrétnější otázky a dělat si delší poznámky. Příliš nám to ale nepomohlo. Nikdo si nebyl jistý, kdy ji viděl naposledy, jenom, že ji neviděl už několik dní.

„Nenapadá vás, co se Mahalii mohlo stát?" ptal se Dhatt všech studentů. Dostávalo se nám jedné záporné odpovědi za druhou.

„Mě na konspirace neužije," řekl jeden hoch. „To, co se stalo, bylo… neuvěřitelně příšerné. Ale víte, představa, že existuje nějaké velké tajemství…" Zavrtěl hlavou. Povzdechl si. „Mahalia byla… dokázala lidi vytočit, a to, co se stalo, se stalo proto, že šla do nesprávné části Ul Qomy s nesprávným člověkem." Dhatt si dělal poznámky.

„Ne," řekla jedna dívka. „Nikdo ji neznal. Třeba jste si mysleli, že jo, ale pak vám došlo, že dělala spoustu tajuplných věcí, o kterých jste neměli páru. Myslím, že jsem z ní měla trochu strach. Ano, líbila se mi, ale byla tak nějak zažraná. A chytrá. Třeba se s někým setkávala. S nějakým místním bláznem. Přesně to bych do ní řekla… zajímaly ji divný věci. Věčně jsem ji vídávala v knihovně – máme něco jako čtenářské průkazy do místní univerzitní knihovny – a ona

si v knihách pořád dělala ty svoje poznámečky.“ Napodobila úsečné psaní a zavrtěla hlavou, vyzývala nás, abychom souhlasili, jak zvláštní to je.

„Divný věci?“ zeptal se Dhatt.

„Víte, jak to chodí, něco se k vám donese.“

„Někomu šlápla na kuří oko.“ Tahle mladá žena mluvila nahlas a rychle. „Jednomu z těch bláznů. Slyšeli jste, jak tu byla ve městech poprvé? Zrovna v Besźelu? Málem se pobila. S akademiky a *policajty*. Na *archeologické* konferenci. To se nepovede každýmu. Vážně se divím, že ji vůbec někam ještě pustili.“

„Orciny.“

„Orciny?“ podivil se Dhatt.

„Jo.“

Poslední, kdo promluvil, byl hubený a upjatý chlapec ve špinavém tričku s obrázkem jakési dětské televizní postavičky. Jmenoval se Robert. Díval se na nás zkormouceně. Zoufale mrkal. Ilitánsky moc neuměl.

„Nevadilo by ti, kdybych s ním mluvil anglicky?“ zeptal jsem se Dhatta.

„Ne,“ odpověděl. Ze dveří vykoukl jakýsi muž a upřel na nás pohled. „Klidně pokračuj,“ pokynul mi Dhatt. „Za minutku jsem zpátky.“ Odešel a zavřel za sebou.

„Kdo to byl?“ zeptal jsem se hocha.

„Doktor UlHuan,“ odpověděl. Druhý z ulqomských akademiků na vykopávkách. „Zjistíte, kdo to udělal?“ Mohl jsem mu odpovědět obvyklými vlídnými, bezobsažnými ujištěními, ale připadal mi na ně příliš zdrcený. Díval se na mě a kousal se do rtu. „Prosím,“ řekl.

„Co jste měl na mysli tím Orciny?“ zeptal jsem se.

„Víte,“ zavrtěl hlavou, „já nevím. Jenom o tom pořád přemýšlím. Leze mi to na mozek. Vím, že je to blbost, ale Mahalia do toho bývala celá divá a Jolandu to teď taky začínalo brát – dělávali jsme si z ní kvůli tomu srandu, víte – a pak obě zmizí…“ Zadíval se na zem a zavřel si prsty oči, jako by neměl sílu mrkat. „To já volal ohledně Jolandy. Když jsem ji nemohl najít. Já nevím,“ dodal. „Člověka prostě napadají různý věci.“ Nevěděl, co by měl ještě říct.

~ ~ ~

„Něco máme,“ řekl Dhatt. Naváděl mě po chodníčcích mezi kancelářemi, ven z areálu. Díval se na hromady poznámek, které si udělal, probíral se vizitkami a telefonními čísly na kouscích papírů. „Ještě nevím, co jsme vlastně získali, ale něco to bude. Možná. Do prdele.“

„Co UlHuan?“ zeptal jsem se.

„Cože? Nic.“ Podíval se na mě. „Potvrdil většinu z toho, co říkala Nancyová.“

„Víš, k čemu zajímavému jsme se s nimi nedobrali?“ nadhodil jsem.

„Co? Teď ti nerozumím,“ podíval se na mě Dhatt. „Vážně, Borlú,“ pokračoval, zatímco jsme se blížili k bráně. „Co tím myslíš?“

„To byla partička studentíků z Kanady, že…“

„Většinou. Byl tam jeden Němec, jeden Amík.“

„Prostě samí Anglo-Euro-Američané. Co si budeme nalhávat, nám se to může zdát nepatřičné, ale oba víme, co lidi z venku na návštěvě v Besźelu a Ul Qomě fascinuje nejvíc. Všiml sis, co nikdo z těch kluků a holek nikdy nezmínil, v žádném kontextu, v souvislosti s ničím, o čem byla řeč?“

„Co máš na…“ Dhatt se zarazil. „Trans-g.“

„Nikdo z nich se nezmínil o Trans-g. Jako by byli nervózní. Víš stejně dobře jako já, že Trans-g je obvykle první a jediná věc, o které se cizinci chtějí něco dozvědět. Připouštím, že tahle parta si tu už zvykla víc než většina jejich krajanů, ale přesto.“ Mávnutím poděkoval ostraze, která nám otevřela bránu, a vyšli jsme ven. Dhatt soustředěně přikyvoval. „Kdyby takhle beze stopy a zčistajasna zmizel někdo, koho známe, bylo by to to první, co by nás napadlo, ne? I kdybysme třeba stokrát nechtěli,“ pokračoval jsem. „A co potom lidi, kteří si musí na trans-g pořád dávat mnohem větší pozor než my.“

„Pánové!“ zavolal na nás jeden z členů ochranky, atleticky vyhlížející mladík s beckhamovským mohykánem na hlavě. Byl mladší než většina jeho kolegů. „Pánové, momentíček.“ Už k nám přibíhal.

„Chtěl bych se jenom na něco zeptat,“ řekl. „Vy vyšetřujete, kdo zabil Mahalii Gearyovou, že? Chtěl jsem se jenom zeptat… Chtěl

jsem se jenom zeptat, jestli jste něco zjistili, jestli jste se někam dostali. Mohlo se mu podařit uniknout?“

„Proč?“ zeptal se Dhatt nakonec. „Kdo jste?“

„Já – nikdo, nikdo. Já jen… Je to smutné, je to strašné, a my všichni, já a všichni ostatní tady, ochranka, jsme z toho celí špatní a chceme vědět, jestli ten, kdo… ten, kdo to…“

„Já jsem Borlú,“ vmísil jsem se. „Vy se jmenujete jak?“

„Aikam. Aikam Tsueh.“

„Vy jste byl její přítel?“

„Já, víte, tak trošku. Nic vážného, ale znal jsem ji. Zdravili jsme se. Chtěl bych se jenom zeptat, jestli jste něco zjistili.“

„I kdyby ano, Aikame, vám to říct nemůžeme,“ řekl Dhatt.

„Teď ne,“ dodal jsem. Dhatt se na mě podíval. „Napřed si to musíme rozebrat. Chápete. Ale nemohli bychom vám třeba položit pár otázek?“ To ho trochu vylekalo.

„Já nic nevím. Ale myslím, že jo. Bál jsem se, jestli se mohl dostat z města, vyhnout se milici. Jestli existuje způsob, jak by se člověk mohl dostat ven. Existuje?“

Než se vrátil na své místo, nechal jsem si od něj napsat do notesu telefonní číslo. Pak jsme se s Dhattem dívali, jak odchází.

„Vyzpovídali jste i ostrahu?“ zeptal jsem se s pohledem upřeným na Tsueha.

„Ovšem. Nic zajímavého jsme nezjistili. Je tu bezpečnostní agentura, ale naleziště funguje pod záštitou ministerstva, takže kontroly jsou tu přísnější než jinde. Většina z nich měla na noc, kdy Mahalia umřela, alibi.“

„On taky?“

„Podívám se, ale nevzpomínám si, že bych si u jeho jména něco poznačil, takže nejspíš jo.“

Aikam Tsueh se u brány otočil a díval se, jak odcházíme. Váhavě zvedl ruku, aby se s námi rozloučil.

Kapitola čtrnáctá

Stačilo ho usadit do kavárny – vlastně čajovny, byli jsme v Ul Qomě – a Dhattova agresivní energie poněkud vyprchala. Do okraje stolu sice pořád bubnoval prsty ve složitém rytmu, který bych nedokázal napodobit, ale už se mi díval do očí a nešil sebou. Poslouchal a vznášel vážně míněné návrhy, jak bychom mohli pokračovat. Natáčel hlavu, aby si přečetl poznámky, které jsem pořídil. Přijímal zprávy ze svého ústředí. Zatímco jsme tam seděli, byl dokonce tak milostivý, že nedával najevo skutečnost, že se mu nezamlouvám.

„Myslím, že ohledně výslechů potřebujeme sestavit nějaký protokol," řekl pouze, když jsme se usadili, „když do toho mluví tolik lidí…", na což jsem zamumlal něco na způsob omluvy.

Lidé z čajovny nechtěli přijmout od Dhatta peníze: ani jim je moc důrazně nestrkal. „Miliční sleva," řekla servírka. Podnik byl plný. Dhatt upřeně sledoval vyvýšený stůl u okna s výhledem na ulici, dokud si jeho pohledu nevšiml muž, který tam seděl; vstal a my se posadili. Viděli jsme na stanici metra. Mezi mnoha plakáty na nedaleké zdi jsem si všiml jednoho, od něhož jsem pak ihned odvrátil zrak: nebyl jsem si jistý, jestli to není plakát, který jsem nechal vytisknout, abych určil Mahaliinu totožnost. Nevěděl jsem, jestli se nemýlím, jestli pro mě teď ta zeď je alter-prostor, totálně v Besźelu, nebo je prolnutá a je kompaktní směsicí informací z různých měst.

Ulqomané vystupovali zpod ulice, lapali po dechu, když si uvědomovali, jaká je venku teplota, a zavrtávali se do svých fleecových bund. Věděl jsem, že v Besźelu – ačkoli jsem se snažil

nevidět Besźany, kteří teď bezpochyby sestupovali ze stanice Janjelus nadzemní dráhy, která se náhodou nacházela několik desítek metrů od podzemní ulqomské stanice – budou lidé chodit v kožiších. Mezi ulqomskými tvářemi byli lidé, kterým bych hádal asijský nebo arabský původ, a dokonce i několik Afričanů. Bylo jich mnohem více než v Besźelu. „Je sem volný přístup?“

„Ani bych neřekl,“ odpověděl Dhatt. „Ul Qoma potřebuje lidi, ale každý, koho tu vidíš, prošel pečlivými prověrkami, složil zkoušky, zná místní situaci. Někteří z nich mají děti. Ulqomské přičmoudlíky!“ Z hrdla se mu vydral potěšený smích. „Máme jich tu víc než vy, ale ne proto, že bysme byli nějak laxní.“ Měl pravdu. Kdo by se chtěl stěhovat do Besźelu?

„Co ti, co se dovnitř nedostanou?“

„Máme tu tábory, stejně jako vy, na několika místech, kolem periferií. OSN tím nadšená není. Amnesty taky ne. Vás taky buzerují ohledně podmínek? Chceš cigarety?“ Trafika stála pár metrů od vchodu do kavárny. Neuvědomil jsem si, že na ni civím.

„Ani ne. I když, možná že jo. Ze zvědavosti. Myslím, že ulqomskou jsem ještě nekouřil.“

„Tak počkej.“

„Ne, radši nevstávej. Už nekouřím, přestal jsem.“

„Ale no tak, ber to z etnografického hlediska, nejsi doma… Promiň, už toho nechám. Lidi, co tohle dělají, taky nesnáším.“

„Co jako?“

„Cpou cigarety do lidí, co přestali kouřit. A to já ani nekouřím.“ Zasmál se a usrkl ze šálku. „Aspoň bych projevil nevraživost vůči tvému úspěchu. Jako bych k tobě cítil nějakou obecnou averzi. Jsem to ale zlomyslník.“ Zasmál se.

„Podívej, vážně se omlouvám, že jsem k vám takhle vtrhl…“

„Já si jenom myslím, že potřebujeme protokoly. Nechci, aby sis myslel…“

„Toho si vážím.“

„Dobře, takže žádný strachy. Co kdybych vyřídil toho dalšího?“ zeptal se. Díval jsem se na Ul Qomu. Bylo příliš pod mrakem, aby byla taková zima.

„Říkals, že ten Tsueh má alibi?“

„Jo. Zavolali mi to. Většina těch chlapů je ženatých a manželky se za ně zaručí, což, jasně, stojí za hovno, ale mezi kýmkoli z nich a Gearyovou jsme nenašli žádnou spojitost, odmyslíme-li pozdravy na chodbě. Tenhleten Tsueh byl té noci venku se skupinkou studentů. Je dost mladý, aby se s nimi bratříčkoval.“

„To se hodí. A je to dost nezvyklé.“

„Jistě. Ale na nikoho a na nic nemá žádnou vazbu. Je mu devatenáct. Řekni mi něco o té dodávce.“ Ještě jednou jsem to zopakoval. „Do světla, to se s tebou budu muset vrátit?“ zeptal se. „Vypadá to, že hledáme někoho z Besźelu.“

„Někdo z Besźelu s tou dodávkou přejel hranici. Ale víme, že Gearyová byla zabita v Ul Qomě. Pokud ji tedy ten vrah nezabil, nepřejel do Besźelu, nezmocnil se dodávky, nezajel zpátky, nenaložil ji, nehnal se zpátky, aby tělo vyhodil, a proč, mohli bysme dodat, to tělo vyhodil zrovna tam, kde ho vyhodil?, máme co do činění s přeshraničním telefonátem, který následovala prokázaná laskavost. A tudíž se dvěma pachateli.“

„Nebo trans-g.“

Poposedl jsem si.

„Jo,“ kývl jsem. „Nebo trans-g. Ale z toho, co víme, to vypadá, že si někdo dal sakra velký pozor, aby se trans-g nedopustil. A dal nám to na srozuměnou.“

„Ta záhadná nahrávka. Zvláštní, jak se tak najednou vynořila…“

Podíval jsem se na něho, ale připadlo mi, že nežertuje. „Že jo?“

„Ale no tak, Tyadore, překvapuje tě to? Ten, kdo to udělal, a byl dost chytrý, aby věděl, že si nemá zahrávat s hranicemi, brnkne kamarádovi na vaší straně a najednou je podělaný strachy, že si pro něho přijde Trans-g. A to by nebylo fér. Ale má pomocníčka ve Spojovacím paláci nebo na dopravním nebo kdovíkde a tomu dá echo, kdy se bude blížit. Neříkej mi, že besźelští úředníci jsou bezúhonní.“

„To sotva.“

„No vidíš. Hned vypadáš spokojenější.“

Takhle by šlo o menší spiknutí, než byly některé jiné rýsující se možnosti. Někdo věděl, po jakých dodávkách se má dívat. Podrobně si pohlédl hromádku videí. Co jiného? Za toho mrazivého, ale

hezkého dne, kdy chlad ztlumil ulqomské barvy do všedních odstínů, bylo těžké a pošetilé spatřit někde Orciny.

„Tak si to ještě jednou projdeme," navrhl. „Pátráním po tom zasraným řidiči se nikam nedostaneme. Doufám, že s tím jste srozumění. Kromě popisu té dodávky nemáme vůbec nic a kdo v Ul Qomě přizná, že vůbec třeba nějakou besźelskou dodávku zahlídl a jestli měla nebo neměla povolení? Radši se vraťme úplně na začátek. Kde u tebe došlo k průlomu?" Podíval jsem se na něho. Soustředěně jsem na něho hleděl a probíral si v hlavě sled událostí. „Kdy přestala být ta holka Neznámá mrtvola? Co to odstartovalo?"

V pokoji na hotelu jsem měl poznámky, které jsem si udělal s Gearyovými. Její e-mailovou adresu a telefonní číslo jsem měl v zápisníku. Neměli dceřino tělo a ani se pro ně nemohli vrátit. Mahalia Gearyová ležela v mrazáku a čekala. Na mě, dalo by se říct.

„Telefonát."

„Jo? Od práskače?"

„…Tak nějak. Ten mě nasměroval k Drodinovi." Viděl jsem, jak vzpomíná na spis, že takhle to tam popsáno nebylo. „Co, chceš mi… Kdo to byl?"

„No, v tom to je." Dlouho jsem neřekl nic. Nakonec jsem se podíval na stůl a začal kreslit tvary do rozlitého čaje. „Nejsem si jistý, co si mám… Byl to telefonát odsud."

„Z Ul Qomy?" Přikývl jsem. „A sakra? Od koho?"

„To já nevím."

„Proč ti ten člověk volal?"

„Viděl našel plakáty. Jo jo. Naše plakáty v *Besźelu*."

Dhatt se ke mně naklonil. „To mě *poser*. Kdo to byl?"

„Uvědomuješ si, že mě to staví do…"

„Jasně že jo." Byl zaujatý, mluvil rychle. „Jasně že jo, ale no tak, seš policajt, myslíš si, že s tebou vydrbu? Je to mezi náma. Kdo to byl?" Nebyla to žádná maličkost. Pokud jsem byl spolupachatelem trans-g, on se teď stával mým komplicem. Nijak ho to neznervózňovalo. „Myslím, že to byl sjednocovatel."

„Řekl to?"

„Ne, ale jde o to, co mi dotyčný říkal a jak to říkal. Vím, že to nebylo úplně k věci, ale právě tohle mě navedlo na správnou stopu…

Co je?“ Dhatt se opřel na židli. Prsty bubnoval v ještě rychlejším rytmu a už se na mě nedíval.

„Kurva, vždyť my něco *máme*. Fakt nechápu, že ses o tom ještě nezmínil…“

„Počkej, Dhatte.“

„Jo, jasný, vážně, je mi jasný, že tohle tě tak trochu kompromituje.“

„Já nemám tušení, kdo to mohl být…“

„Pořád máme čas, možná to budeme moct ještě předat a vysvětlit, že ti to akorát trochu trvalo…“

„Předat co? My nic nemáme?“

„Máme jednoho sjednocovatelskýho hajzla, kterej něco ví. Jedem.“ Vstal a zachřestil klíči od auta.

„Kam jedem?“

„Jedem vyšetřovat, sakra!“

~ ~ ~

„Jasná věc.“ Dhatt se hnal ulqomskými ulicemi, houkačka auta jen hekala. Strhával řízení a přitom nadával ulqomským civilistům, beze slova strhával volant, aby se vyhnul besźelským chodcům a autům zrychlujícím s nevýraznou úzkostí, kterou vyvolává naléhavý případ na druhé straně hranice. Kdybychom do někoho z nich vrazili, byla by to byrokratická pohroma. Trans-g by teď nijak nepomohl.

„Jari, tady Dhatt.“ Zařval do mobilu. „Nemáš tušení, jestli jsou teď u sebe šéfové sjednocovatelů? Super, díky.“ Mobil zase zacvakl.

„Vypadá to, že alespoň pár jich tam je. Já samozřejmě věděl, žes mluvil s besźelskými sjednocovateli. Četl jsem tvoje hlášení. Ale co jsem to za vola,“ plácal se do čela hřbetem ruky, „že mě nenapadlo zajet si promluvit s těmi *našimi* výlupky. I když *samozřejmě* tihle hajzli, tihle hajzli víc než jacíkoli jiní hajzli – a my jich tady taky máme požehnaně, Tyade – spolu komunikují. Vím, kde se slízají.“

„A tam teď jedeme?“

„Tyhle svině já nesnáším. Doufám… Jako nemusím zdůrazňovat, že jsem v životě potkal pár skvělých Besźanů.“ Vrhl na mě pohled. „Nic proti tomu městu nemám a doufám, že se tam někdy podívám, a je vážně skvělý, že si v téhle době tak rozumíme, víš, co myslím, líp

než kdysi, k čemu vlastně ty nesmysly byly dobrý? Ale jsem Ulqoman a ani za boha nechci být nic jiného. Dokážeš si představit sjednocení?“ Zasmál se. „To by byla hotová katastrofa! Prej že v jednotě je síla, no to mě poser. Vím, že křížením se zvířata stávala silnější a odolnější, ale co kdybysme, do prdele, podědili ulqomský smysl pro plánování a besźelský optimismus?“

To mě rozesmálo. Projížděli jsme mezi starodávnými flekatými kamennými sloupy, lemujícími okraj silnice. Poznával jsem je z fotografií a až příliš pozdě jsem si vzpomněl, že vidět bych měl pouze sloup na východní straně cesty – ten stál v Ul Qomě, ostatní byly v Besźelu. Tak to alespoň tvrdila většina lidí: představovaly jedno z několika sporných míst obou měst. Besźelské budovy, které jsem nedokázal dokonale nevidět, byly, jak jsem zahlédl, usedlé a úhledné, ale v Ul Qomě, ať jsme byli kdekoliv, se tady rozkládala oblast úpadku. Míjeli jsme kanály a chvilku jsem nevěděl, ve kterém městě se táhnou, nebo zda jsou v obou. U jednoho zapleveleného dvora, kde zpod dávno odstaveného citroenu vykukovaly kopřivy jako vzdušný polštář vznášedla, Dhatt prudce zabrzdil a vystoupil dřív, než jsem si stačil odepnout pás.

„Bývaly časy,“ řekl, „kdy bysme všechny tyhle hajzly do jednoho pozavírali.“ Kráčel ke zchátralým dveřím. V Ul Qomě žádní povolení sjednocovatelé nejsou. V Ul Qomě nejsou žádné povolené socialistické strany, fašistické strany, náboženské strany. Od Stříbrného obrození pod vedením generála Ilsy před necelými sto lety měla Ul Qoma jenom Lidovou národní stranu. V řadě starších institucí a kanceláří pořád visely portréty Ja Ilsy, často nad „Ilsovými bratry“ Atatúrkem a Titem. Mezi těmihle dvěma se pak ve starších kancelářích vždycky skvělo vybledlé místo, odkud se kdysi usmíval někdejší bratr Mao.

Ale tohle je dvacáté první století a prezident Ul Mak (jehož portrét u těch nejpodlézavějších manažerů můžete vidět taky), podobně jako prezident Umbir před ním, vyhlásil určitě ne odmítnutí, ale rozvoj Národní cesty, konec svazujícího uvažování, *glasnostrojku*, podle obludného neologismu ulqomských intelektuálů. Spolu s obchody nabízejícími CD a DVD, nově zakládanými softwarovými firmami a galeriemi, optimistickým

ulqomským finančním trhem a revalvovaným dinárem prý přišla Nová politika, do nebe vynášená otevřenost vůči dosud nebezpečnému disidentství. Neznamená to sice, že byly povoleny radikální skupiny či dokonce politické strany, ale jejich myšlenkám bylo občas popřáno sluchu. Dokud se jejich shromáždění a náborové kampaně vyznačovaly jistou zdrženlivostí, byly trpěny. Jak mi bylo aspoň řečeno.

„Otevřete!“ Dhatt zabušil na dveře. „Tohle je to sjednocovatelské shromaždiště,“ otočil se na mě. „Pořád si volají s vaší bandičkou v Besźelu, tak už to mají nějak dohodnutý.“

„Jaké mají postavení?“

„Uslyšíš od nich, že jsou jen skupinka přátel, co se setkávají na pokec. Nemají členské průkazy, nic takového, nejsou hloupí. Určitě bys nepotřeboval žádného speciálně vycvičeného psa, abys u nich vyčmuchal pašovaný věci, ale kvůli tomuhle tu teď nejsem.“

„Kvůli čemu tu jsme?“ Rozhlédl jsem se po sešlých ulqomských fasádách, ilitánsky psaném graffiti požadujícím, aby ten a ten táhl do hajzlu, a sdělujícím, komu ten a ten leze do prdele. Trans-g tu musel mít oči na stopkách.

Soustředěně se na mě zadíval. „Ten, kdo ti volal, ti volal odsud. Nebo sem chodí. Za to bych dal ruku do ohně. Chceš zjistit, co všechno vědí naši povstaleční kamarádi? *Otevřete*.“ To už platilo dveřím. „Nenech se zmást tím jejich *my nic, my muzikanti*. Tihle lidi jsou ochotní vymlátit duši z každýho, kdo, cituji, pracuje proti procesu sjednocování, konec citátu. *Otevřete*.“

Dveře tentokrát uposlechly, v mezeře se objevila drobná mladá žena s vyholenými spánky, s vytetovanou rybou a několika písmeny jedné velice staré abecedy.

„Koho… co chcete?“

Možná ji ke dveřím poslali s nadějí, že svou křehkostí každého odradí od toho, co vzápětí udělal Dhatt: vrazil do dveří takovou silou, až se odpotácela do špinavé chodby.

„Okamžitě tu chci všechny mít,“ zařval a vstoupil do chodby kolem rozcuchané punkerky.

Po krátkém váhání, kdy se jim musela hlavami prohnat myšlenka, že se pokusí uprchnout, kterou vzápětí zavrhli, se v kuchyni

shromáždilo pět lidí v tu dobu přítomných v domě, posadili se na vratké židle, které tam Dhatt rozestavil, a dívali se kamkoli jinam než na nás. Dhatt stál v čele stolu a nakláněl se nad nimi.

„Tak jo," spustil. „Chcete vědět, co mám na srdci? Někdo odsud uskutečnil telefonický hovor, který by si tady můj ctěný kolega rád připomněl, a také bychom velice rádi zjistili, kdo s takovou ochotou zvedl sluchátko. Nebudu marnit váš čas a předstírat, že si myslím, že se někdo z vás přizná, takže místo toho to vezmeme popořadě kolem stolu a každý z vás řekne: ‚Pane inspektore, rád bych vám něco řekl'." Nevěřícně na něho zírali. Dhatt se zazubil a mávl na ně, aby spustili. K ničemu se neměli, takže muže, který seděl nejblíž, udeřil do obličeje. Jeho druhové vykřikli, muž zavyl bolestí a já překvapeně vyjekl. Když muž pomalu zvedl hlavu, na čele se mu začínala nalévat pořádná modřina.

„‚Pane inspektore, rád bych vám něco řekl'," zopakoval Dhatt. „Budeme se tomu muset věnovat, dokud toho, koho hledáme, nenajdeme." Rychle se na mě podíval; zapomněl se mnou tyhle věci konzultovat. „Tak už to s policajty chodí." Napřáhl se ke druhé ráně do tváře stejného muže. Zavrtěl jsem hlavou a trochu zvedl ruce a sjednocovatelé shromáždění kolem stolu začali všemožně úpět. Muž, kterému Dhatt vyhrožoval, se pokusil vstát, ale Dhatt ho druhou rukou popadl za rameno a strčil zpátky do židle.

„Johane, tak to řekni!" vyhrkla punkerka.

„Pane inspektore, rád bych vám něco řekl."

Tak to pokračovalo dál kolem stolu. „Pane inspektore, rád bych vám něco řekl."

„Pane inspektore, rád bych vám něco řekl."

Jeden z mužů napřed promluvil tak pomalu, že mohlo jít o provokaci; Dhatt jen zvedl obočí a uštědřil jeho kolegovi další ránu. Nebyla tak silná, ale tentokrát se mu spustila krev.

„Do světla!"

Já váhal nedaleko dveří. Dhatt je všechny přinutil, aby větu zopakovali ještě jednou, a přidali i svá jména.

„Hm?" obrátil se na mě.

Samozřejmě to nebyla ani jedna z přítomných žen. Pokud šlo o muže, jeden měl pištivý hlas a mluvil s ilitánským přízvukem

městské části, kterou jsem nepoznával. Mohl to být kterýkoli ze zbývajících dvou. Zvlášť jeden, ten mladší, který se podle svých slov jmenoval Dahar Jaris, nikoli muž, do něhož se pustil Dhatt, ale hoch v odrané džínové bundě s anglickým nápisem NoMeansNo na zádech, který jsem chápal spíš jako název nějaké skupiny než slogan, hovořil hlasem, který mi připadl povědomý. Kdybych ho slyšel pronést přesně ta slova, která řekl volající, nebo kdybych ho slyšel mluvit ve stejné nepoužívané podobě jazyka, možná bych si byl jistější. Dhatt si všiml, že se na něho dívám, a tázavě ukázal prstem. Zavrtěl jsem hlavou.

„Zopakujte to," vybídl ho Dhatt.

„Ne," zarazil jsem ho, ale Jaris už nesmyslně blekotal předepsanou větu. „Mluví tady někdo starou ilitánštinou nebo besźštinou? Prastarou formou jazyka?" zeptal jsem se. Podívali se na sebe. „Já vím, já vím," mávl jsem rukou. „Neexistuje žádná ilitánština, žádná besźština a tak dál. Nemluví někdo z vás takhle?"

„Všichni tak mluvíme," odpověděl starší muž. Krev ze rtu si zatím neutřel. „Žijeme ve městě a tohle je jazyk města."

„Opatrně," napomenul ho Dhatt. „Tohle by na obvinění stačilo. Je to tenhle, že?" Opět ukázal na Jarise.

„Nech to být," řekl jsem.

„Kdo znal Mahalii Gearyovou?" pokračoval Dhatt. „Bjelu Mar?"

„Maryi," podotkl jsem. „Nějak dál." Dhatt zašátral v kapse po její fotografii. „Ale nikdo z nich to není," řekl jsem. Už jsem byl ve dveřích a vycházel z místnosti. „Nech to být. Žádný to není. Jdeme. Jdeme."

Přiblížil se ke mně s nechápavým výrazem. „Hmm?" zeptal se potichu. Sotva postřehnutelně jsem zavrtěl hlavou. „Co mi k tomu řekneš, Tyadore?"

Nakonec se zašklebil a otočil se zpátky ke sjednocovatelům.

„Dávejte si bacha," varoval je. Odešel a zůstali za ním hledět, pět vyděšených a vyjevených tváří, jedna zalitá krví. Řekl bych, že moje vlastní byla zaťatá úsilím nedat na sobě nic znát.

„Docelas mě zmátl, Borlú." Cestou nazpět jel mnohem pomaleji než tam. „Nějak mi nedochází, co se stalo. Vycouvals a přitom to byla naše nejlepší stopa. Jediný, co mi dává smysl, je, že si děláš

hlavu se spolupachatelstvím. Protože jasně, jestli ti někdo zavolal a tys s ním mluvil, jestli ses tou informací řídil, pak jo, je to trans-g. Ale na to se ti každej akorát tak vysere, Borlú. Tenhle trans-g nestojí za řeč, a ty víš stejně dobře jako já, že tě nechají být, pokud rozkryjeme něco většího.“

„Nevím, jak to chodí v Ul Qomě,“ namítl jsem. „Ale v Besźelu je trans-g trans-g.“

„Nesmysl. Co to má vůbec znamenat? Jde o tohle? Je to ono?“ Zpomalil za besźelskou tramvají, zhoupli jsme se na cizích kolejích na prolínající se ulici. „Do prdele, Tyadore, tohle mužem pořešit, na něco přijdeme, žádný strachy, jestli tě teda trápí zrovna tohle.“

„O tohle nejde.“

„Jako fakt doufám, že je to všechno. Fakt jo. Co jinýho tě ještě sere? Poslouchej, nemusí na tebe padnout ani stín podezření…“

„O tohle nejde. Nikdo z těch lidí mi tehdy nevolal. Nejsem si ani jistý, jestli byl ten hovor z ciziny. Odsud. Nejsem si jistý ničím. Mohl mi volat nějaký pomatenec.“

„Jo.“ Když mě vysadil u hotelu, sám nevystoupil. „Mám ještě nějaký papírování,“ řekl. „Ty určitě taky. Pár hodin tomu věnuj. Měli bysme si ještě jednou promluvit s profesorkou Nancyovou a chci ještě na slovíčko za Bowdenem. Souhlasil bys s tím? Kdybysme tam zajeli a položili jim pár otázek, bylo by to pro tebe přijatelný?“

Po několika pokusech se mi podařilo zkontaktovat Corwiovou. Napřed jsme se snažili držet svých pitomých šifer, ale dlouho nám to nevydrželo.

„Promiňte, šéfe, já v těchhle věcech umím dost chodit, ale je vyloučený, abych milici sebrala Dhattovy osobní záznamy. Způsobíte šílenej mezinárodní skandál. Co vlastně chcete?“

„Chci jen znát pozadí kolem něj.“

„Důvěřujete mu?“

„Kdo ví? Tady jsou ze staré školy.“

„Jo?“

„Svérázné vyšetřovací metody.“

„Povím to Naustinovi, ten bude nadšený, zařídí si výměnu. Připadáte mi rozrušený, šéfe.“

„Buďte tak laskavá a zkuste něco sehnat, ano?“ Když jsem položil sluchátko, vzal jsem *Mezi městem a městem* a vzápětí knihu zase odložil.

Kapitola patnáctá

„Ta dodávka pořád nic?“ zeptal jsem se.

„Na žádné kameře není ani ň,“ odpověděl Dhatt. „Nejsou svědci. Jakmile projela Spojovacím palácem z vaší strany, všechno se vnořilo do mlhy.“ Oba jsme věděli, že díky její značce a besźelské SPZ by každého člověka v Ul Qomě, který by ji zahlédl, napadlo, že jede jinde a okamžitě by ji přestal vidět, její průjezd by vůbec neregistroval.

Když mi Dhatt na mapě ukázal, jak blízko je Bowdenův byt od jedné stanice, navrhl jsem mu, abychom jeli hromadnou dopravou. Už jsem cestoval pařížským, moskevským a londýnským metrem. Ulqomská doprava se vyznačovala snad největším brutalismem – byla sice efektivní a někomu mohla připadnout působivá, ale zalita v betonu vypadala dost neúprosně. Asi před deseti lety však prošla renovací, tedy přinejmenším stanice ve vnitřních zónách. Každá byla svěřena jinému umělci či designérovi, kterým bylo řečeno, sice s jistou nadsázkou, ale zase ne tak velikou, jak by si člověk mohl myslet, že peníze nejsou problém.

Výsledky byly nesourodé, místy skvělé, lišily se závratnou měrou. Stanice nejblíž mému hotelu byla přemrštěnou napodobeninou secese. Vlaky byly čisté a rychlé a plné a na některých trasách, jako třeba na téhle, i bez řidiče. Stanice Ul Jir, několik ulic od příjemné nezajímavé čtvrti, kde žil Bowden, byla směsicí konstruktivistických linií a barev a la Kandinskij. Ve skutečnosti ji měl na svědomí jeden besźelský umělec.

„Ví Bowden, že přijdeme?“

Dhatt zvedl ruku, abych počkal. Vyšli jsme na ulici. U ucha si držel mobil a poslouchal zprávu.

„Jo," řekl za minutu, když telefon zavřel. „Čeká na nás."

David Bowden bydlel v bytě ve druhém poschodí, v útlé budově, kde měl pro sebe celé jedno patro. Byt měl přecpaný uměleckými objekty, všelijakými artefakty, starožitnostmi z obou měst i, jak se to jevilo mému nezkušenému oku, z jejich dávného předchůdce. Nad ním, jak nám řekl, bydlela nemocniční sestra se synem a dole pak lékař původem z Bangladéše, který žil v Ul Qomě ještě déle než on.

„Dva vystěhovalci v jednom domě," poznamenal jsem.

„Až tak velká náhoda to není," zavrtěl hlavou. „Nahoře bydlela, než umřela, i bývalá Panterka." Vytřeštili jsme oči. „Černá Panterka, která se dostala ven, když zabili Freda Hamptona. Čína, Kuba a Ul Qoma byly výběrové cíle. Když jsem přijel, tedy když vám styčný vládní úředník řekl, že se objevil nějaký byt, hned jste ho vzali, a ať se propadnu, jestli všechny domy, v nichž jsme bývali ubytovaní, nebyly plné cizinců. Aspoň jsme si mohli společně stěžovat, co všechno nám tady chybí. Slyšeli jste o Marmitovi? Ne? Tak to jste se zjevně nesetkali s britským špionem v exilu." Oběma nám bez řečí nalil po sklence červeného vína. Mluvili jsme ilitánsky. „Pochopte, bylo to před dlouhými lety. Ul Qoma byla chudá jak kostelní myš. Musel jsem uvažovat co nejefektivněji. V každém takovém domě žil vždycky jeden Ulqoman. Pro jediného člověka bylo mnohem jednodušší dávat pozor na několik zahraničních hostů, když byli všichni na jednom místě."

Dhatt se mu zadíval do očí. *Jděte do hajzlu, tyhle pravdy mě nezastraší,* sděloval svým výrazem. Bowden se trochu stydlivě pousmál.

„Neuráželo vás to tak trochu?" zeptal jsem se. „Ctění návštěvníci, na stejné vlně, pod takovým drobnohledem?"

„Některé z nich asi ano," odpověděl Bowden. „Ulqomské agenty, opravdové sympatizanty s komunistickými myšlenkami, to nejspíš otravovalo. Ale ti zároveň patřili k lidem, kteří si s největší pravděpodobností zvyknou na všechno. Já jsem si na sledování nikdy nějak zvlášť nestěžoval. Ostatně měli pravdu, že mi nedůvěřovali."

Usrkl vína. „Jak pokračujete s *Mezi městem a městem*, pane inspektore?“

Stěny béžových a hnědých odstínů potřebovaly přemalovat a byly zastavěné policemi, knihami a lidovým uměním ulqomského a besźelského stylu, plné starodávných map obou měst. Na policích stály figurky a keramické střepy, maličké, jakoby mechanické předměty.

Obývací pokoj nebyl velký a byl tak přecpaný vším možným, že působil stísněně.

„Byl jste doma, když byla Mahalia zabita,“ řekl Dhatt.

„Jestli myslíte tohle, tak žádné alibi nemám. Možná mě sousedka slyšela, jak tu něco kutím, zeptejte se jí, ale nevím.“

„Jak dlouho tady žijete?“ zeptal jsem se. Dhatt udělal obličej, aniž se na mě podíval.

„Panebože, už několik let.“

„A proč tady?“

„Nerozumím.“

„Pokud se nepletu, máte tady nejmíň tolik besźelských věcí jako nějaký Besźan.“ Ukázal jsem na jednu z mnoha starých besźelských ikon nebo její reprodukci. „Existuje nějaký zvláštní důvod, proč jste se usadil tady a ne v Besźelu? Nebo kdekoli jinde?“

Bowden otočil ruce dlaněmi vzhůru.

„Jsem archeolog. O těchto věcech zase tolik nevím. Většina artefaktů, které stojí za prohlédnutí, včetně těch, které teď vypadají, jako by je vytvořili besźelští řemeslníci, se nacházejí v ulqomské hlíně. Tak tomu bylo vždycky. Uchování památek určitě nenapomáhala ani hloupá besźelská ochota prodat každému zájemci i ten poslední kousek kulturního dědictví. Ul Qoma se v tomhle ohledu vždycky chovala chytřeji.“

„I v lokalitě, jako je Bol Je’an?“

„Myslíte pod zahraničním vedením? Ovšem. Kanaďané tam přísně vzato nevlastní ani píď země, mají jen určitá manipulační a katalogizační práva. Plus uznání, kterého se jim dostává z publikační činnosti, a dobrý pocit. A samozřejmě prašule z putovních výstav. Věřte mi, že Kanaďané jsou z americké blokády šťastní jako blechy. Chcete si na někom prohlédnout pěkný sytě zelený odstín? Řekněte

americkému archeologovi, že pracujete v Ul Qomě. Viděli jste ulqomské zákony o vývozu starožitností?“ Sevřel ruce, propletl si prsty, jako by vytvářel past. „Všichni, kdo se chtějí věnovat Ul Qomě nebo Besźelu, nemluvě o Předvěku, skončí tady, pokud se sem tedy dostanou.“

„Mahalia byla americká archeoložka…“ podotkl Dhatt.

„Studentka,“ opravil ho Bowden. „Po skončení postgraduálu by s dalším pobytem tady už měla problém.“

Stál jsem a nahlížel do jeho pracovny. „Mohl bych…?“ Naznačil jsem pohyb dovnitř.

„Já… ovšem.“

Za maličký prostor se trochu styděl. Starobylou veteší byla prostoupená ještě víc než obývák. Už jen stůl byl archeologickým nalezištěm zahlceným papíry, kabely počítače, odranou a několik let starou mapou Ul Qomy. Mezi hromadou papírů bylo i několik listů psaných zvláštním a pradávným písmem, které nebylo ani ilitánštinou, ani besźštinou, a patřilo kamsi před Rozštěpení. Samozřejmě jsem ho nedokázal ani v nejmenším přečíst.

„Co je tohle?“

„Jo, tohle…“ Obrátil oči v sloup. „To přišlo včera ráno. Pořád dostávám dopisy od bláznů. Od vydání *Mezi.* Věci, na které lidi někde přijdou a vydávají je za písmo z Orciny. A já ho mám pro ně dešifrovat. Ti nešťastníci nejspíš opravdu věří, že to něco znamená.“

„Tohleto byste uměl dešifrovat?“

„Děláte si legraci? Kdepak. Vždyť je to nesmysl.“ Zavřel dveře. „O Jolandě pořád nic nevíte?“ zeptal se. „Už mě to opravdu začíná znepokojovat.“

„Obávám se, že nikoliv,“ řekl Dhatt. „Věnují se tomu lidé z oddělení pátrání po nezvěstných. Těsně s nimi spolupracujeme.“

„Rozhodně ji musíme najít, pánové. Já jsem… tohle je strašně důležité.“

„Nemáte tušení, kdo by mohl proti Jolandě něco mít?“

„Proti Jolandě? Ježíši, to ne, vždyť je tak milá, nikdo mě nenapadá. Mahalia byla trochu jiná. Chci říct… Mahalia byla… to, co se jí stalo, bylo naprosto úděsné. Úděsné. Byla chytrá, hodně chytrá, a umíněná a odvážná a od toho už je jen krůček… Snažím se

říct, že si dokážu představit lidi, které Mahalia naštve. To dělávala. Takový byla prostě typ, a to myslím jako kompliment. Ale vždycky hrozilo nebezpečí, že by jednoho dne mohla naštvat někoho nesprávného.“

„Koho mohla naštvat?“

„Nemám na mysli nikoho konkrétního, pane detektive, opravdu netuším. Nebyl jsem s Mahalií v tak těsném kontaktu. Sotva jsem ji znal.“

„Kampus není nijak velký,“ podotkl jsem. „Určitě jste se všichni znali.“

„To je pravda. Ale upřímně vzato jsem se jí vyhýbal. Dlouho jsme spolu nemluvili. Nezačali jsme nijak slibně. Naopak Jolandu znám. A ta taková není ani trochu. Možná není tak chytrá a obratná, ale nenapadá mě, kdo by ji neměl rád nebo proč by jí chtěl někdo něco udělat. Všichni jsou tím vyděšení. Včetně místních, kteří tam pracují.“

„Byli by tak zdrcení i ohledně Mahalie?“ zeptal jsem se.

„Abych pravdu řekl, pochybuji, jestli ji někdo z nich vůbec znal.“

„Zdá se, že ji znal jeden člen ostrahy. Dokonce se nás na ni vyptával. Na Mahalii. Myslel jsem, jestli to třeba není její přítel nebo někdo takový.“

„Z ostrahy? To rozhodně ne. Omlouvám se, to znělo trochu povýšenecky. Chtěl jsem říct, že by mě to hodně překvapilo. Tedy při tom, co o Mahalii vím.“

„Což, jak jste říkal, není moc.“

„Ne. Ale víte, donese se vám, kdo co dělá, jací studenti dělají to a ono. Někteří z nich – jako třeba Jolanda – se stýkají s ulqomskými zaměstnanci, ale Mahalia ne. Dáte mi vědět, jestli se o Jolandě něco dozvíte? Musíte ji najít. Nebo aspoň jestli máte třeba nějakou teorii o tom, kde by mohla být, prosím, je to strašné.“

„Vy jste vedoucí Jolandiny práce?“ zeptal jsem se. „O čem píše disertaci?“

„Ale.“ Mávl rukou. „‚Vyjádření rodu a toho Druhého v předvěkých artefaktech.‘ Já sice dávám přednost slovu předrozštěpenecký, ale to nemá daleko k jazykolamu, takže v současnosti se prosazuje výraz předvěký.“

„Říkal jste, že není zas tak chytrá?“

„To jsem neříkal. Je naprosto přiměřeně inteligentní. Na výtečné výši. Je jen… V žádném doktorandském programu nenajdete moc lidí, jako je Mahalia.“

„Proč jste nevedl i ji?“

Zadíval se na mě, jako bych si z něho utahoval.

„Kvůli těm jejím blbostem, pane inspektore,“ pronesl nakonec. Vstal a otočil se zády. Připadlo mi, že se chce procházet po pokoji, ale ten na to byl příliš malý. „Ano, právě za těchto ošemetných okolností jsme se setkali.“ Zase se k nám otočil. „Pane detektive Dhatte, inspektore Borlú. Víte, kolik doktorandů teď vedu? Jednoho. Protože Jolandu nikdo jiný nechtěl. Chudák holka. Nemám na Bol Je’anu žádnou pracovnu. Nemám definitivu a ani mi nehrozí. Víte, jak zní na Univerzitě prince velšského mé oficiální zařazení? Jsem *dopisující odborný asistent.* Neptejte se mě, co to znamená. I když vám to vlastně můžu říct – znamená to, že *Jsme přední světová instituce zabývající se studiem Ul Qomy, Besźelu a Předvěku a potřebujeme všechny významné kapacity a díky vašemu jménu možná do našeho projektu přilákáme několik bohatých bláznů, ale nejsme tak pitomí, abychom vám dali práci, která by za něco stála*.“

„Kvůli té knize?“

„Kvůli knize s názvem *Mezi městem a městem.* Protože jsem byl věčně zhulený mladík s nedbalým instruktorem a slabostí pro tajemno. Je jedno, že jsem se zanedlouho vzpamatoval a vystoupil s prohlášením ‚mea culpa, tohle jsem zbodal, žádné Orciny není, omlouvám se.‘ Je jedno, že pětaosmdesát procent mého výzkumu v podstatě *platí a pořád se s ním pracuje.* Slyšíte? Ono je jedno, co děláte kromě toho, po celý svůj život. Té jedné věci už se nezbavíte, ať se budete snažit sebevíc.

Proto když za mnou někdo přijde, jak se to pravidelně děje, a vykládá mi, že věc, která mi v životě nadělala takovou paseku, je tak strašně skvělá a že dotyčná by se mnou strašně ráda pracovala, a právě tohle Mahalia udělala na té besźelské konferenci, kde jsem se s ní poprvé setkal, a že je nehorázně absurdní, že pravda je v obou městech pořád zakázaná a že ona stojí na mé straně – věděli jste mimochodem, že když sem poprvé přijela, nejenže do Besźelu

propašovala jeden výtisk té knížky, ale ještě mi řekla, že ji, jen si to představte!, uloží do dějepisného oddělení univerzitní knihovny? Aby ji tam lidi našli! Tohle mi řekla, celá hrdá. Já jí odpověděl, že se jí buď okamžitě zbaví, nebo na ni pošlu *policzai*. No prostě, když mi tohle všechno říkala, ano, dožralo mě to na nejvyšší míru.

S podobnými lidmi se setkávám vlastně na každé konferenci. Vysvětluju jim, že jsem se mýlil, a oni si myslí, že mě buď někdo uplatil, nebo že se bojím o život. Nebo že na moje místo nastoupil nějaký robot nebo něco takového."

„Mluvila Jolanda vůbec někdy o Mahalii? Nebylo to těžké, když jste k její nejlepší kamarádce cítil tohle všechno…"

„Co všechno? Nic v tom nebylo, pane inspektore. Řekl jsem jí, že ji nepovedu, ona mě obvinila ze zbabělosti nebo rezignace nebo kdovíčeho. Už si nevzpomínám, a to byl vlastně konec. Měl jsem za to, že v době, kdy působila v tomhle programu, se k Orciny už víceméně nevracela. Říkal jsem si: *jo, už z toho vyrostla*. To bylo všechno. A slyšel jsem, že je moc šikovná."

„Nabyl jsem dojmu, že profesorka Nancyová jí byla trochu zklamaná."

„Možná. Já nevím. Nebyla by první, kdo by se takhle projevil, pořád si však uchovávala svoji pověst."

„Jolandu věci ohledně Orciny nezajímaly? To nebyl důvod, proč u vás studovala?"

Povzdechl si a opět se posadil. Jeho neslané nemastné rozkurážení na mě neudělalo žádný dojem.

„Myslel jsem, že ne. Jinak bych jich nepřijal. A zpočátku také ne… i když nedávno se o něm zmínila. Zavedla řeč na *dissensi*, co by tam mohlo žít a tak. Věděla, jak se k tomu stavím, takže se o tom snažila mluvit jen v hypotetickém duchu. Bude to znít směšně, ale namouduši mě vůbec nenapadlo, že to bylo kvůli Mahaliinu vlivu. Mluvila s ní o tom? Nevíte to?"

„Povězte nám o těch *dissensi*," ozval se Dhatt. „Víte, kde se vyskytují?"

Bowden pokrčil rameny. „Sám víte, kde některé jsou, detektive. Spoustu z nich neobestírá žádné tajemství. Pár kroků semhle, opuštěná budova támhle. Zhruba pět metrů uprostřed Nuistuova

parku? *Dissensus.* Nárok si na něj dělá Ul Qoma, nárok si dělá i Besźel. V obou městech se vlastně prolínají nebo jsou nepřístupné, a města se o ně nepřestávají hašteřit. Není na nich nic moc zajímavého.“

„Rád bych od vás dostal jejich seznam.“

„Jestli chcete, ale rychleji se k němu dostanete přes vaše oddělení, a ten můj už bude nejspíš dvacet let zastaralý. Občas se nějaký spor přece jen vyřeší, ale objevují se nové. A kromě toho jste možná slyšeli i něco o těch tajných.“

„Rád bych měl ten seznam. Počkejte, jakých tajných? Jestli nikdo neví, že se o nich vedou spory, jak můžou existovat?“

„Jednoduše. Vedou se o nich *tajné* spory, pane detektive. Abyste chápal tyhle hlouposti, musíte se vyladit na patřičný způsob uvažování.“

„Pane doktore…“ řekl jsem. „Máte nějaký důvod se domnívat, že by proti vám někdo mohl něco mít?“

„Proč?“ Najednou na něm bylo patrné znepokojení. „Co se k vám doneslo?“

„Nic, jen…“ začal jsem a odmlčel se. „Existují určité spekulace, že se někdo zaměřuje na lidi, kteří se zabývají Orciny.“ Dhatt ani gestem nenaznačil, že by mě chtěl přerušit. „Možná byste si měl dávat pozor.“

„Cože? Já se Orciny nezabývám, už dlouhá léta…“

„Jak jste sám říkal, pane doktore, kdysi jste tyhle věci nastartoval. Obávám se, že jste v tomhle smyslu doyen, ať se vám to líbí, nebo ne. Obdržel jste něco, co by se dalo vyložit jako hrozba?“

„*Ne*…“

„Někdo se k vám vloupal.“ To promluvil Dhatt. „Před několika týdny.“ Oba jsme se na něho podívali. Dhatta mé překvapení nijak nevyvedlo z míry. Bowden polkl naprázdno.

„Ale to bylo jen vloupání,“ řekl. „Ani mi nic nezmizelo…“

„Ano, jak jsme tehdy říkali, protože zloděje něco vylekalo,“ kývl Dhatt. „Taky je možné, že krást ani neměl v úmyslu.“

Bowden, a poněkud nenápadněji i já, jsme se rozhlédli po místnosti, jako by se v ní najednou měl objevit nějaký zlověstný amulet, elektronické ucho nebo malovaná hrozba.

„Pane detektive, pane inspektore, to je naprostý nesmysl, žádné Orciny neexistuje…“

„Magoři ale existují,“ podotkl Dhatt.

„A někteří z nich,“ pokračoval jsem, „se z nějakého důvodu zajímají o myšlenky, které jste rozvíjel vy, slečna Rodriguezová, slečna Gearyová…“

„Myslím si, že ani jedna žádné myšlenky nerozvíjela…“

„To je jedno,“ usekl Dhatt. „Důležité je, že k sobě přivábily něčí pozornost. Ne, nejsme si jistí důvodem, ani jestli nějaký důvod vůbec existuje.“

Bowden naprosto konsternovaně třeštil oči.

Kapitola šestnáctá

Dhatt vzal seznam, který mu poskytl Bowden, a vyslal jednoho svého podřízeného, aby ho doplnil, a poslal strážníky na uvedená místa: do zpustlých budov, na okraje chodníků a úseky promenády na břehu řeky, aby tam zpřevraceli kameny a prozkoumali hranice sporných, de facto prolínajících se míst. Já jsem té noci opět mluvil s Corwiovou – žertem vyjádřila naději, že mluvíme na bezpečné lince –, ale nemohli jsme si sdělit nic užitečného.

Profesorka Nancyová mi do hotelu poslala vytištěné kapitoly Mahaliiny práce. Dvě byly víceméně hotové, dvě poněkud útržkovité. Vydržel jsem je číst jen chvíli, potom jsem se podíval do fotokopií jejích opoznámkovaných učebnic. Mezi usedlým, dosti suchým tónem disertační práce a poznámkami hemžícími se vykřičníky a citoslovci, v nichž Mahalia polemizovala se svými dřívějšími já a hlavním textem učebnice, byl patrný značný nesoulad. Marginálie byly nesrovnatelně zajímavější, pokud jsem jim tedy dokázal přijít na kloub. Nakonec jsem odložil i je a pustil se Bowdenovy knihy.

Mezi městem a městem bylo tendenční. To bylo jasně vidět. V Besźelu a Ul Qomě existují tajemství, tajemství, o kterých každý ví: předkládat jakási další tajemná tajemství je zbytečné. Přesto staré příběhy, mozaiky a basreliéfy, artefakty, na něž kniha odkazovala, byly v některých případech přímo úžasné – nádherné a ohromující. Interpretace určitých stále nevyřešených tajemství, které mladý Bowden nabízel při analýze děl z předvěkého či předrozštěpeneckého období, byly důmyslné a dokonce přesvědčivé. Předkládal elegantně

vyargumentované tvrzení, že ony nepochopitelné mechanismy, kterým se eufemisticky přezdívalo „hodiny“, nebyly ve skutečnosti žádné mechanismy, ale nesmírně důmyslně rozdělené schránky, jejichž funkcí bylo pouze sloužit za obal převodům, které obsahovaly. Jenže od toho se odrážel k šíleným závěrům, a to nyní i sám uznával.

Návštěvník tohoto města měl samozřejmě zakoušet paranoiu v situacích, kdy místní jen nenápadně přihlíželi, kdy mě měl sledovat Trans-g, jehož kradmé pohledy vyvolávaly dojem, jaký jsem v životě nezakusil.

Později, když jsem spal, se mi rozezvonil mobil. Byl to můj besźelský mobil, a přijal mezinárodní hovor. Měl mi pěkně podojit kredit, ale ten šel stejně na účet vlády.

„Borlú,“ řekl jsem.

„Inspektore…“ Ilitánský přízvuk.

„Kdo volá?“

„Borlú, nevím, proč vy… nemůžu mluvit dlouho. Já… vám děkuju.“

„Jarisi.“ Posadil jsem se, položil nohy na podlahu. Byl to ten mladý sjednocovatel, na kterého si dovoloval Dhatt. „To je…“

„My nejsme žádní kámoši, jasný?“ Tentokrát nemluvil starou ilitánštinou, ale rychle, běžným každodenním jazykem.

„Proč bysme měli být?“

„Dyť jo. Budu muset rychle končit.“

„Mluvte.“

„Vy jste poznal, že jsem to byl já, že? Kdo vám zavolal do Besźelu.“

„Nebyl jsem si jistý.“

„Jasný. K tomu hovoru nikdy nedošlo.“ Neodpověděl jsem. „Díky za to, jak jste to u nás sfoukl,“ pokračoval. „Za to, že jste nic neřekl. S Maryí jsem se setkal, když sem přijela.“ Tohle jméno jsem pro ni už nějakou dobu nepoužil, ale zmínil jsem ho, když Dhatt vyslýchal sjednocovatele. „Řekla mi, že zná naše bratry a sestry na druhé straně hranice, pracovala s nimi. Ale k nám nepatřila, víte.“

„Vím. V Besźelu jste mě tímhle směrem navedl…“

„Mlčte. Prosím. Napřed jsem si myslel, že patří, ale ty věci, na který se ptala, byly… Zajímala se o věci, o kterých nemáte vůbec tušení.“ Nezastavoval jsem ho. *„Orciny.“* Moje mlčení si musel vyložit jako úžas. „Na nějaké sjednocování zvysoka kašlala. Všechny vystavovala nebezpečí, jen aby mohla využívat naše knihovny a seznamy našich kontaktů… Vážně se mi líbila, ale pěkně nám zavařila. Záleželo jí jenom na Orciny.

Ona ho totiž vážně našla, Borlú.

Jste tam? Rozumíte? Ona našla…“

„Jak to víte?“

„Řekla mi to. Nikdo z ostatních to nevěděl. Když jsme si uvědomili, jak… nebezpečná je, vyloučili jsme ji ze schůzí. Ostatní si mysleli, že je něco jako tajná agentka. To ale nebyla.“

„Vy jste s ní zůstával ve styku.“ Nic neříkal. „Proč, když byla tak…?“

„Já… ona byla…“

„Proč jste mi zavolal? Do Besźelu?“

„… Zasloužila si něco lepšího než pole hrnčířovo.“

Překvapilo mě, že zná tenhle obrat. „Měli jste spolu něco, Jarisi?“ zeptal jsem se.

„Vlastně jsem o ní nic nevěděl. Nikdy jsem se neptal. Nikdy jsem se nesetkal s jejími přáteli. Dáváme si bacha. Ale ona mi řekla o Orciny. Ukázala mi všechny poznámky, které o něm nashromáždila. Ona byla… Poslyšte, Borlú, vy mi to nebudete věřit, ale ona tam navázala kontakt. Existují místa…“

„Dissensi?“

„Ne, mlčte. Nejsou sporná: místa, o kterých si všichni v Ul Qomě myslí, že jsou v Besźelu, a všichni v Besźelu naopak, že jsou v Ul Qomě. Nejsou ani v jednom městě. Tvoří Orciny. Marya je našla. Řekla mi, že jim pomáhá.“

„A jak?“ Nakonec jsem promluvil jenom proto, že se ticho táhlo už příliš dlouho.

„Moc toho nevím. Zachraňovala je. Něco chtěli. Říkala. Něco takového. Ale když jsem se jí kdysi zeptal: *Jak víš, že Orciny stojí na naší straně,* jenom se zasmála a řekla: *Nevím, nestojí.* Moc mi toho říct nechtěla. Já to ani nechtěl vědět. Vůbec o tom moc nemluvila.

Myslel jsem, že třeba přechází na druhou stranu, přes některá z těch míst, ale…“

„Kdy jste ji viděl naposledy?“

„Nevím. Pár dní předtím, než… předtím. Poslyšte, Borlú. Tohle musíte vědět. Věděla, že je v pěkné kaši. Když jsem se nějak zmínil o Orciny, vytočilo ji to a zneklidnilo. Tehdy naposledy. Říkala, že ničemu nerozumím. Říkala něco v tom smyslu, že neví, jestli to, co dělá, je navracení, nebo zločin.“

„Co to znamená?“

„Nevím. Říkala, že Trans-g nic není. To mě šokovalo. Dokážete si to představit? Říkala, že každému, kdo zná pravdu o Orciny, hrozí nebezpečí. Říkala, že takových lidí moc není, ale nikdo, kdo ji zná, nemá ani ponětí, v jak velkých sračkách je, nikdy by tomu neuvěřil. *Já taky?* zeptal jsem se. *Možná,* řekla. *Už jsem ti toho možná řekla až moc*.“

„Co si myslíte, že to znamená?“

„Co víte o Orciny, Borlú? Jak si může někdo, kurva, myslet, že s Orciny může bezpečně šachovat? Jak si myslíte, že se vám podaří zůstat celá staletí v utajení? Tak, že budete hodní? Do světla! Myslím, že se při práci pro Orciny do něčeho zapletla, a myslím, že lidi tam jsou jako paraziti, řekli jí, že jim pomáhá, ale ona pak něco zjistila, a když si to uvědomila, zabili ji.“ Zhluboka se nadechl. „Ke konci nosila nůž, na ochranu, kvůli *Orciny*.“ Zkormouceně se zasmál. „Oni ji zabili, Borlú. A zabijou každýho, kdo jim bude na obtíž. Každýho, kdo na ně upozorní.“

„A co vy?“

„Já jsem vyřízenej, o tom žádná. Je po ní a je i po mně. Ul Qoma může jít do prdele a Besźel taky a to zkurvený Orciny jakbysmet. Tímhle se loučím. Slyšíte ta kola? Za minutu tenhle telefon vyletí oknem, až se mnou zatočí, a sajonara. Tenhle telefonát je dárek na rozloučenou, kvůli ní.“

Poslední slova už šeptal. Jakmile jsem si uvědomil, že zavěsil, pokusil jsem se mu zavolat zpátky, ale číslo bylo nedostupné.

~ ~ ~

Dlouho, až příliš dlouho jsem si pak mnul oči. Dělal jsem si poznámky na papír s hotelovou hlavičkou, nic, co bych si měl ještě někdy číst, jen jsem se snažil uspořádat si myšlenky. Udělal jsem si seznam lidí. Podíval jsem se na hodiny a propočetl časová pásma. Z hotelového telefonu jsem pak vytočil meziměstské číslo.

„Paní Gearyová?“

„Kdo je tam?“

„Paní Gearyová, tady Tyador Borlú. Z besźelské policie.“ Ticho. „My… Můžu se zeptat, jak je na tom pan Geary?“ Naboso jsem přešel k oknu.

„Je v pořádku,“ odpověděla nakonec. „Zuří.“ Dávala si velký pozor. Nevěděla, co si o mně má myslet. Poodtáhl jsem těžké závěsy a vyhlédl ven. I přesto, že bylo dost dlouho po půlnoci, na ulici bylo vidět pár lidí, jako vždycky. Občas kolem projelo auto. V takto pozdní hodinu bylo těžší rozlišit, kdo je místní a kdo ne, postavy se více než za dne ztrácely, protože přikrčenou rychlou noční chůzí zastíraly řeč svých těl a barvy oblečení bledly ve světlech pouličních lamp.

„Ještě jednou jsem se chtěl omluvit za to, co se stalo, a ujistit se, že jste v pořádku.“

„Chcete mi něco říct?“

„Myslíte, jestli jsme chytili toho, kdo tak ublížil vaší dceři? Omlouvám se, paní Gearyová, dosud ne. Ale chtěl jsem se vás zeptat…“ Čekal jsem, ale nezavěsila ani nepromluvila. „Pověděla vám Mahalia někdy o tom, že by se tu s někým stýkala?“

Jen vydala jakýsi zvuk. Po chvíli čekání jsem pokračoval. „Znáte Jolandu Rodriguezovou? A proč pan Geary hledal *besźelské* nacionalisty? Když spáchal ten trans-g. Mahalia přece žila v Ul Qomě.“

Opět se ozval ten zvuk a mně došlo, že pláče. Otevřel jsem ústa, ale dokázal jsem ji jen poslouchat. Když jsem se ještě víc vzpamatoval, až příliš pozdě jsem si uvědomil, že jsem jí možná měl zavolat z jiného telefonu, pokud se zakládala na pravdě podezření, která jsme měli s Corwiovou. Paní Gearyová spojení nepřerušila, a tak jsem po chvilce vyslovil její jméno.

„Proč se mě ptáte na Jolandu?“ zeptala se nakonec. Podle hlasu se trochu vzpamatovala. „Ovšemže jsem se s ní setkala, je to Mahaliina kamarádka. Je s ní…?“

„Právě se ji snažíme najít. Ale…“

„Panebože, ona zmizela? Mahalia se jí svěřovala. Proto tedy…? Stalo…?“

„Prosím vás, tohle ne, paní Gearyová. Přísahám vám, že nemáme žádné důkazy o něčem nepatřičném, možná si jen vzala pár dní volno. Prosím vás.“ Znovu spustila, ale ovládla se.

„Během toho letu s námi prakticky nikdo nemluvil,“ řekla. „Manžel se probudil až ke konci a uvědomil si, co se stalo.“

„Paní Gearyová,“ nedal jsem se, „udržovala tady Mahalia s někým nějaké užší vztahy? O kom byste věděla? Myslím tedy v Ul Qomě?“

„Ne,“ povzdechla si. „Asi si myslíte: ‚Jak to může její matka vědět?‘, ale věděla bych to. Nesdělovala mi podrobnosti, ale… ona…“ Sebrala se. „Někdy se tam s ní stýkal, ale jako člověk se jí nezamlouval. Říkala, že je to moc komplikované.“

„Jak se ten člověk jmenoval?“

„Nemyslíte si, že bych vám to dávno řekla? Já vážně nevím. Myslím, že se s ním setkala přes politiku.“

„Zmiňovala jste se o Qoma Především.“

„Tam byli všichni z mé holčičky nepříčetní.“ Trochu se zasmála. „Kam se pohnula, lidi z ní byli špatní. Dokonce i ti sjednotitelé, říká se jim tak? Michael se je chystal všechny navštívit. V případě Besźelu bylo snazší zjistit jména a adresy. Takhle to bylo. Chystal se je všechny proklepnout, jednoho po druhém. Chtěl je všechny najít, protože… někdo z nich to udělal.“

Slíbil jsem jí všechno, co po mně chtěla, mnul jsem si čelo a zíral na ulqomské siluety.

Pak mě nepříjemně brzy probudil Dhattův telefonát.

„Ty jsi, kurva, ještě v posteli? Vstávej.“

„Jak dlouho ještě…“ Bylo ráno, a už docela pokročilo.

„Jsem tady dole. Pospěš si, dělej. Někdo poslal bombu.“

Kapitola sedmnáctá

V Bol Je'anu ulqomští pyrotechnici v těžkopádných ochranných kombinézách posedávali před maličkým provizorním poštovním oddělením, klábosili s několika ohromenými členy ochranky a žvýkali. Plexiskla měli zvednutá a vyklopená nad čela.

„Vy jste Dhatt? V pohodě, detektive," řekl jeden, když se podíval na odznaky Dhattovy hodnosti. „Můžete dovnitř." Prohlédl si i mě a otevřel dveře do místnůstky velké jako šatní skříň.

„Kdo to zachytil?" zeptal se Dhatt.

„Jeden člen ostrahy. Šikovný klučina. Aikam Tsueh. Co na to říkáte? Hm?" Nikdo z nás nic neříkal, a tak pokrčil rameny. „Říkal, že mu to připadalo nějaké divné, tak vyšel ven za milicionáři, požádal je, aby se na to podívali."

Stěny byly poseté úzkými přihrádkami a v koutech, v plastových pytlích, na stolech se válely velké hnědé balíky, rozbalené i nerozbalené. Na stoličce uprostřed, obklopený roztrhanou obálkou a poházenými a pošlapanými dopisy, se otevíral balík, z něhož trčely elektrické vnitřnosti připomínající drátěné tyčinky nějakého květu.

„Tohle je ten mechanismus," řekl pyrotechnik. Přečetl jsem si ilitánská písmena na jeho kevlaru; jmenoval se Tairo. Mluvil s Dhattem, nikoli se mnou, svítil před sebe drobnou laserovou tužkou, červenou tečkou ukazoval na věci, o nichž hovořil. „Dvouvrstvý obal." Míhal světýlkem přes papír. „Otevřete jeden, nic. Uvnitř je další. Roztrhnete i ten…" Luskl prsty. Ukázal na drátky. „Hezky vymyšlené. Klasika."

„Myslíte jako staromódní záležitost?"

„Ne, jen to není žádná rafinovanost. Ale udělané je to pěkně. Obejde se to i bez zvukových a světelných efektů. Tohle nemělo někoho vystrašit, tohle mělo někoho roztrhat na kusy. A taky vám řeknu koho. Vidíte tohle? Je to konkrétně zacílené, spojené s tímhletím štítkem.“ V papíru byly vidět jeho zbytky, červený pásek na vnitřním obalu, s besźelským nápisem *Tady otevřít.* „Člověku, který tohle otevře, nálož exploduje přímo do obličeje. Skácí se k zemi. Ale ten, kdo stojí vedle něho, pokud by neměl vážně velký pech, odejde jenom s novým účesem. Exploze je cílená.“

„Je zneškodněná?“ zeptal jsem se Taira. „Můžu se jí dotknout?“ Nepodíval se na mě, ale na Dhatta, který na něho kývl, že mi může odpovědět.

„Pozor na otisky,“ upozornil Tairo, ale pokrčil rameny. Vzal jsem z jedné police kuličkové pero a vytáhl náplň, abych nic nepopsal. Jemně jsem dloubl do papíru, uhladil vnitřní obal. I když ho potrhalo pyrotechnické zařízení, nebylo obtížné přečíst jméno, které na něm bylo napsané: David Bowden.

„Koukněte na tohle,“ řekl Tairo. Začal jemně šátrat. Pod balíkem, na vnitřní straně vnějšího obalu, někdo ilitánsky načmáral *Srdce vlka.* Ten verš mi byl povědomý, ale nevěděl jsem odkud. Tairo ho zazpíval a usmál se.

„Je to stará vlastenecká píseň,“ řekl Dhatt.

„Nemělo to jenom vystrašit a nemělo to ani způsobit žádný velký masakr,“ poznamenal ke mně potichu Dhatt. Seděli jsme v kanceláři, kterou jsme pro sebe zabrali. Naproti nám Aikam Tsueh, který se zdvořile snažil neposlouchat. „Jednorázová vražedná zbraň. Ale co to má kurva znamenat?“

„Odeslané z Besźelu, popsané ilitánskými slovy,“ dodal jsem.

Otisky nic neprokázaly. Oba obaly byly popsané, adresa na vnějším a Bowdenovo jméno na vnitřním vyvedené neuspořádanými písmeny. Zásilka byla odeslaná z Besźelu z pošty, která palokálně vzato nestála daleko od naleziště, ačkoli musela být samozřejmě doručena delší trasou přes Spojovací palác.

„Předáme to technikům,“ rozhodl Dhatt. „Uvidíme, jestli vysledujeme, jakou cestou se sem dostal, ale nemáme nic, co by mířilo na někoho konkrétního. Třeba něco zjistí vaše strana.“ Avšak

šance, že dokážeme rekonstruovat cestu balíku přes ulqomské a besźelské poštovní správy, byla prakticky nulová.

„Poslyš.“ Dal jsem si pozor, aby nás Aikam neslyšel. „Víme, že Mahalia u nás nasrala pár skalních nacionalistů. Pokud to dobře chápu, žádné takové spolky tady v Ul Qomě samozřejmě existovat nemůžou, ale pokud tady někdo takový bezděčným nedopatřením působí, je dost pravděpodobné, že by mohla nasrat i je, ne? Byla namočená do aktivit, jejichž úmyslem mohlo být tyhle lidi vytáčet. Víš, co myslím, podkopávání ulqomské autority, tajná uskupení, prostupné hranice, takovéhle věci. Vždyť víš.“

Měřil si mě s kamenným výrazem. „Jasně,“ kývl nakonec.

„Jediné dvě studentky se speciálním zájmem o Orciny jsou ze hry. A teď nám tu přistane bomba pro pana *Mezi městy*.“

Podívali jsme se na sebe.

Za chvíli, už hlasitěji, jsem řekl: „Skvělá práce, Aikame. Vážně jsi odvedl perfektní práci.“

„Už jsi někdy držel v ruce bombu, Aikame?“ zeptal se Dhatt.

„Co, pane? Ne.“

„Ani na vojně?“

„Ještě jsem na vojně nebyl, pane detektive.“

„Tak jak pak můžeš vědět, jak taková bomba může vypadat?“

Pokrčení ramen. „Nevím, netušil jsem to… já jen… vypadalo to divně. Bylo to moc těžké.“

„Vsadím se, že sem bude poštou chodit spousta knih,“ poznamenal jsem. „Možná i počítačových věcí. Ty jsou docela těžké. Jak jsi poznal, že je to něco jiného?“

„… Bylo to jinak těžké. Bylo to tvrdší. Pod těmi obaly… bylo poznat, že to není papír, bylo to jako kov nebo něco takového.“

„Mimochodem, tvoje práce spočívá i v přebírání pošty?“ zeptal jsem se.

„Ne, ale zrovna jsem tu byl. Napadlo mě, že bych ji mohl odnést. Chtěl jsem… a pak jsem prohmatal tohle a… no, něco se mi na tom nezdálo.“

„Máš dobrý instinkt.“

„Děkuju.“

„Napadlo tě, že bys ten balík mohl otevřít?“

„Ne! Nebyl pro mě.“

„Pro koho byl?“

„Pro nikoho konkrétního.“ Na vnějším obalu nebyl uvedený adresát, jen naleziště. „To je další důvod, proč jsem se na to možná podíval, protože mi to připadalo zvláštní.“

Chvíli jsme se radili. „Dobře, Aikame,“ řekl Dhatt. „Dej tady kolegovi svoji adresu, kdybychom se s tebou ještě chtěli spojit, ano? Až budeš venku, poslal bys sem, prosím, svého šéfa a profesorku Nancyovou?“

Ve dveřích zaváhal. „Už máte nějaké informace o Gearyové? Už víte, co se stalo? Kdo ji zabil?“ Řekli jsme mu, že ne.

S Isabel Nancyovou dovnitř vstoupil Kai Buidze, velitel ostrahy, svalnatý padesátník, podle mě bývalý voják. To profesorka, nikoli Rochambeaux, nám nabídla veškerou pomoc. Teď si mnula oči. „Kde je Bowden?“ zeptal jsem se Dhatta. „Neví to?“

„Paní profesorka mu zavolala, když pyrotechnici roztrhli vnější obal a narazili na jeho jméno,“ kývl na Nancyovou. „Zaslechla, jak ho jeden z nich přečetl. Někdo pro něho jel. Paní profesorko.“ Vzhlédla. „Dostává sem Bowden hodně pošty?“

„Ani ne. Nemá ani kancelář. Ale něco by se našlo. Většina je z ciziny, něco od budoucích studentů, lidí, kteří nevědí, kde bydlí, nebo kteří si myslí, že tady má hlavní působiště.“

„Přeposíláte ji?“

„Ne, co pár dnů si pro ni chodí. Většinu vyhazuje.“

„Někdo se nás vážně…“ řekl jsem potichu Dhattovi. Zaváhal jsem. „Snaží předběhnout, ví, co děláme.“ Při všem, co se dělo, si už Bowden mohl dávat pozor na zásilky adresované přímo jemu domů. Kdyby byl vnější obal pryč a s ním i cizí poštovní razítko, balík, na němž by bylo napsané pouze jeho jméno, by mohl považovat za interní poštu, něco od kolegů, a přetrhl by pásek. „Jako by někdo věděl, že dostal varování, aby si dával bacha.“ Za chvilku jsem dodal: „Vezou ho sem?“ Dhatt přikývl.

„Pane Buidze,“ obrátil se k veliteli ostrahy, „už jste tady někdy měli takový problém?“

„Tohle ještě ne. Jasně, občas přijde dopis od nějakýho zmrda. Promiňte.“ Rychle pohlédl na Nancyovou, kterou jeho slovo nijak

nevyvedlo z míry. „Ale víte, dostáváme varování od lidí, kterým vadí, že nenecháváme spát historii, lidí, co tvrdí, že zrazujeme Ul Qomu, všechny tyhle kecy, od pozorovatelů UFO a různých feťáků. Ale skutečnou… *tohle*? Bombu?“ Zavrtěl hlavou.

„To není pravda,“ ozvala se Nancyová. Podívali jsme se na ni. „Už se to stalo. Tady sice ne. Ale jemu ano. Na Bowdena už se někdo zaměřil.“

„Kdo?“ zeptal jsem se.

„Nikdy se nic nedokázalo, ale když mu vyšla ta kniha, naštval spoustu lidí. Pravičáky. Lidi, co si mysleli, že není dostatečně uctivý.“

„Nacionalisty,“ poznamenal Dhatt.

„Už si ani nepamatuju, ze kterého města to přišlo. Ležel v žaludku oběma bandičkám. To je nejspíš jediná věc, na které se shodli. Ale bylo to už před mnoha lety.“

„Někdo si na něho vzpomněl,“ podotkl jsem. S Dhattem jsme se na sebe zadívali a pak si mě odvedl stranou.

„Z *Beszélu*,“ řekl. „S drobným ilitánským provokativním přípodotkem.“ Rozhodil ruce: *Napadá tě něco*?

„Jak si říkají ti lidi?“ zeptal jsem se po krátké odmlce. „Qoma Především.“

Vykulil na mě oči. „Co? Qoma Především? Tohle přišlo z Beszélu.“

„Třeba tam mají kontakty.“

„Tajnýho agenta? Ulqomskýho nacionalistu v Beszélu?“

„Jasně. Netvař se tak, taková šílenost to zase není. Poslali by to odtamtud, aby zametli stopy.“

Dhatt nejistě pokýval hlavou. „Dejme tomu… Ale i tak to musí být pěkná fuška zorganizovat, a ty nejsi…“

„Bowdena nikdy neměli rádi. Třeba si myslí, že kdyby se domákl, že po něm jdou, začal by bít na poplach, ale nejspíš by se nenechal vyděsit balíkem z Beszélu,“ řekl jsem.

„Vím, co myslíš,“ přisvědčil.

„Kde se scházejí lidi z Qoma Především?“ zeptal jsem se. „Tak si říkají, že? Třeba bysme je měli jít navštívit…“

„To se ti pořád snažím vtlouct do hlavy,“ namítl. „Ono není kam jít. Žádná ‚Qoma Především‘ neexistuje. Nevím, jak to chodí v Besźelu, ale tady…“

„V Besźelu vím přesně, kde se naše verze těchhle bloudů schází. S kolegyní jsme se tam zrovna nedávno stavili.“

„Tak to blahopřeju, ale tady to takhle nefunguje. Nemáme tu žádnou bandu s členskými průkazkami a barákem, kde by žila na jedné hromádce, tohle nejsou žádní sjednocovatelé.“

„Nechceš mi tvrdit, že nemáte žádné ultranacionalisty…“

„Jasně, tohle netvrdím, těch máme hafo, ale říkám, že nevím, co jsou zač nebo kde mají sídlo, mají dost rozumu, že to dělají takhle, a říkám, že Qoma Především je jen označení, se kterým přišel nějaký novinář.“

„Jak to, že se sjednocovatelé scházejí, ale tahle partička ne? Nebo nemůže?“

„Protože sjednocovatelé jsou pitomci. Někdy nebezpeční pitomci, to uznávám, ale přesto. Lidi, o kterých teď mluvíš, jsou seriózní, jsou to bývalí vojáci a tak. Řekl bych, že tohle musíš… respektovat…“

Nebylo divu, že se nemohli viditelně scházet. Jejich tvrdý nacionalismus by mohl zkritizovat Lidovou národní stranu jejími vlastními slovy, a to vůdci nemohli připustit. Naopak sjednocovatelé měli možnost a volnost sjednotit místní v nenávisti.

„Co nám o něm můžete říct?“ zeptal se Dhatt už hlasitěji a otočil se na ostatní, kteří nás sledovali.

„O Aikamovi?“ optal se Buidze. „Nic. Poctivej pracant. Blbej jak tágo. Teda jako tohle bych o něm říkal až do dneška, ale s ohledem na to, co udělal, si to škrtněte. Ani zdaleka to není takovej drsňák, jak vypadá. Samý svaly a žádný drápy. Má rád studenty, má dobrej pocit, když se může scházet s chytrejma cizincema. Proč? Přece ho nemáte v merku, detektive. Ten balík přišel z Besźelu, jak by sakra mohl…“

„To je naprostá pravda,“ řekl Dhatt. „Nikdo tady nikoho neobviňuje a ze všeho nejmíň našeho hrdinu. Kladu jenom standardní otázky.“

„Říkáte, že Tsueh vycházel dobře se studenty?“ Na rozdíl od Taira Buidze nežádal o svolení, jestli mi může odpovědět. Podíval se

mi do očí a přikývl. „S někým konkrétně? Kamarádil se s Mahalií Gearyovou?“

„Gearyovou? To ani náhodou. Gearyová nejspíš ani nevěděla, jak se jmenuje. Dejte jí pokoj.“ Rukou udělal Znak dlouhého spánku. „Aikam se kamarádí s několika z nich, ale s Gearyovou ne. Schází se s Jacobsem, Smithovou, Rodriguezovou, Browningem…“

„Jen že se nás ptal…“

„Velice se zajímal o všechna nová zjištění v Mahaliině případě,“ dodal Dhatt.

„Jo?“ Buidze pokrčil rameny. „No, všechny to hodně sebralo. Nedivím se, že o tom chce vědět.“

„Tak mě napadá…“ začal jsem. „Tohle je komplikované naleziště, a jak vidím, i když je z větší části totální, je tu pár míst, kde se trochu prolíná. Střežit něco takového musí být přímo noční můra. Pane Buidze, když jsme mluvili se studenty, nikdo z nich se nezmínil o Trans-g. Ani slůvkem. Nikdo o něm nezačal. To má být skupina cizích studentů? Víte, jak jsou cizinci těmihle věcmi posedlí. Jedna jejich kamarádka zmizela a oni se vůbec nezmíní o nejznámějším ulqomském a beszélském strašákovi, který dokonce skutečně existuje, a oni nic? Což nás přivedlo k myšlence, čeho se asi bojí?“

Buidze se na mě upřeně zadíval. Podíval se na Nancyovou. Rozhlédl se po místnosti. Po dlouhém mlčení se rozesmál.

„Vy si děláte srandu. Tak jo. Dobře, páni vyšetřovatelé. Jo, jsou pěkně vyděšení, ale ne proto, že by se někdo kdovíodkud dopustil trans-g, aby si je podal. Tohle jste si mysleli?“ Zavrtěl hlavou. „Jsou vyděšení, protože nechtějí být chyceni.“ V gestu kapitulace pozvedl ruce. „Dostali jste mě, pánové. Ono tu opravdu dochází k trans-g, který nejsme schopní zarazit. Ty malí smradi se ho dopouštějí jak na běžícím pásu.“

Podíval se nám do očí. Nijak zakřiknutě. Naprosto věcně. Tvářil jsem se stejně šokovaně jako Dhatt?

Výraz profesorky Nancyová byl naopak spíše rozpačitý.

„Máte samozřejmě pravdu,“ pokračoval Buidze. „Všem trans-g nezabráníte, určitě ne na takovým místě a určitě ne u těchhle mlaďochů. Nejsou místní, a je mi jedno, kolika školeními prošli, ale nic takového v životě nezažili. Neříkejte mi, že u vás se tohle neděje

taky, Borlú. Myslíte si, že budou držet hubu a krok? Myslíte, že když se procházejí po městě, Besźel opravdu nevidí? Ale no tak. My všichni můžeme maximálně doufat, že mají dost rozumu, aby to drželi pod pokličkou, ale oni přes hranici *samozřejmě* nakukují. Ne, dokázat to nemůžeme, a tak se tu Trans-g ještě neobjevil, dokud to teda pořádně neposerou. Ale jo, i k tomu už došlo. Ale děje se to mnohem míň, než si myslíte. A netrvá to dlouho.“

Profesorka Nancyová pořád upírala oči na stůl. „Vy si myslíte, že se trans-g nedopouští nikdo z cizinců?“ zeptal se Buidze a naklonil se k nám s roztaženými prsty. „Můžeme se od nich dočkat maximálně trochy zdvořilosti. Ale když dáte dohromady partičku mladých lidí, prostě to risknou. Možná na to akorát nevypadají. Vy jste vždycky dělali, co se vám řeklo? A tohle jsou moc mazaný děti.“

Konečky prstů vykresloval na stole mapy. „Bol Je’an se prolíná *tady, tady* a park je *tady* a *tady*. A jo, tady u okrajů tímhle směrem se dokonce vkrádá do totálního Besźelu. Takže když se tahle banda ztříská, myslíte si, že se nebudou hecovat, jestli by se někdo z nich nešel postavit do prolnutý části parku? A kdo pak pozná, jestli třeba, když tam tak stojí, bez jedinýho slova, aniž by se pohnuli, nepřejdou do Besźelu a zase zpátky? Abyste to zvládli, a když jste v prolnutí, nemusíte udělat jedinej krok. Všechno je to tady.“ Poplácal si čelo. „Nikdo vám nic nedokáže. A pak třeba příště, když to udělají, předkloní se, natáhnou ruku, popadnou něco na památku a narovnají se zpátky do Ul Qomy s besźelským šutrem nebo něčím takovým. Pokud byli zrovna tam, kde to zvedli, pak to taky odtamtud pochází, ne? Kdoví? Kdo by to mohl dokázat?

Pokud se tím zrovna nechlubí, co můžete dělat?… Ani Trans-g nemůže trans-g neustále sledovat. Co si budeme nalhávat. Kdyby to tak bylo, ani jeden z těchhle cizích studentíků by tu už nebyl. Není to tak, paní profesorko?“ Upřel na ni přívětivý pohled. Mlčela, ale dál se na mě rozpačitě dívala. „Nikdo z nich se o Trans-g nezmínil, detektive, protože všichni maj máslo na hlavě.“ Buidze se usmál. „Ale neberte to ve zlým, jsou to jenom lidi, já je mám rád. A nedělejte z toho žádnou vědu.“

Když jsme je vyprovodili, Dhatt přijal telefonát, při němž si psal poznámky a něco mumlal. Já zavřel dveře.

„Volal jeden z milicionářů, které jsme poslali pro Bowdena. Zmizel. Přijeli k jeho bytu a nikdo jim neotvírá. Není tam.“

„Oni mu řekli, že jedou?“

„Jo, a věděl i o té bombě. Ale teď zmizel.“

Kapitola osmnáctá

„Chci se vrátit a ještě jednou si promluvit s tím klukem," řekl Dhatt.

„S tím sjednocovatelem?"

„Jo, s Jarisem. Já vím, já vím: ‚On to nebyl.' Jasně. Užs mi to říkal. Ale prostě něco ví a já si s ním chci promluvit."

„Jenže ho nenajdeš."

„Cože?"

„Přeju hodně štěstí. Je fuč."

Zpomalil, zůstal několik kroků za mnou a zatelefonoval si. „Máš pravdu. Jaris nikde není. Jaks to věděl? Na co si to, do prdele, hraješ?"

„Pojeďme k tobě do kanceláře…"

„Na kancelář seru. Kancelář počká. Ještě jednou se ptám: jak jsi o tom Jarisovi, kurva, věděl?"

„Podívej…"

„Trochu mě ty tvoje okultní schopnosti začínají děsit, Borlú. Když jsem se dozvěděl, že tě tady budu vodit za ručičku, nešťoural jsem se v nose. Proklepl jsem si tě, takže něco vím, vím, že s tebou si není radno zahrávat. Nepochybuju, že tys udělal to samý, takže víš to samý." Měl jsem to udělat. „Proto jsem se přichystal, že budu dělat s detektivem. Dokonce s pěkným esem. Nečekal jsem ale takovýho zádumčivýho, zamlklýho hajzla. Jak ses to o tom Jarisovi dozvěděl, a proč toho smrada chráníš?"

„Tak jo. Včera v noci mi zavolal, z auta nebo možná z vlaku, a řekl mi, že mizí."

Zíral na mě. „Proč volal, kurva, tobě? A proč jsi mi to, kurva, neřek? Děláme spolu, nebo ne, Borlú?“

„Proč volal mně? Třeba ho nějak zvlášť nebral tvůj styl výslechu, Dhatte. A my spolupracujeme? Já myslel, že důvod, proč tu jsem, je, abych ti poslušně odevzdal všechno, co mám, a pak se na hotelu koukal na telku, zatímco ty najdeš vraha. Kdy se vloupali k Bowdenovi? Kdy ses mi to chystal říct? Neviděl jsem tě, že bys mi běžel vyklopit, cos zjistil od UlHuana na vykopávkách, a to měl mít moc fajnový informace, když je to vládní informátor, ne? No tak, nic tak extra to není, jsou ve všech veřejných institucích. Akorát mě štve, jak mě stavíš na vedlejší kolej a pak nastoupíš s obviňováním.“

Dívali jsme se na sebe. Po dlouhém mlčení se otočil a přešel k chodníku.

„Vydej na Jarise zatykač,“ řekl jsem jeho zádům. „Zablokuj mu pas, informuj letiště, nádraží. Ale volal mi jenom proto, že byl na cestě, aby mi řekl, co se podle něho stalo. Jeho mobil je teď nejspíš rozflákaný vedle kolejí uprostřed Cuciniho průsmyku a sám si to fičí Balkán.“

„A co se podle něho teda stalo?“

„Orciny.“

Znechuceně se otočil a nad vyřčeným slovem máchl rukou.

„Chystal ses mi to, kurva, vlastně říct?“ zeptal se.

„Řekl jsem ti to, ne?“

„Prostě vzal roha. Neříká ti to nic? Není to útěk *provinilýho* člověka?“

„Co, to jako mluvíš o Mahalii? Prober se, jaký by měl motiv?“ zeptal jsem se, ale pak jsem si vzpomněl na něco, co mi Jaris řekl. Nepatřila k nim. Vypudili ji. Trochu jsem zaváhal. „Nebo myslíš Bowdena? Proč a jak by, sakra, Jaris něco takovýho organizoval?“

„Nevím, jedno ani druhý. Kdo ví, co nutí tyhle hajzly dělat to, co dělají?“ vrčel Dhatt. „Nějaký zdůvodnění to mít bude, nějakou konspiraci.“

„To mi nedává smysl,“ řekl jsem opatrně po delší odmlce. „Byl to… Tak jo, byl to on, kdo mi odsud původně zavolal.“

„Já věděl, že ho, kurva, kryješ…“

„Já to nevěděl. Nemohl jsem ti to říct. Když mi včera v noci zavolal, sám mi to řekl. Počkej, počkej, poslouchej, Dhatte: proč by mi vůbec volal, kdyby ji zabil?“

Díval se na mě. Za chvilku se otočil a zastavil si taxi. Otevřel dveře. Nespouštěl jsem z něho oči. Taxi na silnici zastavilo nakřivo: okolo jedoucí ulqomská auta troubila, besźelští řidiči výhřez klidně objížděli, ti dbalí zákonů ani potichu nenadávali.

Dhatt stál napůl uvnitř, napůl venku a taxikář se začal vztekat. Dhatt něco odsekl a ukázal mu svůj průkaz.

„Já nevím proč,“ řekl mi. „Musím to zjistit. Ale tohle už je sakra trochu moc, ne? Že je pryč?“

„Jestli o něčem věděl, nemá smysl, aby mě na cokoli upozorňoval. A jak ji asi dostal do Besźelu?“

„Zavolal tam svým kámošům, udělali to oni…“

Pochybovačně jsem pokrčil rameny. „Právě besźelští sjednocovatelé nám v tomhle všem poskytli první vodítko, chlápek jménem Drodin. Klidně nás mohli tahat za nos, ale my ještě nic neměli v ruce. Nemají znalosti ani kontakty, aby věděli, jakou dodávku mají ukrást, určitě ne ti, co jsem potkal. Kromě toho mají ve svých řadách víc policejních agentů než členů. Jestli v tom mají prsty sjednocovatelé, udělalo to nějaké tajné jádro, se kterým ještě nemáme tu čest.

Mluvil jsem s Jarisem… Má nahnáno,“ dodal jsem. „Necítí se provinile, ale je vyděšený a smutný. Myslím, že ji měl rád.“

„Tak jo,“ řekl Dhatt po chvíli. Podíval se na mě, pokynul mi, abych nasedl. Ještě několik vteřin zůstal stát venku a vydával do telefonu tak tiché a rychlé pokyny, že jsem je nedokázal sledovat. „Tak jo. Nechme toho.“ Za jízdy pomalu hovořil.

„Stará se někdo o to, co se stalo mezi Besźelem a Ul Qomou? Stará se někdo o to, co mi říká můj šéf nebo co tvůj šéf říká tobě? Ty jsi policajt. Já jsem policajt. Tak si v tom, kurva, udělejme pořádek. Pracujeme spolu, Borlú? Mně by v případě, který se každou minutu komplikuje, nějaká pomoc bodla, co ty? UlHuan ví mimochodem hovno.“

Místo, kam mě zavedl, co by kamenem dohodil od jeho kanceláře, nebylo ani zdaleka tak temné jako policajtský bar v

Besźelu. Bylo spořádanější. Ale přesto bych si v něm svatební hostinu nezamlouval. Pracovní doba ještě neskončila, i když chybělo málo, ale podnik byl víc než zpoloviny zaplněný. Nemohli tam být jenom místní milicionáři, poznával jsem i řadu tváří z Dhattova oddělení. A ony poznávaly mě. Dhatta při vstupu jeho kolegové ihned pozdravili, a já se ubíral za ním na pozadí šepotu a mezi těmi tak půvabně upřímnými ulqomskými pohledy.

„Jedna nezpochybnitelná vražda a teď navíc dvě zmizení," řekl jsem. Bedlivě jsem ho pozoroval. „Všechno to jsou lidi, o kterých víme, že se o ty věci zajímali."

„Žádný zatracený Orciny neexistuje."

„Dhatte, to já netvrdím. Sám jsi ale řekl, že kulty a šílenci existují."

„S tímhle mě fakt neser. Ten nejkultovnější šílenec, s kterým jsme se setkali, právě pláchl z místa činu a tys mu dal zelenou."

„Měl jsem ti to říct hned ráno, omlouvám se."

„Měls mi zavolat ještě v noci."

„I kdybysme ho dokázali najít, měl jsem za to, že nemáme dost podkladů, abysme ho mohli zadržet. Ale omlouvám se." Rozhodil jsem ruce.

Chvíli jsem se na něho díval. Něco v sobě potlačoval. „Chtěl bych to dořešit," řekl. Příjemné ilitánské brebentění hostů. Zaslechl jsem mlaskání, když si pár z nich všimlo značky na mé klopě. Dhatt mi koupil pivo. Ulqomské, ochucené kdovíčím. Zima se neměla o slovo přihlásit ještě několik týdnů, a ačkoli v Ul Qomě nepanoval o nic větší chlad než v Besźelu, připadal mi větší než doma. „Co říkáš? Když mi, kurva, nebudeš ani důvěřovat…"

„Dhatte, už jsem ti řekl věci, které…" Ztišil jsem hlas. „O tom *prvním* telefonátu vůbec nikdo neví. Já nevím, co se děje. Ničemu z toho nerozumím. Nic neřeším. Jakousi shodou okolností, kterou nechápu o nic víc než ty, mě něco využívá. Z jakéhosi důvodu jsem skladištěm hromady informací, se kterými nevím, co mám dělat. Doufám, že po tom všem narazím na nějaké *ale*, ale nevím, tak jako nevím nic jiného."

„Co si myslí *Jaris*, že se stalo? Já toho hajzla vypátrám." Nevypátrá.

„Mohl jsem zavolat, ale tys mohl… Po tomhle člověku nejdeme. Ty to dobře víš, Dhatte. Víš to. Jak dlouho jsi policajt? Někdy to prostě víš, ne?“ Poklepal jsem si na hruď. Měl jsem pravdu, to se mu líbilo, přikývl.

Řekl jsem mu, co mi Jaris zavolal. „Samý debilní žvásty,“ utrousil, když jsem skončil.

„Možná.“

„Co jsou, kurva, zač ty kecy o Orciny? Před tím jako utíkal? Ty čteš tu knížku. Tu bláznivinu, co napsal Bowden. Jaký to je?“

„Je tam toho hodně. Hodně věcí. Nevím. Samozřejmě je to směšný, přesně jak říkáš. Tajuplní vládci v pozadí, ještě mocnější než Trans-g, loutkáři, skrytá města.“

„Žvásty.“

„Jo, ale jde o to, že to jsou žvásty, kterým věří hodně lidí. A –“ Rozprostřel jsem před ním ruce. „Děje se něco velkýho a my nemáme tušení, co to může být.“

„Možná se na to mrknu po tobě,“ řekl. „Kdo, kurva, může vědět všechno.“ Poslední slovo pronesl velmi obezřetně.

„Qussime.“ Dvojice jeho kolegů, mužů zhruba v jeho nebo v mém věku, mu právě připíjela a chystala se připít i mně. Záhadně se jim lesklo v očích a blížili se jako zvědavá zvířata. „Qussime, ještě jsme neměli příležitost seznámit se s naším hostem. Pořád ho někde ukrýváš.“

„Juro,“ řekl Dhatt. „Kai. Jak se vede? Borlú, tohle jsou detektivové blá blá.“ Zamáchal mezi nimi a mnou rukou. Jeden z nich se zatvářil udiveně.

„Chtěl jsem jenom zjistit, jak inspektoru Borlú připadá Ul Qoma,“ řekl milicionář jménem Kai. Dhatt si odfrkl a dopil pivo.

„Do prdele,“ ulevil si. Znělo to pobaveně a zároveň dopáleně. „Vy se chcete ožrat a začít se s ním hádat a možná, když budete v ráži, Juro, se s ním i porvat. Vyvoláte mezinárodní skandály. Třeba, kurva, oprášíte hrozbu války. Třeba bys mohl dokonce říct i něco o tvým tátovi. Jeho fotr sloužil u ulqomskýho námořnictva,“ prohodil ke mně. „Z jedné debilní šarvátky s besźelským remorkérem ohledně jakýchsi sporných nádob na humry si odnesl zvonění v uších.“ Podíval jsem se na ně, ale žádný z nich se netvářil dotčeně. Na

Kaiově tváři byl dokonce patrný náznak pobavení. „Ušetřím vám námahu," shrnul Dhatt. „Je to přesně takovej beszelskej mamlas, jak si myslíte, a můžete to rozhlásit po celým ústředí. Pojď, Borlú."

Prošel garáží svého oddělení a vyzvedl si auto. „Hele…" Ukázal na volant. „Ani ve snu mě to nenapadlo, ale třeba by sis chtěl vyzkoušet ulqomský ulice."

„Ne, díky. Myslím, že by mě to trochu mátlo." Řízení v Ul Qomě nebo Besźelu je komplikované, už jen když je člověk ve svém vlastním městě a musí se vypořádávat s místním i cizím provozem. „Znáš to," řekl jsem. „Když jsem poprvý usedl za volant… tady to musí být stejný, kromě toho, že musíš sledovat všechny auta na cestě, musíš se naučit nevidět všechny jiný auta, co jezdí v cizině, a zároveň je nevidět dostatečně rychle, aby ses jim klidil z cesty." Dhatt přikývl. „No a prostě, když jsem jako kluk poprvý usedl za volant, museli jsme si zvyknout svištět kolem všech těch starých šunek v Ul Qomě, někde i zvířecích potahů a kdovíčeho ještě. Sice jsi je neviděl, ale víš, jak to chodí. Teď po letech mě většina z těch neviděných naopak předjíždí."

Dhatt se zasmál. Skoro rozpačitě. „Věci se každou chvíli mění," poznamenal. „Za deset let nás budete předjíždět zase vy."

„To pochybuju."

„Ale no tak," řekl. „Posune se to, jako vždycky. Už to začalo."

„Myslíš naše veletrhy? Pár drobných investic ze soucitu. Řekl bych, že nějakou dobu budete mít navrch vy."

„Vždyť nás uzavírá blokáda!"

„Nezdá se mi, že byste tím trpěli. Nás Washington miluje a jediný, co z toho máme, je Coca Cola."

„Nestěžuj si," opáčil Dhatt. „Už jsi ochutnal QuebeColu? Tohle jsou všechno kraviny jak za studený války. Ale záleží dneska někomu na tom, s kým chtějí Amíci hrát? Užijte si to. *Kanado, náš domove*…" zazpíval první verš kanadské hymny. Pak změnil téma: „Jak tam vaří?"

„Nic moc. Asi jako v každým hotelu."

Strhl volant a sjel z trasy, kterou už jsem se stačil naučit.

„Zlato?" řekl do mobilu. „Mohla bys tam k večeři přihodit ještě něco? Díky, krásko. Chtěl bych ti představit svýho novýho parťáka."

Jmenovala se Jalja. Byla hezká, o mnoho mladší než Dhatt, ale když mě vítala, byla nesmírně klidná, hrála svou roli a užívala si ji, čekala u dveří jejich bytu, aby mě třikrát políbila po ulqomském způsobu.

Cestou do domu se na mě Dhatt podíval a zeptal se: „Jsi v pohodě?“ Rychle mi došlo, že nebydlí ani dva kilometry daleko, v palokálním smyslu, od mého vlastního domu. V obýváku jsem si všiml, že z jejich bytu je výhled na stejnou plochu městské zeleně jako z toho mého; v Besźelu to bylo Majdlyno náměstí a v Ul Qomě Kwaidsův park, hezky vyvážené prolnutí. Po Majdlyně náměstí jsem se sám často procházel. Jsou v něm úseky, kde se prolínají i jednotlivé stromy, kde kolem sebe lezou ulqomské a besźelské děti a přitom poslouchají šeptané výtky svých rodičů, aby se navzájem neviděly. Děti jsou chodící infekce. Právě v těchhle situacích se šíří nemoci. S epidemiologií byl tady i doma odjakživa kříž.

„Jak se vám líbí v Ul Qomě, pane inspektore?“

„Tyadore. Hodně.“

„Kecy, myslí si, že jsme všichni surovci a debilové a přepadají nás tajné armády ze skrytých měst.“ V Dhattově smíchu byl patrný sarkasmus. „Rozhodně nemáme moc příležitostí vyrážet za pamětihodnostmi.“

„Jak to vypadá s tím případem?“

„Žádný případ není,“ řekl jí. „Je to série nahodilých a nepravděpodobných zlomů, které dávají smysl, jenom když věříš těm nejšílenějším pitomostem. A na konci toho všeho je jedna mrtvá holka.“

„Je to pravda?“ zeptala se mě. Po troškách přinášeli jídlo. Nebyla to domácí strava a zdálo se, že ji tvoří hodně hotových pokrmů a polotovarů, ale byla kvalitnější než to, co jsem tu obvykle jedl, a byla ulqomštější, ačkoli to není absolutní pozitivum. Nad prolínajícími se parky temněla obloha, příchodem noci a vlhkých mračen.

„Stýská se ti po bramborách,“ řekla Jalja.

„Mám to vepsané ve tváři?“

„Vy nejíte nic jiného, že?“ Myslela si, že je rozpustilá. „Není to na tebe moc pikantní?“

„Z parku nás někdo sleduje.“

„Jak to odsud poznáš?“ Podívala se mi přes rameno. „V jeho vlastním zájmu doufám, že je v Ul Qomě.“ Dělala redaktorku v jednom finančním časopisu a soudě podle knih, kterých jsem si všiml, a plakátů v koupelně, měla slabost pro japonské komiksy.

„Jsi ženatý, Tyadore?“ Pokoušel jsem se na Jaljiny otázky odpovídat, ačkoli se na mě valily až příliš rychle. „Jsi tady poprvé?“

„Ne, ale naposledy jsem tu byl už hodně dávno.“

„Vlastně to tu neznáš.“

„Ne. Kdysi jsem mohl tvrdit, že znám Londýn, ale už dlouhá léta ne.“

„Ty ses tolik nacestoval! A teď se po tom všem stýkáš s vehnanci a transgéčkama?“ Tahle hláška mi nepřišla moc roztomilá. „Qussim říká, že trávíte čas i tam, kde se vykopávají ty staré kouzelnické věci.“

„Je to jako skoro všude jinde, mnohem větší byrokracie, než jak by se mohlo zdát, bez ohledu na to, jak tajuplné se o tom vedou řeči.“

„To je hrozné.“ Znenadání vypadala zkormouceně. „O tomhle bych vtipkovat neměla. Vždyť o té dívce, co umřela, skoro nic nevím.“

„Nikdy se mě na to neptáš,“ podotkl Dhatt.

„No, je to… Nemáš její fotku?“ zeptala se. Musel jsem se zatvářit překvapeně, protože Dhatt na mě kývl. Sáhl jsem si do kapsy saka, ale když jsem se jí dotkl, vzpomněl jsem si, že na jediné fotce, kterou mám – maličké kopii snímku z Besźelu zasunuté v peněžence – je Mahalia mrtvá. Takovou jsem ji ukázat nechtěl.

„Omlouvám se, ale nemám.“

V krátkém tichu mě napadlo, že Mahalia byla jen o několik let mladší než Jalja.

Zdržel jsem se déle, než jsem očekával. Byla dobrá hostitelka, zvlášť když jsem ji odvedl od těchhle věcí – umožnila mi, abych hovor nasměroval jinam. Sledoval jsem je, jak s Dhattem předvádějí vlídnou hašteřivou scénu. Blízkost parku a náklonnost jiných lidí byly dojemné, až mě přivedly na jiné myšlenky. Při pohledu na Jalju a Dhatta jsem si vzpomněl na Sarisku a Biszaju. Vybavil jsem si i podivnou dychtivost Aikama Tsueha.

Když jsem odcházel, Dhatt mě doprovodil na ulici a zamířil k autu, ale řekl jsem mu, že půjdu pěšky.

Zůstal na mě koukat. „Jsi v pohodě?“ zeptal se. „Celý večer jsi nebyl ve své kůži.“

„Nic mi není, omlouvám se. Omlouvám se, nechci být protivný, bylo to od tebe moc milé. Vážně se mi ten večer líbil a Jalja… jsi šťastný muž. Já jen… snažím se tím vším probrat. Poslyš, vážně mi nevadí, že půjdu. Mám peníze. Ulqomské peníze.“ Ukázal jsem mu peněženku. „Mám všechny svoje doklady. Návštěvnický odznak. Vím, že tě znervózňuje, že budu sám venku, ale fakt, chtěl bych se projít, potřebuju být chvíli na vzduchu. Je nádherná noc.“

„Co to, kurva, meleš? Vždyť prší.“

„Já mám déšť rád. Ale ono spíš mrholí. Ty bys v Besźelu nevydržel ani den. V Besźelu prší *doopravdy*.“ Byl to otřepaný vtip, ale usmál se a kapituloval.

„Tak jo. Ale víš, že tohle musíme vyřešit, daleko jsme se zatím nedostali.“

„To ne.“

„A to jsme ty nejlepší mozky ve svých městech, ne? A po Jolandě Rodriguezové pořád ani vidu ani slechu, a teď jsme přišli i o Bowdena. Za tohle nám nikdo metál nedá.“ Rozhlédl se. „A teď vážně, co se děje?“

„Víš všechno, co vím já,“ odpověděl jsem.

„Mě nesere to, že neexistuje způsob, jak tomuhle všemu přijít na kloub,“ řekl. „Ten způsob totiž existuje. Akorát je to způsob, se kterým nechci mít nic společnýho. Já nevěřím na…“ Mávl rukou před zlovolnými skrytými městy. Zadíval se po ulici. Byla totální, takže žádné ze světel linoucích se z oken nad námi nebylo cizí. Ještě nebylo moc pozdě a nebyli jsme sami. Lidé se rýsovali na pozadí světel silnice svírající pravý úhel s Dhattovou ulicí, silnice táhnoucí se převážně v Besźelu. Na okamžik mě napadlo, že nás jedna z černých postav pozoruje, dost dlouho na to, aby její konání mohlo představovat trans-g, potom však pokračovala v chůzi.

Když jsem vykročil, s očima upřenýma na vlhce vykreslené siluety města, nemířil jsem na žádné konkrétní místo. Vydal jsem se na jih. Při osamělé chůzi kolem lidí, kteří tam nešli, jsem se těšil z

představy, že jdu směrem, kde bydlí Sariska nebo Biszaja nebo i Corwiová – v rámci jakési melancholické spojitosti. Věděly, že jsem v Ul Qomě: mohl jsem je najít a mohl jsem vedle nich kráčet na ulici a byli bychom jen pár centimetrů od sebe, ale nesměli bychom se k sobě hlásit. Jako v té staré historce.

I když nic takového bych v životě neudělal. Nutnost nevidět známé nebo přátele je výjimečná a úděsně nepříjemná zkušenost. Ovšem kolem svého domu jsem prošel.

Napůl jsem očekával, že potkám někoho ze sousedů, kteří, pokud jsem věděl, netušili, že jsem v cizině a u nichž by se tedy dalo očekávat, že mě pozdraví, než postřehnou ulqomskou návštěvnickou značku a budou se mě honem snažit nevidět. Svítilo se u nich, ale všichni byli doma.

V Ul Qomě jsem byl na ulici Ioj. Ta se téměř rovnoměrně prolíná s Rosid-Strász, kde jsem bydlel. Dům dva vchody od mého bydliště byl v Ul Qomě večerkou specializovanou na prodej alkoholu, polovina chodců kolem mě byla v Ul Qomě, takže jsem se mohl palokálně zastavit, fyzicky jen kousek od vstupních dveří svého domu, a samozřejmě ho nevidět, ale zároveň i samozřejmě ne tak docela, což ve mně vyvolávalo pocit, který nedokážu popsat. Pomalu jsem se blížil, aniž jsem spouštěl z očí vchody v Ul Qomě.

Sledovala mě jakási postava. Jakoby stará žena. Ve tmě jsem ji sotva viděl, určitě jsem nerozeznával rysy její tváře, ale na způsobu, jímž stála, bylo něco zvláštního. Sklouzl jsem pohledem po jejím oblečení a nedokázal určit, ve kterém městě se nachází. Tohle je běžný okamžik nejistoty, ale teď se táhl mnohem déle než obvykle. A moje znepokojení nemizelo, naopak zesílilo, protože místo, kde stála, se odmítalo vytříbit.

V podobných stínech jsem viděl i jiné lidi, které bylo podobně těžké blíže určit, jak se svým způsobem vynořují, ale neblíží se ke mně ani se nepohybují, jen se drží, aby se vyostřili. Žena na mě nepřestávala hledět a udělala pár kroků ke mně, takže buď byla v Ul Qomě, nebo se dopouštěla trans-g.

To mě přinutilo ustoupit. Nepřestával jsem couvat. Nastala nepříjemná pauza, načež jakoby v opožděné ozvěně ona i ostatní

učinili totéž a najednou zmizeli ve společné tmě. Neutíkal jsem, ale rychle jsem se odtamtud klidil. Vyhledal jsem lépe osvětlené ulice.

Přímo do hotelu jsem nešel. Když se mi zklidnilo srdce a strávil jsem několik minut obklopený lidmi, vydal jsem se na vyvýšené místo, odkud se mi už jednou naskytl pohled na Bol Je'an. Nyní jsem si při pozorování dával mnohem lepší pozor než dříve, pokoušel jsem se napodobit ulqomské držení těla a asi hodinu jsem si prohlížel neosvětlenou archeologickou lokalitu. Žádní milicionáři si pro mě nepřišli. Zatím jsem měl pocit, že jsou buď intenzivně přítomní, nebo tam vůbec nejsou. Ulqomská policie určitě měla ostrahu nějak podchycenou, ale nevěděl jsem jak.

V Hiltonu jsem ženu na recepci požádal, aby mě vzbudili už v pět ráno a jestli by mi nevytiskla jeden vzkaz, protože místnůstka označená jako „business centre" byla zavřená. Napřed mi vyhověla na hiltonský hlavičkový papír. „Mohla byste mi to, prosím, vytisknout obyčejně?" zeptal jsem se. Mrkl jsem na ni. „Kdyby to náhodou někdo zadržel." Usmála se, aniž si byla jistá, do jaké důvěrnosti jsem ji tímhletím zasvěcoval. „Mohla byste mi to ještě přečíst?"

„‚Naléhavé. Přijeď co nejdřív. NEVOLEJ.'"

„Perfektní."

Hned ráno, po dlouhé pěší oklice městem, jsem se vrátil na stanoviště nad Bol Je'anem. Ačkoli jsem v souladu se zákonem nosil návštěvnickou značku, připnul jsem si ji na samý okraj klopy, do záhybu látky, kde byla viditelná pouze pro ty, kdo věděli, kam se mají dívat. Měl jsem ji na saku ryze ulqomského střihu, které, podobně jako můj klobouk, sice nebylo nové, ale bylo nové pro mě. Na cestu jsem se vydal několik hodin před otevírací dobou obchodů, ale jeden překvapený Ulqoman v nejvzdálenějším bodě mé trasy zůstal bohatší o několik dinárů a chudší právě o tyhle části svého šatníku.

Neměl jsem jistotu, že mě něco nesleduje, ale myslím, že milice mě na mušce neměla. Nebylo dlouho po úsvitu, ale Ulqomané už byli všude. Další přibližování k Bol Je'anu jsem nechtěl riskovat. S postupujícím ránem se město zaplnilo stovkami dětí: těch, co na sobě měly ulqomské školní uniformy, i desítkami dětí bez domova. Snažil

jsem se být co nejvíc nevtíravý, rozhlížel se zpoza předlouhých titulků *Ul Qoma Nasjona*, snídal smažené pouliční jídlo. K nalezišti se začínali sjíždět lidé, často ve skupinkách. Byli však příliš daleko, abych při jejich příchodu, zatímco ukazovali průkazky, rozeznal, kdo je kdo. Chvíli jsem vyčkával.

Dívka ve velkých teniskách a ustřižených džínách, k níž jsem teď přistoupil, mi věnovala podezíravý pohled. Ukázal jsem jí pětidinárovou bankovku a zalepenou obálku.

„Vidíš to místo? Vidíš tu bránu?“ Ostražitě přikývla. Tyhle děti byly mimo jiné skvělí oportunističtí kurýři.

„Odkud jste?“ zeptala se.

„Z Paříže,“ řekl jsem. „Ale to je tajemství. Nikomu to neříkej. Mám pro tebe práci. Myslíš, že bys dokázala přesvědčit támhlety hlídače, aby ti někoho zavolali?“ Přikývla. „Povím ti jedno jméno a chci, abys tam zašla, našla člověka, který se tak jmenuje, nikoho jiného, a chci, abys mu předala tenhle vzkaz.“

Buď byla poctivá, nebo si jako správná chytrá holka uvědomovala, že z místa, kde stojím, mám před očima skoro celou trasu, kterou musela urazit k bráně Bol Je’anu. Proplétala se mezi zástupy lidí, drobná a mrštná – čím dřív měla tuhle lukrativní prácičku vyřízenou, tím dřív mohla dostat další. Bylo dobře vidět, proč ona a další bezprizorné děti dostaly přezdívku „myšky“.

Několik minut poté, co došla k bráně, z ní někdo narychlo vyšel, přikrčený, hlavu skloněnou. Strnule a spěšně si razil cestu od naleziště. Ačkoli byl daleko, bylo zřejmé, že takhle sám a takhle, jak jsem očekával, je to Aikam Tsueh.

~ ~ ~

Nedělal jsem to poprvé. Dokázal jsem si ho udržet na dohled, ale ve městě, které jsem neznal, bylo sledování komplikované, protože jsem si musel dávat pozor, aby mě nespatřil. Usnadňoval mi to víc, než jsem čekal, ani jednou se neohlédl, s výjimkou několika málo míst se ubíral po těch největších, nejrušnějších a protínajících se ulicích, které, jak jsem předpokládal, byly tou nejpřímější trasou.

Nejsložitější fáze nastala, když nasedl do autobusu. Udržel jsem se mu v patách, a dokázal jsem se schovat za noviny a nespustit ho z

dohledu. Cukl jsem sebou, když mi zazvonil mobil, ale v tomhle autobuse nebyl první a Aikam se na mě ani nepodíval. Volal Dhatt. Hovor jsem přesměroval a vypnul vyzvánění.

Tsueh vystoupil a vedl mě do zpustlé totální oblasti ulqomských činžáků, za Bišam Ko, pryč od centra. Tady nestály žádné hezké spirálovité struktury nebo věhlasné plynostaty. Betonové sídliště nebylo prázdné. Hemžilo se zvuky a lidmi mezi pásmy odpadků. Podobalo se těm nejchudším sídlištím v Besźelu, ačkoli bylo ještě ubožejší, a kulisu mu dělali jiný jazyk a děti a podvodníčci v cizím oblečení. Teprve když Tsueh vstoupil do jednoho z vlhkých paneláků a vydal se nahoru, musel jsem si začít dávat opravdový pozor. Co nejtišeji jsem našlapoval na betonové schody, míjel graffiti a zvířecí výkaly. Slyšel jsem ho, jak přede mnou chvátá, ale nakonec se zastavil a potichu zaklepal. Zpomalil jsem.

„To jsem já," slyšel jsem ho. „To jsem já, jsem tady."

Jakási odpověď, úlek, ačkoli tenhle dojem jsem mohl mít proto, že jsem úlek očekával. Potichu a opatrně jsem dál stoupal do patra. Přál jsem si, abych měl zbraň.

„Vždyť jsi mi to vzkázala," naléhal Tsueh. „Napsalas to. Pusť mě dovnitř. Co se děje?"

Dveře zlehka zavrzaly a ozval se šepot druhého hlasu, jen o trošku hlasitější. Už mě od nich dělil jen jeden špinavý sloup. Zatajil jsem dech.

„Ale vždyť jsi říkala…" Dveře se ještě víc otevřely a uslyšel jsem, jak Aikam udělal krok dopředu, a zabočil jsem a rychle přešel malé odpočívadlo za jeho zády. Neměl čas mě postřehnout ani se otočit. Prudce jsem do něho strčil; vřítil se do pootevřených dveří, prudce je rozrazil, někoho za sebou odsunul; upadl a natáhl se jak široký tak dlouhý na podlaze chodbičky. Uslyšel jsem výkřik, ale vtrhl jsem za ním do dveří a zabouchl je za sebou. Opřel jsem se o ně a zatarasil únikovou cestu. Rozhlížel jsem se po tmavé chodbě mezi místnostmi, sklouzl pohledem k místu, kde hekal a snažil se postavit Tsueh, upřel jsem oči na ječící mladou ženu, která přede mnou couvala a vyděšeně na mě hleděla.

Přiložil jsem si prst ke rtům a, určitě shodou okolností, že jí právě došel dech, postupně utichla.

„Ne, Aikame,“ řekl jsem. „Nic ti nepsala. Ten vzkaz nebyl od ní.“

„Aikame,“ zablekotala.

„Pst.“ Znovu jsem si přiložil prst ke rtům. „Neublížím vám. Nepřišel jsem, abych vám ublížil, ale oba víme, že jiní by o to velice stáli. Chci vám pomoct, Jolando.“

Opět zaúpěla a já nebyl s to určit, jestli strachy, nebo úlevou.

Kapitola devatenáctá

Aikam vstal a pokusil se na mě zaútočit. Byl svalnatý a ruce držel před sebou, jako by se někdy učil boxovat, ale pokud to tak bylo, moc dobrý student nebyl. Podrazil jsem mu nohy a přitiskl mu tvář na špinavý koberec, zkroutil mu ruku za zády. Jolanda vykřikla jeho jméno. Nadzvedl se, i když jsem na něm seděl, a tak jsem mu tvář ještě jednou zatlačil do podlahy a postaral se, aby se mu z nosu spustila červená. Držel jsem se mezi nimi a dveřmi.

„To by stačilo," řekl jsem. „Jsi připravený se uklidnit? Nepřišel jsem, abych jí ublížil." Kdybychom spolu měřili síly, nakonec by mě přemohl, pokud bych mu předtím nezlomil ruku. Ani jedna z těchto možností nebyla žádoucí. „Jolando, proboha." Podíval jsem se jí do očí a dál tlumil Aikamův odpor. „Mám pistoli, nemyslíte, že bych vás už zastřelil, kdybych vám chtěl něco udělat?" Kvůli této lži jsem přešel do angličtiny.

„Kame," pronesla nakonec a mladík se skoro okamžitě uklidnil. Nespouštěla ze mě oči. Zacouvala ke stěně na konci chodby a přitiskla k ní dlaně.

„Zhmoždil jste mi ruku," procedil pode mnou Aikam.

„To mě mrzí. Když ho pustím, bude se chovat slušně?" Tato anglicky pronesená slova zase patřila jí. „Jsem tu, abych vám pomohl. Vím, že máte nahnáno. Slyšíš mě, Aikame?" Takhle nabuzený jsem neměl potíže přeskakovat mezi dvěma cizími jazyky. „Když tě pustím, půjdeš se postarat o Jolandu?"

Nesnažil se utřít si krev, která mu kapala z nosu. Svíral si ruku, a protože nebyl schopen Jolandu pohodlně obejmout, zůstal nad ní jen

láskyplně stát. Postavil se mezi ji a mě. Jolanda zpoza něho vykukovala spíš ostražitě než vyděšeně.

„Co chcete?“ zeptala se.

„Já vím, že máte strach. Ale nejsem od ulqomské milice – nevěřím jí o nic víc než vy. Nikoho nebudu volat. Dovolte mi, abych vám pomohl.“

~ ~ ~

V tom, co Jolanda Rodriguezová nazvala obývákem, se schoulila ve starém křesle, které nejspíš vytáhli z některého opuštěného bytu v tomtéž věžáku. Takových kousků měli hned několik, všechny byly různě polámané, ale čisté. Z oken byl výhled do dvora, odkud jsem slyšel ulqomské chlapce hrající jakousi drsnou místní variantu rugby. Přes bílý nátěr na skle nebyli vidět.

V krabicích v pokoji ležely knihy a další věci. Laciný laptop, laciná inkoustová tiskárna. Pokud jsem však byl schopen zjistit, v bytě nešla elektřina. Na stěnách nebyly žádné plakáty. Dveře do pokoje byly otevřené. Stál jsem u nich a díval se na dvě fotografie ležící na zemi: na jedné byl Aikam; na druhé, v lepším rámu, se za koktejly usmívaly Jolanda s Mahalií.

Jolanda vstala, zase si sedla. Nechtěla se mi podívat do očí. Nesnažila se skrývat strach, který nepolevil, ani když jsem přestal být jeho bezprostředním zdrojem. Bála se projevit nebo si vychutnat sílící naději. Její výraz už jsem znal. Pro lidi bývá obvyklé, že touží po vykoupení.

„Aikam odvádí skvělou práci,“ řekl jsem. Vrátil jsem se k angličtině. Ačkoli jí Aikam nerozuměl, nežádal nás o překlad. Stál vedle Jolandiny židle a sledoval mě. „Snažila jste se ho přimět, aby se pokusil zjistit, jak se nepozorovaně dostat z Ul Qomy. Došli jste k něčemu?“

„Jak jste přišel na to, že jsem tady?“

„Váš přítel dělá přesně to, co jste mu řekla. Snaží se zjistit, co se děje. Copak se on sám někdy zajímal o Mahalii Gearyovou? Nikdy spolu nemluvili. Teď mu ale záleží na vás. Proto je najednou divné, když se, jak jste ho požádala, na ni nepřestává vyptávat. To lidem

začne vrtat v hlavě. Proč to asi tak dělá? Vám na ní záleželo, a záleží vám na sobě samé.“

Opět vstala a otočila se tváří ke stěně. Čekal jsem, až něco řekne, a když se k tomu neměla, pokračoval jsem: „Lichotí mi, že jste ho přiměla, aby mě požádal o pomoc. Jediného policajta, o kterém si myslíte, že možná není součástí toho všeho, co se tu děje. Člověka zvnějšku.“

„Jak jste na to přišel!“ Obrátila se ke mně. „Já vám nedůvěřuju…“

„Dobře, dobře. To jsem nikdy neřekl.“ Zvláštní ujištění. Aikam se díval, jak brebentíme. „Tak vy nikdy nevycházíte ven?“ zeptal jsem se. „Co jíte? Konzervy? Řekl bych, že Aikam sem chodí, ale ne moc často…“

„Nemůže sem chodit často. Jak jste mě vůbec našel?“

„To vám vysvětlí on. Dostal vzkaz, že se má vrátit. Pokud může, snaží se o vás starat.“

„To teda dělá.“

„Vidím.“ Podle hluku jsme poznali, že venku se začali rvát psi. S hádkou se k nim přidali jejich majitelé. Zabzučel mi mobil; byl slyšet i s vypnutým vyzváněním. Jolanda se lekla a začala couvat, jako bych ji jím mohl zastřelit. Na displeji se mi potvrdilo, že volá Dhatt.

„Podívejte,“ řekl jsem. „Vypínám ho. Vypínám ho.“ Jestli dával pozor, musel si všimnout, že jsem hovor přesměroval do hlasové schránky dřív, než přístroj přestal vyzvánět. „Co se stalo? Kdo se vám ozval? Proč jste zmizela?“

„Nedala jsem jim šanci. Viděl jste, co se stalo Mahalii. Byla moje kamarádka. Snažila jsem se sama sebe přesvědčit, že se to neděje, ale ona je mrtvá…“ Pronesla to skoro jakoby užasle. Pak se jí zkřivila tvář a zavrtěla hlavou. „Oni ji zabili.“

„Vaši rodiče o vás už dlouho nic nevědí…“

„Já nemůžu. Já nemůžu, já musím…“ Kousala si nehty, vzhlédla ke mně. „Až se dostanu ven…“

„Na ambasádu v sousední zemi? Přes hory? Proč nechcete být tady? Nebo v Besźelu?“

„Vy víte proč?“

„Řekněme, že nevím.“

„Protože oni jsou tady, a jsou i tam. Oni všechno řídí. Hledají mě. Nenašli mě jenom proto, že jsem utekla. Jsou připravení mě zabít stejně, jako zabili moji kamarádku. Protože vím, že jsou. Protože vím, že jsou skuteční.“ Jen tón jejího hlasu stačil na to, aby ji Aikam v té chvíli objal.

„Kdo?“ Tak si to poslechněme.

„Ti z toho třetího místa. Co jsou mezi městem a městem. Z Orciny.“

~ ~ ~

Ještě asi před týdnem bych jí řekl, že blázní nebo je paranoidní. Moje nynější váhání – když mi pověděla o spiknutí, následovalo několik vteřin, kdy mě mlčky vyzývala, abych jí řekl, že se mýlí, ale já se k ničemu neměl – dalo za pravdu jejímu přesvědčení, dalo jí na srozuměnou, že s ní souhlasím.

Dívala se a považovala mě za spoluspiklence a já, protože jsem nevěděl, co se děje, jsem se tak choval. Nemohl jsem jí říct, že není ohrožena na životě. Ani že nebezpečí nehrozí Bowdenovi – třeba byl už mrtvý – nebo mně, nemohl jsem jí ani slíbit, že ji ochráním. Nemohl jsem jí říct skoro nic.

Jolanda se tedy ukrývala na tomhle místě, v téhle části města, kterou určitě nezamýšlela někdy navštívit a jejíž jméno neznala ještě den předtím, než se sem dostala po obtížném, spletitém a tajném půlnočním útěku, v tomhle opuštěném bytě, který našel a snažil se zútulnit její oddaný Aikam. Společně udělali vše, co bylo v jejich silách, aby se tu dalo vydržet, ale pořád to bylo vybydlené doupě ve slumu, které nemohla opustit ze strachu, že si jí všimnou neviditelné síly, jež jí usilují o život.

Řekl bych, že nic, co by se podobalo tomuhle místu, nemohla nikdy vidět, ale to možná nebyla pravda. Třeba párkrát zhlédla dokument s názvem něco jako *Odvrácená strana ulqomského snu* nebo *Nemoc Nového vlka*. Filmy o našem sousedovi nebyly v Besźelu všeobecně oblíbené a jen zřídkakdy je někdo uváděl, takže jsem se za to nemohl zaručit, ale nepřekvapilo by mě, kdyby někdo natočil trhák odehrávající se mezi gangy v ulqomských slumech, o vykoupení nějakého nepříliš zatvrzelého dealera drog a působivých

vraždách několika jiných. Třeba Jolanda snímky o zubožených ulqomských sídlištích viděla, určitě je však neměla v úmyslu navštěvovat.

„Znáte své sousedy?“

Neusmála se. „Po hlasu.“

„Jolando, já vím, že se bojíte.“

„Dostali Mahalii, dostali doktora Bowdena a teď dostanou i mě.“

„Já vím, že máte strach, ale musíte mi pomoct. Dostanu vás odsud, ale potřebuju vědět, co se stalo. Jestli to nezjistím, žádnou pomoc vám neposkytnu.“

„Poskytnete mi pomoc?“ Rozhlédla se po místnosti. „Chcete, abych vám řekla, co se děje? Jistě, jste ochotný se tady ubytovat? To totiž budete muset. Jestli budete vědět, co se tady děje, půjdou i po vás.“

„Dobře.“

Povzdechla si a sklopila zrak. Aikam se jí ilitánsky zeptal: „Jsi v pohodě?“ a ona jen pokrčila rameny, *možná.*

~ ~ ~

„Jak našla Orciny?“

„To já nevím.“

„Kde je?“

„Nevím a nechci to vědět. Říkala, že existují určitá přístupová místa. Víc mi neřekla a mně to takhle stačilo.“

„Proč to řekla jenom vám?“ Zdálo se, že o Jarisovi nic neví.

„Nebyla hloupá. Viděl jste, co se stalo doktoru Bowdenovi? Vy nepřipouštíte, že o Orciny chcete něco vědět. Kvůli tomu tu vždycky byla, ale nikomu o tom nevyprávěla. A takhle to chtějí. Orciňané. Dokonale jim vyhovuje, že si nikdo nemyslí, že jsou skuteční. Právě tohle chtějí. Takhle vládnou.“

„Ta její disertace…“

„Ta jí byla ukradená. Věnovala se jí jen do té míry, aby měla pokoj od profesorky Nancyové. Byla tady kvůli Orciny. Uvědomujete si, že s ní navázali kontakt?“ Upřela na mě soustředěný pohled. „Opravdu. Byla trochu… když se poprvé zúčastnila

konference, v Besźelu, pustila si pusu na špacír. Bylo tam hodně politiků a všelijakých akademiků a vyvolalo to takový malý…“

„Nadělala si nepřátele, o tom jsem slyšel.“

„Všichni jsme věděli, že nacionalisti z ní nespouštějí oči, nacionalisti na obou stranách, ale to nebyl hlavní problém. Tehdy si jí všimli právě Orciňané. Ti jsou všude.“

Každopádně o sobě dala vědět. Viděla ji Šura Katriňa: vzpomněl jsem si na její výraz v Dozorčím výboru, když jsem se o tom incidentu zmínil. Zaregistroval ji i Michel Burič a pár dalších lidí. Možná ji viděl i Sjedr. Možná probudila zájem i dalších neznámých lidí. „Když o nich začala psát, po tom, co si přečetla všechny ty věci v *Mezi*, a popisovala je a začala je zkoumat a dělala si tu spoustu šílených poznámek –“ napodobila horečnaté psaní, „dostala dopis.“

„Ukázala vám ho?“

Přikývla. „Když jsem ho uviděla, nerozuměla jsem mu. Byl napsaný prapůvodním písmem. Především, starobylým jazykem, který existoval před zrozením besźštiny a ilitánštiny.“

„Co v něm stálo?“

„Řekla mi to. Něco ve smyslu: *Sledujeme tě. Chápeš. Chtěla bys vědět víc?* Přišly i další.“

„Ukázala vám je?“

„Hned ne.“

„Co jí říkali? Proč?“

„Protože na ně přišla. Poznali, že chce být jejich součástí. Takže ji naverbovali. V rámci jakési iniciace ji nutili, aby pro ně dělala určité věci. Poskytovala jim informace, doručovala různé věci.“ To přece nebylo možné. Jediným pohledem mě vyzvala, abych to nezlehčoval, a tak jsem mlčel. „Dávali jí adresy, kde by měla zanechávat dopisy a kdovíco. V *dissensi*. Doručovala vzkazy jedním i druhým směrem. Odepisovala. Říkali jí různé věci. O Orciny. Trochu mi o tom vyprávěla, o historii a tak, a bylo to jako… O místech, která nikdo nevidí, protože si každý myslí, že jsou v tom druhém městě. Besźané si myslí, že jsou tady, Ulqomané si myslí, že jsou v Besźelu. Lidi z Orciny se nám vůbec nepodobají. Umějí dělat věci, které nejsou…“

„Setkala se s nimi?“

Jolanda stála vedle okenní tabule a vyhlížela ven v úhlu, který znemožňoval, aby ji zalilo bělené a rozptýlené světlo. Otočila se ke mně a neodpověděla. Uklidnila se do malomyslnosti. Aikam k ní přistoupil. Očima mezi námi těkal jako při tenisovém utkání. Nakonec Jolanda pokrčila rameny.

„Já nevím.“

„Povězte mi to.“

„Chtěla se setkat. Nevím. Vím, že napřed to odmítli.“ *Ještě ne*, řekli jí. „Říkali jí spoustu věcí, o historii, o tom, co dělají. Ty věci, ty předvěké věci… jsou jejich. Když je Ul Qoma vyhrabe, nebo třeba i Besźel, pořád se spekuluje o tom, čí vlastně jsou, kde byly nalezeny, víte, co myslím? Jenže ony nejsou ani ulqomské, ani besźelské. Jsou orcinské, vždycky byly. Řekli jí o věcech, které jsme našli, které mohl znát jedině ten, kdo je tam uložil. Tohle jsou jejich dějiny. Existovali tu před rozštěpením, nebo spojením, Ul Qomy a Besźelu, kolem nich. Nikdy nikam neodešli.“

„Ale ty věci tam jen tak ležely, dokud partička kanadských archeologů…“

„Oni je tam přechovávali. Ty věci nebyly ztracené. Země pod Ul Qomou a Besźelem je jejich skladiště. Celé patří Orciny. Je celé jejich a my jsme jenom… Myslím, že jim říkala, kde kopeme, co nacházíme.“

„Kradla je pro ně.“

„*My* jsme je kradli jim… Víte, Mahalia se nikdy nedopustila trans-g.“

„Cože? Já myslel, že vy všichni…“

„Myslíte… v rámci her? Mahalia ne. Nemohla. V sázce bylo příliš mnoho. Říkala, že se s velkou pravděpodobností někdo dívá. Nikdy trans-g nespáchala, ani žádným z těch způsobů, kdy to není poznat, kdy tam jenom stojíte, rozumíte? Nechtěla poskytnout Trans-g příležitost, aby si ji vzal.“ Opět se zachvěla. Přidřepl jsem k ní a rozhlédl se. „Aikame,“ řekla ilitánsky. „Mohl bys nám přinést něco k pití?“ Z pokoje sice odejít nechtěl, ale viděl, že Jolanda se mě už nebojí.

„Co vím,“ pokračovala, „tak chodívala na místa, kde pro ni nechávali dopisy. *Dissensi* jsou vchody do Orciny. Chybělo málo,

aby se stala součástí toho všeho. Jak si myslela. Zpočátku.“ Čekal jsem a nakonec navázala: „Pořád jsem se jí ptala, co se děje. Během posledních dvou týdnů se něco vážně pokazilo. Přestala chodit na naleziště, schůzky, všude.“

„Slyšel jsem.“

„‚Tak co je?‘ naléhala jsem na ni a ona napřed jen: ‚Ale nic,‘ ale nakonec mi řekla, že má strach. ‚Něco se stalo,‘ říkala. Myslím, že byla otrávená, že ji Orciňané nechtějí vpustit mezi sebe, a začala jí lézt na mozek její práce. Bádala se zanícením, jaké jsem nikdy nezažila. Ptala jsem se jí, co s ní je. A ona pořád odpovídala, že je vyděšená. Říkala, že si pořád pročítá svoje poznámky a že přichází na určité věci. Hrozné věci. Říkala, že můžeme být zloději, aniž to vůbec tušíme.“

Aikam se vrátil. Mně i Jolandě přinesl plechovky teplé Qora-Oranje.

„Myslím, že udělala něco, co Orciny naštvalo. Věděla, že je v pěkné kaši, a Bowden taky. Přišla s tím těsně předtím, než…“

„Proč by ho zabíjeli?“ zeptal jsem se. „Vždyť už v Orciny ani nevěří.“

„Panebože, jenže samozřejmě ví, že jsou skuteční. Samozřejmě že to ví. Dlouhá léta to popíral, protože potřebuje práci, ale četl jste tu jeho knihu? Oni jdou po každém, kdo o nich ví. Mahalia mi řekla, že mu taky hrozí průšvih. Těsně předtím, než zmizela. Věděl toho příliš moc, a já taky. A vy teď taky.“

„Co máte v plánu udělat?“

„Zůstat tady. Ukrývat se, vypadnout.“

„Jak to zatím jde?“ zeptal jsem se. Věnovala mi utrápený pohled. „Váš přítel udělal, co mohl. Ptal se mě, jak by se zločinec mohl dostat z města.“ Dokonce se usmála. „Dovolte, abych vám pomohl.“

„To nemůžete. Oni jsou všude.“

„To nevíte.“

„Jak mě můžete chránit? Teď seberou i vás.“

Každých pár vteřin se ozývaly zvuky lidí vycházejících za dveřmi po schodech, výkřiky a hluk z mp3 přehrávačů, nestoudně nahlas pouštěný rap nebo ulqomské techno. Tenhle každodenní rámus mohl být kamufláž. Corwiová byla kdesi v druhém městě. Když jsem se

teď zaposlouchal, připadlo mi, že občas se nějaký zvuk zastaví u dveří našeho bytu.

„Nevíme, jaká je pravda," řekl jsem. Měl jsem v úmyslu říct víc, ale když jsem si uvědomil, že si nejsem jistý, koho se o čem snažím přesvědčit, zaváhal jsem a Jolanda mě přerušila.

„Mahalia to věděla. Co to děláte?" Vytáhl jsem mobil. Podržel jsem ho, jako bych se vzdával, obě ruce nahoře.

„Žádnou paniku," uklidňoval jsem ji. „Jenom mě napadlo… musíme vymyslet, co uděláme. Určití lidé by nám mohli být schopní pomoct…"

„Přestaňte," řekla. Aikam se zatvářil, jako by se na mě mohl znovu vrhnout. Připravil jsem se, že mu uhnu, ale zamával jsem telefonem, aby viděla, že není zapnutý.

„Existuje možnost, kterou jste se ještě nezabývala," pokračoval jsem. „Mohla byste vyjít ven, o kousek dál přejít ulici a vstoupit na Jahud-Strász. To je v Besźelu." Už se na mě dívala, jako bych se zbláznil. „Postavíte se tam, zamáváte rukama. Mohla byste spáchat trans-g." Vytřeštila oči.

Po schodech vyběhl další hlučný chlap a všichni tři jsme čekali. „Napadlo vás někdy, že to stojí za pokus? Kdo může ohrozit *Trans-g*? Když po vás jdou Orciňané." Jolanda se dívala na bedny s knihami, na své pečlivě uložené já. „Možná byste byla i ve větším bezpečí."

„Mahalia říkala, že to jsou nepřátelé," řekla. Znělo to jaksi odtažitě. „Kdysi prohlásila, že celé dějiny Besźelu a Ul Qomy jsou dějinami války mezi Orciny a Trans-g. Besźel a Ul Qoma byly v té válce jen šachovými figurkami. Mohli by mi udělat cokoliv…"

„Ale běžte," přerušil jsem ji, „víte, že cizinci, kteří se dopustí trans-g, jsou většinou jen vyhoštěni…" ale nato mě přerušila zase ona.

„I kdybych věděla, co udělají, a to neví nikdo z nás, uvažujte trochu. Tajemství existující víc než tisíc let, někde mezi Ul Qomou a Besźelem, které nás celou dobu sleduje, ať to víme, nebo ne. Má vlastní plány. Myslíte si, že bych byla ve větším bezpečí, kdyby mě měl Trans-g? Někde v *Trans-g?* Já nejsem Mahalia. A vůbec si nejsem jistá, jestli jsou Orciny a Trans-g nepřátelé." V tom okamžiku

se na mě podívala a já se jí neposmíval. „Třeba spolupracují. Nebo třeba při invokaci už dlouhá staletí předáváte moc Orciny, zatímco si všichni říkáte, že je smyšlené. Já si myslím, že Orciny je jméno, kterým Trans-g označuje sám sebe.“

Kapitola dvacátá

Napřed Jolanda nechtěla, abych šel dovnitř, pak nechtěla, abych odešel. „Uvidí vás! Najdou vás. Zmocní se vás a pak si přijdou i pro mě.“

„Já tu zůstat nemůžu.“

„Chytnou vás…“

„Já tu zůstat nemůžu.“

Dívala se, jak přecházím pokoj k oknu a zpátky ke dveřím. „Ne, odsud volat nemůžete…“

„Musíte přestat panikařit…“ ale zastavil jsem se, protože jsem si nebyl jistý, jestli opravdu dělá něco špatného. „Aikame, vede z tohohle domu nějaká jiná cesta?“

„Jiná, než jakou jsme sem přišli?“ Chvilku se tvářil soustředěně a bezradně. „V několika dolních bytech nikdo nežije a třeba byste jimi mohl projít…“

„Dobře.“ Začalo pršet, do zabílených oken zlehka bubnovaly kapky. Podle toho, jak okna jen vlažně potemněla, jsem usoudil, že je jen mírně zataženo. Přítmí možná jen zastřelo barvy. Přesto mi připadalo bezpečnější utéct teď, než když bylo jasno nebo chladivě slunečno jako toho rána. Přecházel jsem po pokoji.

„Jste v Ul Qomě sám,“ zašeptala Jolanda. „Co můžete udělat?“ Konečně jsem se na ni podíval.

„Důvěřujete mi?“ zeptal jsem se.

„Ne.“

„To je chyba. Nemáte na vybranou. Vyvedu vás ven. Nejsem sice v domácím prostředí, ale…“

„Co chcete dělat?“

„Dostanu vás odsud, zpátky na domácí půdu, kde můžu něco podniknout. Odvedu vás do Besźelu.“

Protestovala. V Besźelu nikdy nebyla. Obě města ovládá Orciny, na obě dohlíží Trans-g. Přerušil jsem ji.

„Co vám zbývá jiného? Besźel je moje město. S místním systémem si neporadím. Nemám tu kontakty. Nevyznám se tu. Ale z Besźelu vás dokážu dostat pryč, a vy mi můžete pomoct.“

„Nemůžete…“

„Jolando, už mlčte. Aikame, vy už ani krok.“ Na nečinnost nebyl čas. Měla pravdu, mohl jsem jí slíbit maximálně, že to zkusím. „Můžu vás dostat ven, ale ne odsud. Ještě jeden den. Počkejte tady. Aikame, tvůj úkol skončil. V Bol Je’anu už neděláš. Teď máš za úkol zůstat tady a starat se o Jolandu.“ Mohl jí poskytnout jen omezenou ochranu, ale jeho další působení v Bol Je’anu mělo nakonec přivábit pozornost i jiných lidí. „Vrátím se. Rozumíte? A dostanu vás ven.“

Měla jídlo na několik dní, zásobu konzerv. Tenhle malý obývák kombinovaný s ložnicí, další menší pokojík, v němž nebylo nic než vlhko, kuchyni s odpojeným přívodem elektřiny a plynu. Koupelna za nic nestála, ale pár dní je ještě zabít neměla: Aikam z nějakého hydrantu přinesl kýble, v nichž měli k dispozici vodu na splachování. Spousta osvěžovačů, které nakoupil, dodávala zápachu jiný rozměr, než se dalo očekávat.

„Zůstaňte tu,“ přikázal jsem. „Vrátím se.“ Aikam těmto slovům porozuměl, ačkoli zazněla v angličtině. Usmál se, a tak jsem mu je ještě jednou zopakoval s rakouským přízvukem. Jolanda neporozuměla. „Dostanu vás ven,“ řekl jsem jí.

V přízemí jsem si po několika šťouchancích do dveří otevřel cestu do prázdného bytu kdysi dávno poničeného požárem, v němž se stále vznášel zápach sazí. Zůstal jsem stát v kuchyni bez jediné tabulky skla a sledoval, jak ti nejotužilejší chlapci a dívky před domem odmítají odejít z deště. Díval jsem se dlouho, nahlížel jsem do všech stínů, které jsem kolem sebe viděl. Viděl jsem jenom tyhle děti. S rukávy přetaženými přes konečky prstů, kdybych se náhodou dotkl zbytků skla, jsem vyskočil do dvora, kde žádné z dětí moji přítomnost neokomentovalo, pokud ji někdo vůbec postřehl.

Vím, jak se dívat, abych měl jistotu, že mě nikdo nesleduje. Rychle jsem na sídlišti procházel postranními průchody, mezi popelnicemi a auty, graffiti a dětskými hřišti, dokud jsem z oblasti slepých uliček nevyšel do ulic Ul Qomy a Besźelu. S úlevou, že jsem jedním z řady chodců a ne jedinou cílevědomou postavou na dohled, jsem slabě vydechl a v dešti se pustil do rychlého přikrčeného kroku jako všichni ostatní, a konečně si zapnul mobil. Vyčinil mi spoustou nepřijatých zpráv. Všechny byly od Dhatta. Měl jsem strašný hlad a nebyl si jistý, jak se mám vrátit do starého města. Bloumal jsem, hledal metro, ale místo toho jsem narazil na telefonní budku a zavolal mu.

„Dhatt."

„Tady Borlú."

„Kde, kurva, jsi? Kdes byl?" znělo to vztekle, ale i jaksi spiklenecky, ztišil hlas, když se otočil a začal do mobilu šeptat. To bylo dobré znamení. „Snažím se ti dovolat už několik hodin. Je všechno… jsi v pořádku? Co se, do prdele, děje?"

„Jsem v pořádku, ale…"

„Stalo se něco?" V hlase mu zaznívala zlost, ale nejen ta.

„Jo, něco se stalo. Nemůžu o tom mluvit…"

„S tím mě neser."

„Poslouchej. *Poslouchej.* Musím s tebou mluvit, ale na tohle nemám čas. Jestli chceš vědět, co se děje, přijeď za mnou, nevím," listoval jsem plánkem města, „na Kaing Šé, na náměstí u nádraží, za dvě hodiny, a Dhatte, nikoho s sebou neber. Tohle jsou vážný věci. Děje se tu toho víc, než vůbec tušíš. Nevím, s kým mám mluvit. Pomůžeš mi teda?"

Nechal jsem ho čekat hodinu. Sledoval jsem ho z nároží; určitě to musel předpokládat. Nádraží Kaing Šé je hlavní městská konečná, takže náměstí před ním se hemžilo Ulqomany v kavárnách, pouličními umělci, lidmi nakupujícími u stánků DVD a elektroniku. Místodvojnické náměstí v Besźelu nebylo úplně prázdné, takže palokálně tu byli i nevidění Besźané. Stál jsem ve stínu stánku s cigaretami vzdávajícího svým tvarem hold provizorní ulqomské chatrči, která kdysi bývala běžně k vidění v bažinách, kde se sběrači probírali prolínajícím se bahnem. Pozoroval jsem Dhatta, jak mě

vyhlíží, ale držel jsem se mimo dohled, dokud se nesetmělo, a díval jsem se, jestli nikomu nevolá, nevolal, nebo negestikuluje, což taky nedělal. Jenom tvář měl stále napjatější, když ve stínech popíjel čaj, a nevraživě se rozhlížel. Nakonec jsem mu vstoupil do zorného pole a rukou pokýval v pravidelném gestu, abych na sebe upozornil a přivábil ho k sobě.

„Co se, kurva, děje?“ zeptal se. „Volá mi tvůj šéf. A Corwiová. To je, kurva kdo? Co se stalo?“

„Nevyčítám ti, že seš nasranej, ale tlumíš hlas, takže si dáváš bacha a chceš vědět, co se děje. Máš pravdu. Něco se událo. Našel jsem Jolandu.“

Když jsem mu nechtěl říct, kde je, v zuřivosti mi vyhrožoval mezinárodním skandálem.

„Tohle není tvoje město, kurva drát,“ rozhazoval rukama, „přijdeš sem, využíváš naše zdroje a blokuješ nám vyšetřování,“ a tak dále, ale pořád tlumil hlas a šel se mnou, takže jsem ho nechal trochu popustit páru a začal mu vyprávět, jak se Jolanda bojí.

„Oba víme, že ji ničím neuklidníme,“ řekl jsem. „No tak. Ani jeden z nás neví, co se tady doopravdy děje. Jaká je pravda o sjednocovatelích, nacionalistech, bombě, o Orciny. Sakra, Dhatte, pokud víme…“ Zůstal na mě civět, takže jsem dodal: „Ať je to co chce…“ Rozhlédl jsem se, abych poukázal na všechno, co se děje, „vede to k něčemu hroznému.“

Oba jsme chvíli nic neříkali. „Tak proč se mnou, kurva, mluvíš?“

„Protože někoho potřebuju. Ale jo, máš pravdu, mohla by to být chyba. Jsi jediný člověk, kdo by mohl pochopit… rozsah toho všeho. Chci ji dostat ven. Poslouchej mně: tohle se netýká Ul Qomy. Já svým lidem nedůvěřuju o nic víc než ty. Tu holku chci dostat pryč, pryč z Ul Qomy i Besźelu. A odsud se mi to nepodaří, tohle není můj rajon. Tady je sledovaná.“

„Třeba bych mohl…“

„Hlásíš se dobrovolně?“ Neodpověděl. „Tak jo. Já ano. Doma mám určité kontakty. Člověk tak dlouho nedělá policajta, aby si nedovedl obstarat letenky a falešný papíry. Můžu ji ukrýt, můžu si s ní v Besźelu promluvit, než ji dostanu ven, můžu tomu všemu přijít trochu víc na kloub. Tohle není kapitulace: právě naopak. Jestli ji

odvedeme do bezpečí, je mnohem větší šance, že nás nikdo nepříjemně nepřekvapí. Třeba i přijdeme na to, co se děje.“

„Říkals, že Mahalia už si v Besźelu nadělala nepřátele. Myslel jsem, že na tohle je chceš.“

„Nacionalisty? To už nedává moc smysl. Za A, tohle všechno jde úplně mimo Sjedra a jeho kluky, a za B, Jolanda u nás doma nikomu na kuří oko nešlápla, nikdy tam nebyla. Tam už si poradím.“ Myslel jsem tím, že přesáhnu své pravomoci – mohl jsem zatahat za nitky a vybrat si prokázané laskavosti. „Nesnažím se tě z toho vyšachovat, Dhatte, řeknu ti, co vím, jestli se mi z ní podaří ještě něco vypáčit, možná se i vrátím a budeme se moct vydat na lov zločinců, ale teď tu holku potřebuju dostat pryč. Je vyděšená k smrti, Dhatte, a opravdu můžeme říct, že k tomu nemá důvod?“

Pořád vrtěl hlavou. Nesouhlasil se mnou a zároveň souhlasil. Za chvíli opět, poněkud stroze, promluvil. „Poslal jsem svý lidi ještě jednou ke sjednocovatelům. Po Jarisovi se slehla zem. Nevíme ani, jak se ten hajzlík jmenoval doopravdy. Jestli někdo z jeho kumpánů ví, kde je nebo že se s ní setkával, neřekne nám to.“

„Věříš jim?“

Pokrčil rameny. „Prověřili jsme je. Nemůžem nic najít. Zdá se, že vědí akorát tak hovno. Na pár z nich je vidět, že jim jméno ‚Marya‘ něco říká, ale většina z nich se s ní nikdy nesetkala.“

„Tohle všechno jde mimo ně.“

„Jenže mají za lubem další vylomeniny, na to můžeš vzít jed, informátoři hlásí, že se chystají na další provokace, že prolomí hranice, plánují všemožný revoluce…“

„O tomhle se teď nebavíme. A tyhle věci je slyšet pořád.“

Mlčel, zatímco jsem mu znovu vypočítával, co všechno se stalo, když jsem byl v akci. Zpomalovali jsme ve tmě a zrychlovali v kalužích světla. Jakmile jsem mu řekl, že podle Jolandy Mahalia řekla, že nebezpečí hrozí i Bowdenovi, zarazil se. Pár vteřin jsme stáli v mrazivém mlčení.

„Dneska, zatímco jsi blbnul se slečnou Paranoikou, jsme prohledali Bowdenův byt. Není v něm ani stopa po násilném vniknutí, ani stopa po souboji. Nic. Jídlo na stolku, knihy otevřené na židli. Ale na stole jsme našli dopis.“

„Od koho?“

„Jalja mi řekla, že budeš něčemu na stopě. V dopise to není. Není psaný ilitánsky. Bylo tam jen jediný slovo. Napadlo mě, že je to divně vyhlížející besźština, ale není. Je to v předvěčtině.“

„Co? Co tam stojí?“

„Odnesl jsem ho Nancyové. Řekla, že je to stará varianta tehdejšího písma, kterou ještě neviděla, a sice by za to ruku do ohně nedala atakdál atakdál, ale je si docela jistá, že je to varování.“

„Varování před čím?“

„Jenom varování. Jako lebka a zkřížený hnáty. Slovo, který je varováním.“ Už se setmělo natolik, že jsme si neviděli do tváří. Bezmyšlenkovitě jsem naše kroky navedl ke křižovatce s jednou totální besźelskou ulicí. Nízké cihlové budovy tonoucí ve vlastním hnědém světle, muži a ženy, kteří před nimi kráčeli v dlouhých kabátech pod pohupujícími se sépiovými vývěsními štíty, jež jsem neviděl, protínaly ulqomský pás skleněných výloh s importovaným zbožím pod sodíkovými výbojkami jako něco starého a znovu nalezeného.

„Tak kdo by mohl použít tenhle druh…?“

„Kurva, nezačínej zas s nějakými tajnými městy. Nezačínej s tím.“ Dhatt vypadal ztrápeně a ztrhaně. Vypadal neduživě. Otočil se a schoulil se do kouta dveří, několikrát se zuřivě udeřil pěstí do dlaně. „Do prdele!“ ulevil si s očima upřenýma do tmy.

Chtělo to, co žilo jako Orciny, přežít, pokud člověk holdoval Jolandiným a Mahaliiným představám? Něco tak malého, tak mocného, zaklesnutého ve skulinách jiného organismu. Ochotné zabíjet. Jako parazit. Město-klíště, dokonale nemilosrdné.

„I kdyby… I kdybych připustil, že se mi něco nezdá na mým nebo na tvým okolí,“ řekl Dhatt nakonec.

„Že je ovládaný, koupený.“

„Nějak tak. I kdyby.“

Šeptali jsme pod kvílící plachtou, kterou jsme měli nad hlavami v Besźelu, kde s ní cloumal vítr. „Jolanda je přesvědčená, že Trans-g je Orciny,“ řekl jsem. „Netvrdím, že s ní souhlasím, nevím, co tvrdím, ale slíbil jsem, že ji dostanu pryč.“

„Trans-g by ji dostal pryč.“

„Jsi ochotný odpřísáhnout, že nemá pravdu? Jsi ochotný na svou čest odpřísáhnout, že se od nich, kurva, nemá čeho bát?“ Šeptal jsem. Tohle byly nebezpečné řeči. „Ještě sem nemají přístup – k žádnýmu trans-g nedošlo – a ona chce, aby to takhle vydrželo.“

„Tak co chceš udělat?“

„Chci ji dostat odtud. Netvrdí, že ji tady má někdo na mušce, netvrdím, že je pravda všechno, co říká, ale někdo zabil Mahalii a někdo se dostal na kobylku Bowdenovi. V Ul Qomě se něco děje. Žádám tě o pomoc, Dhatte. Pojď do toho se mnou. Tohle nemůžeme udělat oficiálně, ona s ničím oficiálním spolupracovat nebude. Slíbil jsem jí, že se o ni postarám, a tohle není moje město. Pomůžeš mi? Ne, v tomhle případě nemůžem riskovat postup podle pravidel. Tak pomůžeš mi? Potřebuju ji dostat do Besźelu.“

Toho večera jsme se nevydali do hotelu ani k Dhattovi domů. Nepodléhali jsme úzkosti, naopak jsme se jí oddávali, chovali se, *jako by* to všechno mohla být pravda. Chodili jsme venku.

„Ty jo, já nevěřím, že tohleto dělám,“ opakoval neustále. Ohlížel se víc než já.

„Třeba vymyslíme způsob, jak to svést na mě,“ řekl jsem mu. Neočekával jsem, i přesto, že jsem se mu odvážil říct to, co jsem mu řekl, že bude takhle spolupracovat, že se bude takhle angažovat.

„Veď nás spíš tam, kde jsou lidi,“ žádal jsem ho. „A do prolnutí.“ Větší množství lidí a místa, kde k sobě města těsně přiléhají, vytvářejí interferenční vzorce, které se obtížněji čtou či předvídají. Jsou víc než jedno město a druhé město, taková je základní městská matematika.

„Já mám ve vízu, že můžu kdykoli odjet,“ řekl jsem. „Mohl bys jí sehnat povolení k opuštění země?“

„Samozřejmě můžu sehnat povolení pro sebe. Můžu sehnat povolení pro *policajta*, Borlú.“

„Dovol, abych to řekl ještě jinak. Můžeš obstarat výstupní víza pro policistku Jolandu Rodriguezovou?“ Vyvalil na mě oči. Pořád jsme šeptali.

„Vždyť nejspíš ani nemá ulqomský pas…“

„*Můžeš ji tedy dostat* pryč? Já nevím, jak funguje vaše pohraniční stráž…“

„Do prdele,“ procedil ještě jednou. Jakmile chodci prořídli, naše procházka přestala sloužit jako kamufláž a hrozilo nebezpečí, že se stane jejím opakem. „Znám tady jedno místo,“ řekl. Pijácký klub, jehož provozovatel ho pozdravil s takřka přesvědčivým potěšením, v suterénu naproti bance na periferii ulqomského Starého města. Byl plný kouře a mužů, kteří na Dhatta upřeli oči, protože věděli, co je zač, i navzdory tomu, že byl v civilu. Chvilku to vypadalo, jako by si mysleli, že jim jde zatrhnout travesti show, ale pokynul jim, že můžou pokračovat. Ukázal na telefon. Majitel mu ho se stisknutými rty podal přes pult a Dhatt ho pak podal mně.

„Do světla, tak jdem do toho,“ řekl. „Dokážu ji dostat pryč.“ Hrála hudba a lidé se velmi nahlas bavili. Přitáhl jsem si telefon, kam až to dovolila šňůra, přidřepl si u baru ve výšce břich okolních mužů. Tam mi to připadlo klidnější. Mezinárodní číslo jsem musel vytočit jen prostřednictvím operátora; to se mi vůbec nezamlouvalo.

„Corwiová, tady Borlú.“

„Panebože. Minutku. Panebože.“

„Corwiová, omlouvám se, že volám tak pozdě. Slyšíte mě?“

„Panebože. Kolik je hodin… Kde jste? Neslyším ani ň, sakra, je to celý…“

„Jsem v baru. Poslouchejte, omlouvám se, že volám tak pozdě. Potřebuju, abyste mi něco zajistila.“

„Panebože, šéfe, děláte si prdel?“

„Ne. No tak. Corwiová, já vás potřebuju.“ Skoro jsem viděl, jak si mne tvář, možná přechází po pokoji s telefonem v ruce, ospalá, jde do kuchyně a pije studenou vodu. Když se opět ozvala, byla soustředěnější.

„Co se děje?“

„Vracím se.“

„Vážně? Kdy?“

„Kvůli tomu právě volám. Dhatt, ten chlapík, se kterým tu spolupracuju, přijede do Besźelu. Potřeboval bych, abyste se s námi setkala. Můžete se postarat o pár věcí a zároveň o nich pomlčet? Corwiová – v rámci tajných ópéček. Vážně. Stěny mají uši.“

Dlouhé ticho. „Proč já, šéfe? A proč v půl třetí ráno?“

„Protože jste dobrá a protože jste ztělesněním diskrétnosti. Všechno pěkně potichoučku. Potřebuju, abyste přijela autem, se svou pistolí a nejlíp i s pistolí pro mě, a to je všechno. A potřebuju, abyste pro ně zarezervovala pokoj. Ale žádný z těch, kam hosty ubytovává oddělení.“ Další dlouhé ticho. „On s sebou totiž přiveze ještě jednu policistku.“

„Cože? Koho?“

„Tajnou agentku. Co myslíte? Chtěla se zadarmo svézt.“ Vrhl jsem na něho omluvný pohled, ačkoli mě v tom pekelném rámusu nemohl slyšet. „Nikomu ani muk, Corwiová. Je to jen drobná součást vyšetřování, ano? A ještě s něčím budu potřebovat vaši pomoc, dostat z Besźelu balík. Rozumíte?“

„… Myslím, že jo, šéfe. Šéfe, někdo se po vás sháněl. Ptal se, jak to vypadá s vaším vyšetřováním.“

„Kdo? Co tím myslíte: jak to vypadá?“

„Kdo, to nevím, jméno mi nechtěl říct. Chce vědět, koho zadržujete? Kdy se vrátíte? Jestli jste našel tu nezvěstnou holku. Jaké jsou plány? Nevím, kde sehnal číslo ke mně na stůl, ale očividně něco ví.“

Mlaskal jsem, abych upoutal Dhattovu pozornost. „Někdo se vyptává,“ řekl jsem mu. „Nechce říct, jak se jmenuje?“

„Ne, a ten hlas nepoznávám. Spojení je na hovno.“

„Tak aspoň – jak zní?“

„Cize. Jako Američan. A vyděšeně.“ Na špatné, mezinárodní lince.

„Krucinál,“ řekl jsem Dhattovi s rukou přes mluvítko. „Je tam Bowden. Snaží se mě najít. Musí se vyhýbat našim místním číslům, kdyby ho náhodou někdo odposlouchával… Je to Kanaďan, Corwiová. Kdy asi tak volal?“

„Volá každý den, včera i dneska, nechce o sobě nic říct.“

„Dobře. Poslouchejte. Až zase zavolá, řekněte mu tohle. Předejte mu ode mě vzkaz. Řekněte mu, že má jedinou šanci. Počkejte, ještě uvažuju. Řekněte mu, že jsme… Řekněte mu, že se postarám, aby se mu nic nestalo, můžu ho dostat ven.

Musíme ho dostat ven. Vím, že se při tom všem, co se děje, bojí, ale sám nemá šanci. O tomhle nikomu ani muk, Corwiová.“

„Panebože, vy jste fakt odhodlaný pohřbít celou moji kariéru.“ Znělo to unaveně. Potichu jsem čekal, dokud jsem si nebyl jistý, že to udělá.

„Děkuju. Věřte mi, že tomu bude rozumět, a prosím vás, na nic se mě neptejte. Řekněte mu, že už jsme chytřejší. Sakra, tohle dál rozebírat nemůžu.“ Cukl jsem sebou při nenadálém hlasitém projevu flitry poseté dvojnice Ute Lemperové. „Jenom mu řekněte, že už jsme chytřejší, a řekněte mu, že nám musí zavolat.“ Rozhlížel jsem se, jako by mě měla přepadnout inspirace, a to se taky stalo. „Jaké má Jalja číslo na mobil?“ zeptal jsem se Dhatta.

„Co?“

„Nechce nám zavolat na moje ani tvoje číslo, takže …“ Přeříkal mi ho a já ho zopakoval Corwiové. „Řekněte tomu tajuplnému muži, aby zavolal na tohle číslo, a my mu pomůžem. A mně na to číslo můžete volat taky, ano? Od zítřka.“

„Ses posral?“ ohradil se Dhatt. „Co blbneš?“

„Budeš si od ní muset vypůjčit telefon, nějaký potřebujeme, aby se s námi mohl spojit Bowden, je vyděšený k smrti, nevíme, kdo ty naše odposlouchává. Jestli nám zavolá, možná budeš muset…“ Zaváhal jsem.

„Co?“

„Panebože, Dhatte, teď ne, jo? Corwiová?“

Byla pryč, spojení se přerušilo, buď za to mohla ona, nebo staré ústředny.

Kapitola dvacátá první

Na druhý den jsem dokonce přišel s Dhattem do kanceláře. „Čím víc se budeš skrývat, tím víc lidí se bude ptát, co se sakra děje, a tím víc si tě budou všímat," upozornil mě. Jak jsem očekával, jeho kolegové na mě mohli oči nechat. Kývl jsem na dva, kteří se se mnou onehdy vlažně snažili pustit do hádky.

„Začínám být paranoidní," řekl jsem.

„Ale běž, oni tě opravdu pozorují. Na." Podal mi Jaljin mobil. „Myslím, že to bylo naposled, co tě pozvala na večeři."

„Co říkala?"

„Co myslíš? Je to její telefon, byla nasraná jak mraky. Řekl jsem jí, že ho potřebujeme, ona mi řekla, ať se jdu bodnout, prosil jsem ji, ale ona že ne, tak jsem ho vzal a svedl to na tebe."

„Můžeme někde schrastit uniformu? Pro Jolandu…" Skláněli jsme se nad jeho počítačem. „Mohli bysme ji tak líp dostat ven." Díval jsem se, jak používá svou novější verzi Windows. Když poprvé zazvonil Jaljin mobil, strnuli jsme a podívali se na sebe. Objevilo se číslo, které ani jednomu z nás nebylo povědomé. Beze slova jsem hovor přijal a nepřestával se mu dívat do očí.

„Jaljo? Jaljo?" Ženský ilitánský hlas. „Tady Mai, seš… Jal?"

„Haló, Jalja tady teď není…"

„Jo tak, Qussime…?" Ale pak se odmlčela. „Kdo je to?"

Vzal si mobil.

„Haló? Mai, ahoj, jo, to je můj kamarád. Ne, strašně poďobaný. Musel jsem si na pár dní půjčit Jaljin telefon, zkusilas zavolat domů? Tak jo, měj se." Displej zčernal a Dhatt mi mobil vrátil. „To je další

důvod, jak můžeš tenhle krám využít. Budou ti pořád volat její kamarádky, jestli chceš ještě jít na tu kosmetiku, nebo jestlis viděl ten film s Tomem Hanksem.“

Po druhém nebo třetím takovém telefonátu jsme sebou při zazvonění už necukali. Ale zase tolik jich navzdory tomu, co říkal Dhatt, nebylo, a ani jeden nebyl na zmíněné téma. Představoval jsem si Jalju, jak mnohokrát vztekle volá z kanceláře v práci a za tuhle nepříjemnost svého manžela a jeho kamaráda posílá do světel.

„Budeme ji chtít navlíknout do uniformy?“ zeptal se potichu Dhatt.

„Ty v uniformě budeš, že? Není vždycky lepší se schovat takhle na očích?“

„Ty ji chceš taky?“

„Je to špatný nápad?“

Pomalu zavrtěl hlavou. „Trochu nám to usnadní život… Myslím, že já naši stranu zmáknu policejním průkazem a příkazem.“ Milice, natožpak vrchní detektivové, ulqomskou pohraniční stráž dokázali přebít bez větších potíží. „Dobrá.“

„Na besźelské straně budu mluvit zas já.“

„Je Jolanda v pořádku?“

„Je u ní Aikam. Už se nebudu moct vrátit… Už ne. Při každém…“ Pořád jsme netušili, jak nebo kým jsme mohli být sledováni.

Dhatt pořád někam chodil, a když potřetí nebo počtvrté vyštěkl na některého ze svých kolegů kvůli nějakému smyšlenému prohřešku, přiměl jsem ho, aby se mnou zašel na poněkud časný oběd. Mračil se a nechtěl mluvit, na každého, kdo nás míjel, vrhal upřené pohledy.

„Přestaneš s tím?“ zeptal jsem se.

„Ani nevíš, jak strašně se mi uleví, až odsud vypadneš,“ řekl. Zazvonil Jaljin telefon a já si ho mlčky přiložil k uchu.

„Borlú?“ Poklepal jsem na stůl, abych upoutal Dhattovu pozornost, a ukázal na mobil.

„Bowdene, kde jste?“

„Zdržuju se na bezpečném místě, Borlú.“ Mluvil se mnou besźsky.

„Podle hlasu bych ani neřekl.“

„To máte pravdu. Já v bezpečí nejsem, že? Otázka je, jak velké riziko mi hrozí.“ Mluvil, jako by měl stažené hrdlo.

„Můžu vás dostat ven.“ Opravdu jsem mohl? Dhatt přehnaným gestem zopakoval své *do prdele.* „Existují jisté cesty. Řekněte mi, kde jste.“

Přidušeně se zasmál. „To tak,“ opáčil. „Na to zapomeňte.“

„Co jiného navrhujete? V úkrytu přece nemůžete strávit celý život. Opusťte Ul Qomu a třeba bych pro vás něco mohl udělat. Besźel je moje parketa.“

„Vy vůbec netušíte, co se děje…“

„Máte jedinou šanci.“

„Pomůžete mi, jako jste pomohl Jolandě?“

„Jolanda není hloupá,“ odpověděl jsem. „Dovolí mi, abych jí pomohl.“

„Cože? Vy jste ji našel? Co…“

„To, co říkám vám, jsem řekl i jí. Vám ani jí tady nepomůžu. Nevylučuju, že bych vám mohl pomoct v Besźelu. Ať se děje cokoliv, bez ohledu na to, kdo po vás jde…“ pokusil se něco říct, ale nenechal jsem ho, „znám tam jisté lidi. Tady mám svázané ruce. Kde jste?“

„… Nikde. Na tom nesejde. Já… Kde jste vy? Nechci, aby…“

„Děláte dobře, že se tak dlouho skrýváte. Ale nemůžete to dělat věčně.“

„Ne. To ne. Chystáte… přejít hranici?“

Mimoděk jsem se rozhlédl a opět ztišil hlas. „Už brzy.“

„Kdy?“

„Brzy. Až to budu vědět, dám vám vědět. Jak se s vámi spojím?“

„Nespojíte, Borlú. Já se spojím s vámi. Mějte u sebe tenhle telefon.“

„Co když mě nezastihnete…“

„Budu vám muset volat každé dvě hodiny. Obávám se, že vás budu muset obtěžovat, hodně.“ Přerušil spojení. Zůstal jsem koukat na Jaljin telefon, nakonec jsem vzhlédl k Dhattovi.

„Umíš si, kurva, vůbec představit, jak se mi protiví, když nevím, kam se můžu dívat?“ zašeptal Dhatt. „Komu můžu důvěřovat?“ Zašustil papíry. „Co bych měl komu říct?“

„Jo.“

„Co se děje?“ zeptal se. „Bowden chce taky ven?“

„Chce taky ven. Bojí se. Nevěří nám.“

„To se mu ani trošku nedivím.“

„Já taky ne.“

„Nemám pro něho žádný doklady.“ Podíval jsem se mu do očí a čekal. „Do světla, Borlú, tohle bude…“ Vztekle šeptal. „Dobrá, dobrá, zjistím, co se dá dělat.“

„Řekni mi, co mám dělat,“ vyzval jsem ho, aniž jsem sklopil oči, „komu mám zavolat, koho obechcat, a můžeš to svést na mě. Sveď to na mě, Dhatte. *Prosím.* Ale přines uniformu, kdyby se náhodou objevil.“ Díval jsem se, jak ten chudák trpí.

Toho večera po sedmé mi zavolala Corwiová. „Je to v suchu,“ řekla. „Doklady mám.“

„Corwiová, máte to u mě, fakt to máte u mě.“

„Myslíte si, že to nevím, šéfe? Budete tam vy, ten váš kámoš Dhatt, a jeho, ehm, ‚kolegyně‘, ano? Budu čekat.“

„Vezměte s sebou doklady a buďte připravená mě krýt na imigračním. Kdo ještě? Kdo ještě o tom ví?“

„Nikdo. Tak zase budu vaše designovaná řidička. A kdy?“

Otázka: jak nejlépe zmizet? Musí existovat nějaký graf, pečlivě promyšlená křivka. Je někdo neviditelnější, když není nikdo nablízku, nebo když je jedním z mnoha? „Moc pozdě ne. Ne jako ve dvě ráno.“

„Tak to jo, to slyším ráda…“

„Budeme tam jediní. Ale nebude to ani uprostřed dne, hrozí příliš velké riziko, že by nás mohl někdo poznat a tak…“ Po setmění. „V osm,“ řekl jsem. „Zítra večer.“ Byla zima a stmívalo se brzy. Pořád by tam měla být spousta lidí, ale v tlumených barvách večera měli být ospalí. Náchylní nic nevidět.

~ ~ ~

Neměly to být jenom triky, měli jsme splnit, a taky splnili, jisté úkoly. Vykoumat hlášení a zkontaktovat rodiny. Přihlížel jsem a za občasných návrhů Dhattovi pomohl vytvořit dopis sdělující zdvořilé a omluvné nic paní a panu Gearyovým, jež měli nyní hlavní vazbu na ulqomskou milici. Neměl jsem dobrý pocit, že mám moc být přítomen jako duch v téhle pozdržovací zprávě, znát je, vidět je zevnitř slov, která měla fungovat jako jednosměrné zrcadlo, aby nemohli nahlédnout a spatřit mě, jednoho z autorů.

Sdělil jsem Dhattovi místo – adresu jsem neznal, musel jsem ji popsat neurčitými topografickými pojmy, v nichž už se zorientoval –, část parku, kam se dalo dojít pěšky z Jolandina úkrytu, kde se měl se mnou setkat na sklonku příštího dne. „Když se bude někdo ptát, řekni mu, že pracuju z hotelu. Povykládej jim o všech těch směšných byrokratických úkolech, které musíme v Besźelu plnit a které mi zabírají tolik času."

„O ničem jiným, kurva, nemluvíme, Tyade." Dhatt nedokázal zůstat na jednom místě, byl nervózní, roztěkaný nedůvěrou, neklidný. Nevěděl, kam se má dívat. „Je jedno, jestli na tebe něco svedu, ale po zbytek kariéry budu maximálně učit."

Oba jsme měli za pravděpodobné, že nám Bowden už nezavolá, ale půl hodiny po půlnoci se telefon ubohé Jalji opět rozezvonil. Byl jsem si jistý, že je to Bowden, i když neřekl ani slovo. Těsně před sedmou ráno zavolal ještě jednou.

„Nepřipadáte mi v pohodě, pane doktore."

„Co se děje?"

„Co chcete dělat?"

„Odjíždíte? Je Jolanda u vás? Přijde?"

„Máte jeden pokus, pane doktore." Zapsal jsem si do notesu časy. „Jestli mi nedovolíte, abych pro vás přijel. Jestli chcete pryč, buďte v sedm večer před hlavní dopravní branou Spojovacího paláce."

Přerušil jsem spojení. Snažil jsem se dělat si poznámky, kreslit plánky, ale nešlo to. Bowden mi už nezavolal. Během časné snídaně jsem měl mobil pořád na stole nebo v ruce. Neodhlásil jsem se z hotelu – nechtěl jsem poskytovat informace o svém pohybu. Pátral jsem mezi oblečením po něčem, co si tu nemůžu dovolit nechat, ale

nic jsem nenašel. Bral jsem si ilegální výtisk *Mezi městem a městem*, a to bylo všechno.

Na cestu do Jolandiny a Aikamovy skrýše jsem si vyhradil takřka celý den. Můj poslední den v Ul Qomě. Na druhý konec města jsem se nechal odvézt několika taxíky.

„Jak dlouho se zdržíte?“ zeptal se mě poslední řidič.

„Pár týdnů.“

„Líbí se vám tady,“ prohlásil ilitánštinou nadšeného začátečníka. „Nejlepší město na světě.“ Byl to Kurd.

„Tak mi cestou ukažte svá nejoblíbenější místa. Nebudete mít potíže?“ zeptal jsem se. „Prý ne všichni tady cizince vidí rádi…“

Odfrkl si. „Pitomce najdete všude, ale tohle je nejlepší město.“

„Jak dlouho už tu jste?“

„Něco přes čtyři roky. Rok jsem byl v táboře…“

„Uprchlickém?“

„Jo, v tom, a tři roky jsem chodil do kurzu, abych dostal ulqomské občanství. Učili nás ilitánsky a pak taky, víte, nevidět to druhý město, a nedopouštět se trans-g.“

„Napadlo vás někdy, že byste se do Besźelu podíval?“

Další odfrknutí. „Co v Besźelu? Ul Qoma je nejlepší.“

Napřed mě provezl kolem Orchidária a stadionu Xhincise Kanna, turistickou trasou, po níž očividně nejel poprvé, a když jsem ho povzbudil, aby si vybíral víc podle svého gusta, začal mi ukazovat komunitní parky, kde vedle ulqomských domorodců hráli šachy Kurdové, Pákistánci, Somálci a Sierraleoňané, kteří splnili tvrdé vstupní podmínky, a kde na sebe jednotlivé národnosti pohlížely se zdvořilou nejistotou. U křižovatky kanálů mi ukázal místo, kde se mezi sebou proplétaly lodě z obou měst – výletní plavidla v Ul Qomě a několik neviděných nákladních člunů v Besźelu –, a dával si pozor, aby mi o nich neřekl nic jednoznačně nelegálního.

„Vidíte?“ zeptal se.

Z protější strany nedalekého zdymadla na nás upíral oči jakýsi muž, napůl skrytý mezi lidmi a drobnými městskými stromy. Díval jsem se mu do očí – na okamžik jsem si nebyl jistý, ale pak jsem došel k závěru, že musí být v Ul Qomě, takže nešlo o trans-g –,

dokud nesklopil zrak, a pak jsem se snažil sledovat, kudy odchází, ale záhy zmizel.

Když jsem si vybíral mezi různými pamětihodnostmi, které mi řidič navrhoval, dával jsem si pozor, aby výsledná trasa křižovala celé město. Zatímco řídil, nadšený z peněz, na které si měl přijít, díval jsem se do zrcátek. Pokud nás někdo sledoval, musel to být velmi sofistikovaný a pečlivý slídil. Po tříhodinové exkurzi jsem mu zaplatil absurdní částku v mnohem tvrdší měně, než v jaké jsem byl placen, a požádal ho, aby mě vysadil u pokoutních počítačových kaváren sousedících s bazary, hned za rohem sídliště, kde se ukrývala Jolanda s Aikamem.

Chvilku jsem si myslel, že mi utekli, a zavřel jsem oči, ale nepřestával se rty u dveří opakovat: „To jsem já, Borlú, to jsem já.“ A dveře se nakonec otevřely a Aikam mě vpustil dovnitř.

„Připravte se,“ řekl jsem Jolandě. Připadala mi špinavá, hubenější a ještě víc připomínala vyděšené zvíře, než když jsem ji viděl naposledy. „Připravte si doklady. Připravte se, že budete souhlasit se vším, co já nebo mí kolegové budeme říkat lidem na hranici. A ať se váš milý smíří s myšlenkou, že on nikam nejde, protože ve Spojovacím paláci si nemůžeme dovolit žádnou srdceryvnou scénu. Dostaneme vás odsud pryč.“

~ ~ ~

Přiměla ho, aby zůstal v pokoji. Tvářil se, že jejímu naléhání nevyhoví, ale nakonec se jí to podařilo. Nevěřil jsem mu, že zůstane stát v ústraní.

Pořád dokola chtěl vědět, proč nemůže jít taky. Ukázala mu, kde má jeho číslo, a odpřísáhla, že mu z Besźelu zavolá a pak i z Kanady a že ho tam potom pozve. Až po několika takových slibech zůstal stát jako hromádka neštěstí, díval se, jak před ním zavíráme dveře a rychle odcházíme slábnoucím světlem na roh parku, kde Dhatt čekal v neoznačeném policejním autě.

„Jolando.“ Kývl na ni z místa za volantem. „Otravo.“ Kývl na mě. Vyrazili jsme. „Kurva. Koho přesně jste tak naštvala, slečno Rodriguezová? Kvůli vám jsem si pojebal život a musím spolupracovat s tímhle cizím pošukem. Vzadu máte oblečky,“ dodal.

„Nepochybuju, že po tomhle mě vyrazí z práce.“ Bylo docela dobře možné, že nepřehání.

Jolanda na něho civěla, dokud se nepodíval do zrcátka a nevyštěkl na ni: „Kurva, snad si nemyslíte, že na vás čumím?!“ a Jolanda se přikrčila na zadním sedadle a začala se soukat z oblečení a měnit ho za miliční uniformu, kterou jí přinesl a která jí skoro padla.

„Slečno Rodriguezová, dělejte, co vám budu říkat, a držte se mě. Kostým máme i pro našeho možného dalšího hosta. A tohle je pro tebe, Borlú. Třeba nás to uchrání před určitými nepříjemnostmi.“ Sako s přehýbacím miličním znakem. Rozložil jsem ho. „Ještě by na něm mohla být hodnost. Hned bych tě degradoval.“

Nekličkoval ani se nedopouštěl klasické chyby řidičů, v nichž hlodá špatné svědomí, a nejel pomaleji, opatrněji než auta kolem nás. Vybíral si hlavní ulice a blikáním reagoval na prohřešky ostatních řidičů, jak je to v Ul Qomě běžné, vysílal krátké vzkazy ve vzteklém silničním kódu připomínajícím agresivní morseovku, *blik blik, udělas mi myšku, blik blik blik, tak se rozhodni.*

„Zavolal mi ještě jednou,“ řekl jsem potichu Dhattovi. „Možná tam bude. V tom případě…“

„No tak, otravo, můžeš to zopakovat. V tom případě jede na druhou stranu, že?“

„Musí se dostat odsud. Máš záložní doklady?“

Zaklel a třískl do volantu. „Z toho mě fakt jebne. Vážně si přeju, aby se mi tehdy podařilo vymyslet způsob, jak se z týhle sračky vykecat. Doufám, že nepřijde. Doufám, že se ho tomu zasranýmu Orciny podaří dostat.“ Jolanda na něho poulila oči. „Zjistím, kdo má službu. Připrav se vytasit peněženku. Jestli půjde do tuhýho, ty doklady mu dám.“

Spojovací palác jsme nad střechami, za telefonními dráty a plynostaty spatřili několik dlouhých minut před tím, než jsme k němu přijeli. Ze směru, odkud jsme přijížděli, jsme napřed minuli, a snažili se co nejvíc nevidět, vchod do paláce v Besźelu, fronty besźelských a vracejících se ulqomských cestujících přitékajících v dlouhém trpělivém sledu. Na střeše besźelského policejního auta blýskal majáček. Povinnost nám velela auto nevidět, což jsme svědomitě splnili, ale zároveň jsme si už byli vědomi, že se brzy ocitneme na

jeho straně hranice. Objeli jsme mohutnou budovu k vjezdu z Ulmaidinské třídy naproti Chrámu nevyhnutelného Světla, kde se pohybovala pomalá fronta do Besźelu. Tam Dhatt zaparkoval – nakřivo, ale auto už nenarovnal, v miliční přezíravosti zůstalo trčet do cesty – a vystoupili jsme, abychom se nočními zástupy vydali k velkému nádvoří a hranici Spojovacího paláce.

Předsunuté miliční hlídky se nás na nic neptaly ani nám nic neřekly, když jsme procházeli řadami lidí, přecházeli silnice, na nichž se vinuli nehybní cestovatelé, jen nás provedly vyhrazenou branou a doprovodily do areálu Spojovacího paláce, k mohutné budově, která čekala, až nás pozře.

Za chůze jsem se rozhlížel kolem dokola. Ani na chvilku jsme nepřestávali těkat očima. Šel jsem za Jolandou, která se ve svém převleku necítila příliš dobře. Zvedal jsem pohled nad prodavače jídla a všelijakých krámů, nad stráže, turisty, bezdomovce obou pohlaví, nad ostatní milicionáře. Z řady přístupových cest jsme si zvolili tu nejotevřenější, nejširší a nejméně spletitou, ubíhající pod starou cihlovou klenbou, kterou bylo jasně vidět na druhou stranu zejícího intersticiálního prostoru, přes zástupy vyplňující rozlehlou síň na obou stranách kontrolního stanoviště – byť o poznání více lidí bylo na besźelské straně, odkud se chtěli dostat do Ul Qomy.

Z téhle pozice, z tohoto úhlu jsme poprvé za dlouhou dobu nemuseli sousední město nevidět: mohli jsme se dívat po cestě, která ho spojovala s Ul Qomou, přes hranici, zemi nikoho a další hranici za ní, přímo do Besźelu. Přímo před sebe. Očekávala nás modrá světla. Besźelské policejní auto, které bylo sotva vidět za spuštěnou branou mezi státy, blýskající maják, který jsme ještě před několika minutami neviděli. Při průchodu kolem okrajů Spojovacího paláce jsem na opačném konci prostoru na vyvýšené plošině, odkud besźelské hlídky sledovaly zástupy lidí, spatřil postavu v policejní uniformě. Ženu – byla ještě hodně daleko, na besźelské straně brány.

„Corwiová.“ To, že jsem její jméno vyslovil nahlas, jsem si uvědomil, až když se mě Dhatt zeptal: „To je ona?“ Chystal jsem se mu odpovědět, že je ještě příliš daleko, abych si mohl být jistý, ale přerušil mě: „Momentíček –“

Ohlédl se na cestu, kterou jsme přišli. Stáli jsme trochu stranou od většiny lidí mířících do Besźelu, mezi řadami čekajících cestovatelů a pomalu se pohybujícími vozidly. Dhatt měl pravdu, na jednom muži za námi bylo něco znepokojivého. Na jeho vzezření nebylo nic nápadného; před chladem se choulil do ošumělého ulqomského kabátu. Ale kráčel nebo se k nám spíš šoural jaksi napříč přímo ubíhající frontou ostatních chodců a já za ním viděl rozmrzelé tváře. Bylo zřejmé, že opustil své místo a míří k nám. Jolanda si všimla, kam se díváme, a slabě zaúpěla.

„Pojďte," řekl Dhatt a položil jí ruku na záda a vyrazil s ní rychlejším krokem ke vchodu do tunelu, ale vzhledem k tomu, jak se postava za námi snažila, seč jí dovolovala bariéra v podobě okolních lidí, také přidat do kroku a ještě nás v rychlosti předčit, aby se k nám dostala, znenadání jsem se otočil a vyšel jí naproti.

„Doveď ji tam," řekl jsem Dhattovi za mnou, aniž jsem se ohlédl. „Běž, doveď ji k hranici. Jolando, běžte k támhleté policistce." Zrychlil jsem. „Běžte."

„Počkejte," zavolala za mnou Jolanda, ale uslyšel jsem, jak se proti tomu Dhatt ihned ohradil. Soustředil jsem se na blížícího se muže. Musel si všimnout, že k němu kráčím, zaváhal a vsunul si ruku do kabátu. Já si taky zašátral u boku, ale pak jsem si vzpomněl, že v tomhle městě u sebe žádnou zbraň nemám. Muž o pár kroků zacouval. Honem zvedl ruce a rozvázal si šálu. Volal moje jméno. Byl to Bowden.

Něco vytáhl; pistole se mu v prstech roztřásla, jako by na ni byl alergický. Vrhl jsem se k němu a uslyšel za sebou prudké vydechnutí. Následoval další hekavý výdech a křik. Dhatt několikrát vykřikl moje jméno.

Bowden upíral oči za mě. Ohlédl jsem se. Dhatt se choulil mezi auty pár metrů od nás. Snažil se co nejvíc přikrčit a pořád hulákal. Řidiči se bořili do sedadel. Jejich křik se šířil k řadám pěších cestovatelů v Besźelu i v Ul Qomě. Dhatt se choulil nad Jolandou. Ležela, jako by ji tam někdo pohodil. Neviděl jsem ji jasně, ale rychle jsem si všiml, že má ve tváři krev. Dhatt si svíral rameno.

„Schytal jsem to!" křičel. „Jolanda je… Do světla, Tyade, je postřelená, na zemi…"

V paláci kus od nás se strhl povyk. Nad poklidně se šinoucími chodci a dopravními prostředky jsem si na opačném konci rozlehlé haly všiml, jak zástup v Beszelu zachvátila jakási vlna, pohyb připomínající panikařící zvířata. Lidé odbíhali od postavy, která se opírala o něco ve svých rukou, ne, pozvedávala to. Mířila, puškou.

Kapitola dvacátá druhá

Další z těch strohých slabých zvuků, sotva slyšitelných na pozadí sílícího křiku rozléhajícího se celým tunelem. Výstřel, ztišený nebo přidušený místní akustikou, ale jakmile jsem ho uslyšel, už jsem byl na Bowdenovi a tiskl ho k zemi a třaskavý náraz kulky do stěny za ním zazněl hlasitěji než výstřel sám. Zdivo se rozlétlo. Slyšel jsem Bowdenův vyděšený dech, položil jsem mu ruku na zápěstí a tiskl, dokud neupustil zbraň, držel jsem ho mimo mušku odstřelovače, který si ho vybral za cíl.

„K zemi! Všichni k zemi!“ křičel jsem. Masa lidí padala na kolena tak pomalu, že jsem tomu skoro nemohl uvěřit; choulit se a řvát začínali, až když si po chvíli uvědomili, jakému nebezpečí jsou vystaveni. Další zvuk a další, prudce brzdící auto, další implozivní třesk, když do cihel vnikla kulka.

Nedovoloval jsem Bowdenovi vstát z asfaltu. „Tyade!“ To byl Dhatt.

„Mluv,“ zavolal jsem na něho. Všude se hemžili příslušníci pohraničních hlídek, zvedali zbraně, rozhlíželi se, řvali na sebe hloupé, nesmyslné pokyny.

„Dostal jsem to, jsem v pohodě,“ odpověděl. „Jolanda to schytala do hlavy.“

Vzhlédl jsem, střelba ustala. Zadíval jsem se dál do míst, kde se převaloval Dhatt a svíral si ránu, a kde ležela mrtvá Jolanda. Nadzvedl jsem se ještě víc a uviděl milicionáře blížící se k Dhattovi a nehybnému tělu, které střežil, a o kus dál *policzai* běžící směrem, odkud se ozvaly výstřely. V Besźelu policisty smýkaly a strhávaly

hysterické davy. Corwiová se rozhlížela do všech stran, viděla mě? Křičel jsem. Střelec utíkal.

Cestu měl zatarasenou, ale když bylo potřeba, ohnal se puškou jako kyjem a lidé před ním ustupovali. Už měly být vydány rozkazy, aby se zablokoval východ, ale jak rychle se mohly šířit? Měl namířeno do té části davu, která neviděla, jak střílí, a lidé ho obklopovali, a pokud nebyl blázen, musel každou chvíli zahodit nebo schovat zbraň.

„Zatracená práce.“ Sotva jsem ho viděl. Nikdo ho nezastavoval. Ještě chvíli a měl být venku. Bedlivě jsem si ho prohlížel, vlasy, jednotlivé kusy oblečení: krátký sestřih; šedá mikina s kapucí; černé kalhoty. Všechno nevýrazné. Zahodil zbraň? Vnikl do davu.

Stál jsem a držel Bowdenovu pistoli. Směšnou P38, ale nabitou a dobře udržovanou. Přiblížil jsem se ke kontrolnímu stanovišti, ale bylo vyloučené, abych se dostal na druhou stranu; všude vládl chaos, obě řady stráží v nastalém povyku mávaly zbraněmi, a i kdybych se v ulqomské uniformě dostal přes ulqomskou linii, Besźané by mě zastavili, a střelec už byl příliš daleko, abych ho mohl chytit. Zaváhal jsem. „Dhatte, zavolej o pomoc, dohlídni na Bowdena,“ zakřičel jsem a otočil se a vyrazil na opačnou stranu, ven do Ul Qomy, k Dhattovu autu.

Lidé se mi klidili z cesty, viděli, že se blížím s miličním odznakem, viděli, že držím pistoli, a rozutíkávali se. Milicionáři viděli člověka ze svých řad, jak někoho pronásleduje, a nezastavovali mě. Zapnul jsem maják a nastartoval.

Zběsilou rychlostí, kličkuje mezi místními i cizími auty, jsem se s ječením hnal kolem Spojovacího paláce. Siréna mě poněkud mátla. Na ulqomské sirény jsem nebyl zvyklý, houkaly kvílivěji než ty naše. Střelec se teď určitě probíjel vyděšeným a zmateným shlukem poutníků. Maják a siréna mi vyklízely cestu, v Ul Qomě velmi nápadně, v besźelských místodvojnických ulicích pak s typickou neprojevenou panikou přeshraničního dramatu. Strhl jsem volant a auto sebou škublo doprava, přeskákalo besźelské tramvajové koleje.

Kde byl Trans-g? Ale k žádnému trans-g nedošlo.

K žádnému trans-g nedošlo, ačkoli byla zavražděna žena, bezostyšně, přes hranici. Fyzické napadení, vražda a pokus o vraždu,

ale ty kulky se přehnaly přes kontrolní stanoviště, přes známou a střeženou hranici, a spáchaly ohavnou, komplexní, brutální vraždu. Nicméně při úzkostlivé pečlivosti, kterou vrah prokázal, když se postavil právě na místo, odkud se mohl otevřeně dívat posledních několik metrů z Besźelu přes hranici *do* Ul Qomy a mohl přesně zamířit prostorem spojujícím obě města, byla tahle vražda spáchána s až ukázkovým vnímáním statutu městských hranic, oné membrány mezi Ul Qomou a Besźelem. K žádnému trans-g nedošlo, Trans-g neměl v této záležitosti žádnou pravomoc a ve stejném městě jako vrah teď byla pouze besźelská policie.

Znovu jsem zabočil doprava. Byl jsem tam, kde jsme byli před hodinou, ve Weipajské ulici v Ul Qomě, která se svou zeměpisnou šířkou a délkou prolínala s besźelským vjezdem do Spojovacího paláce. Najel jsem autem, kam až mě lidé pustili. Vyskočil jsem na střechu – ulqomští policisté se měli zanedlouho přijít zeptat, co tam, jako jejich domnělý kolega, dělám, ale teď jsem na ni vyskočil. Po chvilkovém zaváhání jsem neupřel oči do tunelu na blížící se Besźany prchající před útokem. Naopak jsem se rozhlížel všude kolem, po Ul Qomě, a teprve potom jsem zabloudil pohledem k paláci, aniž jsem změnil výraz, aniž jsem dal jakkoli najevo, že bych se mohl dívat jinam než do Ul Qomy. Byl jsem naprosto nenapadnutelný. Blikající policejní maják mi střídavě zaléval nohy červenou a modrou barvou.

Dovolil jsem si podívat se, co se děje v Besźelu. Mnohem víc turistů se pořád pokoušelo dostat do Spojovacího paláce, než kolik z něho vycházelo ven, ale s panikou šířící se uvnitř zároveň docházelo k nebezpečnému pnutí. Nastala mela, zástupy couvaly, lidé za nimi, kteří nevěděli, co viděli nebo slyšeli, blokovali ty, kteří to věděli velice dobře a snažili se před tím utéct. Ulqomané besźelské přetlačování neviděli, dívali se jinam, přecházeli ulici, aby se vyhnuli cizím potížím.

„Běžte ven, ven…“

„Pusťte nás dovnitř, co se…“

Mezi chumly a shluky panikařících uprchlíků jsem zahlédl spěchajícího muže.

Upoutala mě pečlivost, s níž se snažil neběžet příliš rychle, nebýt příliš nápadný, nezvedat hlavu. Měl jsem za to, že je to onen tajuplný střelec, pak že není, pak že to zase je on. Prorazil si cestu kolem poslední ječící rodinky a chaotické řady besźelských *policzai* snažících se zavést pořádek, aniž věděli, co mají vlastně dělat. Protlačil se ven a otočil se; chvatným obezřetným krokem se ubíral ulicí.

Musel jsem něco zakřičet. Vrah se totiž i na tu velkou vzdálenost ohlédl. Viděl jsem, že mě spatřil, a reflexivně přestal vidět, kvůli mé uniformě, kvůli tomu, že jsem byl v Ul Qomě, ale i když sklopil zrak, něco mu došlo a ještě přidal do kroku. Už jsem ho někde viděl, jenže jsem si nedokázal vzpomenout kde. Zoufale jsem se rozhlížel, ale žádný z besźelských policistů nevěděl, že se za ním má vydat, a já byl v Ul Qomě. Seskočil jsem ze střechy auta a rychle se za vrahem vydal.

Ulqomany jsem odstrkával, Besźané se mě snažili nevidět, ale přesto mi museli uskakovat z cesty. Viděl jsem jejich vyděšené výrazy. Pohyboval jsem se rychleji než vrah. Neupíral jsem oči přímo na něho, ale díval jsem se na různá místa v Ul Qomě tak, abych měl možnost udržet si ho v zorném poli. Sledoval jsem ho, aniž jsem na něho zaostřoval, na samé hranici legálnosti. Přešel jsem náměstí a dva ulqomští milicionáři, které jsem minul, ke mně nahlas vznesli nějaký opatrný dotaz; nevěnoval jsem mu však pozornost.

Muž musel zaslechnout mé kroky. Přiblížil jsem se k němu na několik desítek metrů, když se náhle otočil. Jen co mě zahlédl, úžasem vytřeštil oči, ale pohledem ve své přetrvávající obezřetnosti ihned sklouzl pohledem jinam. Všiml si mě. Upřel zrak zpátky do Besźelu a zrychlil, za tramvají jedoucí do Koljubu začal klusat šikmo směrem k Ermann-Strász, hlavní třídě téhle čtvrti. V Ul Qomě jsme byli na ulici Saq Umir. Zrychlil jsem i já.

Ještě jednou se rychle ohlédl a znovu vyrazil, prodíral se besźelskými davy, chvatně se ohlížel na obě strany do kaváren osvětlených barevnými svíčkami, do besźelských knihkupectví – v Ul Qomě jsem byl v mnohem klidnějších bočních uličkách. Měl vběhnout do nějakého krámku. Možná proto, že se tam pohybovaly prolínající se houfy lidí, kterým by se musel vyhnout na obou

chodnících, možná proto, že se jeho tělo při pronásledování vzpíralo slepým uličkám, to neudělal. Dal se do běhu.

Zabočil vlevo, do užší uličky, kam jsem se za ním ihned vydal. Byl rychlý. Už běžel rychleji než já. Běžel jako voják. Vzdálenost mezi námi se začala zvětšovat. Stánkaři a chodci v Besźelu upírali oči na vraha, lidé v Ul Qomě hleděli na mě. Potom přeskočil popelnici, která se mu objevila v cestě, a učinil tak s větší lehkostí, než, jak jsem věděl, bych to zvládl já. Pochopil jsem, kam má namířeno. Stará města v Besźelu i Ul Qomě se silně prolínají; jakmile člověk doběhne na okraj, začnou se dělit na alterny a totální oblasti. Tohle nebylo, nemohlo být žádné pronásledování. Byli jsme pouze dvěma zrychlujícími muži. Běželi jsme: on ve svém městě, já těsně za ním, rozzuřený, v tom druhém.

Neartikulovaně jsem zakřičel. Jakási stará žena na mě upřela oči. Nedíval jsem se na něho, pořád jsem se na něho nedíval, horečnatě, v souladu se zákonem, jsem hleděl do Ul Qomy, na její světla, graffiti, chodce, pořád do Ul Qomy. Stanul u kovového zábradlí, vinutého v tradičním besźelském stylu. Byl příliš daleko. Ocitl se u jedné totální ulice, ulice, která byla pouze v Besźelu. Zastavil se, aby se po mně podíval, a já zalapal po dechu.

V onom okamžiku, příliš krátkém, aby mohl být nařčen ze zločinu, ovšem zcela jistě si vědom toho, co dělá, na mě spočinul pohledem. Poznával jsem ho, ač jsem nevěděl odkud. Podíval se na mě na prahu oné výlučně cizí oblasti, a věnoval mi slabý vítězoslavný úsměv. Vykročil k místu, kam se nemohl vydat nikdo z Ul Qomy.

Pozvedl jsem pistoli a vystřelil na něho.

~ ~ ~

Střelil jsem ho do hrudi. Když padal k zemi, všiml jsem si jeho úžasu. Odevšad se ozval křik, vyvolaný napřed ránou, potom jeho tělem a prolitou krví, a skoro ihned začali křičet i lidé, kteří vše viděli, vyděšení strašlivým porušením zákona.

„Trans-g.“

„Trans-g.“

Myslel jsem, že to v šoku pronášejí ti, kdo byli svědky mého zločinu. Ale z míst, kde ještě před chviličkou nebyl patrný žádný cílený pohyb, jen hemžení anonymních lidí, bezcílných a zmatených, vystupovaly nezřetelné postavy, a ono slovo pronášeli tihle nenadále se vynořivší příchozí s tvářemi tak strnulými, že jsem v nich tváře sotva poznával. Ohlašovali zločin a zároveň svou totožnost.

„*Trans-g.*“ Cosi s bezútěšným výrazem se mě zmocnilo silou, jež vylučovala, abych se tomu vytrhl. Zahlédl jsem tmavé siluety skloněné nad tělem vraha, kterého jsem zabil. U ucha mi zazněl hlas: „*Trans-g*.“ Jakási síla mě začala jako nic strkat, postrkovat pryč, rychle rychle rychle kolem beśzelských svíček a ulqomských neonů, směry, které ani v jednom městě nedávaly smysl.

„Trans-g,“ a něco se mě dotklo a já se vnořil do tmy, opustil jsem bdění a veškeré vědomí, za zvuku toho slova.

Část třetí

TRANS-G

Kapitola dvacátá třetí

Nebyla to tma prostá zvuku. Nebyla to tma, do níž nemohlo nic vniknout. Prostupovaly ji bytosti, které mi pokládaly otázky, na něž jsem nebyl schopen odpovědět, otázky, jež jsem vnímal jako naléhavé nezbytnosti, jež byly nad moje síly. Tyhle hlasy mi pořád dokola opakovaly: *Trans-g.* To, co se mě dotklo, mě neposlalo do bezduchého ticha, ale do snové arény, kde jsem byl obětí.

~ ~ ~

Na tohle jsem si vzpomněl později. V okamžiku, kdy jsem se probudil, jsem si nebyl vědomý času, který uplynul. Zavřel jsem oči v protínajících se ulicích starých měst, a když jsem je znovu otevřel, zalapal jsem po dechu a rozhlédl se po místnosti.

Byla šedá, bez výzdoby. Byla to malá místnost. Byl jsem v posteli, ne, na ní. Ležel jsem na pokrývkách v oblečení, které jsem nepoznával. Posadil jsem se.

Šedá podlaha z ošoupaného linolea, okno, z něhož se na mě linulo světlo, vysoké šedé stěny, tu a tam skvrna a prasklina. Psací stůl a dvě židle. Jakoby nějaká omšelá kancelář. Na stropě polokoule z tmavého skla. Nebylo vůbec nic slyšet.

Mrkal jsem, postavil se, ani zdaleka tak vyřízený, jak jsem cítil, že bych měl být. Dveře byly zamčené. Okno bylo příliš vysoko, abych jím něco viděl. Vyskočil jsem a trošku se mi zatočila hlava, ale zahlédl jsem jenom oblohu. Oblečení, které jsem měl na sobě, bylo čisté a příšerně nepopsatelné. Docela mi padlo. Potom jsem si vzpomněl, co se mnou bylo ve tmě, a zrychlil se mi tep i dech.

Naprosté ticho bylo hrozné. Sevřel jsem dolní okraj okna a vytáhl se na roztřesených rukou ke sklu. Jelikož jsem se neměl o co zapřít nohama, nemohl jsem v téhle pozici vydržet dlouho. Pode mnou se táhly střechy. Tašky, satelitní paraboly, plochý beton, vyčnívající nosníky a antény, baňaté kupole, spirálovité věže, plynostaty, hřbety chrličů nebo kdovíčeho. Nedokázal jsem určit, kde to jsem ani co může poslouchat za sklem, co mě může zvenku střežit.

„Sedněte si.“

Při tomto slově jsem žuchl na zem. Ztěžka jsem se zvedl a otočil se.

Někdo stanul ve dveřích. Se světlem za zády to byla tmavá silueta, prázdné místo. Když vkročil do místnosti, ukázalo se, že je to muž o patnáct dvacet let starší než já. Strohý a podsaditý, v oblečení stejně neurčitém, jako bylo to moje. Za ním stáli další lidé: žena mého věku, další trochu starší muž. Ve tvářích se jim nezračilo nic, co by se blížilo výrazům. Vypadali jako hlína v lidském tvaru chvíli předtím, než do ní Bůh vdechl život.

„Sedněte si.“ Starší muž ukázal na židli. „Vyjděte z toho kouta.“

Měl pravdu. Vtiskl jsem se do kouta. Uvědomil jsem si to. Zpomalil jsem pohyb svých plic a narovnal se. Odlepil jsem dlaně od stěny. Vzpřímil jsem se, jak se sluší a patří.

Po dlouhé odmlce jsem řekl: „Je mi to velmi nepříjemné.“ A pak: „Omlouvám se.“ Posadil jsem se, kam mi muž ukázal. Když jsem opanoval svůj hlas, pronesl jsem: „Jmenuji se Tyador Borlú. A vy?“

Posadil se a podíval se na mě, hlavu nakloněnou, odtažitý a zvědavý jako pták.

„Trans-g,“ řekl.

~ ~ ~

„Trans-g,“ zopakoval jsem. Rozechvěle jsem se nadechl. „Ano, Trans-g.“

Nakonec se zeptal: „Co jste očekával? Co očekáváte?“

Bylo to příliš? Jindy bych to možná poznal. Nervózně jsem se rozhlížel, jako bych chtěl zahlédnout něco skoro neviditelného v rozích místnosti. Namířil na mě pravou ruku se dvěma roztaženými

prsty, ukazováček a prostředníček proti mým očím, potom ukázal na svoje: *podívejte se na mě.* Uposlechl jsem ho.

Muž po mně bleskl přimhouřenýma očima. „Tahle situace," řekl. Uvědomil jsem si, že oba mluvíme besźsky. Jako Besźan však nezněl, ani jako Ulqoman, určitě to však nebyl Evropan ani Severoameričan. Měl nevýrazný přízvuk.

„Dopustil jste se trans-g, Tyadore Borlú. Násilnou formou. Zabil jste tak člověka." Opět se na mě zadíval. „Vystřelil jste z Ul Qomy do Besźelu. Proto jste v Trans-g." Založil si ruce. Sledoval jsem, jak se mu pod kůží pohybují tenké kosti: stejně jako mně. „Jmenoval se Jorjavič. Ten muž, kterého jste zabil. Vzpomínáte si na něho?"

„Já –"

„Znal jste ho už z dřívějška."

„Jak to víte?"

„Řekl jste nám to. Záleží na nás, jak se zanoříte, jak dlouho tam zůstanete, co uvidíte a řeknete, když tam jste, kdy se zase vynoříte. Jestli vůbec. Odkud jste ho znal?"

Zavrtěl jsem hlavou, ale – „Ryzí občané," vyhrkl jsem. „Byl tam, když jsem je vyslýchal." To on označil Gosze za advokáta. Byl to jeden z těch drsných, suverénních nacionalistů.

„Byl to voják," řekl muž. „Šest let u besźelských ozbrojených sil. Odstřelovač."

To mě nepřekvapovalo. Byla to úžasná rána. „Jolanda!" Vzhlédl jsem. „Panebože, Dhatt. Co se stalo?"

„Vrchní detektiv Dhatt už nikdy nebude zcela pohybovat pravou rukou, ale zotavuje se. Jolanda Rodriguezová je mrtvá." Nespouštěl ze mě oči. „To, co zasáhlo Dhatta, patřilo jí. Byla to ta druhá kulka, která jí proletěla hlavou."

„Sakra." Několik vteřin jsem se dokázal dívat jenom na zem. „Její rodina o tom ví?"

„Ano."

„Byl zasažen ještě někdo?"

„Ne. Tyadore Borlú, vy jste spáchal trans-g."

„On ji zabil. Nevíte, co jiného má –"

Muž se opřel na židli. Už jsem kýval hlavou na výraz omluvy, beznaděje, když řekl: „Jorjavič se trans-g nedopustil, Borlú. Střelil

přes hranici. Rozhodně to nebyl trans-g. Právníci by se mohli přít: byl zločin spáchán v Besźelu, kde stiskl spoušť, nebo v Ul Qomě, kde kulka našla svůj cíl? Nebo na obou místech?“ Zvedl ruce v elegantním gestu sdělujícím *ale záleží na tom někomu?* „On se rozhodně trans-g nedopustil. Vy ano. Proto jste teď tady, v Trans-g.“

~ ~ ~

Když odešli, dostal jsem jídlo. Chleba, maso, ovoce, sýr, vodu. Když jsem se najedl, tlačil jsem do dveří a tahal za ně, ale pohnout jsem jimi nedokázal. Zarýval jsem nehty do nátěru, ale podařilo se mi jen rozedřít barvu.

Jorjavič nebyl první člověk, kterého jsem zastřelil, ani první, kterého jsem zabil, ale mnoho jsem jich na svědomí neměl. Ještě nikdy jsem nezabil nikoho, kdo by na mě nenamířil zbraň. Čekal jsem na třesavku. Bušilo mi srdce, ale to bylo místem, kde jsem se ocitl, nikoli pocitem viny.

Dlouho jsem byl sám. Všemožně jsem přecházel po místnosti, sledoval kameru skrytou v polokouli. Ještě jednou jsem se vytáhl, abych se zadíval z okna na okolní střechy. Když se dveře znovu otevřely, nakukoval dovnitř soumrak. Do místnosti vstoupila stejná trojice jako předtím.

„Jorjavič,“ pronesl postarší muž opět besźsky. „Jedním způsobem opravdu trans-g spáchal. Přinutil jste ho k tomu, když jste ho střelil. Oběti se vždycky dopouštějí trans-g. Intenzivně spolupracoval s Ul Qomou. My o něm víme. Odněkud dostal instrukce. Ale ne od Ryzích občanů. Takhle to tedy bylo,“ řekl. „Vy jste spáchal trans-g, a jste tedy náš.“

„Co se bude dít teď?“

„Co budeme chtít. Když se dopustíte trans-g, patříte nám.“

Bez jakýchkoli obtíží mě přinutili zmizet. O tom, co to mohlo znamenat, kolovaly jenom zvěsti. O lidech, kterých se zmocnil Trans-g a co… si odpykávali trest, se nikdy nikdo nic nedoslechl. Tihle lidé museli být úchvatně tajnůstkářští, nebo se nikdy nedostali na svobodu.

„To, že třeba nevnímáte spravedlnost našeho počínání, ještě neznamená, že je nespravedlivé, Borlú. Jestli chcete, považujte tohle všechno za svůj soudní proces.

Povězte nám, co jste udělal a proč, a nás možná napadnou opatření, která bychom mohli učinit. Musíme zacelit trans-g. Je třeba zahájit vyšetřování: můžeme si promluvit s lidmi, kteří trans-g nespáchali, pokud to má svůj význam a my ho dokážeme. Rozumíte? Nabízejí se více či méně tvrdé tresty. Máme váš protokol. Jste policista.“

Co to povídal? To z nás dělalo kolegy? Mlčel jsem.

„Proč jste to udělal? Povězte nám to. Povězte nám o Jolandě Rodriguezové a povězte nám i o Mahalii Gearyové.“

Dlouho jsem nic neříkal, ale neměl jsem žádný plán. „Vy to víte? Co víte?“

„Borlú.“

„Co je za nimi?“ Ukázal jsem na dveře. Nechali je lehce pootevřené.

„Víte, kde jste,“ odpověděl. „Uvidíte, co je za nimi. To, za jakých podmínek, záleží na tom, co teď řeknete a uděláte. Povězte nám, co vás sem dostalo. O tomhle hloupém spiknutí, které se opakuje po hodně dlouhé době. Borlú, povězte nám o Orciny.“

~ ~ ~

Sépiový přísvit z chodby byl jediným osvětlením, které mi povolili, kužel, klínek chabé záře, v níž můj tazatel setrvával ve stínu. Trvalo mi několik hodin, než jsem jim popsal celý případ. Nic jsem nezastíral, protože už určitě všechno věděli.

„Proč jste se dopustil trans-g?“ zeptal se mě muž.

„Neměl jsem to v úmyslu. Chtěl jsem vidět, kam se vydá ten střelec.“

„Tím jste se dopustil trans-g. On byl v Besźelu.“

„Ano, ale víte, jak to chodí. Víte, že se to děje pořád. Když se usmál, ten jeho výraz, prostě jsem… Myslel jsem na Mahalii a Jolandu…“ Přešel jsem blíž ke dveřím.

„Jak věděl, že tam budete?“

„To nevím," odpověděl jsem. „Je to nacionalista a šílenec k tomu, ale zjevně má kontakty na patřičných místech."

„Kam do toho všeho zapadá Orciny?"

Podívali jsme se na sebe. „Vyložil jsem vám všechno, co vím," řekl jsem. Zabořil jsem tvář do dlaní, vyhlédl přes konečky prstů. Připadalo mi, jako by muž a žena ve dveřích nedávali pozor. Prudce jsem k nim vyrazil, jak jsem myslel, bez jakéhokoli varování. Jeden z nich, nevím který, mě chytil při výskoku do háku a hodil mě přes místnost na protější stěnu, z níž jsem sletěl na zem. Někdo mě udeřil; musela to být ta žena, protože mi škubla hlavou vzhůru a muž se pořád opíral o rám dveří. Jeho starší kolega dál seděl u stolu a čekal.

Žena se mi posadila na záda a držela mě pod krkem. „Borlú, jste v Trans-g. V téhle místnosti se s vámi koná proces," řekl starší muž. „Tady může i skončit. Nyní stojíte mimo zákon, tady se nachází rozhodnutí, a to rozhodnutí jsme my. Ještě jednou tedy. Povězte nám, jak se tenhle případ, tihle lidé, tyhle vraždy pojí s příběhem o Orciny."

Po chvíli se obrátil na ženu: „Co to děláte?"

„Nedusí se," řekla.

Já se smál, pokud mi to její sevření dovolovalo.

„Tohle se netýká mě," vysoukal jsem ze sebe nakonec, když jsem toho byl schopný. „Panebože. Vy zkoumáte Orciny."

„Žádné Orciny neexistuje," opáčil muž.

„To mi tvrdí všichni. A přesto se pořád něco děje, lidi pořád mizí nebo umírají a to slovo je slyšet ze všech stran, Orciny." Žena ze mě slezla. Seděl jsem na podlaze a vrtěl nad tím vším hlavou.

„Víte, proč za vámi nikdy nepřišla?" zeptal jsem se. „Myslím jako Jolanda? Myslela si, že Orciny jste vy. Kdybyste řekli: *Jak by mohlo existovat místo mezi městem a městem?*, ona by namítla: *Vy věříte v Trans-g? To je kde?* ale Jolanda se mýlila, že? Vy nejste Orciny."

„Žádné Orciny není."

„Tak proč se na všechny tyhle věci ptáte? Před čím jsem to tolik dní utíkal? Právě jsem viděl, jak Orciny nebo něco, co se mu hodně podobá, postřelilo mého kolegu. Víte, že jsem spáchal trans-g: proč se staráte i o to ostatní? Proč mě jenom nepotrestáte?"

„Jak říkáme…“

„Co, tohle má být milosrdenství? Spravedlnost? Prosím vás. Jestli je mezi Besźelem a Ul Qomou ještě něco jiného, co to pro vás znamená? Jste na lovu. Protože je to najednou zpátky.

Nevíte, kde Orciny je ani co se vlastně děje. Vy se…“ *K čertu s tím.* „Vy se bojíte.“

~ ~ ~

Mladší muž i žena odešli a vrátili se se starou promítačkou, z níž se do chodby táhla šňůra. Chvíli si s ní hráli, až se rozhučela. Ze stěny udělali promítací plátno. Začali vysílat scény z výslechu. Zůstal jsem sedět na podlaze a jen se pošoupl, abych lépe viděl.

Vyslýchaným byl Bowden.

Nahrávka zapraskala a pak se ilitánsky rozhovořil. Všiml jsem si, že ho vyslýchají milicionáři.

„… nevím, co se stalo. Ano, *ano*, ukrýval jsem se, protože po mně někdo šel. Někdo se mě pokoušel zabít. A někdo mi zavolal, ne, nevím, kdo ani jak, a řekl mi, že Borlú a Dhatt se chystají ven, ale nevěděl jsem, jestli jim můžu důvěřovat, a napadlo mě, že mě třeba dostanou ven taky.“

„Někdo mu zavolal,“ řekl jsem. Někdo ho za námi poslal.

„… jste měl pistoli?“ Hlas tazatele byl zastřený.

„Protože se mě někdo snažil zabít. Ano, měl jsem pistoli. Sehnat si ji můžete na každém druhém nároží ve Východní Ul Qomě. Víte, že tu už žiju několik let.“ *Něco.* „Já nevím, kdo mi zavolal, ne. Někdo, kdo chtěl, abych se dostal ven. Někdo z Borlúovy party? Nevím.“

Něco.

„Ne.“

„Proč ne?“ To už bylo slyšet.

„Protože žádné Orciny neexistuje,“ odpověděl Bowden.

Něco. „Je mi úplně jedno, co si myslíte, co si myslela Mahalia, co říkala Jolanda nebo co naznačoval Dhatt, a ne, nemám ponětí, kdo mi mohl volat. Ale žádné takové místo neexistuje.“

Následovalo silné zapraskání nekvalitního obrazu a zvuku, a objevil se Aikam. Nepřestával naříkat. Ozývaly se otázky, ale on je ignoroval a plakal.

Opět se změnil obraz a Aikamovo místo zaujal Dhatt. Nebyl v uniformě a ruku měl zavěšenou v pásce.

„To já, kurva, nevím," zakřičel. „Proč se mě, do prdele, ptáte? Sežeňte si Borlúa, protože ten má nejspíš mnohem větší páru, co se tady, kurva, děje. Orciny? Ne, s tím na mě nechoďte, protože nejsem malý děcko, ale tohle vám řeknu: i když je nad slunce jasnější, že Orciny je nebetyčná blbost, přesto se tu něco děje, k lidem se přesto dostávají informace, který by správně neměly, a jiný lidi střílejí do hlavy neznámý síly. Zkurvení studenti. Kvůli tomu jsem souhlasil, že Borlúovi pomůžu, a s nějakými zákazy se běžte vycpat, a jestli mi chcete sebrat odznak, klidně si poslužte. A jen do toho, v Orciny si nevěřte, jak je libo, stejně jako já. Ale buďte na pozoru, kdyby vám tohle zasraný neexistující město vystřelilo do ksichtu. Kde je Tyador? Co jste udělali?"

Obraz na stěně strnul. Vyšetřovatelé se na mě zadívali ve světle Dhattova velikánského černobílého úšklebku.

„Tak," řekl starší muž. Kývl ke stěně. „Slyšel jste Bowdena. Co se děje. Co víte o Orciny?"

~ ~ ~

Trans-g nebyl nic. Nic to není. Je to banalita, nic na tom není. Trans-g nemá žádná velvyslanectví, vojsko, pamětihodnosti. Trans-g nemá žádnou měnu. Pokud se ho dopustíte, pohltí vás. Trans-g je prázdně prošpikovaný vzteklou policií.

Tahle stopa opakovaně směřující k Orciny vyvolávala dojem systematického porušování pravidel, tajných paralelních zákonů, parazitického města, kde by nemělo být nic než nic, nic než Trans-g. Pokud Trans-g nebyl Orciny, pak by byl jen výsměchem sobě samému, když dopustil, aby něco takového přetrvalo celá staletí. Proto muž, který mě vyslýchal, když se mě ptal: *Existuje Orciny?*, otázku položil slovy: „Jsme tedy ve válce?"

Upozornil jsem je na případnou spolupráci. Začal jsem troufale smlouvat. „Pomůžu vám…" opakoval jsem a vždy se významně a

dlouze odmlčel, zdůrazňoval ony tři tečky, místo nichž mělo zaznít „jestliže“. Chtěl jsem dopadnout vrahy Mahalie Gearyové a Jolandy Rodriguezové, ano, a oni to poznali, ale nebyl jsem natolik povznesený, abych s nimi nesmlouval. Z vědomí, že pro tuhle směnu existuje prostor, způsob, malá šance, že bych se z Trans-g mohl ještě někdy dostat, se mi zatočila hlava.

~ ~ ~

„Už jednou jste si pro mě málem přišli,“ řekl jsem. Sledovali mě, když jsem se palokálně přiblížil ke svému domu. „Táhneme tedy za jeden provaz?“ zeptal jsem se.

„Máte na svědomí trans-g. Ale půjde to líp, když nám pomůžete.“

„Opravdu si myslíte, že je zabilo Orciny?“ zeptal se druhý muž.

Skoncovali by se mnou, kdyby existovala byť jen možnost, že Orciny existuje, vynořuje se, a že pořád nebylo objeveno? Jeho obyvatelé chodí po ulicích, neviděni obyvateli Besźelu či Ul Qomy, kteří mají za to, že jsou to ti ze druhého města. Skrývají se jako knihy v knihovně.

„Co je?“ zeptala se žena s pohledem upřeným na mou tvář.

„Řekl jsem vám, co vím, a moc toho není. To Mahalia věděla, co se doopravdy děje, a Mahalia je mrtvá. Ale něco po sobě zanechala. Řekla o tom kamarádce. Řekla Jolandě, že si uvědomila pravdu, když se probírala poznámkami. Nikdy jsme nic takového nenašli. Ale já vím, jak pracovala. Já vím, kde jsou.“

Kapitola dvacátá čtvrtá

Ráno jsme vyšli z budovy – říkejme jí stanice; já a onen starší muž, Trans-g, a vtom jsem si uvědomil, že nevím, ve kterém městě jsme.

Většinu noci jsem probděl a sledoval záznamy výslechů, z Ul Qomy i z Besźelu. Besźelského pohraničníka a jakéhosi Ulqomana, okolojdoucích z obou měst, kteří nic nevěděli. „Lidé začali křičet…“ Motoristé, nad nimiž se prohnaly kulky.

„Corwiová,“ pronesl jsem, když se její tvář objevila na stěně.

„Tak kde je?“ Nějakým rozmarem nahrávacího zařízení její hlas zněl, jako by byla daleko. Byla naštvaná a musela se ovládat. „Do čeho se to šéfík, kurva, namočil? Jo, chtěl, abych mu pomohla dostat někoho na druhou stranu.“ To bylo všechno, co její besźelští tazatelé opakovaně prokázali. Vyhrožovali jí ztrátou zaměstnání. Nad tím se ušklíbala stejně jako Dhatt, ačkoli si dávala větší pozor, jak své opovržení vyjadřuje. Nic nevěděla.

Trans-g mi ukázali krátké záběry člověka vyslýchajícího Biszaju a Sarisku. Biszaja plakala. „Tohle na mě nijak nepůsobí,“ řekl jsem. „Je to jenom kruté.“

Nejzajímavější záznamy se týkaly Jorjavičových kumpánů z řad besźelských krajních nacionalistů. Poznal jsem několik, kteří se vyskytovali v Jorjavičově blízkosti. Na vyšetřovatele, *policzai*, upírali nasupené pohledy. Několik bylo ochotných vypovídat pouze v přítomnosti svých právníků. Výslech probíhal i po zlém; policista se naklonil přes stůl a udeřil jednoho z nich do tváře.

„Kurva!“ zařval krvácející muž. „Vždyť stojíme na stejný straně, vy zajebanci. Jste Beszáni, sakra, nejste ti zasraní Ulqomani a nejste ani ten zkurvenej Trans-g…“

Nacionalisté arogantně, neutrálně, nevraživě nebo často povolně a servilně popírali, že by o Jorjavičově akci cokoli věděli. „Vo týhle cizince jsem nikdy neslyšel, nikdy se vo ní nezmínil. Je to studentka?“ řekl jeden. „Děláme, co prospěje Beszelu, chápete? A nemusíte vědět proč. Ale…“ Muž, kterého jsme sledovali, si zoufale snažil vypomáhat rukama, gestikuloval ve snaze vyjádřit se, aniž by si na sebe ušil bič.

„My jsme vojáci, do prdele. Jako vy. Za Beszel. Takže když uslyšíte, že je třeba něco udělat, když dostanete pokyny, jako že je třeba někoho varovat, že se srocujou komouši, sjednocovatelé, zrádci, Ulqomani nebo ti hajzli, co jdou na ruku Trans-g, musí se něco podniknout, jasný? Ale vy víte proč. Neptáte se, ale chápete, že se to musí udělat, jako většinou. Ale já nevím, proč tahle Rodriguezová… Nevěřím, že to udělal, a jestli jako jo, ne –“ Vypadal vztekle. „Nevím proč.“

„Samozřejmě že mají kontakty na patřičných místech,“ řekl Trans-g, který se mnou hovořil. „Ale když máte rozlousknout něco takhle komplikovaného, napadá vás možnost, že Jorjavič třeba nebyl Ryzí občan. Nebo nejen to, a že reprezentoval i nějakou skrytější organizaci.“

„Možná nějaké skrytější místo,“ řekl jsem. „Měl jsem pocit, že dohlížíte na všechno.“

„Nikdo se nedopustil trans-g.“ Položil přede mě papíry. „Tohle jsou zjištění beszelských *policzai*, kteří prohledali Jorjavičův byt. Nic, co by ho spojovalo s něčím jako Orciny. Zítra odcházíme velmi brzy.“

„Jak jste tohle všechno sehnali?“ zeptal jsem se, když i se svými společníky vstal. Při odchodu se na mě díval s kamenným, drtivým výrazem ve tváři.

~ ~ ~

Vrátil se po krátké noci, tentokrát sám. Byl jsem na něho připravený.

Zamával jsem papíry. „Budeme-li předpokládat, že mí kolegové odvedli dobrou práci, nic tu není. Občas přijde několik plateb, ale nic moc, může to být cokoliv. Před několika roky složil zkoušku, mohl překračovat hranici – to zase není tak neobvyklé, i když s jeho politickým zaměřením…“ Pokrčil jsem rameny. „Příspěvky, police na knihy, společníci, flastr z armády, zápis v trestním rejstříku, oblíbené fleky, tohle všechno ho vykresluje jako tuctového násilnického nacionalistu.“

„Trans-g ho sledoval. Jako všechny opozičníky. Nezaznamenali jsme žádnou stopu po nezvyklých vazbách.“

„Myslíte s Orciny.“

„Žádnou stopu.“

Konečně mě vyvedl z místnosti. Chodba byla opatřena stejným strupovitým nátěrem, ošlapaným bezbarvým kobercem a táhla se podél ní řada dveří. Slyšel jsem kroky jiných lidí, a když jsme zabočili na schodiště, prošla kolem nás jakási žena, jež na mého společníka zběžně kývla. Potom nás minul jeden muž a pak jsme se ocitli v hale s několika dalšími lidmi. To, co měli na sobě, by bylo povoleno v Besźelu i v Ul Qomě.

Slyšel jsem rozhovory v obou jazycích i v jakési třetí řeči, křížené či starobylé verzi, v níž se oba snoubily. Slyšel jsem klapot psacího stroje. Ani v nejmenším mě nenapadlo, že bych vyrazil nebo svého společníka napadl a pokusil se o útěk. To připouštím. Nespouštěli ze mě oči.

Na stěnách kanceláře, kolem níž jsme prošli, visely korkové nástěnky poseté poznámkami, police plné spisů. Žena vytrhávala papír z tiskárny. Zvonil telefon.

„Pojďte,“ pobízel mě muž. „Říkal jste, že víte, kde se skrývá pravda.“

Stanuli jsme před dvojitými dveřmi, dveřmi ven. Prošli jsme jimi a právě tehdy, když mě pozřelo světlo, jsem si uvědomil, že nevím, ve kterém městě jsem.

~ ~ ~

Po panice z prolnutí jsem si uvědomil, že musíme být v Ul Qomě: tam se nacházel cíl naší cesty. Následoval jsem svého společníka ulicí.

Zhluboka jsem dýchal. Bylo rušné ráno, zatažené, ale bez deště, hlučné a nespoutané. Studené: chladem jsem dokonce zalapal po dechu. Byl jsem příjemně dezorientovaný všemi těmi lidmi venku, pohybem Ulqomanů v kabátech, rachotem aut pomalu se šinoucích touhle z větší části pěší ulicí, křikem obchodníčků, prodavačů oděvů, knih a jídla. Všechno ostatní jsem neviděl. Nad námi se ozvalo hučení lan, když se jeden z ulqomských statů zazmítal ve větru.

„Nemusím vám říkat, abyste nikam neutíkal," řekl muž. „Nemusím vám připomínat, abyste nekřičel. Víte, že vás můžu zastavit. A víte, že nejsem jediný, kdo na vás dohlíží. Jste v Trans-g. Říkejte mi Ašile."

„Moje jméno znáte."

„Dokud budeme spolu, jste Tya."

Tya, jako Ašil, nebyla tradiční besźelská ani ulqomská jména, a mohla být dost dobře oběma. Ašil se mnou přešel nádvoří pod fasádami s postavami a zvony, obrazovkami s informacemi z akciových trhů. Netušil jsem, kde se nacházíme.

„Máte hlad," řekl Ašil.

„Můžu počkat." Nasměroval mě do boční uličky, další protínající se boční uličky, kde se v ulqomských stáncích u supermarketu nabízelo software a nejrůznější cetky. Chytil mě za ruku a vedl mě a já najednou zaváhal, protože na dohled nebylo žádné jídlo, s výjimkou stánků – a tehdy jsem sebou trochu cukl – s knedlíky a houskami, které však stály v Besźelu.

Snažil jsem se je nevidět, ale bylo jasné, že naším cílem je právě tenhle zdroj vůně, kterou jsem svědomitě necítil. „Běžte," řekl a provedl mě blánou mezi městy; zvedl jsem nohu v Ul Qomě a opět ji položil v Besźelu, kde se nabízela snídaně.

Za námi byla Ulqomanka s punkerským malinovým čírem; za úplatu poskytovala odblokování mobilů. Překvapeně vzhlédla, pak se v ohromení zarazila a nakonec jsem si všiml, jak nás rychle přestala vidět, když Ašil v Besźelu objednal jídlo.

Platil beszmarkami. Vložil mi do ruky papírový talíř, zavedl mě zpátky přes cestu do supermarketu. Ten stál v Ul Qomě. Za dináry koupil krabici pomerančového džusu a podal mi ji.

Držel jsem jídlo i pití. Pak se se mnou ubíral středem prolínající se ulice.

Připadalo mi, že se mi v jakoby prudkém hitchockovském záběru, jakýmsi uskokem při nájezdu kamerového vozíku a posunutím hloubky pole, rozklížil zrak, ulice se prodloužila a změnilo se její ohnisko. Všechno, co jsem dosud neviděl, znenadání přeskočilo do velkého detailu.

Daly o sobě vědět zvuky a vůně: besźelský povyk; zvonění jeho hodinových věží; břinkání a typické kovové dunění tramvají; zápach komínů; staré pachy; přihnaly se v jedné vlně s kořením a ilitánským řevem Ul Qomy, rachocením miliční helikoptéry, túrováním německých aut. Barvy ulqomského světla a vystaveného plastového zboží už nevymazávaly okrové odstíny a kámen jejího souseda, mého města.

„Kde jste?“ zeptal se Ašil. Mluvil tak, abych ho slyšel jenom já.

„Já…“

„Jste v Besźelu, nebo Ul Qomě?“

„… Ani v jednom. Jsem v Trans-g.“

„Jste tu se mnou.“ Procházeli jsme prolínajícími se ranními zástupy. „V Trans-g. Nikdo neví, jestli vás vidí nebo nevidí. Nešourejte se tak. Nejste v jednom ani druhém: jste v obou.“

Poplácal mě po hrudi. „Dýchejte.“

~ ~ ~

Jeli jsme metrem v Ul Qomě, kde jsem nehybně seděl, jako by na mně jako pavučiny ulpívaly zbytky Besźelu a měly vyděsit spolucestující, vystoupili jsme a pokračovali tramvají v Besźelu, a to bylo příjemné – klamně –, jako bych byl zpátky doma. Pěšky jsme procházeli oběma městy. Dojem besźelské důvěrnosti záhy ustoupil jakési silnější odcizenosti. Zastavili jsme u skleněného a ocelového průčelí knihovny Ulqomské univerzity.

„Co byste dělal, kdybych vyrazil na útěk?“ zeptal jsem se. Nic neřekl.

Ašil vyňal jakousi nenápadnou koženou složku a ukázal vrátnému pečeť Trans-g. Muž na ni několik vteřin zíral a pak vyskočil.

„Panebože," vydechl. Byl to přistěhovalec, podle jeho ilitánštiny nejspíš z Turecka, ale už ve městě pobýval dostatečně dlouho, aby pochopil, co právě spatřil. „Já, vy, co pro vás můžu…?" Ašil ukázal zpátky na jeho židli a pokračoval v chůzi.

Knihovna byla novější než její besźelská sestřenice. „Nebude mít žádnou signaturu," řekl Ašil.

„O to jde," opáčil jsem. Zadívali jsme se na schéma a jeho popisky. Dějiny Besźelu a Ul Qomy, v seznamu uváděné důsledně odděleně, ale na policích v těsné blízkosti, byly ve čtvrtém patře. Studenti ve čtecích boxech upírali na Ašila zaujaté pohledy, čišela z něho autorita, kterou nepoznali u svých rodičů ani učitelů.

Řada titulů, před nimiž jsme stanuli, nebyla přeložena a byla k dispozici jen v původní angličtině nebo francouzštině. *The Secrets of the Precursor Age; The Literal and the Littoral: Besźel, Ul Qoma and Maritime Semiotics.* Několik minut jsme se jimi probírali – polic tu byla spousta. To, co jsem hledal a nakonec na předposlední polici tři řady od hlavní chodby našel, když jsem se protlačil kolem jednoho zmateného studentíka, jako bych tu byl já uznávaná autorita, byla kniha lišící se od ostatních prázdným místem v dolní části hřbetu, kde ji nezdobilo označení kategorie.

„Tady." Stejné vydání, jaké jsem měl i já. Stejná psychedelická ilustrace ve stylu otevřených dveří vnímání, dlouhovlasý muž kráčející ulicí zkombinovanou ze dvou různých (a smyšlených) architektonických slohů, z jejichž stínů vykukovaly oči. Otevřel jsem ji před Ašilem. *Mezi městem a městem.* Značně ohmataná.

„Pokud je to všechno pravda," řekl jsem potichu, „potom nás sledují. Vás i mě, v tomto okamžiku." Ukázal jsem na jeden pár očí na obálce.

Zalistoval jsem knihou. Inkoustové mžitky; na většině stránek se skvěly červené, černé a modré poznámky vyvedené drobným písmem. Mahalia psala perem s extra tenkým hrotem a její poznámky připomínaly rozcuchané vlasy, roky anotací okultní disertace. Ohlédl jsem se a Ašil učinil totéž. Nikde nikdo.

Ne, četli jsme její rukopis. *ALE VŮBEC NE*, a *VÁŽNĚ? SROV. FARRIS A DALŠÍ*, a *ŠÍLENSTVU! BLBOST!!!* a tak dále. Ašil ode mě knihu převzal.

„Nikdo nerozuměl Orciny líp než ona," řekl jsem. „Tady uchovávala pravdu."

Kapitola dvacátá pátá

„Oba se snaží zjistit, co se s vámi stalo," řekl Ašil. „Corwiová i Dhatt."

„Co jste jim řekli?"

Pohled. *My s nimi rozhodně nemluvíme.* Toho večera mi donesl barevné kopie, dokonce svázané, všech stránek, i vnitřního a vnějšího přebalu, Mahaliina ulqomského výtisku *Mezi.* Tohle byl její poznámkový sešit. S vynaložením jistého úsilí a pozornosti jsem dokázal sledovat konkrétní myšlenkovou nit táhnoucí se na každé straně, sledoval jsem postupně všechny její výklady.

Toho večera se se mnou Ašil procházel v dvouměstí. Smělé plochy a křivky ulqomské byzantnosti vyčnívaly kolem nízkých středo-kontinentálních a středně-historických cihlových staveb v Besźelu, basreliéfů žen v šátcích a dělostřelců, besźelské dušené jídlo a tmavé chleby se zatuchle mísily s horkými vůněmi Ul Qomy, barvy světla a látek obestíraly šedé a čedičové tóny, zvuky byly zároveň přerývané, nepřízvučně-staccatově-vlnité *a* hrdelně polykavé. Bytí v obou městech přešlo od bytí v Besźelu-Ul-Qomě k bytí ve třetím městě, tom nikde-obouměstí, onom Trans-g.

Všichni, v obou městech, mi připadali strnulí. Oběma prolínajícími se městy jsme se nevrátili do administrativní budovy, kde jsem se probudil – jak jsem zpětně zjistil, nacházela se na Rusaj Bej v Ul Qomě či Tušas-Prospekta v Besźelu –, ale do jiného, poměrně elegantního bytového komplexu s domovnickou služebnou, nedaleko od onoho většího ústředí. V nejvyšším patře se místnosti táhly snad přes dvě či tři budovy a v jejich spleti se objevovali Trans-

g. Byly tam anonymní pokoje, kuchyně, pracovny, zastarale vyhlížející počítače, telefony, zamčené skříňky. Strozí muži a ženy.

S tím, jak obě města srostla, otevřela se mezi nimi místa, prostory, nebo na ně nikdo neuplatnil nárok, nebo byla oněmi spornými *dissensi*. V nich existoval Trans-g.

„Co když vás někdo vykrade? Nestává se to?“

„Občas ano.“

„Pak…“

„Pak se zloděj ocitne v Trans-g a je náš.“

Ženy a muži měli i nadále napilno, vedli rozhovory přelévající se mezi besźštinou, ilitánštinou a tou třetí řečí. Ve fádní místnosti, do níž mě Ašil uvedl, byly na oknech mříže a někde se určitě ukrývala další kamera. Součástí ubikace byl i záchod. Nikam neodcházel. Přidali se k nám další dva či tři Trans-g.

„Jen se na to podívejte,“ řekl jsem. „Jste důkazem, že tohle všechno může být skutečné.“ Intersticialita, kvůli níž připadlo Orciny většině obyvatel Besźelu a Ul Qomy tak absurdní, byla nejenže možná, ale i nevyhnutelná. Proč Trans-g nevěřil, že v tak malé mezeře může vzkvétat život? Ona úzkost teď působila jako něco ve smyslu *Nikdy jsme je nespatřili*, a to bylo něco velmi odlišného.

„Není to možné,“ řekl Ašil.

„Zeptejte se svých nadřízených. Zeptejte se mocností. Já nevím.“ Jaké jiné, vyšší či nižší mocnosti, v Trans-g existovaly? „Víte, že nás něco sleduje. Nebo že Mahalii, Jolandu, Bowdena, někde něco sledovalo.“

„Střelce nic s ničím nespojuje,“ ozval se jeden z přítomných ilitánsky.

„Dobře.“ Pokrčil jsem rameny. Odpovídal jsem besźsky. „Takže to byl takový nahodilý pravičák, který měl prostě štěstí jako hrom. Když říkáte. Nebo si třeba myslíte, že tohle dělají vehnanci?“ zeptal jsem se. Nikdo z nich existenci bájných parazitujících intersticiálních uprchlíků nepopřel. „Využívali Mahalii, a když skončili, zabili ji. Jolandu zabili přesně takovým způsobem, abyste po nich nemohli jít. Jako by se ze všeho v Besźelu, Ul Qomě nebo všude jinde nejvíc báli Trans-g.“

„Ale podívejte, co jste udělal vy,“ ukázala na mě jedna žena.

„Dopustil jsem se trans-g?“ Poskytl jsem jim vodítko k tomu, co byla tahle válka zač. „Ano. Co Mahalia věděla? Přišla na něco v souvislosti s tím, co plánovali. Zabili ji.“ Oknem mě osvětlovaly překrývající se odlesky ulqomské a besźelské noci. Upozornil jsem na tuhle skutečnost své stále početnější trans-g obecenstvo, které mě sledovalo se strnulými sovími výrazy ve tvářích.

Na noc mě zamkli. Četl jsem si Mahaliiny poznámky. Rozeznával jsem v nich jednotlivé fáze, ty se však neodehrávaly ve stránkové chronologii – všechny komentáře tvořily vrstvy, palimpsest vyvíjející se interpretace. Stával se ze mě archeolog.

Zpočátku, v nejhlubších vrstvách poznámek, byl její rukopis pečlivější, zápisky byly delší a úhlednější, obsahovaly víc odkazů na jiné autory a na její vlastní práce. S ohledem na její idiolekt a nekonvenční zkratky jsem si však nemohl být příliš jistý. Stránku po stránce jsem se tyhle rané myšlenky snažil číst a přepisovat. Většinou jsem v nich odhaloval vztek.

Cítil jsem něco rozprostírajícího se nad nočními ulicemi. Chtěl jsem mluvit s lidmi, které jsem znal v Besźelu nebo v Ul Qomě, ale mohl jsem se jenom dívat.

Ať už v útrobách Trans-g čekali jacíkoli neviditelní šéfové, pokud tam tedy byli, následujícího rána pro mě opět přišel Ašil a zastihl mě, jak se pořád probírám poznámkami. Zavedl mě do kanceláře na druhém konci chodby. Představil jsem si, že bych mu utekl – připadalo mi, že mě nikdo nesleduje. Ale zastavili by mě. A jestli ne, kam bych se jako uprchlík štvaný mezi městy vydal?

Ve stísněné místnosti sedělo, stálo nebo se opíralo o hrany stolů asi dvanáct Trans-g; potichu si něco mumlali dvěma nebo třemi jazyky. O něčem debatovali. Proč se mi takhle ukazovali?

„… Gašarian říká, že ne, právě volal…“

„A co Susur-Strász? Neříkalo se něco…?“

„Ano, ale o všech se ví.“

Byl jsem svědkem krizového zasedání. Šeptali do telefonů, rychle odškrtávali věci na seznamech. Ašil mi řekl: „Věci se daly do pohybu.“ Přicházeli další lidé a zapojovali se do hovoru.

„Co teď?“ Tahle otázka, kterou pronesla mladá žena v šátku provdané besźelské ženy z tradiční rodiny, patřila mně, vězni,

odsouzenému, poradci. Poznával jsem ji ze včerejška. Místností se přelila vlna ticha, která po sobě zanechala sama sebe, a všichni na mě upřeli oči.

„Povězte mi ještě jednou, kdy asi byla Mahalia unesena," požádala.

„Snažíte se sevřít, obklíčit Orciny?" zeptal jsem se. Nemohl jsem jí nic napovědět, ačkoli jsem cítil, že něco mám na dosah ruky.

Pokračovali ve svých rychlých výměnách s použitím všelijakých zkratek a slangu, které mi nic neříkaly, ale bylo mi jasné, že se spolu o něčem dohadují, a snažil jsem se tomu porozumět – byla to strategie, otázka směrování. Každý v místnosti pravidelně potichu pronesl něco jakoby definitivního, načež se odmlčel a zvedl nebo nezvedl ruku a rozhlédl se, aby spočítal, kolik lidí udělalo to či ono.

„Musíme pochopit, co nás do téhle situace dostalo," prohlásil Ašil. „Co byste udělal, abyste zjistil, co Mahalia věděla?" Jeho druzi byli čím dál rozrušenější, skákali si do řeči. Vzpomněl jsem si na Jarise a Jolandu, jak mluvili o vzteku, který Mahalia ke konci cítila. Prudce jsem se na židli narovnal.

„Co se děje?" zeptal se Ašil.

„Musíme se vydat na naleziště," řekl jsem. Zadíval se na mě.

„Jsem ochotný jít s Tyou," řekl Ašil. „Vezmu ho tam." Tři čtvrtiny přítomných rychle zvedly ruce.

„Já svůj názor na něho už řekla," utrousila žena v šátku, která ruku nezvedla.

„Slyšel jsem," opáčil Ašil. „Ale." Pokynul jí, aby se rozhlédla. Ostatní ji přehlasovali.

Odešel jsem s Ašilem. Bylo to venku na ulicích, cosi tíživého.

„Cítíte to?" zeptal jsem se. Dokonce přikývl. „Potřebuju… můžu zavolat Dhattovi?"

„Ne. Je pořád na dovolené. A jestli se s ním uvidíte…"

„Tak co?"

„Jste v Trans-g. Snadnější pro něho bude, když ho necháte na pokoji. Lidi, které znáte, uvidíte. Nekomplikujte jim život. Potřebují vědět, kde jste."

„Bowden…"

„Na toho dohlíží milice. Kvůli jeho ochraně. Nikdo v Besźelu nebo Ul Qomě nemůže mezi Jorjavičem a jím vysledovat žádnou spojitost. Ten, kdo se ho pokusil zabít…“

„To jako pořád tvrdíme, že to není Orciny? Žádné Orciny neexistuje?“

„… by se o to mohl pokusit ještě jednou. Vůdci Ryzích občanů mají kontakt na *policzai.* Ale jestli Jorjavič a kdokoli jiný z jejich příslušníků tvořili nějakou tajnou buňku, nejspíš to nevědí. Štve je to. Viděl jste ten záznam.“

„Kde teď jsme? Kudy se jde na to naleziště?“

~ ~ ~

Ubírali jsme se dechberoucí trans-g trasou klikatící se mezi oběma městy, zanechávali za sebou tunel Trans-g v podobě naší cesty. Přemýšlel jsem, kde si nese jakou zbraň.

Hlídač u brány v Bol Je’anu mě poznal a věnoval mi úsměv, který mu záhy ztuhl na rtech. Asi se doslechl, že jsem nezvěstný.

„Akademikům se vyhneme, nebudeme se na nic ptát studentů,“ rozhodl Ašil. „Chápete, že jsme sem přišli prozkoumat pozadí a okolnosti vašeho trans-g.“ Stal jsem se vyšetřovatelem vlastního zločinu.

„Bylo by snazší, kdybychom si mohli promluvit s Nancyovou…“

„Žádný akademik, žádní studenti. Spusťte. Víte, kdo jsem?“ To už patřilo hlídači.

Vydali jsme se k Buidzemu, který zůstal stát ve své pracovně zády ke stěně a hleděl na nás: na Ašila s obrovským a nelíčeným strachem, na mě se strachem prostoupeným spíše zmatkem: *můžu mluvit o tom, o čem jsme se bavili předtím?* Viděl jsem, jak přemýšlí: *kdo to je?* Ašil nás oba navedl do zadní části místnůstky, kde našel sloupec stínu.

„Já trans-g nespáchal,“ nepřestával šeptat Buidze.

„Zavdáváte důvod k vyšetřování?“ zeptal se Ašil.

„Vaším úkolem je znemožnit pronášení věcí,“ dodal jsem. Buidze přikývl. Co jsem byl zač? To nevěděl on ani já. „Jak se to daří?“

„Do světla… Prosím vás. Ty děti by to mohly dělat, jenom kdyby si do kapsy vsunuly nějaký suvenýr ještě těsně u země, než ho někdo

stačí zkatalogizovat, a to stejně dělat nemůžou, protože každého při odchodu z naleziště šacujeme. Tyhle věci by ostatně nikdo prodat nemohl. Jak jsem říkal, studenti se tady v areálu procházejí a dopouštět trans-g by se mohli, když zůstanou nehnutě stát. Co s tím ale můžeme dělat? Dokázat se to nedá. To ale neznamená, že jsou zloději.“

„Jolanda řekla, že člověk může něco ukradnout, aniž to vůbec ví,“ poznamenal jsem k Ašilovi. „Co se vám ztratilo?“ zeptal jsem se Buidzeho.

„Nic!“

Zavedl nás do skladiště nalezených předmětů a mohl se přetrhnout, aby nám pomohl. Cestou si nás všimli dva studenti, kteří mi byli povědomí, zastavili se, něco se jim nezdálo na Ašilově chůzi, kterou jsem napodoboval, a vycouvali. Stanuli jsme před skříňkami, kde byly uloženy nejnovější očištěné nálezy, u přihrádek plných nesmírně různorodých pozůstatků z Předvěku, zázračné a zatvrzele záhadné hromady lahví, mechanických modelů sluneční soustavy, hlavic seker, pergamenových útržků.

„Sem se věci ukládají. Člověk, který má daný večer službu, se stará o to, aby sem každý odevzdal všechno, co našel, zamkne to tu, odevzdá klíč. Ven se dostane až po prošacování. Lidi nám kvůli tomu ani nenadávají, vědí, že tak už to tu prostě chodí.“

Vybídl jsem Buidzeho, aby skříňku otevřel. Nahlédl jsem do sbírky; každý kus pohodlně usazený ve svém příbytku, svém kusu polystyrenu, v příslušné přihrádce. Horní zásuvky ještě nebyly zaplněné. Dolní už ano. Některé křehčí artefakty byly zabaleny do nežmolkující látky, v níž nebyly vidět. Otevíral jsem přihrádky jednu po druhé a prohlížel si urovnané nálezy. Ašil se ke mně postavil a nahlédl do poslední, jako by to byl šálek čaje, jako by tyhle předměty byly lístky, v nichž by se dala přečíst budoucnost.

„U koho každou noc zůstanou klíče?“ zeptal se.

„U mě, záleží na dni.“ Buidzeho strach z nás už opouštěl, ale pořád jsem nevěřil, že by nám dokázal zalhat. „Na koho to vyjde. Není to důležité. Občas to udělá každý. Mívá je ten, kdo zrovna pracuje dlouho do večera. Rozpis sice existuje, ale neustále ho ignorují…“

„Když klíče vrátí ochrance, jdou pryč?“

„Ano.“

„Hned?“

„Ano, obvykle. Možná si ještě zajdou do pracovny, projdou se po areálu, ale obvykle se tu nezdržují.“

„Po areálu?“

„Je to park. Je to tu… hezké.“ Bezradně pokrčil rameny. „Ale nevede odsud žádná cesta, po pár metrech se mění v alterprostor, musejí se vrátit tudy. Každého při odchodu šacujeme.“

„Kdy to tu naposledy zamykala Mahalia?“

„Bylo to mockrát. Už nevím…“

„Myslím naposledy.“

„… Tu noc, co zmizela,“ řekl nakonec.

„Dejte mi seznam lidí, kteří tady tu kterou noc zamykali.“

„To nemůžu! Seznam se sice, jak jsem říkal, vede, ale v polovině případů si navzájem prokazují laskavosti…“

Otevřel jsem nejspodnější zásuvky. Mezi drobnými neumělými figurkami, složitými předvěkými faly a starobylými pipetami byly ty nejkřehčí kousky zabaleny v látce. Jemně jsem po nich přejel konečky prstů.

„Tyhle jsou staré,“ řekl Buidze, který ze mě nespouštěl oči. „Byly vykopány už před dlouhými roky.“

„Vidím,“ odpověděl jsem, zatímco jsem si četl štítky. Na světlo byly vyneseny v prvních fázích archeologického výzkumu. Otočil jsem se, když jsem uslyšel, jak dovnitř vstoupila profesorka Nancyová. Zarazila se, upřela oči na Ašila, na mě. Otevřela ústa. V Ul Qomě žila už řadu let, byla zvyklá vnímat všechny její specifičnosti. Poznala, co má před očima. „Paní profesorko,“ oslovil jsem ji. Přikývla. Dívala se na Ašila a on na ni. Znovu přikývla a vycouvala.

„Když měla klíče na starosti Mahalia, chodila se ještě projít po tom, co tu zamkla?“ zeptal jsem se. Buidze vyjeveně pokrčil rameny. „Nabízela se, že tu zamkne, i když zrovna nebyla na řadě. Nejednou.“ Všechny drobné předměty byly uložené ve svých látkou vystlaných hnízdech. Nepřehraboval jsem se v nich, ale, jak jsem se domníval, poměrně lhostejně jsem zašátral v zadní části zásuvky.

Buidze přešlapoval, ale neodvažoval se mi nic vytknout. Ve třetí zásuvce zdola, mezi věcmi vykopanými před více než rokem, se jeden zabalený kus podvolil tlaku mých prstů způsobem, který se mi příliš nezdál. „Musíte mít rukavice," řekl Buidze.

Rozbalil jsem látku a uvnitř našel noviny, ve zmuchlaném papíru se nacházel kousek dřeva posetý zbytky barvy, s ještě patrnými stopami po šroubcích, kterými byl někde upevněn. Nebyl ani starý, ani vyřezávaný; byl to úlomek dveří, absolutně nic cenného.

Buidze vytřeštil oči. Dřívko jsem zvedl. „Ze které dynastie to je?" zeptal jsem se.

„Ne," varoval mě Ašil. Vyšel za mnou ven. Buidze přišel za námi.

„Jsem Mahalia," řekl jsem. „Právě jsem zamkla. Právě jsem se dobrovolně nabídla, že zamknu, i když je na řadě někdo jiný. Teď se trochu projdu."

Vyvedl jsem je na volné prostranství, minuli jsme pečlivě rozvrstvenou jámu, z níž se na nás udiveně zadívali studenti, a pokračovali jsme mezi haldy hlíny, kde se vršily hromady historie, a dál ven z brány, kterou se dalo projít na univerzitní průkaz a kterou nám otevřeli kvůli tomu, kde a co jsme byli, kterou jsme zapřeli a nechali otevřenou. Vyšli jsme do parku. Takhle blízko vykopávek si onen prostor své jméno ještě nezasloužil, ale přesto tu bylo křoví a pár stromů, mezi nimiž se klikatily pěšiny. Bylo vidět několik Ulqomanů, ale žádný nebyl příliš blízko. Mezi nalezištěm a hlavní částí ulqomského parku se netáhla nepřerušovaná Ul Qoma; pronikal mezi ně Besźel.

Na okraji prostranství jsme viděli další postavy, Besźany usazené na kamení nebo u prolínajícího se rybníku. Park byl v Besźelu jen z malé části, několik metrů na okraji vegetace, potok protínající stezky a křoviny, malý pás totality, který přetínal obě ulqomské partie. Mapy dávaly chodcům jasně na srozuměnou, kam se můžou vydávat. Právě tady, v prolínající se zóně, mohli skandálně stávat studenti, na dotek cizí mocnosti, v pornografii oddělení.

„Trans-g tyhle hranice sleduje," sděloval mi Ašil. „Jsou tu kamery. Spatřili bychom každého, kdo vstoupí do Besźelu a zároveň tudy nevyšel."

Buidze se držel zpátky. Ašil mluvil, aby nás velitel neslyšel. Buidze se nás snažil nepozorovat. Přecházel jsem sem a tam.

„Orciny…“ řekl jsem. V Ul Qomě sem či odsud vedla pouze cesta zpátky přes bolje’anské naleziště. „*Dissensi*? Blbost. Takhle nic nedodávala. Dělala tohle. Viděl jste *Velký útěk*?“ Přešel jsem k okraji prolínající se zóny, kde Ul Qoma na několik metrů končila. Samozřejmě jsem byl teď v Trans-g, kdybych chtěl, mohl jsem vstoupit do Besźelu, ale zastavil jsem se, jako bych byl jenom v Ul Qomě. Došel jsem na hranici místa, které sdílela s Besźelem, kde Besźel nakrátko přecházel do totality a odděloval ji od zbytku Ul Qomy. Dal jsem si pozor, aby se na mě Ašil díval. Předvedl jsem, že si dávám kus dřeva do kapsy, ale ve skutečnosti si ho zasouvám pod opasek, do nohavice. „Díra v kalhotách.“

Udělal jsem několik kroků v prolínající se oblasti a dřevo, naštěstí bez třísek, si spustil po noze. Jakmile spadlo, zastavil jsem se. Stál jsem a tvářil se, že se rozhlížím po obzoru, pak jsem jemně pohnul chodidly, nechal ho dopadnout na zem, kde jsem ho přišlápl a jemně zahrnul zbytky rostlin a hlínou. Když jsem bez ohlédnutí odešel, z dřeva byla nevýrazná silueta, prakticky neviditelná, pokud člověk nevěděl, že tam leží.

„Jakmile odejde, někdo v Besźelu – nebo někdo, kdo vypadá jako někdo z Besźelu, abyste si neměli čeho všimnout –, přijde na její místo,“ vysvětloval jsem. „Postaví se sem a kouká na oblohu. Jen tak přešlapuje. Něco odhrne. Na okamžik se posadí na kámen, dotkne se země, vloží si něco do kapsy.

Mahalia nebrala čerstvé věci, protože ty byly uložené teprve nedávno a někdo by si toho všiml. Zatímco zamyká, protože to chvilku trvá, otevírá *staré* zásuvky.“

„Co vybírá?“

„Třeba nic, bere věci nahodile. Třeba se drží nějakých pokynů. V Bol Je’anu je každý večer šacují, tak proč by si mysleli, že někdo něco krade? Nikdy u sebe nic neměla. Věc ležela tady v prolnutí.“

„Kam si pro ni někdo přišel. Přes Besźel.“ Otočil jsem se pomalu na všechny strany. „Nemáte pocit, že vás někdo pozoruje?“ zeptal se Ašil.

„Vy ano?“

Velmi dlouhé ticho. „Nevím.“

„Orciny.“ Znovu jsem se otočil. „Už mě to unavuje.“ Stál jsem. „Vážně.“ Otočil jsem se. „Je to vyčerpávající.“

„Co si myslíte?“ pokračoval Ašil.

Z lesíku se ozval pes a přinutil nás vzhlédnout. Byl v Besźelu. Už jsem se ho chystal přestat slyšet, ale to jsem samozřejmě nemusel.

Byl to labrador, přátelské tmavé zvíře, které s čenicháním vyběhlo z podrostu a přiběhlo k nám. Ašil k němu natáhl ruku. Pak se vynořil jeho majitel, usmál se, zarazil se, rozpačitě odvrátil hlavu a zavolal psa k sobě. Zvíře uposlechlo, ale ještě se na nás otočilo. Muž se snažil nevidět, ale přesto si ještě jeden pohled neodpustil, protože se nejspíš divil, proč se odvažujeme hrát si se psem v tak nestabilním městském prostředí. Když se mu Ašil podíval do očí, muž hned odvrátil hlavu. Určitě byl schopný poznat kde, a tudíž i kdo, jsme.

~ ~ ~

Podle katalogu dřevěný kus nahradil mosazný tubus obsahující převodový mechanismus zaseknutý už dlouhá staletí. Chyběly i další tři věci, všechny z počátečních dob vykopávek, všechny vyjmuté z obalů, všechny vyměněné za smotky papíru, kamení, nohu panenky. Šlo o pozůstatky zakonzervovaného humřího klepeta, v němž se ukrýval jakýsi předpotopní hodinový strojek; zrezivělý mechanismus připomínající droboučký sextant; hrst hřebíků a šroubků.

V oné periferní zóně jsme prohledali terén. Našli jsme výmoly, různá vydřená místa a zbytky podzimních květin, ale žádné zahrabané poklady nevyčíslitelné ceny z Předvěku. Ty už dávno někdo posbíral. Prodat je nebylo možné.

„Tím se tu někdo dopustil trans-g,“ řekl jsem. „Ať už se ti Orciňané vzali odkudkoli, ty věci v Ul Qomě posbírat nemohli, takže to bylo z Besźelu. I když v jejich pojetí třeba nikdy neopustili Orciny. Pro většinu lidí však platí, že uloženy byly v Ul Qomě a vyzvednuty v Besźelu, takže se jedná o jasný trans-g.“

~ ~ ~

Ašil cestou zpátky někomu zavolal, a když jsme dorazili na ústředí, Trans-g se hašteřili a svým rychlým nevázaným způsobem

hlasovali o záležitostech, které mi nic neříkaly. Uprostřed téhle zvláštní debaty vstupovali do místnosti, volali z mobilů, chvatně se přerušovali. Panovala tam tíživá atmosféra, v typicky nevýrazném trans-g stylu.

Přicházela hlášení z obou měst, k nimž přidávali další informace lidé s telefony u uší, kteří předávali vzkazy od jiných Trans-g. „Buďte všichni ve střehu," opakoval Ašil. „Začíná to."

Báli se střel do hlavy a trans-g přepadení a vražd. Počet drobných trans-g narůstal. Trans-g byli všude, kde být mohli, ale docházelo ke spoustě přestupků, které jim unikly. Někdo říkal, že se na stěnách Ul Qomy objevují graffiti ve stylu připomínajícím beszélské umělce.

„Už dlouho to nebylo takhle špatné," šeptal mi Ašil na vysvětlenou, zatímco kolem nás pokračovala debata. „To je Raina. Je v tomhle neúprosná."

„Samun si myslí, že už jen zmínka o Orciny znamená vyklízení pozic."

„Byon si to nemyslí."

„Musíme být připravení," řekl hlavní mluvčí. „Na něco jsme narazili."

„To Mahalia, my ne," podotkl Ašil.

„Dobře, tak ona. Kdo ví, kdy se stane, co se má stát? Tápeme, víme, že se přiblížila válka, ale nevidíme, kam máme zacílit."

„Tohle je na mě moc," řekl jsem potichu Ašilovi.

Zavedl mě zpátky do místnosti. Když mi došlo, že mě zamyká, nesouhlasně jsem se rozkřičel. „Musíš si zapamatovat, proč tu jsi."

Seděl jsem na posteli a snažil se číst Mahaliiny poznámky novým způsobem. Nesnažil jsem se sledovat nit jednoho konkrétního zápisu, charakter konkrétního období jejího studia, rekonstruovat myšlenkovou sekvenci. Místo toho jsem četl všechny zápisky na jedné stránce, léta názorů na jednom místě. Původně jsem se snažil být archeologem jejích poznámek, který v nich odděluje jednotlivé vrstvy. Teď jsem každou stranu četl mimo časový rámec, aniž bych vnímal chronologii, jako polemiku samu o sobě.

Na vnitřní straně zadní obálky jsem mezi vrstvami rozlícené teorie četl velká písmena napsaná přes dřívější malá *ALE SROV SHERMAN*. Odsud vedla spojnice k polemice na protější stránce:

ROSEN NAOPAK TVRDÍ. Tahle jména mi byla povědomá z dřívějšího bádání. Vrátil jsem se o několik stránek nazpět. Stejným perem a pozdějším chvatným rukopisem tam stálo v těsném sousedství s jedním předchozím tvrzením: *NE – ROSEN, VJINIČ.*

Tvrzení překryté kritikou, další a další věty zakončené vykřičníky. *NE,* odkaz spojující slovo nikoli s původním tištěným textem, ale s poznámkou, s jejími vlastními staršími nadšenými poznámkami. Polemika se sebou. *K ČEMU ZKOUŠKA? KDO?*

„Haló!“ vykřikl jsem. Nevěděl jsem, kde mají kameru. „Hej, Ašile. Sežeňte Ašila.“ Nepřestal jsem hulákat, dokud nepřišel. „Potřebuju na internet.“

Vzal mě do počítačové pracovny, k čemusi, co vypadalo jako 486 nebo něco podobně zastaralého, s operačním systémem, který jsem nepoznával, jakési provizorní imitaci Windows, ale procesor a připojení byly rychlé. Byli jsme v pracovně s několika dalšími lidmi. Zatímco jsem psal, Ašil mi stál za zády. Sledoval, kde pátrám, a zároveň dával pozor, abych nikomu nenapsal mail.

„Běž, kam potřebuješ,“ řekl mi Ašil a opravdu. Na placených stránkách chráněných hesly stačilo zmáčknout AKTUALIZOVAT, a byl jsem uvnitř.

„Co to tu máte za připojení?“ Neočekával jsem a taky nedostal žádnou odpověď. Hledal jsem slova: „Sherman“, „Rosen“, „Vjinič“. Na diskusních fórech, která jsem nedávno navštívil, byli tito tři autoři terčem nesmlouvavých urážek. „Podívejte.“

Sehnal jsem názvy jejich klíčových děl, projel přehled na Amazonu, abych získal rámcovou představu o jejich tezích. Trvalo mi to několik minut. Potom jsem se na židli opřel.

„Podívejte. *Jen se podívejte.* Pro Shermana, Rosena, Vjiniče nemá v těchhle diskusích nikdo vlídné slovo,“ řekl jsem. „Proč? Protože napsali knihy, kde tvrdí, že Bowden nehorázně lže. Že celá jeho teorie je naprostá blbost.“

„To tvrdí i on sám.“

„O tohle nejde, Ašile. Podívejte.“ Spousta stránek v *Mezi městem a městem.* Poukázal jsem na Mahaliiny dávnější poznámky, které napsala sama sobě, a pak i na ty novější. „Jde o to, že ona je *cituje.*

Ke konci. Poslední zápisky.“ Otáčel jsem další stránky a ukazoval mu, o čem mluvím.

„Mahalia změnila názor,“ pronesl jsem nakonec. Dlouze jsme se na sebe podívali.

„Všechny ty věci o parazitech, o tom, jak se mýlí a zjišťuje, že je zlodějka,“ vysvětloval jsem. „Sakra. Nebyla zavražděná kvůli tomu, že byla jednou z několika málo vyvolených, kteří znali úžasné tajemství o existenci třetího města. Nebyla zavražděná, protože si uvědomila, že jí Orciny lže, že ji využívá. To nejsou ty lži, o kterých mluvila. Mahalia byla zavražděna, protože v Orciny *přestala* věřit.“

Kapitola dvacátá šestá

Ačkoli jsem je prosil a byl čím dál naštvanější, Ašil a jeho kolegové mi nechtěli dovolit zavolat Corwiové ani Dhattovi.

„Proč ne, krucinál?“ pěnil jsem. „Oni by to zvládli. Tak jo, dobře, dělejte si svou práci, sakra, zjistěte to. Jorjavič je pořád náš nejlepší kontakt, buď on, nebo někdo z jeho společníků. Víme, že v tom má prsty. Pokuste se sehnat *přesná* data, kdy Mahalia zamykala, a jestli to bude možné, potřebujeme zjistit, kde se každý z těch večerů vyskytoval Jorjavič. Musíme přijít na to, jestli ty věci bral. Policie RO sleduje, mohla by to vědět. Třeba to vyklopí i jejich šéfové, když jsou tak namíchnutí. A zjistěte taky, kde byl Sjedr, zapletený do toho bude i někdo, kdo má přístup k materiálům ze Spojovacího paláce.“

„Každý den, kdy Mahalia zamykala, nezjistíme. Slyšel jste Buidzeho, v polovině případů to nebylo plánované.“

„Dovolte mi zavolat Corwiové a Dhattovi, ti budou vědět, jak se v tom prohrabat…“

„Tady jste v Trans-g,“ odpověděl Ašil příkře. „Nezapomínejte na to. Žádné vaše žádosti se nepřipouští. Jediné, čím se zabýváme, je vyšetřování vašeho trans-g. Rozumíte?“

Nechtěli mi dát ani počítač do cely. Sledoval jsem, jak vychází slunce, jak za mým oknem svítá. Vůbec jsem si neuvědomil, jak pozdě je. Usnul jsem, a když jsem se probudil, Ašil byl opět u mě v místnosti. Něco pil – bylo to poprvé, co jsem ho viděl, že něco pije nebo jí. Promnul jsem si oči. Světlo, které se rozlévalo po místnosti, bylo dostatečným důkazem, jak nový den pokročil. Připadlo mi, že Ašil není ani za mák unavený.

Hodil mi do klína papíry, ukázal na kávu a pilulku u mé postele.

„Tak složité to zas nebylo," řekl. „Klíče se vracejí proti podpisu, takže máme všechna potřebná data. Máte tam původní rozpis, změny a podpisové archy. Ale jsou toho kvanta. Za tolik nocí ovšem alibi u Jorjaviče, natožpak Sjedra nebo jiného nacionalisty, nezjistíme. Táhne se to déle než dva roky."

„Počkejte." Oba seznamy jsem přidržel vedle sebe. „Dopředu můžete vyloučit časy, kdy měla zamykat podle rozvrhu ona – nezapomínejte, že plnila pokyny od svého záhadného společníka. Měli bysme se dívat po tom, kdy klíče brát neměla, ale vzala je. Nikomu se tenhle úkol nezamlouvá, musíte se zdržet, takže právě to jsou ty dny, kdy se Mahalia najednou otočí a člověku, který má zrovna službu, řekne: ‚Dneska to udělám já.' Právě v takové dny dostala vzkaz. Bylo jí řečeno, aby něco přinesla. Tak se podívejme, kdo co dělal právě tehdy. Tohle jsou naše data. A těch už zas tolik nebude."

Ašil přikývl – příslušné večery odpočítal. „Čtyři, pět. Chybí tři věci."

„Pár takových dní se tedy nic nestalo. Třeba to byly oprávněné výměny, bez jakýchkoli pokynů. Pořád je to ale třeba proklepnout." Ašil opět přikývl. „Teď uvidíme nacionalisty v pohybu."

„Jak to všechno zorganizovali? Proč?"

„Nevím."

„Počkejte tady."

„Bylo by jednodušší, kdybyste mě nechal jít taky. Proč se najednou zdráháte?"

„Čekejte."

Další čekání, a ačkoli jsem na neviditelnou kameru nekřičel, postupně jsem se zašklebil na všechny stěny, aby mě viděla.

„Ne." Ašilův hlas se ozval z reproduktoru, který jsem nikde neviděl. „Jorjavič nejméně dvě z těch nocí byl pod policejním dohledem. K parku se nepřiblížil."

„Co Sjedr?" Obracel jsem se k prázdnotě.

„Ne. Ten je čtyři z těch večerů čistý. Mohl by to být některý jiný nacionalistický hlavoun, ale viděli jsme, co o nich v Besźelu sehnali, a není tam nic podezřelého."

„Do prdele. Co myslíte tím, že je Sjedr ‚čistý'?"

„Víme, kde byl, a nikde poblíž se nenacházel. Během těch večerů a následujících dnů měl schůzky."

„Schůzky s kým?"

„Sedí v hospodářské komoře. V ty dny měli nějaké obchodní akce." Ticho. Když jsem dlouho mlčel, zeptal se: „Co je?"

„Pojali jsme to špatně." Zatínal jsem ve vzduchu prsty, jako bych se snažil něco zachytit. „Jenom proto, že střílel zrovna Jorjavič, a proto, že víme, že Mahalia vytáčela nacionalisty. Ale nepřijde vám jako zatracená náhoda, že se ty obchodní akce konaly zrovna tehdy, kdy se Mahalia dobrovolně nabídla, že bude zamykat?" Další dlouhé ticho. Vzpomněl jsem si na odklad, než jsem mohl předstoupit před Dozorčí výbor, za který mohla právě jedna z těch akcí. „Pro hosty se potom konají rauty, že?"

„Pro hosty?"

„Pro firmy. Pro lidi, kterým Beszel maže med kolem huby – kvůli tomu se tyhle věci pořádají, handrkují se tam o kontrakty. Ašile, zjistěte mi, kdo se tehdy těch akcí účastnil."

„Na hospodářské komoře…"

„Podívejte se do seznamu hostí na večírcích, co po nich následovaly. Pak se podívejte do tiskových zpráv o pár dní později, a uvidíte, kdo získal jakou zakázku. Jen do toho."

„Do prdele kurva drát," ulevil jsem si po několika minutách strávených v tichu, kdy jsem v Ašilově nepřítomnosti nepřestával přecházet po místnosti. „Proč mě odsud nepustíte? Jsem policajt, krucinál, tohle je moje práce. Vy jste experti na strašení, ale v tomhle jste žabaři."

„Spáchal jste trans-g," připomněl Ašil, když otevřel dveře. „Vyšetřujeme vás."

„Dobře. To jste čekal za dveřmi, dokud neřeknu něco, po čem byste mohl vstoupit?"

„Tohle je ten seznam." Převzal jsem papír.

Firmy, kanadské, francouzské, italské a britské, pár menších amerických podniků, a vedle nich různá data. Pět jmen bylo červeně zakroužkovaných.

„Ty ostatní se účastnily toho či onoho veletrhu, ale ty zakroužkované jsou firmy, které se účastnily těch jejich akcí všechny večery, kdy zamykala Mahalia,“ objasnil Ašil.

„ReddiTek se zabývá softwarem. Burnley – ti dělají co?“

„Konzultační firma.“

„CorIntech jsou elektronické součástky. Co je to tady napsané vedle nich?“ Ašil se podíval.

„Delegaci vedl Gorse, z jejich mateřské společnosti Sear and Core. Přijel na setkání s místním šéfem CorIntechu, chlapíkem, který vede besźelskou divizi. Oba se účastnili večírků s Njisemu, Buričem a zbytkem komory.“

„Do prdele,“ hlesl jsem. „My… Kdo tu byl?“

„Všichni.“

„Všichni? Ředitel mateřské společnosti? Sear and Core? Do prdele…“

„Jsem jedno velké ucho,“ pronesl nakonec.

„Tohle by nacionalisti nezvládli. Počkat.“ Zamyslel jsem se. „Víme, že ve Spojovacím paláci je nějaký donašeč, ale… co mohl sakra Sjedr pro tyhle lidi udělat? Corwiová má pravdu, je to pitomec. O co by mu tak mohlo jít?“ Zavrtěl jsem hlavou. „Ašile, jak to funguje? Vy tyhle informace můžete odčerpávat, že? Z obou měst. Můžete… Jak si stojíte v mezinárodním měřítku? Myslím jako Trans-g.

Musíme se dostat k té společnosti.“

~ ~ ~

Jsem avatárem Trans-g, řekl Ašil. Tam, kde došlo k trans-g, můžu dělat cokoliv. A dlouho mě nutil, abych si to opakoval. Ve svém vystupování zkostnatěl; ta jeho matnost, nejasnost smyslu toho, co si myslel – bylo těžké poznat, jestli mě vůbec slyšel. Nehádal se ani nesouhlasil. Stál, zatímco jsem mu přednášel svá stanoviska.

Ne, prodat to nemůžou, dovozoval jsem, o tohle tu nejde. Všichni jsme o předvěkých artefaktech slyšeli nejrůznější historky. O jejich problematické fyzice. O jejich vlastnostech. Chtějí vidět, co je na tom pravdy. Přiměli Mahalii, aby jim je dodávala. Za tím účelem jí vnukli, že je v kontaktu s Orciny. Ale jí to došlo.

Corwiová mi kdysi něco vykládala o turistických projížďkách po Besźelu, které zástupci těchto společností museli přetrpět. Jejich šoféři je mohli zavézt na jakékoli totální či prolínající se místo, do jakéhokoli hezkého parku, aby si tam protáhli nohy.

V Sear and Core se zabývali výzkumem a vývojem.

Ašil na mě hleděl. „To přece nedává smysl," soudil. „Kdo by dával peníze na pověrečné nesmysly…?"

„Jak moc jste si jistý, že na těch historkách nic není? A i kdybyste měl pravdu, CIA zaplatila miliony dolarů lidem, kteří se pokoušeli zabít kozy upřeným pohledem," namítl jsem. „Kolik vyplatí lidi ze Sear and Core, aby tohle zorganizovali, pár tisíc dolarů? Nemusejí tomu věřit ani omylem: za tyhle peníze to stojí, už jen proto, kdyby se *náhodou* ukázalo, že na některé z těch historek je aspoň špetka pravdy. Stojí o to už jen ze zvědavosti…"

Ašil vytáhl mobil a začal obvolávat lidi. Snášela se noc. „Musíme svolat konkláve," řekl. „Jde o hodně. Ano, takhle. Konkláve. Na scéně." Víceméně totéž zopakoval ještě mnohokrát.

„Můžete udělat cokoliv," řekl jsem.

„Ano. Ano… Potřebujeme show. Trans-g předvede svou sílu."

„Tak mi věříte? Ašile, věříte mi?"

„Jak by to udělali? Jak by se s ní takovíhle lidé zvenku mohli spojit?"

„Nevím, a právě tohle musíme zjistit. Zaplatili několika místním – víme, odkud přišly ty peníze Jorjevičovi." Nebyly to nijak návratné sumy.

„Není přece možné, že by pro ni Orciny nějakým způsobem vytvořili."

„Ředitel jejich mateřské společnosti by sem nejezdil kvůli těmhle bezvýznamným papalášům a určitě ne pokaždé, kdy Mahalia zrovna zamyká sklad. Uvažujte. Besźel je totálně zdecimovaný a už jenom tím, že sem zavítají, nám předhazují kost. Musí tu být nějaká spojitost…"

„Prošetříme to. Ale tihle lidé nejsou obyvatelé jednoho ani druhého města, Tyo. Necítí žádný…" Ticho.

„Strach," dořekl jsem. Ono trnutí z Trans-g, onen reflex poslušnosti vlastní Besźelu i Ul Qomě.

„Nejsou zvyklí na nás reagovat patřičným způsobem, takže pokud něco uděláme, musíme předvést svou sílu, potřebujeme se ukázat ve velkém počtu, udělat dojem. A pokud je na tomhle něco pravdy, besźelský obchod utrží pořádnou ránu. Pro město to bude znamenat krizi. Katastrofu. A to se nebude nikomu líbit. Spor s Trans-g není pro jedno ani druhé město ničím neznámým, Tye. Už k tomu došlo. Města už vedla s Trans-g i války.“ Čekal, dokud jsem měl obraz před očima. „Nikomu to nepomůže. Proto potřebujeme udělat dojem.“ Trans-g potřeboval zastrašovat. Tomu jsem rozuměl.

„Jen do toho,“ řekl jsem. „Pospěšte si.“

Shromáždění trans-g avatárů odevšad, kde byli rozmístěni, pokus vyjádřit jejich rozptýlenou autoritu, zvládnout chaos, nepřineslo žádné ovoce. Trans-g zvedali telefony, souhlasili, nesouhlasili, říkali, že přijdou, nebo říkali, že nepřijdou, říkali, že si Ašila vyslechnou. Tohle jsem usuzoval z rozhovorů, které vedl.

„Kolik vás potřebuješ?“ zeptal jsem se. „Na co čekáte?“

„Říkal jsem, že potřebujeme udělat dojem.“

„Vy cítíte, co se venku děje?“ pokračoval jsem. „Cítili jste to ve vzduchu.“

Trvalo to víc než dvě hodiny. Nakoplo mě něco z jídla a pití, které mi dali, přecházel jsem po místnosti, stěžoval si na uvěznění. Ašilovi volali další a další lidé. Větší počet, než kolik bylo vzkazů, které zanechal – slova se šířila jako viry. Na chodbě se strhl poprask, bylo slyšet rychlé kroky, hlasy, křik, reakce na křik.

„Co se to děje?“

Ašil poslouchal někoho v mobilu, ne zvuky zvenčí. „Ne,“ řekl. Jeho hlas nic neprozrazoval. Ještě několikrát to zopakoval, až telefon zaklapl a podíval se na mě. Vůbec poprvé jsem v té strnulé tváři našel jakousi vyhýbavost. Nevěděl, jak má říct, co mi měl sdělit.

„Co se stalo?“ Křik na chodbě byl silnější a už se k němu přidal i hluk z ulice.

„Nehoda.“

„Dopravní nehoda?“

„Autobusy. Dva autobusy.“

„Dopustily se trans-g?“

Přikývl. „Jsou v Besźelu. Vzpříčily se na Finském náměstí.“ To bylo velké prolínající se náměstí. „Skončily ve zdi v Ul Qomě.“ Neodpovídal jsem. Každá nehoda, která vyústila do trans-g, zjevně vyžadovala přítomnost Trans-g, několika avatárů, kteří se znenadání objeví, neprodyšně uzavřou místo incidentu, vymezí kritéria, vyvedou ven nevinné, zadrží provinilce a co nejdříve předají veškeré pravomoci policii obou měst. Na takovém dopravním trans-g nebylo zvláštního nic, co by muselo vyvolat takový rozruch, takže muselo dojít k něčemu většímu.

„Byly to autobusy, které vezly uprchlíky do táborů. Lidi jsou venku a nebyli vyškoleni, všude se dopouštějí trans-g, potulují se mezi městy a vůbec netuší, co dělají.“

Dokázal jsem si představit paniku, která zavládla mezi přihlížejícími a okolojdoucími, nemluvě o nevinných motoristech v Besźelu a Ul Qomě, kteří zoufale strhávali svá auta před neovladatelnými vozidly, ať už ve svém, nebo, nevyhnutelně, v místodvojnickém městě, ze všech sil se nad nimi snažili získat kontrolu a navést je zpátky tam, kde bydleli. A přitom museli čelit desítkám vyděšených, zraněných vetřelců, kteří se neúmyslně, ale nevyhnutelně dopouštěli trans-g, nemluvili místním jazykem, aby požádali o pomoc, klopýtali přes hranice z rozbitých autobusů s plačícími dětmi v náručích a celí zakrvácení. Viděli blížící se lidi, kteří nebyli přizpůsobeni specifičnostem národností, oblečení, barev, vlasů, postojů, a volně přecházeli mezi sousedícími zeměmi.

„Spustili jsme uzávěru,“ řekl Ašil. „Totální izolaci. Uklízíme obě ulice. Venku platí trans-g, všude, dokud tohle nedokončíme.“

„Cože?“

Stanný trans-g. Tohle se nestalo za celý můj život. Ani do jednoho města nebyl přístup, nebylo možné mezi nimi přecházet, začala se kategoricky uplatňovat veškerá trans-g pravidla. Policejní sbory obou měst byly uvedeny do asistenční pohotovosti podle trans-g pokynů, po dobu uzavírky hranic v roli pouhých výpomocných sil. To byl ten zvuk, který jsem slyšel, ony mechanizované hlasy rozléhající se nad sílícím kvílením sirén: ampliony v obou jazycích oznamovaly uzávěry. *Odejděte z ulic.*

„Kvůli bouračce dvou autobusů…?“

„Stalo se to schválně,“ řekl Ašil. „Byla to léčka. Ze strany sjednocovatelů. Stalo se to. Jsou úplně všude. Odevšad přicházejí hlášení o trans-g.“

Začínal se vzpamatovávat.

„Sjednocovatelů z kterého města…“ řekl jsem a otázka zůstala viset ve vzduchu, když jsem uhodl odpověď.

„Z obou. Postupují v souladu. Nevíme ani, jestli ty autobusy zastavili besźelští sjednocovatelé.“ Samozřejmě že spolupracovali, to jsme věděli. Ale že by ty partičky dychtivých utopistů dokázaly něco takového? „Jsou všude, v obou městech. Tohle je jejich vzpoura. Pokoušejí se nás sloučit.“

~ ~ ~

Ašil váhal. To mě nutilo dál mluvit, jen tohle, to, že se v místnosti zdržel o několik minut déle, než musel. Kontroloval si obsah kapes, připravoval se do vojenské pohotovosti. Byli povoláváni všichni Trans-g. Už ho očekávali. Sirény nepřestávaly kvílet, hlasy nepřestávaly volat.

„Ašile, proboha, poslouchejte mě. Vyslechněte mě. Myslíte si, že je to náhoda? Vzpamatujte se. Ašile, neotevírejte ty dveře. Myslíte si, že na to přijdeme, že tohle vyřešíme, dostaneme se takhle daleko a najednou dojde k zasrané vzpouře? Tohle někdo organizuje, Ašile. Aby vás a všechny Trans-g vylákal ven a zároveň odlákal od sebe.

Jak jste se dozvěděli, které firmy tu kdy byly? O těch nocích, kdy Mahalia vynášela věci?“

Ani se nepohnul. „Jsme Trans-g,“ pronesl nakonec. „Dokážeme udělat všechno, co potřebujeme…“

„Sakra, Ašile. Já nejsem nějaký zločinec, kterému máte nahnat strach, já to potřebuju vědět. Jaké jsou vaše vyšetřovací metody?“

Nakonec: „Odposlechy. Informátoři.“ Vzhlédl k oknu, za nímž sílil hluk prohlubující se krize. Čekal u dveří, co mu ještě řeknu.

„To, co potřebujete vědět, vám sdělují agenti nebo systémy v besźelských a ulqomských kancelářích, ano? Takže někdo někde procházel databázemi, aby se v besźelské hospodářské komoře pokusil zjistit, kdo kde byl a kdy.

Měli to podchycené, Ašile. Poslali jste někoho, aby se podíval, a když vytahoval složky, spatřili ho. Potřebujete lepší důkaz, že jsme něčemu na stopě? Viděl jste, jaká jsou sjednocovatelé bandička naivních grázlíků, jedno, jestli v Besźelu nebo Ul Qomě. Je mezi nimi víc tajných agentů než agitátorů. Tady někdo vydal příkaz. Tohle všechno někdo zosnoval, protože si uvědomil, že jim jdeme po krku.

Počkat," zarazil jsem se. „Ta uzávěra… znamená to, že byly zrušeny všechny lety sem i odsud?"

„Letadla BesźAiru i Illitanie nemůžou vzlétnout. Letiště jsou uzavřena i pro všechny přílety."

„A co soukromé lety?"

„… Pokyny jsou stejné, ale nespadají pod naši pravomoc jako národní aerolinky, takže u nich je to trochu…"

„A je to jasné. Nezastavíte je, nestihnete to. Někdo odsud bere roha. Musíme zajet do Sear and Core."

„Tam…"

„Tam se teď odehrává to nejdůležitější. Tohle…" Ukázal jsem na okno; slyšeli jsme třeskot skla, křik, kvílení pneumatik panicky kličkujících aut, zvuky potyček. „Tohle je zástěrka."

Kapitola dvacátá sedmá

Na ulicích jsme procházeli posledními záchvěvy a nervovými záškuby malé revoluce, která odezněla dřív, než se zrodila, a ani to netušila. I tyhle slábnoucí výboje však představovaly nebezpečí, a postupovali jsme proto jako vojáci. Paniku nedokázal zastavit žádný zákaz vycházení.

Lidé v obou městech před námi utíkali po ulicích, zatímco štěkot tlampačů je v besźštině a ilitánštině upozorňoval, že Trans-g zónu oficiálně uzavřel. Rozbíjela se okna. Někteří lidé, které jsem sledoval, utíkali spíš v euforii než hrůze. Nebyli to žádní sjednocovatelé, na to byli příliš malí a příliš roztěkaní; městská mládež kolem nás házela kamení a dopouštěla se tak svého zatím nejodvážnějšího porušení zákonů, páchala trans-g, když rozbíjela sklo ve městě, kde nežila nebo právě nestála. Ulicí se řítila ulqomská hasičská jednotka v mečícím voze, hnala se k žhnoucí noční obloze. S odstupem několika vteřin ji následovalo besźelské auto: pořád se snažili uchovávat rozdíly; jedni zápolili s ohněm na jednom konci spojené budovy, druzí na druhém.

Výrostci by udělali nejlíp, kdyby z ulic rychle zmizeli, protože Trans-g byli všude. Většina lidí, kteří byli toho večera ještě venku, je neviděla, neboť neopouštěli své skryté metody. Za běhu jsem viděl další Trans-g pohybující se způsobem, který by mohl někdo vnímat jako panické pobíhání besźelských a ulqomských obyvatel, který se však poněkud lišil a svou cílevědomostí a dravostí se podobal spíše Ašilovu a mému klusu.

Viděl jsem je díky praxi, kterou jsem v poslední době získal, stejně jako oni viděli mě.

Zahlédli jsme bandu sjednocovatelů. I po dnech strávených v intersticiálním prostoru mnou otřáslo, že je vidím utíkat pospolu, příslušníky obou organizací, v oblečení, které i navzdory nadnárodním pankáčsko-rockerským koženým bundám a nášivkám lidem vyladěným na městskou semiózu prozrazovalo, ať už si sjednocovatelé přáli cokoliv, že patří *buď* do Besźelu, *nebo* do Ul Qomy. Teď se pohybovali v jednom shluku s řadovými Trans-g v závěsu, přebíhali ode zdi ke zdi, na něž sprejovali slogany v poměrně důmyslné kombinaci besźštiny a ilitánštiny, dokonale čitelné, byť opatřené nemalým množstvím kudrlinek a patek, které v obou jazycích sdělovaly *SPOLEČNĚ! JEDNOTA!*.

Ašil natáhl ruku. Měl u sebe zbraň, kterou si připravil, než jsme vyrazili. Zblízka jsem ji neviděl.

„Nemáme čas…“ začal jsem, ale ve stínech kolem vzbouřenců se ani tak nevynořila, jako spíš vyostřila skupinka postav. Trans-g. „Jak se dokážete takhle pohybovat?“ zeptal jsem se. Avatáři byli v menšině, ale nebyl na nich patrný žádný strach. Vmísili se do bandy a rychlými, nikterak dramatickými, ale velmi brutálními hmaty a chvaty ochromili tři její členy. Několik zbývajících sjednocovatelů se postavilo na odpor a Trans-g pozvedli zbraně. Nic jsem neslyšel, ale dva sjednocovatelé se skáceli na zem.

„Panebože,“ hlesl jsem, ale pokračovali jsme v přesunu.

Ašil klíčem a rychlým zkušeným pohybem otevřel náhodné zaparkované auto, které si vybral na základě mně nejasných kritérií. „Nastup si.“ Ohlédl se. „Klid zbraní se nejlépe nastolí mimo zraky lidí, a tak je přesunou. Tohle je mimořádná událost. Obě města jsou teď Trans-g.“

„Ježíši…“

„Jenom když to nejde jinak. Jenom, když je třeba zabezpečit města i Trans-g.“

„A co ti uprchlíci?“

„Existují i jiné možnosti.“ Nastartoval.

Na ulicích mnoho aut nebylo. Zdálo se, že nepokoje se vždycky odehrávají někde za rohem. V pohybu byly nepočetné skupinky

Trans-g. V chaosu se několikrát někdo objevil – Trans-g – a chystal se nás zastavit, ale Ašil se vždycky upřeně zadíval nebo poplácal svou značku nebo zabubnoval prsty v nějakém tajném kódu, čímž prokázal svůj status avatára, a my mohli pokračovat.

Naléhal jsem na něho, aby nás doprovázelo víc Trans-g. „Ti nikam nepůjdou," řekl. „Neuvěří tomu. Měl bych být s nimi."

„Co tím myslíte?"

„Všichni teď řeší tuhle situaci. Nemám čas vyhrávat spory."

Jen co to řekl, najednou mi bylo jasné, jak málo Trans-g kolem nás je. Jak tenká linie. Surová demokracie jejich metod, jejich decentralizované sebeřízení znamenaly, že se Ašil sice mohl pustit do téhle mise, o jejíž důležitosti jsem ho přesvědčil, ale krize měla za důsledek, že jsme byli sami.

Na dálnici Ašil přejížděl z pruhu do pruhu, pronikali jsme těžce zkoušenými hranicemi, vyhýbali se drobným anarchistickým výtržnostem. Na nárožích stáli milicionáři a beśzelští *policzai.* Někdy se ze tmy zlověstným způsobem, který dovedli k dokonalosti, vynořili Trans-g, něco přikázali místní policii – aby odvedli některého sjednocovatelé, odnesli určité tělo, něco pohlídali –, a zase zmizeli. Dvakrát jsem si všiml, jak odněkud někam doprovázejí vyděšené Severoafričany, uprchlíky, kteří byli využiti jako páka tohoto kolapsu.

„To není možné, tohle… my jsme…" Ašil se odmlčel, dotýkal se sluchátka, zatímco přicházela hlášení.

Teď se měly objevit tábory plné sjednocovatelů. Ocitli jsme se v okamžiku, kdy bylo neotřesitelně rozhodnuto o výsledku, ale sjednocovatelé se pořád ze všech sil snažili zmobilizovat obyvatelstvo z hloubi duše odmítající jejich program. Možná vzpomínka na společnou akci měla dodávat sílu tomu, co z nich mělo zůstat po dnešní noci. Museli zakoušet nesmírné opojení, když překračovali hranice a zdravili se se svými zahraničními druhy na tom, co bylo rázem jednou společnou ulicí, z čeho učinili svou zemi, byť jen třeba na pár vteřin v noci, před načmáraným sloganem a rozbitým oknem. Už museli vědět, že obyvatelstvo s nimi nikam nejde, ale přesto se pořád nestahovali do svých domovských měst.

Jak se teď mohli vrátit? Čest, zoufalství či statečnost je nutily dál přicházet.

„To není možné," říkal Ašil. „Je vyloučené, aby tohle zosnoval šéf Sear and Core, člověk *zvenku*… My jsme…" Poslouchal, strnula mu tvář. „Přišli jsme o avatáry." A najednou to byla válka, krvavá válka mezi těmi, kdo byli oddaní myšlence spojení obou měst, a těmi, kdo měli za úkol držet je v bezpečné vzdálenosti od sebe.

Přes fasádu Ungirovy síně, která byla rovněž fasádou Sulkabajského paláce, se táhl nedokončený nápis *JEDNOTA*, takže budova teď stékající barvou vyjadřovala bohapustý nesmysl. Besźelská obchodní oblast se nacházela úplně jinde než její ulqomský protějšek. Ústředí firmy Sear and Core stálo na břehu Colininu a bylo jedním z několika málo úspěšných pokusů vzkřísit umírající besźelské přístaviště. Míjeli jsme temnou vodu.

Oba jsme vzhlédli, když se na jinak prázdné, vyklizené obloze ozvalo hučení a svistot. Jediným strojem ve vzduchu byla helikoptéra, zezadu osvětlená svými vlastními silnými reflektory. Nás zanechávala přišpendlené k zemi.

„To jsou oni," řekl jsem. „Přijeli jsme pozdě." Jenže pak jsme si všimli, že helikoptéra přilétá ze západu a má namířeno ke břehu řeky. Neodlétala, někoho vyzvedávala. „Pojďte."

I za tak znepokojivé noci mě vyděsily Ašilovy řidičské schopnosti. Strhl vůz na potemnělý most, v protisměru se vrhl do totální jednosměrky v Besźelu, kde vylekal chodce snažící se dostat domů, prohnal se prolínajícím se náměstím a vjel do totální ulqomské ulice. Já se nakláněl a díval se, jak se helikoptéra snáší nad střechy u řeky, necelý kilometr od nás.

„Dosedá," řekl jsem. „Jeďte!"

Mířili jsme k přestavěnému skladišti, nafukovacím plynostatům ulqomských budov po obou jeho stranách. Na náměstí nikdo nebyl, ale v centrále firmy se i navzdory pokročilé hodině všude svítilo a ve vchodu stála stráž. Když jsme vešli dovnitř, agresivně se k nám vydala. Zaregistrovali jsme mramorové a zářivkami osvětlené logo společnosti umístěné na stěně jako nějaké umělecké dílo, letáky a podnikové výkazy připomínající časopisy na konferenčních stolcích.

„Vypadněte odsud,“ nařídil jakýsi muž. Bývalý besźelský voják. Položil si ruku na pouzdro se zbraní a dovedl k nám své muže. Vzápětí se zarazil; uviděl, jak se Ašil pohnul.

„Odstupte,“ řekl Ašil a vrhl na ně zlostný pohled. „Celý Besźel je dnes v noci v Trans-g.“ Ani nemusel ukazovat znak. Muži se stáhli. „Okamžitě uveďte do provozu výtah, dejte mi klíče od přistávací plochy a o nic se nepokoušejte. Nikdo jiný tam nepůjde.“

Kdyby ostrahu tvořili cizinci, kdyby pocházela z vlasti téhle cizí společnosti nebo byla povolána z jejích evropských a amerických působišť, nejspíš by ho neposlechla. Ale tohle byl Besźel a v ochrance byli Besźané a ti udělali přesně to, co jim Ašil rozkázal. Ve výtahu vytáhl pistoli. Velkou zbraň mně neznámého vzhledu. Hlaveň byla sevřena – obestřena – jakýmsi impozantním tlumičem. Pomocí klíče, který nám ochranka předala, jsme se dopravili do ředitelských pater, úplně nahoru.

~ ~ ~

Když jsme otevřeli dveře, ocitli jsme se v poryvech ostrého studeného vzduchu vanoucího mezi klenutými střechami a anténami a provazy ulqomských plynostatů, několik ulic od zrcadlících se průčelí ulqomských podniků, vížek chrámů tyčících se v obou městech; dál ve tmě a větru před námi, za houštím bezpečnostního zábradlí, se rozkládala přistávací plocha. Temný dopravní prostředek čekal; rotor se velice zvolna otáčel a nedělal takřka žádný hluk. Před helikoptérou se shromáždila skupinka mužů.

Neslyšeli jsme skoro nic kromě basového hučení motoru a sirénami prostoupeného potlačování sjednocovatelských výtržností v okolí. Muži u helikoptéry nezaslechli, že se blížíme. Nevzdalovali jsme se od úkrytu. Ašil mě vedl k vrtulníku, skupince, která nás zatím nespatřila. Byli čtyři. Dva mohutní muži s vyholenými hlavami. Vypadali jako ultranacionalisté: Ryzí občané na tajné misi. Stáli kolem muže v obleku, kterého jsem neznal, a člověka, na něhož jsem dobře neviděl. Byli zaujati vášnivým rozhovorem.

Pořád jsem nic neslyšel, ale jeden z mužů si nás všiml. Nastalo pozdvižení, otočili se. Pilot helikoptéry začal z kokpitu natáčet silný

reflektor. Než jsme se ocitli v jeho světle, skupinka se pohnula a já spatřil posledního přítomného, který na mě upřel pohled.

Byl to Michel Burič. Sociální demokrat, zástupce opozice, ten druhý muž v obchodní komoře.

Jakmile mě oslepil reflektor, ucítil jsem, jak mě Ašil popadl a zatáhl za mohutné ventilační potrubí. Následovalo krátké, nervózní ticho. Čekal jsem výstřel, ale nikdo nepálil.

„Burič," řekl jsem Ašilovi. „*Burič.* Věděl jsem, že tohle Sjedr rozhodně nezvládne."

Burič byl tou kontaktní osobou, organizátorem, který znal Mahaliiny záliby, který ji viděl při její první návštěvě v Besźelu, když na konferenci každého vytočila svou studentskou vzpurností. Manipulátor Burič. Znal její práci, věděl, co chtěla; ona dávná historie, útěcha paranoie, pozornost od muže, který tahá za nitky. Díky působení v obchodní komoře jí to byl schopen poskytnout. Najít odbytiště pro věci, které kradla na jeho pokyn, ve smyšlený orcinský prospěch.

„Kradly se jenom mechanismy," poznamenal jsem. „Sear and Core ty artefakty zkoumá. Je to vědecký experiment."

Právě jeho informátoři – měl je jako všichni besźelští politici – Buričovi sdělili, že se o Sear and Core zajímáme, že se usilovně snažíme dopátrat pravdy. Třeba si myslel, že jsme toho pochopili víc než on; šokovalo by ho, jak málo z toho všeho jsme dokázali předpovědět. Pro člověka v jeho postavení by nebylo vůbec obtížné poručit vládním provokatérům mezi ubohými sjednocovateli, aby se pustili do práce, aby odvedli pozornost Trans-g, a jemu a jeho spolupracovníkům tak umožnili uprchnout.

„Jsou ozbrojení?" Ašil vyhlédl a přikývl.

„Michele Buriči?" vykřikl jsem. „*Buriči?* Co mají Ryzí občané společného s liberálním zrádcem, jako jste vy? Necháváte zabíjet dobré vojáky, jako je Jorjavič? Zabíjíte studentky, o kterých si myslíte, že nebezpečně pronikají do vašich intrik?"

„Táhněte do prdele, Borlú," odpověděl. Neznělo to vztekle. „Všichni jsme patrioti. Vědí, jakou mám pověst." K nočním zvukům se přidalo burácení zrychlujícího rotoru.

Ašil se na mě podíval a vystoupil z úkrytu.

„Michele Buriči," pronesl svým děsivým hlasem. Neochvějně před sebou držel pistoli a kráčel za ní, jako by ho vedla, k helikoptéře. „Zodpovídáte se Trans-g, pojďte se mnou." Vyšel jsem za ním. Sklouzl pohledem na muže stojícího vedle Buriče.

„Ian Croft, oblastní šéf CorInteku," řekl Burič Ašilovi. Založil si ruce. „Je tu na návštěvě. Své poznámky adresujte mně. A jděte se bodnout." Ryzí občané už také mířili pistolemi. Burič se blížil k helikoptéře.

„Zůstaňte stát," varoval ho Ašil. „A vy ustupte," zařval na Ryzí občany. „Já jsem Trans-g."

„No a co?" opáčil Burič. „Já už roky řídím tohle město, držím sjednocovatele na uzdě, sháním pro *Beszel* obchody, Ulqomanům beru pod nosem ty jejich zatracené cetky, a co děláte vy? Vy zbabělí Trans-g? Chráníte Ul Qomu."

Ašil při těchto slovech zůstal chvíli zírat s otevřenou pusou.

„Jde jim na ruku," zašeptal jsem. „Ryzím občanům."

„Sjednocovatelé mají v jedné věci pravdu," pokračoval Burič. „Existuje jenom jedno město, a kdyby nebylo pověrčivosti a zbabělosti lidí, které zatracený Trans-g tak usilovně podporuje, věděli by to úplně všichni. *To město se jmenuje Beszel.* Vy říkáte vlastencům, že vás mají poslouchat? Já je varoval, varoval jsem své druhy, že byste se mohli objevit, i přesto, že je jasné, že tu nemáte co pohledávat."

„Proto jste nechal uniknout záznam té dodávky," řekl jsem. „Abyste vyloučil Trans-g a tu špínu naopak hodil na milici."

„Zájmy Trans-g nejsou zájmy Beszelu," odpověděl Burič. „Já na Trans-g seru," pronesl s důrazem. „Tady uznáváme jen jednu autoritu, vy jedna zkurvená nevybarvená kryso, a tou je Beszel."

Pokynul Croftovi, aby nastoupil do helikoptéry první. Ryzí občané zatím jen čučeli. Nebyli ochotní začít po Ašilovi střílet a vyvolat tak válku s Trans-g – nesmiřitelnost, kterou projevovali, neslýchaná míra neposlušnosti vůči Trans-g, jim zalévala tváře opojným výrazem rouhačství –, zároveň však nechtěli složit zbraně. Kdyby Ašil vystřelil, střelbu by opětovali, a byli na to dva. Omámení poslušností k Buričovi ani nepotřebovali vědět, kam hodlá jejich

chlebodárce odletět nebo proč, spokojili se s vědomím, že jim dal za úkol krýt mu přitom záda. Planuli hurávlasteneckým zápalem.

„Já nejsem Trans-g," promluvil jsem.

Burič se na mě obrátil. Ryzí občané na mě upřeli oči. Cítil jsem, jak Ašil váhá. Pořád před sebou držel pistoli.

„Já nejsem Trans-g." Zhluboka jsem dýchal. „Jsem inspektor Tyador Borlú, z besźelské policie, Oddělení mimořádných zločinů. Nejsem tady kvůli Trans-g, Buriči. Zastupuji besźelskou policii a dohlížím na dodržování besźelských zákonů. Protože ty jste porušil.

Nelegální pronášení věcí není můj obor, berte si, co chcete. O politiku se nezajímám, je mi jedno, co máte s Ul Qomou. Jsem tady, protože jste vrah.

Mahalia nebyla Ulqomanka ani nepřítel Besźelu, a jestli tak působila, bylo to jenom proto, že uvěřila těm nesmyslům, které jste jí naslepičil, abyste mohl prodat to, co vám sehnala, pro výzkumníky tohohle *cizince.* S besźelskými zájmy můžete jít někam: jste překupník, který vidí jen cizí dolary."

Na Ryzích občanech byly vidět rozpaky.

„Jenže ona si uvědomila, že ji vodíte za nos. Že nenapravuje dávné křivdy ani se nedozvídá žádnou skrytou pravdu. Že jste z ní udělal zlodějku. Poslal jste přes hranici Jorjaviče, abyste se jí zbavil. Zločin se odehraje v Ul Qomě, takže navzdory vazbám, které objevíme mezi vámi a jím, si nad tím budete moct umýt ruce. Ale to není všechno. Když jste se doslechl, že se skrývá i Jolanda, napadlo vás, že jí Mahalia něco řekla. Nemohl jste riskovat, že se někde prořekne.

Chytře jste Jorjaviče přiměl, aby ji sejmul přes hranici, aby po vás nešel Trans-g. Jenže výstřel, a příkaz, který jste k němu vydal, zůstávají v besźelské jurisdikci. A tudíž spadáte pode mě.

Pane ministře Michele Buriči, na základě pravomoci, kterou mi udělila vláda a soudní orgány Besźelského společenství, vás zatýkám za zločinné spolčení za účelem zavraždění Jolandy Rodriguezové. Půjdete se mnou."

~ ~ ~

Následovalo několik vteřin ohromeného mlčení. Pomalu jsem kolem Ašila vykročil k Michelu Buričovi.

Nemohlo to trvat dlouho. Většina Ryzích občanů nechovala o nic větší úctu k příslušníkům toho, co považovali za slabou místní policii, než ke spoustě jiných příslušníků besźelského stáda. Obvinění vznesená v besźelském jménu však zněla ošklivě a nepřipomínala jim politiku, k níž se hlásili, ani důvody, které jim mohly být v souvislosti s těmito vraždami sděleny, pokud o nich tedy vůbec věděli. Oba muži se na sebe nejistě podívali.

Ašil se pohnul. Vydechl jsem. „Jděte do prdele," zaklel Burič. Z kapsy vytáhl vlastní malou pistoli, pozvedl ji a namířil na mě. Ze rtů se mi vydral neurčitý povzdech a zapotácel jsem se dozadu. Uslyšel jsem výstřel, ale nezněl, jak jsem očekával. Nebyla to exploze, byl to prudký výdech, poryv vzduchu. Vzpomínám si, jak mě to napadlo a jak mě překvapilo, že si při umírání všímám něčeho takového.

Burič zničehonic poodskočil, zamával rukama jako strašák a hruď mu zalila barevná skvrna. Nebyl jsem postřelen já, ale on. Jakoby vědomě odhodil pistolku. To, co jsem zaslechl, bylo ztlumené třesknutí Ašilovy zbraně. Burič se skácel na zem s hrudí zalitou krví.

A pak následovaly skutečné výstřely. Dva, rychle po sobě, a třetí. Ašil upadl. Vypálili na něho Ryzí občané.

„Nechte toho," zařval jsem. „Přestaňte, kurva, střílet!" Ze strany jsem se k němu přišoural. Ašil ležel jak široký tak dlouhý na betonu a krvácel. Chrčel bolestí.

„Oba dva vás zatýkám, vy hajzli," vykřikl jsem. Ryzí občané se podívali na sebe, na mě, na nehybného mrtvého Buriče. Úkol doprovázet zastupitele se zvrhl a nečekané násilí je dočista zmátlo. Bylo vidět, že si uvědomují, do jak velké pavučiny se zapletli. Jeden druhému něco zamumlal, oba zacouvali a vyrazili na útěk k výtahové šachtě.

„Zůstaňte, kde jste," zakřičel jsem na ně, když jsem poklekl u sípajícího Ašila, ale nevěnovali mi pozornost. Croft zůstával nehybně stát u helikoptéry. „Ani se nehněte," varoval jsem je, ale Ryzí občané otevřeli dveře na střechu a zmizeli dolů do Besźelu.

„Jsem pořádku, vážně," hekal Ašil. Poplácal jsem ho, abych zjistil, kde je zraněný. Pod oblečením měl na sobě jakousi zbroj. Ta

sice zbrzdila jinak vražednou kulku, ale střelci ho zasáhli i pod rameno. Krvácel a trpěl silnou bolestí. „Hej vy," zavolal na zástupce Sear and Core. „Nikam nechoďte. V Besźelu sice můžete být pod ochranou, ale pokud řeknu, tak v něm nejste. Jste v Trans-g."

Croft se naklonil do kokpitu a něco poznamenal k pilotovi, který přikývl a zrychlil otáčky rotoru.

„Už jste skončil?" zeptal se Croft.

„Vylezte. Ten vrtulník nemá dovoleno vzlétnout," přikázal mu Ašil i přes zaťaté zuby a poté, co mu vypadla pistole z prstů.

„Nejsem Besźan ani Ulqoman," odpověděl Croft. Mluvil anglicky, ačkoli nám očividně rozuměl. „Nezajímáte mě ani se vás nebojím. Odlétám. ‚Trans-g'." Zavrtěl hlavou. „Co je to za divadlo? Myslíte si, že se o vás někdo mimo tahle divná města vůbec stará? Ať si vás obě financují, dělají, co jim řeknete, a na nic se neptají, možná z vás potřebují mít nahnáno, ale nikdo jiný se vás nebojí." Posadil se vedle pilota a připoutal se. „Sice si nemyslím, že byste to zvládli, ale upřímně vám radím, abyste se vy ani vaši kolegové nepokoušeli tenhle stroj zastavit. ‚Nemá dovoleno vzlétnout.' Co si myslíte, že by se stalo, kdybyste nakrkli vládu mé země? Představa, jak Besźel nebo Ul Qoma vedou války s nějakou skutečnou zemí, mi přijde dost legrační. A to nemluvě o vás, o Trans-g."

Zasunul dveře. Já ani Ašil jsme se chvíli nepokoušeli vstát. Ašil ležel, já za ním klečel, a helikoptéra mezitím dělala stále větší rámus. Nakonec se vznesla s trhnutím, jako by ji ještě poutalo lano, a vyslala k nám poryvy vzduchu, které nám zaškubaly oblečením a zacloumaly mrtvým Buričovým tělem. Vrhla se mezi nízké věže obou měst, do vzdušného prostoru Besźelu a Ul Qomy, stále jediný dopravní prostředek na obloze.

Díval jsem se, jak mizí. Trans-g invaze. V obou městech přistávali výsadkáři, vtrhávali do tajných kanceláří ve svých sporných budovách. K napadnutí Trans-g by se útočník musel dopustit trans-g v Besźelu i Ul Qomě.

„Zraněný avatár," řekl Ašil do vysílačky. Určil místo, kde jsme se nacházeli. „Žádám o pomoc."

„Jsme na cestě," ozvalo se z aparátu.

Opřel se o stěnu. Na východě začínala slabě světlat obloha. Zdola k nám stále doléhal hluk násilností, ale byl slabší a kolísal. Bylo slyšet víc sirén, besźelských i ulqomských, když ulice opět obsazovali policisté a milicionáři, když se z nich všude, kde to bylo možné, stahovali Trans-g. Možná ještě den měly vydržet uzávěry, aby se vyčistila poslední sjednocovatelská doupata, aby se města vrátila do normálního stavu, aby se ztracení přistěhovalci nahnali zpátky do táborů, ale to nejhorší jsme měli za sebou. Díval jsem se na oblaka v jitřním přísvitu. Prošacoval jsem Buričovo tělo, ale nic u sebe neměl.

~ ~ ~

Ašil něco řekl. Mluvil slabým hlasem a musel jsem ho požádat, aby svá slova zopakoval.

„Pořád tomu nemůžu uvěřit," řekl. „Že to mohl udělat."

„Kdo?"

„Burič. Kdokoli z nich."

Opřel jsem se o komín a nespouštěl ho z očí. Díval jsem se, jak vychází slunce.

„Ne," prohlásil jsem nakonec. „Byla příliš chytrá. Mladá, ale –"

„… Ano. Nakonec na to přišla, ale zaráží mě, že ji Burič vůbec dokázal takhle obalamutit."

„A pak i způsob, jakým to udělal," dodal jsem pomalu. „Kdyby nechal někoho zabít, nenašli bychom tělo." Burič na jedné straně nebyl dostatečně schopný, na druhé straně byl schopný až příliš, aby tahle záležitost dávala nějaký smysl. Nehybně jsem seděl v prohlubujícím se ranním světle, čekali jsme na pomoc. „Byla to specialistka," namítal jsem dál. „Historii měla v malíčku. Burič měl pod čepicí, ale tolik zase ne."

„Co si teda myslíš, Tye?" Od jedněch dveří ústících na střechu se ozvaly zvuky. Třísknutí, pak se rozletěly a vyvrhly postavu, v níž jsem neurčitě poznával Trans-g. Šla k nám a přitom něco říkala do vysílačky.

„Jak věděli, kde bude Jolanda?"

„Zaslechli vaše plány," odpověděl. „Odposlouchávali telefon tvé kolegyně Corwiové," nadhodil.

„Proč stříleli po Bowdenovi?“ zeptal jsem se. Ašil se na mě podíval. „Ve Spojovacím paláci. Mysleli jsme, že po něm jde Orciny, protože se bezděčně dopídil pravdy. Ale Orciny to nebylo. Byl to…“ Podíval jsem se na mrtvého Buriče. „Jeho rozkaz. Ale proč by šel po Bowdenovi?“

Ašil přikývl. Potom pomalu řekl: „Mysleli si, že Mahalia Jolandě prozradila, co ví, ale…“

„Ašile?“ zavolala blížící se žena a Ašil znovu přikývl. Dokonce se postavil, ale pak zase ztěžka dosedl.

„Ašile,“ řekl jsem i já.

„To nic, to nic,“ ubezpečoval nás. „Já jen…“ Zavřel oči. Žena přidala do kroku. Najednou je zase otevřel a pohlédl na mě. „Bowden vám celou dobu tvrdil, že žádné Orciny neexistuje.“

„To je pravda.“

„Vstaň,“ řekla žena. „Dostanu tě odsud.“

„Co budete dělat?“ zeptal jsem se.

„Pojď, Ašile,“ naléhala, „nemáš dost sil –“

„Nemám.“ Sám ji přerušil. „Ale…“ Zakašlal. Zadíval se na mě a já na něho.

„Musíme ho dostat dolů,“ řekl jsem. „Musíme přimět Trans-g, aby –“ Ale ti měli na sklonku noci pořád plné ruce práce a nebyl čas někoho přesvědčovat.

„Vteřinku,“ řekl ženě. Vytáhl z kapsy svou značku a podal mi ji, spolu se svazkem klíčů. „Dávám mu povolení,“ hlesl. Žena zvedla obočí, ale nepřela se s ním. „Myslím, že pistole mi zapadla někde támhle. Zbytek Trans-g je pořád –“

„Dejte mi svůj telefon. Jaké má číslo? Teď běžte. Dostaňte ho odsud. Ašile, já to udělám.“

Kapitola dvacátá osmá

Trans-g s Ašilem mě nepožádala o pomoc. Odehnala mě.

Našel jsem jeho zbraň. Byla těžká, tlumič vypadal takřka organicky, hlaveň pokrýval jako nějaký hlen. Nesmírně dlouho jsem musel na pistoli hledat pojistku. Neodvážil jsem se uvolnit západku, abych ji vyzkoušel. Strčil jsem si ji do kapsy a vydal se po schodech dolů.

Cestou jsem se probíral čísly v seznamu kontaktů: byly to nesmyslně vyhlížející řetězce písmen. Vyťukal jsem číslo, které jsem potřeboval. Instinktivně jsem nepřidal předvolbu země a udělal jsem dobře, spojení se navázalo. Když jsem došel do vestibulu, telefon už vyzváněl. Ostraha mi věnovala váhavý pohled, ale podržel jsem v prstech trans-g odznak a muži odstoupili.

„Co… kdo volá?“

„Dhatte, to jsem já.“

„Do světla, *Borlú*? Co… kde jsi? Kdes byl, co se děje?“

„Dhatte, sklapni a poslouchej. Vím, že ještě není ráno, ale potřebuju, aby ses probudil, a potřebuju, abys mi pomohl. Poslouchej.“

„Do světla, Borlú, ty si myslíš, že spím? Mysleli jsme, že jsi v Trans-g… kde jsi? Víš, co se děje?“

„Jsem v Trans-g. Poslouchej. Ještě nejsi zpátky v práci, že?“

„Neblbni, pořád jsem na srač –“

„Potřebuju, abys mi pomohl. Kde je Bowden? Vaši lidi ho odvezli k výslechu, je to tak?“

„Bowdena? Jo, ale nezadrželi jsme ho. Proč?“

„Kde je?“

„Do světla, Borlú.“ Slyšel jsem, jak si sedá, vzpamatovává se. „Ve svém bytě. Žádnou paniku, sledujeme ho.“

„Pošli za ním vaše lidi. Zadržte ho. Než se tam dostanu. Udělej to, prosím tě. Okamžitě je k němu pošli. Díky. Až ho budete mít, zavolej mi.“

„Počkat, počkat. Co je to za číslo? Nezobrazilo se mi.“

Řekl jsem mu ho. Na náměstí jsem sledoval projasňující se oblohu a ptáky kroužící nad oběma městy. Přecházel jsem sem a tam, jeden z mála lidí, ale sám jsem v tu hodinu venku nebyl. Pokradmu jsem se díval na ostatní, kteří mě míjeli. Díval jsem se, jak se snaží odejít do svého města, do Besźelu, Ul Qomy, Besźelu, tam, kam patřili, ven z mohutného Trans-g, který kolem nich konečně začínal odeznívat.

„Borlú. Je fuč.“

„Co tím myslíš?“

„Pro hlídkování před jeho bytem jsme vyčlenili speciální jednotku. Aby ho chránila po tom, co to schytal. A když se v noci začaly dít věci, museli všichni běžet řešit situaci, jednotku odvolali k jinému úkolu, nevím přesně, jak to bylo, ale každopádně tam už nikdo nějakou dobu nebyl. Poslal jsem je zpátky – trochu se to tu uklidňuje, milice a vaši lidi se snaží znovu ustanovit hranice –, ale na ulicích je pořád blázinec. No prostě, poslal jsem je zpátky a právě zkusili dveře. Není tam.“

„Kurva.“

„Tyade, co se to, do prdele, děje?“

„Jedu tam. Mohl bys… Nevím, jak se to říká ilitánsky. *Podat hlášení všem policistům v oblasti?*“ Nakonec jsem to řekl tak, jak jsem to slýchával v amerických filmech.

„Jo, tady tomu říkáme dát všem echo, udělám to, jasně. Ale kurva, Tyade, viděls, jakej je dneska venku chaos, myslíš, že ho někdo zahlídne?“

„Musíme to zkusit. Snaží se dostat ven.“

„No, ty jsi v pořádku, on je nahranej. Hranice se uzavřely, takže ať se objeví kdekoliv, prostě ho chytnou. I kdyby se už stačil dostat

do Besźelu, vaši lidi nejsou tak neschopní, aby někoho nechali zdrhnout.“

„Dobře, ale rozdej všem echo, jo?“

„*Dej*, ne rozdej. Udělám to. Ale nenajdeme ho.“

Na silnicích bylo víc záchranných vozidel, v obou městech, uháněla na místa přetrvávající krize, a tu a tam i civilní auta, která okázale dodržovala dopravní předpisy svého města a navzájem se vyhýbala s nezvyklou obezřetností, podobně jako to dělala hrstka chodců. Ti museli mít k pobytu venku dobré a ospravedlnitelné důvody. Svědomitost, s jakou neviděli a viděli, přímo bila do očí. Prolínání má tuhý kořínek.

Venku panoval časně ranní chlad. S Ašilovým univerzálním klíčem, ale bez jeho suverénnosti, jsem se snažil dostat do jednoho ulqomského auta, když mi zase zavolal Dhatt. Úplně změnil tón. Naplňoval ho, jinak se to interpretovat nedalo, jakýsi neskonalý úžas.

„Spletl jsem se. Našli jsme ho.“

„Cože? Kde?“

„Ve Spojovacím paláci. Pohraničníci byli jediní milicionáři, kteří nebyli vyslaní do ulic. Poznali ho na fotkách. Byl tam prý už několik hodin, musel tam zamířit, hned jak se to všechno spustilo. V paláci byl už dřív, společně se všema ostatníma, kteří tam zůstali vězet, když se uzavřely hranice. Ale poslouchej.“

„Co dělá?“

„Nic, jenom čeká.“

„Chytili ho?“

„Tyade, poslouchej. To nejde. Je v tom problém.“

„Co se stalo?“

„Oni… Oni si myslí, že není v Ul Qomě.“

„Přešel na druhou stranu? Tak si musíme promluvit s beszelskou pohraniční stráží…“

„Ne, poslouchej mě už. Oni si nejsou jistí, kde je.“

„… Cože? Co? Co to, sakra, vyvádí?“

„On tam jenom… jenom tak stál, těsně u vchodu, všem na očích, a pak, když uviděl, jak se k němu blíží, vykročil… ale způsob, jakým se pohybuje… oblečení, co má na sobě… oni nedokážou určit, jestli je v Ul Qomě, nebo v Besźelu.“

„Tak zjisti, jestli, než to uzavřeli, prošel na druhou stranu.“

„Tyade, tady je bordel, že by se jeden posral. Nikdo nehlídá doklady, nepíše nic do počítače, nic, takže netušíme, jestli prošel nebo ne.“

„Musíš jim říct, aby –“

„Tyade, poslouchej mě. Ani nevíš, kolik úsilí mě stálo to z nich vypáčit. Jsou tak vyděšení, že trans-g už je jenom to, že ho vidí a mluví o tom, a můžu ti říct, že se určitě nepletou, protože víš co? Ono to tak může být. Zrovna dnes. Všude se to hemží Trans-g, uzavřely se hranice, Tyade. Riskovat trans-g teď nikdo nebude. Tohle je poslední informace, kterou ode mě dostaneš, pokud se Bowden nepohne, aby mohli potvrdit, že je jednoznačně v Ul Qomě.“

„Kde je teď?“

„Jak to mám vědět? Neodváží se ho sledovat. Řekli mi jenom, že se dal do pohybu. Jenom že vyšel, ale takhle nikdo nepozná, kde je.“

„Nikdo ho nezadržuje?“

„Vždyť oni ani nevědí, jestli ho smějí vidět. Ale zároveň se ani nedopouští trans-g. Prostě to… nemůžou poznat.“ Pauza. „Tyade?“

„Panebože, no jasně. On *čeká*, až si ho někdo všimne.“

Vyrazil jsem autem ke Spojovacímu paláci. Byl několik kilometrů daleko. Nahlas jsem nadával.

„Co? Tyade, co je?“

„O tohle mu jde. Sáms to řekl, Dhatte, z hranice ho vrátí stráž toho města, kde se nachází. A to je?“

Následovalo krátké ticho.

„Do prdele,“ zavrčel Dhatt. V tomhle nejistém stavu by Bowdena nikdo nechtěl zastavit. Ani by nemohl.

„Kde jsi? Jak daleko jsi od Spojovacího paláce?“

„Můžu tam být za deset minut, ale –“

Ale ani on nechtěl Bowdena zastavit. Navzdory svému zoufalství nechtěl riskovat Trans-g tím, že by spatřil muže, který nemusí být v jeho městě. Chtěl jsem mu říct, aby si nedělal starosti, chtěl jsem na něho naléhat, ale mohl jsem mu říct, že se plete? Nevěděl jsem, jestli ho nebude nikdo sledovat. Mohl jsem ho přesvědčovat, že je v bezpečí?

„Zatkla by ho milice na tvůj příkaz, kdyby byl jednoznačně v Ul Qomě?“

„Jistě, ale pronásledovat ho nebude, nebude riskovat, že ho spatří.“

„Tak to vidíš. Dhatte, prosím tě. Poslouchej. V procházce ti nikdo bránit nemůže, že? Jenom si zajdeš do Spojovacího paláce a tam se vydáš, kam se ti zachce, a jestli se stane, že člověk, který bude náhodou pořád v tvojí blízkosti, kývne rukou a ukáže se, že je v Ul Qomě, pak bys ho mohl zatknout, ne?“ Nikdo nemusel nic přiznávat, ani sám sobě. Kdyby nedošlo k žádné interakci, dokud bude ohledně Bowdena panovat nejistota, bylo by možné všechno popřít. „Prosím, Dhatte.“

„Dobře. Ale teď poslouchej ty. Jestli se mám jít teda projít a někdo se v mojí možná palokální blízkosti jednoznačně v Ul Qomě neprojeví, pak ho zatknout nemůžu.“

„Počkej. To máš pravdu.“ Nemohl jsem po něm chtít, aby riskoval trans-g. A Bowden mohl přejít na druhou stranu a být v Besźelu, v tom případě by byl Dhatt bezmocný. „OK. Běž se projít. Až budeš ve Spojovacím paláci, dej mi vědět. Musím ještě někomu zavolat.“

Ukončil jsem hovor a vytočil další číslo, také bez mezinárodní předvolby, ačkoli bylo v jiné zemi. Navzdory pokročilé hodině jsem nemusel vůbec čekat, spojení bylo okamžité, hlas na druhém konci linky bdělý.

„Corwiová,“ řekl jsem.

„Šéfe? Proboha, šéfe, kde jste? Co se děje? Jste v pořádku? Co se stalo?“

„Corwiová. Všechno vám povím, ale zrovna teď to nejde, teď potřebuju, abyste sebou hodila a to rychle, na nic se mě neptala a udělala přesně to, co vám řeknu. Potřebuju, abyste odjela do Spojovacího paláce.“

~ ~ ~

Podíval jsem se na hodinky a zadíval se i na oblohu, která jako by pořád odolávala příchodu rána. Dhatt a Corwiová ve svých

příslušných městech právě přijížděli na hranici. První mi zavolal Dhatt.

„Jsem tu, Borlú.“

„Vidíš ho? Našels ho? Kde je?“ Ticho. „Tak jo, Dhatte, poslouchej.“ Nechtěl vidět, o čem si nebyl jistý, že je v Ul Qomě, ale kdyby neměl důvod k navázání kontaktu, nevolal by mi. „Kde jsi?“

„Jsem na rohu Iljašské a Suhašovy.“

„Panebože, kdybych tak věděl, jak se na tomhle zapínají konferenční hovory. Už jsem přišel na to, jak se pozdržují, takže zůstaň na lince.“ Přepojil jsem na Corwiovou. „Corwiová? Poslouchejte.“ Musel jsem zastavit u chodníku a porovnat mapu Ul Qomy z přihrádky v palubní desce se svými znalostmi Besźelu. Stará města se z větší části prolínala. „Corwiová, potřebuju, abyste zajela na Bjula-Strász a… na Warsza-Strász. Bowdena jste na fotkách viděla, že?“

„Jo…“

„Já vím, já vím.“ Pokračoval jsem v jízdě. „Jestli si nebudete jistá, že je v Besźelu, nebudete se ho dotýkat. Jak jsem řekl, žádám vás jenom o to, abyste se šla projít a kdyby se přece jenom ukázalo, že se někdo nachází v Besźelu, abyste ho zatkla. A řeknete mi, kde jste. Ano? Dávejte si pozor.“

„Na co, šéfe?“

To byla otázka. Nebylo pravděpodobné, že by Bowden na Dhatta nebo Corwiovou zaútočil; kdyby to udělal, projevil by se jako zločinec, v Besźelu nebo Ul Qomě. Kdyby zaútočil na oba, spáchal by trans-g, kterého se, ač to vypadalo neuvěřitelně, ještě nedopustil. Pohyboval se rovnovážně, možná v obou městech. Schrödingerův chodec.

„Kde jsi, Dhatte?“

„V polovině Tejpejské.“ Tejpejská ulice palokálně sdílela prostor s besźelskou Mirandi-Strász. Řekl jsem Corwiové, kam má jít. „Za chvíli jsem tam.“ Už jsem byl za řekou a na ulici bylo stále víc aut.

„Dhatte, kde je? Chci říct, kde jsi ty?“ Sdělil mi to. Bowden se musel držet prolínajících se ulic. Kdyby vstoupil do totální oblasti, rozhodl by se pro určité město, a pak by ho mohla zatknout příslušná policie. Ve středech měst byly ty nejstarobylejší uličky příliš úzké a

klikaté na to, aby mi jízda v autě ušetřila nějaký čas, a tak jsem z něj vyskočil a vyrazil po kočičích hlavách a pod převislými střechami besźelského Starého města a kolem složitých mozaik a kleneb jeho ulqomského protějšku. „Z cesty!“ zakřičel jsem na několik lidí, kteří se přede mnou pohybovali. Ukázal jsem jim trans-g odznak, v druhé ruce jsem držel telefon.

„Jsem na konci Mirandi-Strász, šéfe.“ Hlas Corwiové prošel proměnou. Nemohla připustit, že Bowdena zahlédla – nezahlédla ho a zároveň ani nemohla říct, že ho tak docela nevidí; nacházela se mezi oběma těmito póly –, ale už se slepě neřídila mými pokyny. Přiblížila se mu. Možná ji už viděl.

Ještě jednou jsem si prohlédl Ašilovu zbraň, ale nemohl jsem jí přijít na kloub. Neuměl jsem s ní zacházet. Vrátil jsem ji do kapsy a vydal se tam, kde na mě Corwiová čekala v Besźelu, Dhatt v Ul Qomě a kam se ubíral Bowden, aniž někdo tušil kudy.

~ ~ ~

Nejdřív jsem uviděl Dhatta. Byl v uniformě, s paží zavěšenou v pásce, s telefonem u ucha. Když jsem ho minul, poplácal jsem ho po rameni. Vylekal se k smrti, pak si ale všiml, že to jsem já a prudce vydechl. Pomalu zavřel mobil a ve zlomku vteřiny mi očima naznačil směr. Civěl na mě s výrazem, který jsem tak úplně nepoznával.

Toho pohledu ani nebylo třeba. Ačkoli překrývající se prolnutou ulicí kráčelo několik lidí, Bowden byl hned vidět. Ten krok. Zvláštní, neskutečný. Těžko popsatelný, nicméně člověku, který byl zvyklý na tělesné specifičnosti Besźelu a Ul Qomy, připadal vykořeněný a nespoutaný, odhodlaný a nezařaditelný. Uviděl jsem ho zezadu. Nenechával se volně unášet, ale kráčel s patologickou neurčitostí pryč od středů měst s vidinou hranic a hor, směrem ke zbytku kontinentu.

Zepředu ho zahlédlo několik zvědavých místních, kteří vzápětí se zřetelnou váhavostí sklouzli pohledem jinam, protože si nebyli jistí, kam se mají dívat. Postupně jsem na každého z nich ukázal a pokynul jim, aby odešli, což učinili. Bylo možné, že se někdo dívá z okna, ale to už by se dalo popřít. Blížil jsem se k Bowdenovi pod převisy Besźelu a složitě propletenými ulqomskými okapy.

Několik metrů od něho mě sledovala Corwiová. Odložila telefon a vytáhla zbraň, pořád však nechtěla na Bowdena upřít přímý pohled, kdyby se ukázalo, že není v Besźelu. Bylo možné, že nás odněkud pozorují Trans-g. Bowden se ještě nedopustil žádného přestupku, aby upoutal jejich pozornost; nemohli se ho zmocnit.

Za chůze jsem napřáhl ruku a nezpomaloval jsem, Corwiová ji však stiskla a na okamžik jsme na sobě spočinuli pohledem. Když jsem se ohlédl, uviděl jsem ji, jak na mě spolu s Dhattem, několik metrů od sebe, ale v různých městech, upírají oči. Konečně se rozednilo.

~ ~ ~

„Bowdene."

Otočil se. Měl strnulý výraz. Držel něco, co jsem nedokázal pořádně rozeznat.

„Pane inspektore. Kde by mě napadlo, že vás potkám… zrovna tady?"

Pokusil se o úsměv, ale příliš se mu nezdařil.

„Kde je to ‚tady'?" zeptal jsem se. Pokrčil rameny. „Váš výkon je rozhodně úchvatný," pokračoval jsem. Znovu pokrčil rameny stylem, který nebyl vlastní Besźelu ani Ul Qomě. Pěšky mu to mělo trvat pár dní, ale Besźel a Ul Qoma jsou malé země. Mohlo se mu to podařit, mohl odejít. Jak zkušeného obyvatele, jak svrchovaného městského člověka a pozorovatele bylo třeba ke zprostředkování onoho milionu nepovšimnutých osobitých projevů, které vymezovaly naši městskou specifičnost, k odmítnutí jedné či druhé množiny chování. Tím, co držel v ruce, namířil.

„Jestli mě zastřelíte, zmocní se vás Trans-g."

„Pokud se dívá," odpověděl. „Myslím, že kromě vás tu teď nejspíš nikdo není. Po dnešní noci je třeba znovu ustanovit staletí hranic. A i kdyby tady byl, je to otázka do diskuse. Jaký bych spáchal zločin? Kde jste vlastně vy?"

„Pokusil jste se jí odřezat tvář." Ten zubatý zářez pod bradou. „Vzal… Ne, byl její, byl to její nůž. Ale nedokázal jste to. Tak jste na ni místo toho naplácal makeup." Zamrkal, nic neříkal. „Jako by ji to zamaskovalo. Co je to?" Věc, kterou držel v ruce, mi na okamžik

ukázal, než ji opět pevně sevřel a namířil. Byl to jakýsi měděnkou napadený kovový předmět, pokroucený stářím, ošklivý. Cvakal. Byl vyspravený novými kovovými pásky.

„Rozbilo se to. Když jsem.“ Neznělo to jako zaváhání: jeho slova jednoduše přestala vycházet ze rtů.

„… Proboha, tímhle jste ji udeřil. Když jste si uvědomil, že ví, že jsou to lži.“ Byl polapen a zazmítal se jako ryba na háčku, projela jím vlna zuřivosti. Teď už se mohl přiznat ke všemu. Dokud setrvával ve své superpozici, všechny zákony na něho byly krátké. Všiml jsem si, že rukojeť věci, kterou držel a která k němu směřovala, je zakončena ošklivým ostrým hrotem. „Popadl jste to, udeřil ji, skácela se na zem.“ Napodobil jsem bodání. „V zápalu boje,“ dodal jsem. „Je to tak? Je to tak?

Tehdy jste nevěděl, jak se z toho střílí? A je na tom tedy něco pravdy?“ zeptal jsem se. „Na všech těch bájích o ‚podivné fyzice‘? Je to jedna z těch věcí, o které se zajímali lidi ze Sear and Core? Když posílali někoho ze svých vysoce postavených hostů na prohlídku pamětihodností, aby si v parku zašoupal nohama? Jako obyčejný turista?“

„Zbraní bych to nenazval,“ odpověděl. „Ale… chcete vidět, co to umí?“ Zamával rukou.

„Neláká vás zkusit to na sobě?“ Zatvářil se dotčeně. „Jak víte, co to dělá?“

„Jsem archeolog a historik,“ řekl. „A v tom jsem extratřída. A teď odcházím.“

„Odcházíte z města?“ Naklonil hlavu. „Kterého?“ Zamával zbraní v záporné odpovědi.

„Víte, já to nechtěl,“ řekl. „Ona byla…“ Tentokrát mu hlas selhal.

„Musela se pěkně rozlítit. Když si uvědomila, že jste jí lhal.“

„Vždycky jsem mluvil pravdu. Sám jste mě slyšel, inspektore. Řekl jsem vám to mnohokrát. Žádné Orciny neexistuje.“

„Lichotil jste jí? Řekl jste jí, že je jediná, komu můžete přiznat pravdu?“

„Borlú, na místě vás můžu zabít, a jak si jistě uvědomujete, nikdo ani nepozná, kde jsme. Kdybyste byl v jednom či druhém městě, mohli by si pro mě přijít, ale vy tam nejste. Jde o to – a já vím, že by

to takhle nefungovalo a vy to víte taky, ale to jen proto, že nikdo na tomhle místě, a to včetně Trans-g, nedodržuje svá vlastní pravidla, a kdyby dodržoval, přesně takhle by to fungovalo –, jde o to, že kdyby vás zabil někdo, u něhož by si nikdo nebyl jistý, ve kterém městě se nachází, a zároveň by si nebyl ani jistý, kde se nacházíte *vy*, vaše tělo by muselo zůstat ležet a hnít na věky věků. Lidé by vás museli překračovat. Protože by se nikdo nedopustil trans-g. Ani Beśźané, ani Ulqomané by se vás neodvažovali odklidit. Ležel byste a rozkládal se v oblaku puchu, až by z vás zbyl jen flek. Odcházím, Borlú. Myslíte si, že Beśźané pro vás přijdou, když vás zastřelím? Ul Qoma?“ Corwiová i Dhatt ho museli slyšet, ačkoli se tvářili, že ho neslyší. Bowden se díval jenom na mě a nepohnul se.

„Můj, jak bych to řekl, Trans-g, můj společník, měl pravdu,“ řekl jsem. „I kdyby Burič tohle všechno dokázal vymyslet, neměl znalosti nebo trpělivost, aby se Mahalia nechala obalamutit výslednou kombinací. Byla chytrá. Bylo třeba někoho, kdo zná archívy, tajemství a orcinské legendy nejen zběžně, ale do hloubky. Kdo je má v malíčku. Jak opakovaně tvrdíte, mluvil jste pravdu: žádné Orciny neexistuje. Tvrdil jste to pořád dokola. O to tady šlo, že?

On to nebyl Buričův nápad, že? Po té konferenci, kde začala tolika lidem pít krev? Určitě to nevzešlo od Sear and Core – ti by si najali někoho, kdo by věci pronášel efektivně, pokud šlo o takovou nevýznamnou záležitost, spokojili se s příležitostí, která se jim naskytla. Je jasné, že jste potřeboval Buričovy zdroje, abyste dal všechno do pohybu, a Burič si nehodlal nechat proklouznout mezi prsty šanci krást v Ul Qomě, zvýšit přitažlivost Beśźelu – kolik investic na to bylo navázáno? – a pěkně si nahrabat. Ten nápad byl ale váš, a rozhodně v něm nešlo v peníze.

Vám se totiž stýskalo po Orciny. A tohle byl způsob, jak to zahrát na obě strany. Ano, jistě, s Orciny jste se mýlil, ale mohl jste to narafičit tak, že byste měl zároveň pravdu.“

Odkryly se úžasné artefakty a podrobnější informace o nich mohli znát jenom archeologové – nebo ti, kdo je tam zanechali, jak si myslela chudák Jolanda. Pseudo-Orciny posílalo svému pseudo-agentovi rychlé pokyny, nesmělo se otálet, nebyl čas přemýšlet, nad ničím dumat – jenom rychle čmajznout a předat.

„Mahalii jste řekl, že kromě ní nikomu pravdu neprozradíte. Že když jste změnil názor na svou knihu, že jste jen tak politikařil? Nebo jste jí řekl, že to bylo ze zbabělosti? Tím byste si ji určitě získal. Vsadím se, že jste to pojal takhle.“ Přistoupil jsem k němu. Změnil se mu výraz. „‚Moc se stydím, Mahalie, ten tlak se nedal vydržet. Ty jsi statečnější než já, pokračuj v tom, už jsi tak blízko, najdeš je…‘ Ty nesmysly vám zničily celou kariéru, a ztracený čas už vrátit nemůžete. Takže vám zbývá jediné: postarat se, aby to všechno byla jako pravda. Nepochybuju, že peníze byly příjemné, neříkejte mi, že vám neplatili, a Burič měl svoje důvody a měli je i lidi ze Sear and Core, a nacionalisti se přetrhnou kvůli každému, kdo má dobrou vyřídilku a zachřestí měšcem. Ale vám šlo celou dobu hlavně o Orciny, že?

Jenže Mahalia se dovtípila, pane doktore, že je to všechno habaďůra.“

O kolik dokonalejší by tahle pseudohistorie na druhý pokus byla, kdyby mohl vytvářet důkazy nejen ze zlomků v archivech, nejen z odkazů ve špatně pochopených listinách, ale mohl by k těmhle smyšleným zdrojům něco přidávat, poukazovat na související texty, dokonce vytvářet vzkazy – i sám sobě, kvůli ní a později i kvůli nám, které by mohl celou dobu shazovat jako nicotnosti, jimiž ve skutečnosti byly – z onoho neexistujícího místa. Jenže ona i tak přišla na to, jak se věci mají.

„To pro vás muselo být nepříjemné,“ řekl jsem.

Pohledem bloudil úplně někde jinde, než jsme právě byli. „Začalo to být… Proto.“ Řekla mu, že s dodávkami – a tedy i se všemi tajnými platbami – je konec. Proto ale nezuřil.

„Myslela, že jste se nechal napálit i vy? Nebo si uvědomila, že v tom máte sám prsty?“ Žasl jsem, že takový detail by měl být skoro epifenomenální. „Myslím, že to nevěděla. Neměla takovou povahu, aby si z vás utahovala. Řekl bych, že si myslela, že vás chrání. Řekl bych, že si s vámi domluvila schůzku, aby vás ochránila. Aby vám řekla, že vás oba někdo napálil. Že vám oběma hrozí nebezpečí.“

Zuřivost Bowdenova útoku. Jeho úkol, zpětné obhájení mrtvého projektu, zašlapala do prachu. O nic neusilovala, nechtěla mu konkurovat. Šlo pouze o to, že ho Mahalia, aniž to vůbec věděla,

přechytračila, uvědomila si, že jeho smyšlenka je opravdu jen smyšlenka, navzdory jeho úsilí svůj výtvor dokonale zabezpečit, učinit neprůstřelným. Rozdrtila ho bez jakýchkoli lstí či zloby. Důkazy znovu zničily jeho výtvor, onu vylepšenou verzi, Orciny 2.0, stejně jako minule, když v něj doopravdy věřil. Mahalia zemřela, protože Bowdenovi dokázala, jak byl hloupý, když uvěřil pohádce, kterou sám vytvořil.

„Co je ta věc zač? To taky…?“ Ale tohle by ven nedostala, a kdyby ji vynesla, neměl by ji teď u sebe.

„Mám to už několik let,“ řekl. „Tohle jsem našel sám. Při prvních výkopech. Bezpečnostní opatření nebyla vždycky na dnešní úrovni.“

„Kde jste se s ní setkal? V nějakém nesmyslném *dissensu*? V nějakém starém prázdném domě, kde podle vašeho ujišťování působí orcinská kouzla?“ Nezáleželo na tom. Vražda se určitě odehrála na prázdném, osamělém místě.

„… Věřil byste mi, kdybych vám řekl, že si ten okamžik už nepamatuju?“ zeptal se obezřetně.

„Ano.“

„Jen tahle konstanta, tahle…“ Logické uvažování, které rozklížilo jeho výtvor. Třeba jí tu věc ukázal, jako by to byl důkaz. *Tohle není z Orciny!* řekla možná. *Musíme uvažovat! Kdo by o tyhle věci mohl stát?* To ho přivedlo k nepříčetnosti.

„Rozbil jste to.“

„Dá se to opravit. Je to odolné. Tyhle artefakty jsou odolné.“ I přes to, že ho použil, aby ji umlátil k smrti.

„Vyvézt ji přes hraniční přechod byl dobrý nápad.“

„Když jsem mu zavolal, Burič mi řidiče neposílal rád, ale chápal to. S milicí ani s *policzai* problém nikdy nebyl. Nemohli jsme si jen dovolit, aby si nás všiml Trans-g.“

„Jenže máte zastaralé mapy. Viděl jsem je na vašem stole, tehdy u vás. Všechno to haraburdí, které jste vy nebo Jorjavič nasbírali – vzali jste ho z místa, kde jste ji zabil? – vám bylo k ničemu.“

„Kdy tam postavili tu skateboardovou plochu?“ Chvíli mi jeho slova zněla, jako by to všechno bral s nezastíraným humorem. „Měli jsme zajet přímo k ústí řeky.“ Kde ji měly stáhnout pod hladinu ty železné kusy.

„To se tam Jorjavič nevyznal? Je to přece jeho město. Co je to za vojáka?“

„Nikdy neměl důvod jezdit do Pokostu. Já jsem v Besźelu od konference taky nebyl. Tu mapu, co jsem mu dal, jsem koupil před lety, a když jsem tam byl naposledy, nebyl s ní problém.“

„Zatracené městské asanace, co? Dojel tam, dodávka vrchovatě naložená, a najednou má mezi sebou a vodou jakési rampy a trubky, a do toho začíná svítat. Když se to pokazilo, s Buričem jste se… nepohodli.“

„Ani ne. Sice jsme se pohádali, ale mysleli jsme, že to odeznělo. Ne, znepokojilo ho až to, když jste se vy vydal do Ul Qomy. Tehdy jsem si uvědomil, že nastávají komplikace.“

„Takže vám svým způsobem dlužím omluvu…“ Pokusil se pokrčit rameny. I tenhle pohyb byl městsky nezařaditelný. Nepřestával polykat nasucho, ale z jeho tiků se nedalo nic vyčíst.

„Jak je libo,“ prohodil. „Tehdy poslal na lov své Ryzí občany. Dokonce se vás pokusil přimět, abyste svalil vinu na Qoma Především, s tou bombou. A podle mě si myslel, že tomu věřím i já.“ Bowden se zatvářil znechuceně. „Musel se doslechnout, že k tomu už jednou došlo.“

„Ale vážně. Všechny ty poznámky, které jste psal v předvěčtině, vystavoval jste se riziku, abyste nás setřásl. Předstíraná vloupání. To všechno posilovalo vaši orcinskou iluzi.“ Když jsem si všiml, jak se na mě dívá, *všechny ty vaše blbosti* jsem raději spolkl. „Jak to bylo s Jolandou?“

„Té… té mi je vážně líto. Burič si musel myslet, že ona a já… že já nebo Mahalia jsme jí něco řekli.“

„Vy jste jí ale nic neřekl. Ani Mahalia, ta ji před vším chránila. Jolanda byla vlastně jediný člověk, který v Orciny po celou dobu věřil. Byla vaše největší fanynka. Ona a Aikam.“ Hleděl na mě se strnulým výrazem. Věděl, že ona ani Aikam nepatřili k těm nejchytřejším. Chvilku jsem mlčel.

„Panebože, vy jste lhář, Bowdene,“ navázal jsem. „A to i teď, proboha. Copak si myslíte, že nevím, že jste to byl vy, kdo Buričovi řekl, že tam Jolanda bude?“ Zatímco jsem mluvil, slyšel jsem jeho

roztřesený dech. „Poslal jste je tam kvůli tomu, co údajně věděla. Jenže, jak už jsem řekl, nevěděla vůbec nic.

Nechal jste ji zabít úplně zbytečně. Ale proč jste se tam vydal vy? Věděl jste, že se pokusí zabít i vás.“ Stáli jsme proti sobě v dlouhém tichu.

„… Potřeboval jste mít jistotu, že?“ nadhodil jsem. „A oni taky.“

Jorjaviče by nevysílali a celou tuhle mimořádnou přeshraniční vraždu by neorganizovali jenom kvůli Jolandě. Vždyť ani najisto nevěděli, co všechno – a jestli vůbec něco – Jolanda ví. Ale Bowden… co ví Bowden, to věděli moc dobře. Bowden věděl všechno.

Mysleli si, že tomu věřím i já, řekl před chvílí. „Řekl jste jim, že tam bude a že se tam dostavíte taky, protože se vás snaží zabít Qoma Především. Opravdu si mysleli, že tomu věříte?… Ale mohli si to ověřit, že?“ Odpověděl jsem si sám. „Tím, že se tam objevíte. Vy jste tam být musel, jinak by si mysleli, že je taháte za nos. Kdyby vás tam Jorjavič neviděl, pochopil by, že máte něco za lubem. Musel tam mít oba terče.“ Ten Bowdenův zvláštní pohyb a chování v paláci. „Proto jste se musel objevit a snažit se, aby mu pořád stál někdo v cestě…“ Zarazil jsem se. „Nebo tam měl tři terče?“ zeptal jsem se. Kvůli mně to nakonec šlo všechno do kytek. Potřásl jsem hlavou.

„Věděl jste, že se vás pokusí zabít, ale zbavit se jí za to riziko stálo. Byla to kamufláž.“ Kdo by ho podezříval ze spoluúčasti na spiknutí po tom, co se ho Orciny pokusilo zabít?

Pomalu mu trpkl výraz. „Kde je Burič?“

„Je mrtvý.“

„Dobře. To je dobře…“

Přikročil jsem k němu. Svou vykopávkou na mě namířil jako nějakou krátkou hůlkou z doby bronzové.

„Proč vás to zajímá?“ zeptal jsem se. „Co máte v úmyslu udělat? Jak dlouho už ve městech žijete? Co teď?“

„Je konec. Orciny je v troskách.“ Další krok a pořád na mě mířil. Dýchal ústy, oči vytřeštěné. „Máte jedinou možnost. Byl jste v Beszelu. Žil jste v Ul Qomě. Zbývá vám jediné místo. No tak. Povedete anonymní existenci v Istanbulu? V Sevastopolu? Vydáte se do Paříže? Myslíte si, že to bude stačit?“

„Orciny je blbost. Chcete vidět, co je mezi nimi doopravdy?“

Na okamžik se zastavil čas. Váhal dost dlouho, jestli se něco nestane.

Odporný zlomený chlap. Opovrženíhodnější než to, co už udělal, byla už jen ona napolo skrývaná dychtivost, s níž teď přijal moji výzvu. Tím, že se rozhodl jít se mnou, neprojevil žádnou statečnost. Napřáhl ke mně svou těžkou zbraň a já ji uchopil. Zarachotila. Kulovité zakončení plné převodů, starých mechanismů, které rozdrásaly Mahalii hlavu, když kov pukl.

Podlomily se mu nohy a zaúpěl, na omluvu, žádostivě, úlevně, neposlouchal jsem a už si na to nevzpomínám. Nezatkl jsem ho – nebyl jsem *policzai*, tehdy ne, a Trans-g nikoho nezatýká –, ale dostal jsem ho a vydechl ulehčením, protože to byl konec.

~ ~ ~

Bowden se pořád nerozhodl, kde je. Zeptal jsem se ho: „Ve kterém jste městě?“ Dhatt a Corwiová byli nablízku, připravení, a ten, kdo by se s ním ocitl na jednom místě, by zakročil, jakmile by to řekl.

„V obou,“ odpověděl.

Tak jsem ho chytil za límec, otočil ho, odvlekl. Na základě udělené pravomoci jsem měl za sebou i Trans-g, obklopil jsem ho jím. Vytáhl ho z obou měst do žádného, do Trans-g. Corwiová a Dhatt se dívali, jak jim ho odvádím z dosahu. Přes hranice jsem jim pokynutím poděkoval. Na sebe se dívat nechtěli, ale na mě oba kývli.

Už tomu bylo tak, že zatímco jsem odváděl šourajícího se Bowdena, trans-g, který jsem byl zmocněn rozkrýt, který jsem pořád vyšetřoval a jemuž on sloužil za důkaz, souvisel pořád se mnou samým.

Coda

TRANS-G

Kapitola dvacátá devátá

Ten strojek už jsem nikdy nespatřil. Spadl do byrokratické mašinérie Trans-g. Nikdy jsem nezjistil, co umí, o co stáli v Sear and Core, nebo jestli vůbec něco uměl.

Ul Qomu po Noci nepokojů svíralo napětí. Milice i poté, co rozprášila nebo pozatýkala zbylé sjednocovatele, nebo poté, co si zakryli nášivky a zmizeli, neustávala v exponovaném, agresivním dohledu. Zastánci občanských svobod si stěžovali. Ulqomská vláda vyhlásila novou kampaň, hnutí Bdělých sousedů, prosazující dobré sousedské vazby, jak ve vztahu k lidem odvedle (co dělají?), tak k vedlejšímu městu (chápete, jak důležité jsou hranice?).

V Besźelu noc vyústila do jakési přehnané utlumenosti. Skoro to vypadalo, že zmínky o ní přinášejí smůlu. Noviny situaci dramaticky bagatelizovaly. Politici, pokud vůbec něco řekli, se vyhýbavě zmiňovali o *nedávném napětí* nebo podobných věcech. Na město však dosedla tíživá atmosféra. Bylo zamlklé. Sjednocovatelé byli zdecimováni stejně jako v Ul Qomě, a jejich zbytky si dávaly stejný pozor a stejně se držely ve skrytu.

Obě čistky proběhly rychle. Trans-g uzávěra trvala šestatřicet hodin a už se o ní nikdy nemluvilo. Po oné noci zůstalo dvaadvacet mrtvých v Ul Qomě a třináct v Besźelu, nepočítaje uprchlíky, kteří umřeli po počátečních nehodách, a zmizelé osoby. Nyní se v obou soustavách ulic pohybovali zahraniční novináři a vypracovávali více či méně nenápadná návazná hlášení. Pravidelně se pokoušeli domlouvat si rozhovory – „samozřejmě, že anonymně“ – se zástupci Trans-g.

„Odepřel vůbec někdy někdo z Trans-g poslušnost?“ zeptal jsem se.

„Ovšem,“ odpověděl Ašil. „Pak se ale dopustí trans-g, stane se vehnancem, a je náš.“ Opatrně našlapoval, pod oblečením a skrytou zbrojí byl ještě celý obvázaný.

První den po nepokojích, když jsem se vrátil do kanceláří, kam jsem s sebou přivlekl nepříliš svolného Bowdena, mě zamkli do cely. Od té doby však zůstávaly dveře odemčené. Strávil jsem s Ašilem tři dny poté, co byl propuštěn z kdovíjaké utajené nemocnice, kde se Trans-g dostávalo zdravotnické péče. Každý den, kdy jsme spolu byli, jsme se procházeli po městech, v Trans-g. Učil jsem se od něho, jak mezi nimi chodit, napřed v jednom, potom ve druhém, nebo v obou, nicméně bez nápadnosti Bowdenova pozoruhodného způsobu pohybu – s poněkud neokázalejší vyhýbavostí.

„Jak to dokázal? Chodit takovým způsobem?“

„Studuje města už dlouho,“ řekl Ašil. „Možná to musel být cizinec, aby pochopil, co je pro místní lidi specifické, aby dokázal chodit *mezi*.“

„Kde vlastně je?“ ptal jsem se Ašila už mnohokrát. Odpovědi se vyhýbal nejrůznějšími způsoby. Tehdy řekl, stejně jako předtím: „Existují jisté mechanismy. Je o něj postaráno.“

Bylo pod mrakem a pošmourno, drobně pršelo. Zvedl jsem si límec kabátu. Byli jsme na západ od řeky, u prolínajících se kolejí, krátkého úseku trati, který využívaly vlaky obou měst podle jízdního řádu dohodnutého na mezinárodní úrovni.

„Jde o to, že on se trans-g nikdy nedopustil.“ S touhle obavou jsem se Ašilovi ještě nesvěřil. Otočil se na mě a masíroval si zranění. „Na základě čí pravomoci byl… Jak to, že ho máme v moci?“

Ašil mě prováděl okolím boljea’nského naleziště. Slyšel jsem vlaky v Besźelu na sever od nás i Ul Qomě na jihu. Nechtěli jsme vstoupit dovnitř ani se natolik přibližovat, aby si nás někdo všiml, ale Ašil procházel různými stádii případu, aniž mě na to upozornil.

„Vím sice,“ pokračoval jsem, „že se Trans-g nikomu nezodpovídá, ale musí podávat hlášení. O všech svých případech. Dozorčímu výboru.“ Při těchto slovech zvedl tázavě obočí. „Já vím, já vím, že od Buričových aktivit je zdiskreditovaný, ale panuje názor,

že za to mohlo složení členů, ne výbor sám. Pravidla vymezení příslušných pravomocí mezi městy a Trans-g jsou pořád stejná, ne? V tom má výbor pravdu, nemyslíte? Zajetí Bowdena budete muset ospravedlnit.“

„O Bowdena se nikdo nezajímá,“ pronesl nakonec. „Je ukradený Ul Qomě, Besźelu, Kanadě, Orciny. Ale ano, výboru předložíme protokol. Třeba se po tom, co vyhodil Mahalii z auta, při návratu do Ul Qomy dopustil trans-g.“

„Sám ji nikde nevyhodil, to udělal Jorjavič…“ upozornil jsem ho.

„Třeba to udělal,“ pokračoval Ašil. „Uvidíme. Třeba ho vytlačíme do Besźelu a vtáhneme zpátky do Ul Qomy. Když prohlásíme, že spáchal trans-g, tak spáchal trans-g.“ Podíval jsem se na něho.

Mahalia byla pryč. Její tělo se konečně vrátilo domů. Ašil mi to řekl v den, kdy jí rodiče uspořádali pohřeb.

Společnost Sear and Core neopustila Besźel. Riskovala by nežádoucí pozornost, kdyby se stáhla právě po kradmých, chaotických odhaleních o Buričově jednání. Podnik a jeho technická divize sice přišly na přetřes, ale spojitosti nebyly příliš zřejmé. Gorseovo jméno se nikde neobjevilo. Buričův případný kontakt byla bohužel neznámá osoba, a ano, došlo k chybám, a proto se právě zaváděla bezpečnostní opatření. Šeptalo se, že CorIntech změní majitele.

S Ašilem jsme jeli tramvají, metrem, autobusem, taxíkem, šli jsme pěšky. Pod jeho vedením jsme mezi Besźelem a Ul Qomou kličkovali jako tkalcovský člunek.

„Jak to vypadá s mým trans-g?“ zeptal jsem se nakonec. Oba jsme čekali několik dní. Nezeptal jsem se ho *Kdy se budu moct vrátit domů?* Lanovkou jsme vyjeli na vrchol parku, který po ní dostal jméno, přinejmenším v Besźelu.

„Kdyby měl aktuální mapu Besźelu, nikdy byste ji nenašli,“ řekl Ašil. „Orciny.“ Zavrtěl hlavou.

„Vidíš v Trans-g nějaké děti?“ zeptal se. „Jak by to fungovalo? Kdyby se nějaké narodily“ – „Musí tu být,“ přerušil jsem ho, ale nedal se – „jak by tady mohly žít?“ Mračna nad městem vytvářela

dramatické obrazy a já je sledoval, místo něho, a představoval si bezprizorné děti. „Ty víš, jak jsem se stal Trans-g,“ řekl najednou.

„Kdy budu moct odejít domů?“ zeptal jsem se zbytečně. Dokonce se mé otázce pousmál.

„Odvedl jsi skvělou práci. Viděl jsi, jak pracujeme. Nikde jinde to nefunguje jako tady ve městech,“ dodal. „Nejsme to jen my, kdo je drží od sebe. Drží je od sebe všichni lidé v Besźelu a všichni lidé v Ul Qomě. Každou minutu, každý den. My jsme jen ta poslední hradba: většinu práce odvádějí všichni obyvatelé. Funguje to, protože nemrkáte. Proto je vidění a nevidění tak důležité. Nikdo nemůže připustit, že to nefunguje. A když to nepřipouštíš, funguje to. Ale když se dopustíš trans-g, i kdyby to nebyla tvoje chyba, na víc než zlomek vteřiny… už se z Trans-g vrátit nemůžeš.“

„Co neštěstí? Dopravní nehody, požáry, trans-g z nepozornosti?“

„Ano. Ovšem. Jestli hned vyrazíš, aby ses dostal co nejdál. Jestli reaguješ na Trans-g takhle, pak máš třeba šanci. Ale i potom máš potíže. A pokud to trvá déle než okamžik, ven se už dostat nemůžeš. Už nikdy nedokážeš nevidět. Většina lidí, co se dopustí trans-g, no, zanedlouho se o našich trestech dozvíš víc. Existuje však jiná možnost, velmi málo využívaná.

Co víš o britském námořnictvu? Před několika staletími?“ Podíval jsem se na něho. „Rekrutovali mě stejně jako v Trans-g všechny ostatní,“ navázal. „Nikdo z nás se tady nenarodil. Všichni jsme kdysi žili na nějakém jiném místě. Všichni jsme se kdysi dopustili trans-g.“

Dlouhé minuty jsme mlčeli. „Rád bych zavolal několika lidem,“ řekl jsem.

~ ~ ~

Měl pravdu. Představoval jsem si teď sám sebe v Besźelu, že nevidím Ul Qomu na prolínajícím se území. Že žiju v polovině prostoru. Že nevidím všechny lidi a budovy a dopravní prostředky a všechno, v čem a mezi čím jsem žil. Mohl bych snad, nanejvýš, předstírat, ale něco by se stalo, a Trans-g by se to dozvěděl.

„Byl to velký případ,“ prohodil. „Ten největší vůbec. Tak velký případ už nikdy mít nebudeš.“

„Jsem detektiv,“ řekl jsem. „Panebože. Mám vůbec na vybranou?“

„Ovšem,“ odpověděl. „Jsi tady. Existuje Trans-g, a ti, co se ho dopouštějí, ti, kteří nás páchají.“ Nedíval se na mě, ale na překrývající se města.

„Jsou mezi vámi dobrovolníci?“

„Dobrovolnictví je prvním a významným znamením, že člověk není vhodný.“

Šli jsme směrem k mému starému bytu, já a můj verbíř.

„Můžu se s někým rozloučit? Je pár lidí, kterým…“

„Ne.“ Pokračovali jsme v chůzi.

„Jsem detektiv,“ zopakoval jsem. „Žádný jen tak někdo. Já nepracuju jako vy.“

„Právě o tohle stojíme. Proto jsme byli tak rádi, že jsi spáchal trans-g. Časy se mění.“

Takže metody mi nemusí být tak neznámé, jak jsem se obával. Jiní si mohou postupovat tradičním trans-g způsobem, uchylovat se k zastrašování, oné stylizaci do jakéhosi noční běsu, já jsem však – s využitím informací, které pokoutně stahujeme z internetu, napichováním telefonních hovorů z obou měst, sítí informátorů a mocností stojících mimo jakýkoli zákon, pomocí staletí strachu, ano, někdy také poukazováním na jiné mocnosti mimo nás, na neznámé tvary, na to, že jsme pouzí avatáři – měl vyšetřovat stejně, jako jsem vyšetřoval už dlouhá léta. Nové koště. Je ho zapotřebí v každé kanceláři. Na téhle situaci je něco humorného.

„Chci se setkat se Sariskou, myslím, že víte, kdo to je. I s Biszajou. Chci mluvit s Corwiovou a Dhattem. Abych se aspoň rozloučil.“

Chvíli neodpověděl. „Mluvit s nimi nemůžeš. Takhle prostě pracujeme. Jestli na tom nebudeme lpět, nic nám nezbude. Ale můžeš je vidět. Pokud se budeš držet ve skrytu.“

Došli jsme ke kompromisu. Svým bývalým milenkám jsem napsal dopisy. Byly ručně psané a osobně doručené, ne však mnou. Sarisce i Biszaje jsem sdělil jenom to, že se mi po nich bude stýskat. Nebyl jsem na ně jenom hodný.

Ke svým kolegům jsem se přiblížil, a ačkoli jsem s nimi nemluvil, oba mě viděli. Avšak jak Dhatt v Ul Qomě, tak později i Corwiová v Besźelu poznali, že nejsem, nebo ne úplně či ne výhradně, v jejich městě. Nemluvili se mnou. Neodvažovali se to risknout.

S Dhattem jsem se setkal, když vyšel z budovy, kde pracoval. Jakmile mě spatřil, zarazil se. Stál jsem u plakátovací plochy u jedné ulqomské kancelářské budovy s hlavou skloněnou tak, aby poznal, že jsem to já, ale neviděl můj výraz. Zvedl jsem ruku. Dlouho váhal, pak roztáhl prsty v nic neznamenajícím znamení. Zacouval jsem do stínů. Odešel první.

Corwiová byla v kavárně, v besźelské Ulqomské čtvrti. Přinutila mě k úsměvu. Díval jsem se, jak pije ulqomský čaj se smetanou v podniku, který jsem jí sám ukázal. Sledoval jsem ji ze stínu uličky několik vteřin, než jsem si uvědomil, že se dívá přímo na mě, že ví, že tam jsem. A ona se rozloučila se mnou, pozvedla šálek, na pozdrav ho naklonila. Pohybem úst, ačkoli ani ona ho nemohla vidět, jsem jí poděkoval a rozloučil se.

Musím se toho hodně naučit, žádná jiná možnost není, nebo se stát psancem, ovšem nikdo nezažije větší pronásledování než trans-g renegát. Jelikož tedy nejsem připravený být psancem ani na pomstu svého nového společenství holých, mimoměstských existencí, vybírám si mezi těmihle dvěma nemožnostmi. Mám nový úkol: už jím není dohled nad dodržováním zákona, nebo jiného zákona, ale udržování kůže, která drží zákon pohromadě. Ve skutečnosti dvě soustavy zákonů na dvou místech.

Zde tedy končí případ Orciny a archeologů, poslední případ inspektora Tyadora Borlúa z besźelského Oddělení mimořádných zločinů. Inspektor Tyador Borlú je pryč. Loučím se jako Tye, avatár Trans-g, a následuji svého instruktora ve zkušební době mimo Besźel a mimo Ul Qomu. Na místě, kde nyní jsem, jsme všichni filosofové a mezi spoustou jiných věcí se zabýváme otázkou, kde to vlastně žijeme. V této záležitosti zastávám liberální stanovisko. Žiji sice v intersticiálním prostoru, ale zároveň v tom i onom městě.

~ F I N ~

PODĚKOVÁNÍ

Za veškerou pomoc, kterou mi poskytli při práci na této knize, jsem nesmírně vděčný Stefanii Bierwerthové, Marku Bouldovi, Christine Cabellové, Mic Cheethamové, Julii Crispové, Simonu Kavanaghovi, Penny Haynesové, Chloe Healyové, Deanně Hoakové, Peteru Laverymu, Farah Mendlesohnové, Jemimě Miévillové, Davidu Moenschovi, Sue Moeové, Sandy Rankinové, Marii Rejtové, Rebecce Saundersové, Maxi Schaeferovi, Jane Soodaleterové, Jesse Soodalterové, Davu Stevensonovi, Paulu Tauntonovi a svým redaktorům Chrisu Schluepovi a Jeremy Trevathanovi. Upřímné díky i všem v nakladatelstvích Del Rey a Macmillan. Děkuji Johnu Curranu Davisovi za jeho úžasné překlady Bruna Schulze.

Z bezpočtu autorů, jimž jsem v souvislosti s touto knihou zavázán a vděčen, bych chtěl vyzdvihnout Raymonda Chandlera, Franze Kafku, Alfreda Kubina, Jan Morrisovou a Bruna Schulze.

Miéville, China (Tom)

Britský autor fantastiky, celým jménem China Tom Miéville. Narodil se 6. září 1972 v Norwichi, vyrůstal v Londýně spolu se svou sestrou a matkou, otce prý téměř nepoznal. Rok 1990 strávil v Egyptě jako učitel angličtiny. V letech 1991 až 1994 absolvoval bakalářské studium sociální antropologie v Cambridgi. Poté získal roční stipendium na Harvardské univerzitě. V roce 2001 dokončil doktorát v oboru mezinárodních vztahů v Londýně. Knižní verzi své doktorandské práce vydal pod názvem **Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law** (2006). Odráží se v ní i jeho levicové politické přesvědčení, je aktivním členem trockistické politické strany, zabývá se rovněž mezinárodním právem a vyučuje tvůrčí psaní na univerzitě ve Warwicku.

Pověst slibného nováčka fantastického žánru mu vynesl románový debut **King Rat** (1998, č. Král Krysa/Laser-books 2006). Kritika nešetřila chválou pro tento ponurý fantastický příběh, kde je neprávem uvězněný hrdina osvobozen tajemným Králem Krysou, aby poté ve stopách série podivných vražd naplnil svůj osud v ulicích nočního Londýna.

Vstup do řad předních autorů žánru překvapivě potvrdil hned následujícím románem **Perdido Street Station** (2000-Arthur C. Clarke Award a August Derleth Award, nom. Hugo, Nebula a World Fantasy Award, č. Nádraží Perdido/Laser-books 2003, 2007), brilantní knihou přijatou vzápětí mezi všeobecně uznávanou klasiku. Obliba velkoměstského prostředí vedla autora k vytvoření multirasové společnosti metropole Nový Krobuzon, kde se geniální vědec Isaac Dan der Grimnebulin živí vyřizováním mnohdy nepříliš korektních zakázek bohatých klientů. Celkem poklidnou atmosféru jeho dosavadního života však naruší příchod záhadného cizince toužícího obnovit ztracenou schopnost létat. Město následně zaplaví teror uprchlých nočních můr, po jejichž hodech jsou ulice posety nemyslícími troskami obyvatel. Originální, živá a dosud nevídaná směs žánrů se svým významem dá směle přirovnat například ke *Gormenghastu* od Mervyna Peaka či k autorově vzoru, sérii *Viriconium* od M. Johna Harrisona.

Široká paleta fantastických motivů, rozmanitá směsice ras, thaumaturgie a rozvinuté technologie se staly jednou z hlavních předností i ve volném pokračování **The Scar** (2002-Locus a August Derleth Award, nom. Hugo a World Fantasy Award, č. Jizva/Laser-books 2004), kde se

nedobrovolný exil Bellis Chladnovíny nečekaně zkomplikuje po útoku pirátů a následné cestě k Armadě, nevídanému sídlu, které se skládá z nevábné směsice trosek i víceméně funkčních plavidel. Právě tato různorodost ve složení Armady poskytla autorovi příležitost opět zcela využít fascinující schopnosti poutavého popisu prostředí, nemluvě o neméně zajímavých tajných plánech vládců Armady jak aplikovat rozsáhlé znalosti shromážděné mnohaletým pirátským drancováním.

Za zmínku jistě stojí i samostatně vydaná novela **The Tain** (2002-Locus, č. Amalgam-Ikarie 7-8/2004), postapokalyptický příběh ze zpustošeného, téměř opuštěného Londýna, jenž je zde využit jako kulisa k boji s nebezpečnými monstry ohrožujícími lidstvo. Z kratších prací psaných spíše sporadicky jmenujme rovněž povídky *An End to Hunger* (New English Library Book of Internet Stories, ed. Maxim Jakubowski 2000, č. Konec hladovění-Pevnost 10/2004), *Details* (The Children of Cthulhu, ed. John Pelan & Benjamin Adams 2002, č. Jednotlivosti), *Familiar* (Conjunctions 39: The New Wave Fabulists 2002, č. Familiár-Trochu divné kusy/Laser-books 2005), *Tis the Season* (Socialist Review 2004, č. Šťastné a veselé) a *Reports of Certain Events in London* (McSweeney's Enchanted Chamber of Astonishing Stories, ed. Michael Chabon 2004-Locus, nom. WFA, č. Hlášení o jistých událostech v Londýně). Všechny se později objevily v souboru **Looking for Jake and Other Stories** (2005, č. Pátrání po Jakeovi a jiné příběhy/Laser-books 2006).

V románu **Iron Council** (2004-Locus, Arthur C. Clarke Award, nom. Hugo a World Fantasy Award, č. Železná rada/Laser-books 2005) se autor patrně naposledy vrátil do ulic Nového Krobuzonu v čase, kdy se město potácí na pokraji chaosu sebezničení, do něhož ho uvrhl válečný konflikt s Tesem spojený s nepřirozeným nárůstem občanských nepokojů. Naději na znovuzavedení pořádku představuje zoufalá výprava za nesmrtelnou legendou skrze zvláštní a neobvyklé kontinenty Bas-Lagu. Podle autora samotného jde o směs milostného příběhu, westernu a politického thrilleru okořeněný přítomností monster. Podle všeho se v dalších románech rozhodl vzdálit od dosavadní linie, aby nezabředl do soukolí volných pokračování svého nejúspěšnějšího titulu.

Zcela jiný je tak román **Un Lun Dun** (2007, č. Un Lun Dun/Laser-books 2007), jímž Miéville vstoupil do světa literární fantastiky pro mládež. Nerozlučná dvojice kamarádek se zde po řadě podivných událostí ocitá v naprosto odlišné verzi nám známého Londýna. Un Lun Dun je městem, kde vás může začít pronásledovat kupa odpadků, lze v něm narazit na obávané vražedné žirafy, na pomoc v nouzi vám přispěchají ozbrojené popelnice, setkáte se tu i s krejčím, co má špendlíky místo vlasů a svezete

se třeba létajícím dvoupodlažním autobusem. Patrně nejvíc se autor inspiroval nestárnoucím dílem Lewise Carrolla, ale rovněž i temnými vizemi Cliva Barkera.

Rovněž následující román nese stopy inspirace jinými díly, alespoň kritika mu přisoudila jisté známky vlivu Franze Kafky, P. K. Dicka či George Orwella. Román **The City and the City** (2009, č. Město a město/Laser-books 2009) se ještě před vydáním stal netrpělivě očekávanou literární událostí, autor se poté, co zavítal do hájemství westernu a dětské fantastiky rozhodl zpracovat po svém i detektivní žánr. Příběh inspektora Tyadora Borlúa je popisem pátrání po vrahovi mladé ženy, které se rychle mění v rozplétání neprůhledné sítě nebezpečné konspirace. Město a město je dílem vyzrálého romanopisce, jenž s dokonalým zvládnutím řemesla dokáže čtenáře neustále překvapovat. China Miéville vstoupil nejen do světové fantastiky jako zářící kometa a jeho literární kariéra – doposud stále spoutaná fantastickým žánrem – rychle získala stabilní oběžnou dráhu. Nezbývá než se s nedočkavostí těšit na další, doufejme neméně zdařilé kreace tohoto moderního mistra psaného slova.

Martin Šust

China Miéville

MĚSTO & MĚSTO

Obálka Edward Miller
Překlad Milan Žáček
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LATeXu
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser-books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 326 00
tel+fax: 377 246 407
www.laser-books.cz
v edici Laser jako 380. publikaci
Edice New Weird 18.
Plzeň 2009, vydání 1.

Prodejní cena včetně DPH 289 Kč